

DIARIUSZ SKOCKI

czyli

SKOKI I OKOLICA W PRASIE

LAT 1919 - 1939

JERZY PALUCH

DIARIUSZ SKOCKI

czyli

SKOKI I OKOLICA W PRASIE

LAT 1919 – 1939

SKOKI 2021

© Copyright 2021 Jerzy Paluch

© Copyright 2021 Towarzystwo Miłośników Miasta Skoki i Ziemi Skockiej

Wszelkie prawa zastrzeżone. Reprodukowanie w jakiegokolwiek postaci, kodowanie w urządzeniach przetwarzania danych, przesyłanie drogą elektroniczną, odtwarzanie w dowolnej formie w wystąpieniach publicznych w całości lub części tylko za pisemnym zezwoleniem właściciela praw autorskich.

Korekta:

Maria Piotr-Malinowska, Brygida Spychała

Projekt okładki:

Jagienka Kołpowska

Zdjęcia ze zbiorów:

Krzysztofa Jachny (KJ) , Iwony Migasiewicz (IM), Jadwigi Ranke (JR), Barbary i Waldemara Żołądkowskich (BWŻ)

Opis zdjęć:

Krzysztof Jachna, Iwona Migasiewicz

Na okładce:

Skoki, dawna ulica Główna (dziś: Jana Pawła II na wysokości ulicy Parkowej). Na pierwszym planie budynek, w którym w międzywojniu znajdowały się hotel „Fest”, restauracja i sklep kolonialny (spożywczy). (kolekcja IM)

Skoki, dawna ulica Główna (dziś: Jana Pawła II na wysokości placu Strażackiego). (kolekcja IM)

Wydawca:

Towarzystwo Miłośników Miasta Skoki i Ziemi Skockiej

Druk:

ZPW M-DRUK Janusz Muszyński

62-100 Wągrowiec, ul. Konopnickiej 50, tel. 67 268 57 37

Wydanie publikacji zrealizowano i sfinansowano z budżetu Miasta i Gminy Skoki w ramach zadania publicznego o nazwie „Życie codzienne mieszkańców Skoków i okolic na podstawie doniesień lokalnej prasy okresu międzywojennego”.

ISBN 978-83-952418-1-9

JERZY PALUCH - urodzony w 1946 roku, absolwent WSR w Poznaniu (mgr inż. melioracji wodnych) i studiów podyplomowych z zakresu ochrony środowiska (WSR Wrocław). Były rzeczoznawca SITWM-NOT w zakresie ochrony środowiska i rekultywacji oraz biegły Wojewody Pilskiego w zakresie melioracji. Uprawnienia budowlane w zakresie wykonawstwa i projektowania w specjalności melioracje wodne. Praca zawodowa na stanowiskach dyrektorskich i kierowniczych w jednostkach wykonawstwa, inwestorskich i konserwacji branży melioracyjnej i ochrony środowiska (Wągrowiec, Oborniki Gołańcz), rolnictwa (Budzyń, Piła), administracji państwowej i samorządowej gminnej, powiatowej i wojewódzkiej (Wągrowiec, Gołańcz, Piła), ubezpieczeń społecznych (Wągrowiec) oraz spółdzielczości mieszkaniowej (Wągrowiec). Nauczyciel średniego szkolnictwa zawodowego w zakresie ochrony środowiska (Rogoźno) Pomysłodawca i redaktor naczelny „EKO-GŁOSU” będącego w latach 1998-99 dodatkiem do „Głosu Wągrowieckiego”, autor zamieszczanych w prasie lokalnej i samorządowej oraz w „Wągrowieckich Studiach Muzealnych” publikacji o tematyce regionalnej i historycznej.

Wyróżniony: *Brązowym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką Zasłużony dla Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, Srebrną Odznaką Za Zasługi w Rozwoju Województwa Pilskiego, Nagrodą Zarządu i Starosty Powiatu Obornickiego, Nagrodą Herbu Powiatu Wągrowieckiego, Srebrną Odznaką SITWM i Medalem 40-lecia Unii Wielkopolan.*

Autor opracowań: *„Powiat wągrowiecki wobec Powstania Styczniowego”, „Zagadka skrzyżowania rzek Wełny i Nielby w Wągrowcu”, „Wielkopolskie Spółki Wodne 1842-1918”, „Spółki wodne powiatu średzkiego w okresie zaboru pruskiego oraz w II Rzeczypospolitej”, „Joseph Zerboni di Sposetti 1766-1831”, „Tajemnicze wgłębienia w ścianach kościołów farnych w Łeknie, Rogoźnie i Wągrowcu”, „Bernardyni z Ziemi Wągrowieckiej”, „Powiat wągrowiecki w prasie polskiej i urzędowej lat 1802-1918” (t. I-V), „Posiedziciele majątków ziemskich na terenie obecnej gminy Gołańcz w okresie od XIII do początku XX wieku”, „Gminy wyznaniowe żydowskie powiatu wągrowieckiego”.*

Motto:

„Kto nie zna dziejów swojej Ojczyzny, swojego miejsca urodzenia i swojej rodziny, jest jak liść, który nie wie z jakiego pochodzi drzewa”(M.Crichton)

Życie codzienne mieszkańców Skoków i w jego okolicach w latach 1919-1939 nie stanowiło dotąd przedmiotu zainteresowania historyków i regionalistów i znane jest najczęściej jedynie z nielicznych wspomnień odchodzącego już pokolenia. Lata wojny i okupacji hitlerowskiej ograniczyły w znacznym stopniu dokumenty i źródła archiwalne z tego okresu. Podając fakty i zdarzenia oraz okoliczności które doprowadziły do ich zaistnienia, nie umożliwiają jednak poznania emocji ich uczestników, wynikających z wychowania, wyznawanych wartości etycznych i religijnych, pojmowania pojęcie patriotyzmu narodowego i lokalnego, czyli sposobu patrzenia na świat i ludzi. Niedocenianym przez zawodowych historyków źródłem informacji w tym zakresie jest prasa lokalna. Redagowana przez osoby mieszkające na terenie z którego publikuje wiadomości, przekazuje w naturalny i często nieświadomy sposób odczucia i opinie społeczności tego obszaru, a nie tylko suche fakty. Bogactwo zainteresowań wyrażająca się w ilości działających stowarzyszeń społecznych, kulturalnych, patriotycznych i religijnych, pozytywnie zaskakuje ich czytelnika. Styl języka, ortografia (np. przyczem, poczem), składnia zdań, często z orzeczeniem na końcu i dziś już niestety zapomniane i nieużywane określenia (np. solwować zebranie - zamiast zamykać zebranie) zamieszczanych informacji, dość często odbiegająca od obecnej formy tego typu informacji oraz humor i zamieszczane tzw.ciekawostki, nadają im niezwykle i niepowtarzalny urok.

Dedykując niniejsze opracowanie obecnym i przyszłym mieszkańcom miasta Skoki i okolic wyrażam nadzieję, iż przyczyni się ono nie tylko do pełniejszego poznania dziejów „Małej Ojczyzny”, ale być może działalności patriotycznej, kulturalnej i społecznej swoich przodków.

Autor

Rok 1919

W Rościnnie pod Skokami zamordowano urzędnika gospodarczego *Reimanna*. Znalaziono go z przetrziętym gardłem. Jako podejrzanego o dokonanie tego zbrodniczego czynu aresztowano pewnego młodego robotnika dominialnego, który z zamordowanym miał jakieś dyferencje. („*Kurier Poznański*” nr 43 z 21. 02.1919)

Dnia 5 kw fwieta w wieku 53 lat zmarł *Władysław Kąsinowski* ze Skoków i tam został pochowany. („*Dziennik Poznański*” nr 82 z 8.04.1919)

W dniu 3 czerwca w kościele parafialnym w Długiej Goślinie odbył się ślub p. *Agnieszki Ziętakówny*, córki właściciela Brzezna k/Skoków z p. *Maksymilianem Janowiczem* z Jeżyc. („*Kurier Poznański*” nr 131 z 8.06.1919)

Dnia 4 września zmarła w Poznaniu *Maria Goetzendorf-Grabowska* z domu *Garczyńska*, siostra „Czerwonego Krzyża”. Pogrzeb odbędzie się w Lechlinie. („*Kurier Poznański*” nr 204 z 5.09.1919)

Sąd w Gnieźnie skazał na karę śmierci elewa leśnego *Muellera* z Rościnna i robotników leśnych 18-letniego *Surdyka* oraz 21-letniego *Zerskiego* ze Skoków którzy zamordowali rządcę gospodarczego *Reimanna* z Rościnna. Oskarżony *Mueller* był ze swoim przełożonym w ciągłej niezgodzie i rozmyślał, jakby znienawidzonego rządcę usunąć. Ponieważ jako inwalida o jednym ramieniu szatańskiego planu sam wykonać nie mógł, zjednął sobie obietnicą pieniężną zatrudnionych w lesie rościńskim dwóch młodych robotników: 18-letniego *Surdyka* i 21-letniego *Zerskiego*. Podczas wypłaty tygodniowej *Surdyk* i *Zerski* spóźnili się naumyślnie w tym celu jedynie, aby z ofiarą swoją być sam na sam. Przy wypłacaniu gotówki napadli *Reimanna* od tyłu i powaliwszy go na ziemię, obrabiali go nożami w sposób tak bestialski, że sama głowa zamordowanego wykazywała 21 cięt. Na krzyk napadniętego zbiegło się kilka dziewcząt służebnych, które zastały jedynie drzwi zamknięte. Wobec tego dotarto za pomocą drabiny przez otwarte okno do pokoju *Reimanna*, gdzie przedstawił się widom okropny widok. Strasznie pokaleczony rządca pływał formalnie w kałuży własnej krwi. Dochodzenia za sprawcami okrutnej zbrodni, którzy uciekli przez otwarte okno, nie odniosły pierwotnie pożądanego skutku. Wezwano więc żandarmerię polową ze Skoków i tej powiodło się zbrodniarzy wysledzić i aresztować. („*Kurier Poznański*” nr 258 z 8.11.1919)

Rok 1920

Urząd Osadniczy w Poznaniu prowadzi parcelację majątku Skoki. („*Dziennik Poznański*” nr 87 z 15.04.1920)

W tych dniach spełniono wyrok wydany w październiku przez sąd doraźny na morderców rządu majątku z Rościnna pod Skokami. Dwóch rozstrzelano rano o godz. 6 na wojskowym placu ćwiczeń. Trzeciemu mordercy zamienił naczelnik państwa karę śmierci na dożywotni dom karny, gdyż w chwili wykonywania zbrodniczego czynu nie miał skończonych 18 lat. („*Postęp*” nr 95 z 24.40.1920)

Rozkład jazdy pociągów na trasie Skoki - Wągrowiec: odjazd ze Skoków godz. 9 min.40, przyjazd do Wągrowca godz.10 min.12, odjazd z Wągrowca godz.13 min 40, przyjazd do Skoków godz.16 min.18. („*Kurier Poznański*” nr 108 z 12. 05. 1920, „*Postęp*” nr 109 z 13.05.1920)

Rok 1921

W dniu 4 lutego br. zmarł w Poznaniu właściciel dóbr Skoki *Władysław Sas Jaworski*. Pogrzeb w Skokach. („*Kurier Poznański*” nr 30 z 8.02.1921)

Członkiem Rady Nadzorczej Banku Ziemian Towarzystwo Akcyjne w Poznaniu został *Zygmunt Chłapowski* z Stawian. („*Dziennik Poznański*” nr 68 z 15.04.1921)

W nocy z 22 na 23.07. skradziono w Glinnie gospodarzowi *Styga* parę szorów roboczych wartości kilku tysięcy marek.(„*Kurier Poznański*” nr 167 z 24.07.1921)

W pożarze na folwarku Brzezno pod Łopuchowem w pow. wągrowieckim spalił się dom i zabudowania gospodarcze. W pożarze zginął dzierżawca *Frieder* wraz z siostrą. („*Dziennik Poznański*” nr 253 z 25.11.1921)

Rok 1922

Policja zatrzymała *Helmuta Lenca* który zbiegł z Zakładu Poprawczego w Antoniewie pod Skokami. („*Dziennik Poznański*’ nr 176 z 23.07.1922)

Rok 1923

W poniedziałek w Nadmłynie koło Skoków 23-letnia córka młynarza *Talkowskiego* została pochwycona od tyłu przez walek maneżowy od sieczkarni, który uderzył ją z taką siłą, iż rozbił jej czaszkę. Nieszczęśliwa zmarła po kilku godzinach. („*Kurier Poznański*” nr 45 z 25.02.1923)

Do Niemiec wyprowadza się ze Skoków *Emma Harzke*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 35 z 22.03.1923)

Reklama składu *Stefana Baranowskiego* ze Skoków, prowadzącego sprzedaż żelaza, wapna, cementu, smoły, lepiku, papy, gipsu, trzciny i cegły. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 28 z 7.04.1923)

Emerytowany nauczyciel ze Skoków *Stanisław Jeszke* mianowany wójtem obwodu Skoki, a jego zastępcą rolnik *Jan Korczak* z Rościnna. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 73 z 21.06.1923)

Reklama „Fabryki Wyrobów Cementowych” w Skokach dypl. inż. *Stanisława Marcinkowskiego*, Skoki - Rynek („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 53 z 4.07.1923)

J. Szafran prezesem liczącego 38 członków Kółka Rolniczego w Raczkowie, *Melania Moszczeńska* prezeską mającego 20 członków Kółka Rolniczego w Lechlinie a *M. Dziembowska* z Przysieki, liczącego 29 członków Kółka w Łosińcu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 80 z 8.07.1923)

Ogłoszenie komornika sądowego *Milibranda* o przymusowej licytacji w dniu 16 października fortepianu „Bechstein” należącego do folwarku Skoki. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 82 z 13.10.1923)

Ogłoszenie o zamiarze sprzedania przez *Józefa Bedzińskiego* (Skoki Piaski) należącej do niego posiadłości obejmującej; zabudowania, dom mieszkalny, chlew, stodołę, 5 mórg roli, 8 mórg łąki oraz żywy i martwy inwentarz. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 83 z 17.10.1923)

Reklama prowadzonego w Skokach przez *Jana Górskiego* handlu drzewem, węglem i ziemiopłodami. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 83 z 17.10.1923)

Na Fundusz Pomocy Materialnej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu ofiary pieniężne złożyli: p. *Jeszke* ze Skoków (5.655.000 mkp), p. *Daherr* z Kakulina (1.240.000 mkp), p. *Tarnowski* z Pawłowa Skockiego (1.962.000 mkp), p. *Kudak* z Kakulina (535.000 mkp) i p. *Matysiak* z Łosińca (812.000 mkp). („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 101 z 11.1923)

Rok 1924

Dnia 21.02. zmarł w wieku 78 lat *Marcin Pobóg Staniszewski*, emerytowany nauczyciel ze Skoków. Pogrzeb w Skokach. („*Kurier Poznański*” nr 45 z 23. 02. 1924)

Informacja o likwidacji osady kolonizacyjnej w Bliźycach należącej do *Michaela Renze*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 32 z 13.03.1924)

Zawiadomienie Sądu Powiatowego w Wągrowcu z dnia 15.05.1924 roku o wykreśleniu z rejestru firm handlowych firmy stanowiącej własność *Eliasa Kochmanna* ze Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 62 z 27.05.1924)

Skoki: Pomimo 6-letniego odrodzenia Polski nie zauważyły krótkowidzące tutejsze władze policyjne istniejącego tu warsztatu „Boetcherei Paul Mańke”. Należało by pana *Mańkiego* nakłonić by spolszczył swoją firmę, bo dawno jest

w Polsce. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 100 z 21.08.1924)

Przymusowa sprzedaż przez komornika sądowego folwarku w Skokach. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 120 z 7.10.1924)

W dniu 12.10. w szkole w Potrzeznowie odbędzie się zebranie Ligi Obrony Powietrznej Państwa. Po referacie na temat konieczności założenia koła L.O.P.P. ogłoszonego przez nauczyciela *Jan Śledziński*, zostało ono założone. Przewodniczącym i skarbnikiem został *Jan Śledziński*, do komisji rewizyjnej wybrani zostali: *Antoni Wieczorek* z Potrzeznowa Kolonii, *Marcin Wojciechowski* i *Antoni Danielski* ze Smolarek. Koło liczy 16 członków zwyczajnych i 21 nadzwyczajnych. („*Kurier Poznański*” nr 247 z 24.10.1924)

Ogłoszenie Prezesa Urzędu Likwidacyjnego w Poznaniu o likwidacji w Kakinie należącej do *Christiana i Katarzyny Wurst* osady rentowej o obszarze 23,1381 ha, oszacowanej na 22.000 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 145 z 4. 12.1924)

Rok 1925

Pan *Goetzendorf-Grabowski* z Lechlina przekazał 300 zł na Dom Sierot w Wągrowcu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 8 z 18.01.1925)

Jabłkowo - W dniu 25.06. około godz. 10 rano wybuchł pożar w zabudowaniach gospodarskich *Wincentego Nitki*. W płomieniach stanęła stodoła, która wraz z wszystkimi maszynami rolniczymi spłonęła doszczętnie. Przeprowadzone przez Policję Państwową dochodzenie wykazało, że pożar wzniciła jego żona *Rozalia z d. Zdanowska*, która w przystępie szału zamknęła się w stodole a następnie podpaliła wypełniając ją niemal po brzegi świeżo zwiezione z łąk siano. Nieszczęsnej ofiary pomieszczenia zmysłów nie udało się uratować. Po ugaszeniu ognia wydobyto tylko jej zwęglone szczątki. („*Kurier Poznański*” nr 152 z 4.07.1925, „*Gazeta Wągrowiecka*” nr 75 z 28.06.1925)

Katolicka szkoła w Skokach zebrała 65 zł na „Dar Narodowy 3 Maja”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 82 z 14.07.1925)

Ubiegłej nocy włamali się złodzieje do mieszkania gospodarza *Gustava Hocha* w Dzwonowie i skradli wszelką odzież męska i niewieścią, większą ilość bielizny i pościeli, łącznej wartości około 3.000 złotych. („*Kurier Poznański*” nr 289 z 5. 11. 1925)

Rok 1926

Powiatowa Komisja Wyborcza potwierdziła na zebraniu w dniu 13.01.br skład Sejmiku Powiatu Wągrowieckiego. Wśród 30 radnych znaleźli się

pp: *Konstanty Mikulski* rolnik z Łosińca, *Tadeusz Goetzendorf-Grabowski* posiadiciel ziemski z Lechlina i *Jan Smektała*, burmistrz m. Skoki. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 8 z 19.01.1926)

Ostatniej niedzieli o godz. 1 po południu odbyło się na sali p. Pilaczyńskiego konstytucyjne zebranie Powstańców i Wojaków ze Skoków i okolicy. Zebranie zagał ks. *prob. Staniszewski* ze Skoków, oddając prowadzenie *mjr. Goetzendorf-Grabowskiemu* z Lechlina. Do pióra powołano p. *Buczkowskiego* ze Skoków. O zaczątkach organizacji wojskowej i przebiegu Powstania Wielkopolskiego w Skokach, referat wygłosił *kpt. Jeszke* z Grudziądza, potem zabrał głos *plk. Kuliński* z Wągrowca. Wybory do zarządu dały następujący wynik: prezesem obrano *mjra Tadeusza Goetzendorf-Grabowskiego* z Lechlina, viceprezesem komisarza *Skąpskiego* ze Skoków, sekretarzem p. *Buczkowskiego* ze Skoków, skarbnikiem p. *Wisniewskiego*, komendantem p. *Jasińskiego*, jego zastępcą p. *Pińczyńskiego*, ławnikami pp: *Dziembowskiego* z Przysieki, *Kubackiego* i *Kietczewskiego*, obu ze Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 10 z 24.01.1926)

Skoki - Staraniem grona nauczycielskiego dzieci tutejszej szkoły odegrały dnia 6. stycznia ku wielkiemu zadowoleniu licznie zgromadzonej publiczności, jasełka. Do uświetnienia gry przyczyniły się też pięknie dobrane stroje, na wykonanie których wypożyczyli zupełnie bezinteresownie miejsca kupcy pp. *Szwede* i *Górczyński* dużo cennych materyj. Wywiązanie się dzieci ze swych ról budziło podziw u całego ogółu publiczności, przeto ks. *prob. Staniszewski* w serdecznych słowach podziękował nauczycielstwu za trudy, szczególnie kierownikowi p. *Jeszke* i reżyserowi p. *Majeranowskiemu* oraz dzieciom za tak piękne odegranie jasełek. Przemówienie swoje zakończył słowami: „Cześć nauczycielstwu i dzieciom”. Dochód z jasełek przeznaczyno grono nauczycielskie na zakup latarni projekcyjnej, celem ilustrowania urządzanych odczytów dla dzieci i starszych. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 12 z 28.01.1926)

W dniu 29 stycznia zmarł właściciel Roszkowa *Czesław Dziembowski*. Pogrzeb w Skokach. („*Kurier Poznański*” nr 48 z 30.01 i nr 50 z 21.02.1926)

Łosiniec - Staraniem tutejszych nauczycieli zawiązano dnia 18.11.1924 roku stowarzyszenie młodzieży pn: „Polsko - Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej pw. św. Kazimierza”. Pierwszym plonem jego pracy było przedstawienie urządzone dnia 28.12.1924 r. pt. „Żyd w beczce”. Dnia 22.02.1925 r. urządzono drugie przedstawienie pt. „Błązek opętany” i „Brzytwa swatem”. Na jego zakończenie przemówił ks. *prob. Wierbiński* z Popowa Kościelnego, jako Patron Stowarzyszenia. Dnia 27.12.1925 r. odegrało Stowarzyszenie sztukę pt: „Stary piechur i jego syn huzar”. Powtórkę tego przedstawienia urządzono na ogólne żądanie w Sarbii. Ostatnie przedstawienie odbyło się w dniu 7.02.1926 r. Odegrano sztukę pt. „Grube ryby”. Zebrania oraz przedstawienia odbywają się w miejscowej szkole, kierowanej przez ruchliwego nauczyciela p. *Kowalczyka*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 24 z 25.02.1926)

Skoki - Miłą rozrywkę, a jak się niektórzy wyrażali, prawdziwą ucztę duchową, sprawiło naszemu miastu Towarzystwo pań św. Wincentego a Paulo, poprzez urządzenie dnia 17 bm. wieczorku o bardzo urozmaiconym programie. Złożyły się na niego: „Consilium Facultatis” Fredry i „Werbel domowy”, sztuki odegrane przez zespół nauczycieli z okolicy Skoków i miejscowe panie. W przerwach miłym głosem bawiła publiczność p. *Kończakówna*. Gra amatorów, nadzwyczaj swoimi rolami przejętych była bez zarzutu, czego dowodem były żywe oklaski na sali. Duet Janka i Basi w „Werblu domowym” musiał być na ogólne żądanie ponownie odśpiewany. Nadzwyczaj pięknie uwydatniał się „Taniec śnieżek” przy umiejętnej oświetlonej scenie (specjalnie na wieczorek przeprowadzono elektrykę z młyna parowego). Dochód z wieczorku przeznaczono na biednych miasta. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 24 z 25.02.1926)

Skoki - Staraniem ks. *Staniszewskiego* wyłoniły z siebie tutejsze Towarzystwa Komitet Dnia Katolickiego w składzie: przewodniczący p. *Szczepan Nowicki*, skarbniczka p. *Ewa Wildówna*, sekretarz p. *Wacław Buczkowski*. Poza tym z każdego Towarzystwa jeden członek jako ławnik. Referat o Małżeństwie wygłosi p. *Sylwester Ciszak*. Członkowie Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej i Żeńskiej wygłoszą okolicznościowe wiersze. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 34 z 21.03.1926)

Skoki - W nocy z 18 na 19 bm. skradli złodzieje rybakowi p. *Bechińskiemu* blisko centnar ryb z sadzawki. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 37 z 28.03.1926)

Skoki - W niedzielę dnia 21 bm. popisował się swą siłą, dając jedyny występ na sali p. *Glinkiewicza* siłacz p. *Maciej Makowski*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 37 z 28.03.1926)

Skoki - We wtorek dla 23 bm. odwiedzili nasze miasteczko śpiewacy państwo *Orzelscy*, dając występ dla młodzieży szkolnej na salce p. *Pilaczyńskiego*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 37 z 28.03.1926)

Budziszewice - W niedzielę 21 bm. odebrał sobie życie przez poderżnięcie żył i gardła kolonista *Zauft*. Jako powód wymieniają sfalszowanie imienia jego syna w metryce którego denat się dopuścił, chcąc syna optanta zatrzymać w Polsce. Bojąc się sprawiedliwości, popełnił samobójstwo. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 37 z 28.03.1926)

Skoki - Kiedyś był w Skokach zwyczaj, że w ostatnie dni Wielkiego Tygodnia, chłopcy wychodzili w ulice miasta z grzechotkami, by wiernym przypomnieć, że na znak żałoby dzwony umilkły. Niemcom to się nie podobało i zakazali. Wraz z nastaniem wolności zwyczaj ten przywrócono i utrzymywał się do zeszłego roku. W tym roku, kiedy chłopcy w tradycyjnym pochodzie wyszli, urzędnik Magistratu wstrzymał ich w miejscu, gdzie paru Niemców i Żydów mieszka, oświadczając, że nie wolno im chodzić z grzechotkami. Dlaczego władze miasta urządzają taki kintop dla innowierców, przecież jeśli sobie tego nie życzą, mogli się skomunikować z księdzem i sprawa byłaby załatwiona!

Rozsądniejszym było by zakazać chłopcom grać w piłkę nożną na rynku, a miało to miejsce 2 i 8 kwietnia br. Mogą oni nie tylko piłką konie spłoszyć, ale jeszcze okna powybijać. Święta minęły radośnie, ale już nie tak jak przed laty. Tradycyjne moździerze milkną. Odstępujemy powoli od zwyczajów ojców, bo i dyngus też jakoś idzie w zapomnienie. Na drugi rok powinny dziewczęta sprawić porządny dyngus obojętnej młodzieży męskiej i powołać dyngus do życia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 43 z 13.04.1926)

W dniu 3 maja, w święto narodowe, dokonał ks. *prob. Piotrowski* z Lechlina, w obecności całej parafii, poświęcenia pierwszego krzyża św. w gminie Rościnnno. Gmina Rościnnno postawiła krzyż jako znak podziękowania i wdzięczności Panu Bogu za odzyskaną wolność. Powoli rozpoczyna przekształcać się Rościnnno w polską i katolicką gminę. Zamieszkiwali tu dawniej sami koloniści niemieccy, którzy stopniowo i powoli wyprowadzają się do Niemiec. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 55 z 11.05.1926)

Skoki - Obchód 3 Maja: W dzień Święta Narodowego zebrały się miejscowe Towarzystwa przed lokalem p. Pilaczyńskiego. Stąd ruszono w pochodzie do kościoła na uroczyste nabożeństwo, które odprawił ks. *prob. Staniszewski*. Poczem wygłosił kazanie o Marii Królowej Korony Polskiej i o święcie narodowym. Po kazaniu odśpiewano „Boże coś Polskę”. Po nabożeństwie ruszono w pochodzie do miejscowej szkoły na poranek. Słowo wstępne po Konstytucji wielkopomnej wypowiedział p. *Majeranowski*, poczem nastąpiły na przemian śpiewy i deklamacje dzieci szkolnych. Wieczorem z inicjatywy Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” odbyła się uroczystość na sali p. *Glinkiewicza*. Słowo wstępne wypowiedział ks. *Staniszewski*, poczem nastąpiły śpiewy które wykonało miejscowe Towarzystwo Śpiewu pod batutą p. *Herкта*, deklamacje i fragmenty sceniczne wykonane przez Sokolice i Sokołów. Uroczystość wprowadził p. *Majeranowski*, za co należy mu się uznanie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 55 z 11.05.1926)

Na głodne dzieci Górnego Śląska szkoła w Skokach zebrała 153,65 zł, szkoła w Lechlinie 64 zł i 851 funtów zboża, szkoła w Wysokiej 32 zł, szkoła w Rejowcu 86,90 zł, szkoła w Grzybowicach 28,90 zł, szkoła w Łosińcu 35,70 zł, 459 jaj, 600 funtów zboża, 48 funtów mąki, 6 funtów grochu i 2,5 funta okras, szkoła w Jabłkowie 2,50 zł, 210 jaj, 130 funtów zboża, 3 funty okras, szkoła w Kakulinie 21,27 zł, 183 jaja i szkoła w Pawłowie Skockim 76 zł, 39 funtów mąki, 24,5 funta kaszy i 68,5 funta grochu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 63 z 27.05.1926)

Franciszek Brandt z Kuszewa otrzymał za źrebicę premię w wysokości 25 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 70 z 13.06.1926)

Skoki - Mimo niepogody po wspólnej mszy św. w dniu 26.06. na dany apel naczelnego dyrygenta p. *Kruegera*, nauczyciela ze Skoków, rozpoczęto „Święto Pieśni Polskiej”. Jak jeden grom z ponad tysiąca piersi popłynęła pieśń Piastów:

„Matko zwolena Marja zyszczy nam, spuści nam Kyreie elejson” niesiona daleko - może aż do stóp Pana. W żywych i pełnych temperamentu słowach, z całym przejęciem powagą chwili kierownik tutejszej szkoły p. *Jeszke* powitał władze szkolne w osobach inspektorów pp: *Jankowskiego* i *Szumowskiego*, licznie zebranych gości i przede wszystkim dziatwę, podnosząc zarazem znaczenie pieśni jako wyrazicielki uczuć, modlitwy, osłody chwili i towarzyszki nieraz ciężkiej pracy. Równocześnie jako gospodarz i przewodniczący komitetu wyłonionego z konferencji rejonowych, otworzył wystawę robót kobiecych i prac ręcznych dzieci. Pierwszą część programu zajęły pieśni unisono, poczem przemówił inspektor szkolny p. *Szumowski*. Drugą część programu zajęły pieśni konkursowe poszczególnych szkół na 2, 3 i 4 głosy. W całym tem” Świącie Pieśni” wybijała się niestrudzona praca nauczycielstwa, które pomimo już w samej rzeczy bardzo obszernego programu ministerialnego w nauce śpiewu i innych przedmiotów, z wielkim zapalem nie mało czasu poświęciło, aby dzieci dobrze wyćwiczyć i godnie wystąpić w „Świącie Pieśni Polskiej”. Z oczu dzieci wyczytać było można pełny wyraz ambicji każdej szkoły nieustąpienia miejsca w śpiewie innej szkole. Oprócz inicjatywy i usilnego poparcia p. inspektora *Szumowskiego*, który w stosunkowo niedługim czasie swego urzędowania zdołał zainteresować i zachęcić nauczycielstwo do wystąpienia publicznego z pełnym dorobkiem pracy, podnieść należy zasługi głównych dyrygentów pp: *Kruegera* i *Kowalczyka* którzy uwijając się z miejscowości do miejscowości przeprowadzają próby z dziećmi, mimo już wielu lat jak na przykład p. *Krueger*, steranych w zawodzie nauczycielskim.

Niezmierne też zainteresowanie w Skokach i w okolicy budzi 3-dniowa wystawa robót ręcznych, która ze względu na liczne zwiedzanie przedłużono do 5 dni. Wystawa ta stanowi jako rezultat 8-tygodniowego kursu metodyczno-praktycznego prowadzonego w kwietniu i maju przez nauczyciela Seminarium Nauczycielskiego w Wągrowcu p. *Adama Ptaka*. Mimo tak krótkiego czasu wystawa robiła potężne wrażenie na zwiedzających tem bardziej, że to nowość w naszych stronach. Trzy duże sale szkolne zapełnione wyrobami uczniowskimi poszczególnych szkół. Reprezentowane były wszystkie działy robót: wyroby z gliny, papieru, kartonu, tektury, drzewa i materyj : płótna, sukna, jedwabiu, włóczki ect. Szczególnie wysoko postawione były wyroby kobiece jak; hafty, koronki, poduszki z oryginalnie pomyślanymi motywami zdobniczymi wykonanymi w jedwabiu, dywany, aplikacje ścienne z sukna, kilimy. Pracujące dzieci w czasie wystawy dawały gwarancję, że te piękne roboty same wykonały. Dużo emocji dawała młodzieży karuzela z kompletnym urządzeniem, za pomocą korby wprowadzana w ruch. Sympatyczne wrażenie robiły też modele samolotów, aut, mebelki i inne zabawki dziecięce z drzewa, kasety z rafii, prześwietlanki, witraże itp. A wszystko to skromne, czyste i piękne, pomysłowo ozdobione. Podkreślić wypada użytkowość wyrobów jak: koronki

z papieru do upiększania mieszkań, popielniczki i flakony z gliny, pudełka pięknie ozdobione, figury geometryczne z tektury a przede wszystkim roboty kobiece. Wystawę zwiedziło setki osób z bliższej i dalszej okolicy i to ze sfer włościańskich, jako też ziemiańskich. Zauważyć można było wielkie zainteresowanie i zadowolenie z nowego sposobu kształcenia. Początek dobry, Przyszłość pokaże, czy ideologia szkoły pracy, dawno uznana i zrealizowana w najkulturniejszych krajach Europy i Ameryki, zapuści korzenie na tutejszym terenie. Nauczycielstwu za ten wysiłek należy się szczerze uznanie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 82 z 11.07.1926)

Nadmłyn - ogłoszenie komornika sądowego p. *Rykczewskiego* o sprzedaży upadłościowej w dniu 12.07.br. o godz. 12-tej w południe u p. *Juski* różnych mebli, powozu krytego, kompletu bilarda, dywanu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 82 z 11.07.1926)

Na Towarzystwo Czytelni Ludowych szkoła w Skokach przekazała 8,97 zł, szkoła w Bliżycach 1,50 zł, szkoła w Wysokiej 1,0 zł i szkoła w Rejewcu 2,95 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 83 z 13.06.1926)

Peda pod Skokami - W ubiegły czwartek gospodarz *Wilhelm Wittlief* zastrzelił własnego syna *Eryka*, liczącego 28 lat. Powodem była sprzeczka rodzinna i syn rzekomo chciał ojca zabić siekierą, a tenże w obronie własnej dał strzał do niego, kładąc go trupem. Po dokonanej czynie zgłosił się na posterunku Policji Państwowej w Skokach, który zarządził śledztwo. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 94 z 8.08.1926)

Ogłoszenie z dnia 6.09.1926 r. Sądu Powiatowego w Wągrowcu o sprzedaży przymusowej w dniu 10.11. br. o godz.10 w sądzie nieruchomości położonej w Nowym Gościńcu (poczta Skoki), zapisanej na córkę gospodarza *Barbarę Strzyżyńską* i jej męża *Ludwika Chwalisza* z Nowego Gościńca. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 117 z 30.09.1926)

Łosiniec - Gospodarz *Piotr Braś* zaszedł po interesie do miasta i przy tej okazji zalał sobie zbyt wiele za kołnierz. Niejaki *Franciszek Jaroszczyk* z Kłęcka widząc pijanego gospodarza, zaproponował mu, że dostanie 500 zł natychmiast, jeżeli takim skrawku papieru (blankietu) się podpisze. *Atoli Braś* i tego nie potrafił, że wódka nie tylko w same nogi włązi. Wówczas *Jaroszczyk* życzliwie mu rękę pokierował, podpisany blankiet schował i wyszedł zapomniawszy wypłacić mu 500 zł figurujące na czeku. Policja po kilku dniach *Jaroszczyka* aresztowała, weksel mu odebrała i po spisaniu protokołu zwolniła. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 151 z 19.12.1926)

Skoki - Dnia 6-go bm. odbyło się w lokalu p. *Pilaczyńskiego* zebranie członków Spółki Melioracyjnej na które przybyło z ogólnej liczby przeszło 90 tylko 25 członków. Głównym przedmiotem zebrania był wybór przewodniczącego tej Spółki. Burmistrz p. *Smektała* zarządził głosowanie stosunkowe oparte na zasadzie, że kto więcej płaci na spółkę, temu przysługuje więcej głosów.

Stąd na właściciela dominium Skoki p. *Olszańskiego* przypadły 92 głosy, czyli więcej niż wszystkim innym zebranych. W ten sposób został on wybrany przewodniczącym Spółki, chociaż wybór ten wzbudził u niektórych niezadowolenie. Zadaniem Spółki Melioracyjnej jest uregulowanie rzeczułki Małej Wełny. Prace zostaną rozpoczęte przypuszczalnie w maju 1927 roku. Jakiego nakładu pieniędzy uregulowanie rzeczułki wymagać będzie, tego dotychczas nie ustalono. Miasteczko nasze liczy przeszło 1700 mieszkańców. Okoliczne wsie są przeważnie piaszczyste, rolnicy hodują przeważnie tylko zboże i kartofle. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 151 z 19.12.1926)

Rok 1927

Właścicielem majątności Nadmłyn koło Skoków jest *Jan Juska*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 20 z 14.01.1927)

Skoki - W sali p. Łucke odbyło się zebranie Związku Inwalidów Wojennych R.P. z udziałem delegata Koła wągrowieckiego p. *Trafalę*, które zagaił p. *Wróblewski*. Po wyczerpaniu obrad zwykłego zebrania, zagajono walne zebranie wybierając na przewodniczącego obrad p. *Trafalę*. Głównym zadaniem walnego zebrania był obór nowego zarządu, do którego weszli pp: *Wróblewski* (przewodniczący), *Minkwic* (sekretarz), *Szalbierz* (skarbnik) oraz *Grzechowiak*, *Wilde* i *Próchniewski* jako ich zastępcy. Delegatem wybrano p. *K. Szalbierza*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 22 z 20.02.1927)

O przełożenie części drogi prowadzącej z Grzybowa i Grzybowic od dominium Lechlin i położonej przy jeziorze w Lechlinie, na stronę północną za zabudowaniami tego majątku, stawił p. *Tadeusz Goetzendorf-Grabowski* wniosek na ręce komisarza obwodowego w Skokach p. *Skąpskiego*. O ile w przypisanym terminie sprzeciwy uzasadnione nie wpłyną, sprawa zostanie załatwiona w myśl wniosku. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 24 z 24.02.1927)

Ogłoszenie o parcelacji majątku Nadmłyn na parcele 80,60 i 50- morgowe. Wpłata 6 do 8.000 zł, reszta na raty. Zgłoszenia z gotówką do majątku Nadmłyn. Na sprzedaż jest w Nadmłynie również młyn wodny o przemiale 120 centnarów na dobę. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 64 z 31.05.1927)

W zlocie i zawodach Stow. Młodzieży Polskiej okręgu wągrowieckiego, które odbyły się w dniu 26 maja rb. w Wągrowcu w strzelnicy p. *Rosseo*, udział wśród 11 Stowarzyszeń brały Stowarzyszenia z Lechlina, Raczkowa i Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 71 z 19.06.1927)

W Glinnie w nocy z poniedziałku na wtorek o godz. 21.30 nieznanego osobnika ukrytego za drzewami, strzelił do przejeżdżającego powozu, w którym siedział właściciel Glinna *Hieronim Skawiński* z żoną. Kula przebiła ścianę powozu lecz szczęśliwym trafem utkwiała w stalowej sprężynie. („*Kurier Poznański*” nr 294 z 2.07.1927)

Starosta wągrowiecki p. dr *Siokoło* zatwierdził gorzelanego p. *Ryszarda Królika*, zastępcą przełożonego obszaru dworskiego Skoki. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 93 z 9.08.1927)

Skoki - W niedzielę dnia 7 b.m. około godz.10 wieczorem, napadł w celu rabunkowym na idącego w towarzystwie siostry z dworca do miasta p. *Franciszka Piotrowiaka* z Wągrowca 19-letni *Jan Twardecki*. Na widok policjanta spieszenie zbiegł. *Twardecki* jest bez stałego miejsca zamieszkania, unika domu rodzinnego i żywi się na własną rękę dokonując napadów na drogach publicznych. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 96 z 16.08.1927)

Łosiniec - Bójka pod figurą: We wtorek nad wieczorem śpiewali pobożne pieśni przy figurze niedaleko ich gospodarstwa: rolnik *Kazimierz Kłosiński* i jego rodzeństwo *Maria* i *Leon Kłosińscy* z Łosińca. Zaledwie skończyli z śpiewem, sąsiedni gospodarz *Piotr Kordura*, *Stanisław Kubiak* i *Hieronim Jamroży* zaczęli ich grubymi kijami i drągami po głowie i ciele obkładać. *Kazimierz Kłosiński* padł na ziemię i z ledwością go docucono. Ponieważ wymienieni trzej *Kłosińscy* byli tak silnie pobici i pokaleczeni, przywołano jeszcze w tej samej nocy lekarza w osobie p. dr. *Kulińskiego* z Wągrowca, który po założeniu opatrunków polecił w razie większych dolegliwości przywiezienie obitych do szpitala. Powodem pobicia są podobno spory sąsiedzkie o miedzę. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 96 z 16.08.1927)

Potworna zbrodnia dokonana 20 sierpnia na podwórzu zagrody robotnika *Błażeja Malca* w Piaskach pod Skokami, została wyjaśniona. Pomiędzy *Malcem*, lat 43, ojcem kilkorga dzieci a lokatorem *Józefem Stefaniakiem*, zachodziły od dłuższego czasu kłótnie. Dnia 20 bm. o godz. 17 udał się *Malec* z jarzynami koleją do Wągrowca ażeby je sprzedać. *Stefaniak* widocznie usłyszał przez ścianę rozmowę między małżonkami i powziął widocznie myśl wykonania zemsty. O godz.21 wraca *Malec*. Gdy zbliżał się do zagrody nic złego nie przeczuwając, zbrodniarz wyskoczył z poza furtki zadając *Malcowi* tępym narzędziem kilka ciężkich uderzeń po głowie. Na krzyk napadniętego wybiegła jego żona i spostrzegła z przerażeniem, jak napastnik stojąc nad swoją ofiarą pastwił się nad nią. Rozpoznała swego lokatora *Józefa Stefaniaka* i spłoszyła go krzykiem. *Malec* wskutek otrzymanych ciężkich obrażeń na głowie, następnego dnia przed południem zmarł, a miejscowy lekarz dr *Foerster* stwierdził jako przyczynę jego śmierci rozbicie czaszki i naruszenie mózgu. Po zabójstwie *Stefaniak* pobiegł do pobliskiej restauracji, widocznie w celu wyrobienia sobie alibi. Aresztowany o osadzony w więzieniu sądowym do zbrodni się nie przyznał. Dalsze dochodzenia wykazały na miejscu zbrodni odciski gumowych napiętków, które po porównaniu okazały się identyczne z napiętkami *Stefaniaka*. Zabójstwo na *Malcu* wywołało wielkie wrażenie, gdyż przed dwoma laty wśród zupełnie podobnych okoliczności zamordowano sołtysa *Jagnacego* z sąsiedniego Runowa i dotąd sprawcy nie wykryto. Czyżby nim także był *Stefaniak*?

(„*Gazeta Wągrowiecka*” nr 102 z 30.08.1927), „*Kurier Poznański*” nr 400 z 3.09.1927, „*Dziennik Poznański*” nr 201 z 3.09.1927)

W dniu 16.10. przed południem, zmarła nagle 26-letnia służąca *Katarzyna Prus* zatrudniona w Kuszewie u gospodarza *Wendlanda*. Powstało podejrzenie, że zmarła wskutek otrucia i dlatego w dniu 27.10. zjechała do Kuszewa komisja sądowno-lekarska. („*Kurier Poznański*” nr 485 z 23.10.1927)

Delegatem do Poznańskiego Ziemstwa Kredytowany wybrany został z terenu powiatów wągrowieckiego, chodzieskiego i czarnkowskiego obecny radca tego Ziemstwa p. *Zygmunt Chłapowski* ze Stawian. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 132 z 8.11.1927)

W piątek 11-go listopada Skoki uroczystości święciły 9-tą rocznicę powstania Państwa Polskiego. Rano odprawiona została uroczysta msza św. przez ks. *prob. Staniszewskiego*, którą zakończył podniosłym kazaniem. Po nabożeństwie pochód złożony z obywateli i przedstawicieli miejscowych władz oraz wszystkich organizacji społecznych, udał się na salę p. *Pilaczyńskiego*, gdzie odbyła się uroczysta akademicka, którą rozpoczął wstępem słowem burmistrz p. *Smektała*. Po deklamacjach i śpiewach wygłosił referat p. *Chęciński* z Poznania. Akademię zakończono okrzykami na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i odśpiewaniem „*Roty*.” („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 136 z 17.11.1927)

„*Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej*” w Skokach uroczystości obchodziło Święto Młodzieży ku czci św. *Stanisława Kostki*. Kierownictwo uroczystości spoczywało w rękach nauczyciela p. *Stachowiaka*, prezesa okręgowego. Po odprawieniu o godz. 10-tej uroczystej mszy św. przez ks. *prob. Staniszewskiego* i aktu poświęcenia sztandaru, nastąpiło zaprzysiężenie druhowa przez prezesa okręgu *Stachowiaka*. Po uroczystości kościelnej odbyła się przed nowo poświęconym sztandarem defilada. Następnie odbyło się zebranie w sali p. *Glinkiewicza*. Zebranie zagał protektor ks. *prob. Staniszewski* i oddał przewodnictwo w ręce prezesa okręgowego. Z kolei przemawiali : sekretarz związkowy z Poznania, patron p. *Klanowski*, prezes stowarzyszenia p. *Nowicki* i inni. Towarzystwa składały życzenia i fundowały gwoździe pamiątkowe. Na zakończenie przemawiał w serdecznych słowach p. *Stachowiak* prosząc o współpracę i solwował zebranie po odśpiewaniu pieśni „*Hej do apelu*”. O godz. 5:30 wieczorem odbyło się bardzo udane przedstawienie amatorskie, a po nim skromna zabawa taneczna. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 138 z 22.11.1927, „*Kurier Poznański*” nr 562 z 9.12.1927)

Skoki - Dnia 11 listopada b.r. założono w mieście naszym organizację „*Strzelca*”, która liczy 12 członków. Do zarządu wybrano urzędnika skarbowego p. *Chęcińskiego* na przewodniczącego, nauczyciela p. *Majeranowskiego* jako sekretarza i komendatem p. *Mazura* ze Skoków (który obecnie znajduje się w areszcie). Jak długo u nas organizacja istnieć będzie, to się niezadługo okaże. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 141 z 29.11.1927)

Epilog sądowy zbrodni na Piaskach pod Skokami, tj. zabicia właściciela nieruchomości *Błażeja Malca*. W czasie rozprawy przez I Izbę Karną Sądu Okręgowego w Gnieźnie, prokurator zażądał dla oskarżonego 8 lat więzienia, a sąd po przesłuchaniu 28 świadków zasądził 33-letniego *Józefa Stefaniaka* na 5 lat ciężkiego więzienia. Skazany mimo obciążających zeznań p. *Malcowej* wyroku nie przyjął. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 152 z 25.12.1927, „*Kurier Poznański*” nr 583 z 22.12.1927)

Rok 1928

Blizyce - W dniu 31 stycznia wybuchł pożar w zagrodzie *Jana Świątkowskiego*. Spalił się chlew i dwie świnie. Straty oceniono na 3.500 zł. Pożar powstał przez podpalenie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 16 z 5.02.1928)

Pan *Malz* ze Skoków wybrany został w dniu 26.02. br. na walnym zebraniu Towarzystwa Powstańców i Wojaków w Wągrowcu, członkiem zarządu tego Towarzystwa. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 28 z 4.03.1928)

W tych dniach w Chociszewie spłonął stóg słomy należący do *Pawła Kuntzego*. Poszkodowany ocenia stratę na 2.000 zł. Jak się okazało, w pobliżu zabawiali się chłopcy i wypalali trawę w rowie przy szosie naprzeciw stogu. („*Kurier Poznański*” nr 120 z 13.03.1928, „*Gazeta Wągrowiecka*” nr 33 z 15.03.1928)

Chciwość srodze ukarana - Jak skąpiec postradał skrzętnie chowane dolary! W Grzybowie w pow. wągrowieckim żyje sobie, posiadając 60 mórg gruntu, wdowiec z 3 synami, kolonista *Albert Busse*. Niedawno ten i tak już zamożny gospodarza otrzymał nagle większy spadek w gotówce z Niemiec, przyczem pieniądze ulokował za granicą. Poza tem *Busse* regularnie dostawał dolary z Ameryki, które wypożyczał na hipoteki za wysokim procentem. Zdawałoby się, że posiadając tak poważny majątek, powinien żyć dostatnio; tymczasem tak nie było. W domu cała rodzina jadła tylko wodniste zupki z chlebem, a często nawet tego ostatniego zabrakło, wobec czego niejednokrotnie głodowano. *Busse* nawet najstarszego syna oddał do służby, a sam wiecznie narzekał na niedostatek. Skąpstwo jego dochodziło do ostatecznych granic; żył też w zupełnym odosobnieniu, nikomu nie ufał i nikogo nie dopuszczał do siebie, nawet synów, „węsząc” u każdego podstęp i zdradę. Miał przy sobie 775 dolarów o których nikt nie wiedział i chował je skrzętnie w stodole, zakopywał na podwórzu, ukrywał pod kupą kamieni, lub też, dla odmiany w łóżku. Za lada szczenięciem psa wybiegał natychmiast przerażony z domu, brał pieniądze i zanosił je w inne bezpieczniejsze miejsce, gdyż zdawało mu się, że złodzieje czyhają na jego majątek. Przypadek sprawił, że synowie dowiedzieli się o przechowywaniu przez ojca - sknerę gotówki w piwnicy. Najstarszy syn, który chwilowo bawił w domu, przywłaszczył sobie 20 dolarów i kupił za nie rower. *Busse* w czasie

przeliczania pieniędzy skonstatował z przerażeniem brak tej sumy, jednak nie mówił nic synom, lecz przeniósł dolary w inne miejsce, co znowu podpatrzyli dwaj pozostali synowie. Opowiedzieli to jednemu z znajomych, dając swojemu przyjacielowi R. 10 dolarów aby kupił im chleba oraz innych artykułów żywnościowych. Po upływie kilku dni R. znowu otrzymał taką sumę i spotkawszy znajomego Z. opowiedział mu o tajemnicy nowoczesnego Harpagona, że w piwnicy przechowuje skarby. Obaj dobyli naradę i uchwalili ukraść kasetkę. Nie namyślając się długo, wtargnęli do piwnicy cichaczem, wzięli pieniądze i zbiegli. Będąc w posiadaniu znacznej gotówki, zaczęli młodzieńcy żyć wesoło, nie żałując sobie niczego. Tymczasem *Busse* popadł w czarną rozpacz, gdy zobaczył brak kasetki z pieniędzmi. Po krótkim wahaniu pobiegnął na policję i o wszystkim opowiedział. Władze śledcze szybko wpadły na trop jednego z złodziei, a mianowicie R., którego ujęto. Począł zrazu wykręcać się, że o niczym nic nie wie, ale zdradziły go dolary, za które kupił również rower. Wreszcie przyparty do muru przyznał się do kradzieży, twierdząc jednak, że promotorem całej wyprawy złodziejskiej był Z. który obecnie znajduje się w wojsku. Dalsze dochodzenia ustaliły kto jest głównym winowajcą, nie wrócą jednak dolarów skąpcowi, który w ten sposób został ukarany przez przekorny los. („*Kurier Poznański*” nr 154 z 2.04.1928)

Królem Kurkowym został w Skokach *Władysław Kowalski*, I rycerzem *Bronisław Czerwiński*, II rycerzem *Stanisław Jasiński*. („*Kurier Poznański*” nr 262 z 11.06.1928)

Komisarycznym wójtem na obwód Skoki mianowany został emerytowany nauczyciel tutejszej szkoły p. *Jeszke*, a jego zastępcą p. *Jan Korczak*, rolnik z Rościnną. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 73 z 21.06.1928)

Rościnną - W nocy z 26 na 27 bm. około godz. 0:30, został postrzelony z fuzji podczas kradzieży truskawek na folwarku Rościnną robotnik *Nikodem Rochowiak* z Nadolnika, liczący 17 lat, przez leśnika p. *Bolesława Poczę* z folwarku Rościnną. *Rochowiak* został opatrzony i odstawiony do szpitala w Wągrowcu. Otrzymał postrzały w okolice krzyża, około 40-50 drobnych śrutów. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 76 z 28.06.1928)

Rejowiec - W niedzielę w nocy powstał pożar w zabudowaniach gospodarza Krupy. Pastwą płomieni padł chlew, dwie szopy, dziewięć świń i 40 krów. Zachodzi podejrzenie podpalenia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 78 z 3.07.1928)

Wśród istniejących w powiecie wągrowieckim 22 Kółek Rolniczych znajdują się: liczące 38 członków Kółko Rolnicze w Raczkowie, prezesem którego jest p. *J. Szafran* z Bliźyc oraz Kółko Rolnicze w Lechlinie, liczące 20 członków, którego prezeską jest p. *M. Moszczeńska* z Przysieki. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 80 z 8.07.1928)

W dniu 19 bm. o godz. 4:15 wybuchł pożar w majątności Rakojady własności p. *Stefana Dziembowskiego*. Pastwą żywiołu padły: stodoła, 440 owiec,

900 wozów jęczmienia, 80 wozów siana, jeden koń, żniwiarka, wóz roboczy i inne narzędzia rolnicze. Łączna wartość szkody wynosi 90.000 zł. Majętność jest ubezpieczona. Za przyczynę pożaru podejrzewa się podpalenie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 99 z 21.08.1928)

Z dniem 1.10. br. ks. *Bolesławowi Staniszewskiemu* administratorowi parafii w Skokach, oddano w administrację parafię w Lechlinie. („*Dziennik Poznański*” nr 232 z 7.10.1928)

Rok 1929

Wczoraj uległ postrzałowi z rewolweru 24 letni *Fryc Hagel*, ślusarz ze Skoków.

Niebezpiecznie rannego w pierś przewieziono do szpitala w Poznaniu. Według naszych informacji *Hagel* spowodował wystrzał czyszcząc nabity rewolwer. („*Kurier Poznański*” nr 7 z 5.01.1929)

W dniu 23 stycznia w kościele parafialnym w Skokach odbył się ślub panny *Anny Foersterówny*, córki osiadłego od wielu lat w Skokach lekarza i działacza społecznego *dra Mariana i Marii z Buchowskich Foersterów*, z p. *Janem Majchrzyckim*, dyrektorem „*Rolnika*” w Skokach. („*Kurier Poznański*” nr 52 z 31.01.1929)

Skoki - W dniu 27stycznia odbyło się lokalnie p. *Glinkiewicza* walne zebranie Towarzystwa Powstańców i Wojaków. Obrady zagał prezes p. *Dziembowski* i powitał zebranych oraz pp. *Mencla* z Wągrowca jako przewodniczącego obwodu i por. *Wańtowskiego*, komendanta poznańskiego. Przewodniczącym zebrania obrano p. *Mencla*, sekretarzem p. *Pospieszego*. Protokół z ostatniego zebrania przyjęto bez zmian. Ze sprawozdania sekretarza wynika, że w roku sprawozdawczym odbyło się 5 posiedzeń zarządu, 13 zebrań ogólnych i 2 posiedzenia komisji rewizyjnej. Liczba członków z 1927 na rok 1928 wynosiła 52, w ciągu 1928 r. przybyło 36 a ubyło 14, tak że w 1929 r. liczba członków wzrosła do 74. Ze sprawozdania wynika też, że deklaracji o oznakę „Powstańca Zbrojnego”, „Zasługi” lub „Wojaka” załatwiono 25. W 15 wypadkach towarzystwo występowało ze sztandarem. Stan kasy: dochód roczny wynosił 1516,90 zł, rozchód 1338,29 zł i pozostało na rok bieżący 178,61 zł. Fundusz żelazny wynosi 250 zł, składki zaległe 126,20 zł, na dzwon pamiątkowy w Szwederowie przekazano 21 zł, na ociemniałych żołnierzy 5 zł, na grobowiec poległych powstańców 41,75 zł. Do tego przychodu przychodzi zebrana przez p. *Szczepaniaka* suma za sprzedane cegielki 71,55 zł. Koszty administracyjne 118,50 zł, podróże delegacyj 95,69 zł. W roku sprawozdawczym odbyły się 2 ćwiczenia w polu, 6 musztr, 2 strzelania i 6 alarmów. Regulaminy Kasy Pośmiertnej i Przyjmowania Członków polecono wykonać zarządowi. Z okazji

10-lecia powstania wielkopolskiego mianowano „Członkami Honorowymi” pp: ks. prob. *Bolesława Staniszewskiego*, *Stefana Dziembowskiego* w Rakujadach i *Kazimierza Bonowskiego* z Wągrowca. Na wniosek Komisji rewizyjnej udzielono zarządowi absolutorium. Wybrano nowy zarząd: *Stefan Dziembowski* (prezes), *J. Kamiński* (zastępca prezesa), *W. Buczkowski* (sekretarz), *St. Pospieszny* (z-ca sekretarza), *A. Malz* (komendant), *A. Jarzębowski* (z-ca komendanta), *A. Ratajczak* (referent oświatowy) i *J. Goncik* (z-ca referenta oświatowego). Podano też do wiadomości, że zjazd obwodowy w roku bieżącym odbędzie się w Skokach. W bieżącym roku staraniem stowarzyszenia rozpocznie się też budowa strzelnicy na obszarze p. *Stefana Dziembowskiego*. Na wniosek por. *Wańtowskiego* zarząd zwróci się do powiatowego komitetu P.W.i W.P. o dotacje na ten cel. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 17 z 7.02.1929)

Na bal maskowy urządzony w Skokach w sali p. *Glinkiewicza* przez klub sportowy „*Węlna*”, przyszło ponad 70 masek oraz duża ilość gości. („*Kurier Poznański*” nr 81 z 18.02.1929)

Ogłoszenie o konkursie na budowę mleczarni spółdzielczej w Skokach w stanie surowym, wedle rysunków które znajdują się w „*Rolniku*” w Skokach, oraz o złożeniu oferty na kompletne urządzenie wewnętrzne mleczarni na 2000 litrów(przeróbki) na godzinę do uruchomienia. Warunki konkursu; kosztorysy z równoczesnym złożeniem wadium 2% sumy obiektu, bez zobowiązań, należy oddać w zalakowanych kopertach do dnia 15 kwietnia 1929 r. Zastrzega się prawo wyboru oferty, względnie nie przyjęcia żadnej.-Mleczarnia Spółdzielcza w Skokach. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 33 z 17.03.1929)

W niedzielę 12 bm. podczas zabawy tanecznej na łące w Jabłkowie powstał pomiędzy uczestnikami spór, który zamienił się w ogólną bijatykę. Biło się zapamiętane około 20 uczestników zabawy. W jej toku robotnik *Franciszek Pawlak* z Pomarzanek, lat 20, został nożem pchnięty w serce, wskutek czego zmarł natychmiast. Władze wdrożyły śledztwo w przedmiocie ustalenia sprawy zabójstwa. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 57 z 14.05.1929)

Dnia 17 bm. samochód jadący z Bydgoszczy do Poznania najechał około godz. 5 po południu w Skokach 9-letniego *Hieronima Schulerta*, w wyniku czego chłopiec zmarł. Szofer był bez winy, bowiem chłopiec uchwycił się, jak to dzieci często po wsiach i miasteczkach robią, u wozu i opuścił się z niego w chwili, gdy nadjechał samochód. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 59 z 19.05.1929)

Reklamy: Fabryka „*Żelazo*” w Skokach *W. Daniela*, Fabryka Mebli, trumny i prace budowlane *Leona Szalowa* w Skokach. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 59 z 19.05.1929)

Skoki - W przygotowaniu powitania podczas przejazdu prezydenta Polski pana *Mościckiego* ustawiono trzy bramy powitalne. Publiczności zebrało się mnóstwo, towarzystwa stały się w komplecie, zakład wychowawczy z dyrektorem na czele i własną orkiestrą, straż pożarna również z orkiestra.

Pan Prezydent *Mościcki* nie zatrzymał się, kazał natomiast zwolnić bieg samochodu i dziękował za gromkie okrzyki serdecznym uśmiechem. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 63 z 30.05.1929)

Skoki - Robotnik *Walenty Wetphal*, lat 21, zabił w niedzielę 21 bm. wieczorem na ulicy przy kościele pchnięciem noża kuchennego w głowę *Stefana Jesę*, lat 21, kucharza zatrudnionego w Owińskach, który przybył z wizytą do matki swej. Zbrodniarza aresztowano i oddano do dyspozycji sądu karnego. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 75 z 27.06.1929)

Skoki - W dniu święta Piotra i Pawła odbył się w doroczny zjazd obwodowy Towarzystwa Powstańców i Wojaków, na który przybyło około 300 powstańców i wojaków, mnóstwo gości i weteran z powstania 1863 r. p. *Saja*. Zbiórka odbyła się na dworze w Skokach, skąd ruszono w pochodzie przy dźwiękach orkiestry 1 pułku czołgów z Biedruska, do lokalu p. *Glinkiewicza* na śniadanie. Gości powitał prezes obwodowy porucznik rezerwy p. *Kazimierz Bonowski* z Wągrowca stosowną przemową oraz przy dźwiękach orkiestry wojskowej i kapeli zakładu wychowawczego w Antoniewie, ruszono pod dowództwem komendanta p. *Widzińskiego* na mszę św. do kościoła parafialnego. W pochodzie kroczyły w porządku stowarzyszenia P. i W. z: Gołańczy, Wągrowca, Mieściska, Rąbczyna (z p. *Sają*), Chojny, Czeszewa, Sarbii i Skoków. Po mszy św. odprawionej przez ks. prob. *Staniszewskiego*, ruszono na rynek w Skokach, gdzie w zastępstwie burmistrza powitał gości p. *Kiełczewski*. Następnie przemówił prezes okręgowy p. *Grodzki* z Bydgoszczy, potem wręczono dyplomy honorowe zarządu okręgowego: działaczowi narodowemu, organizatorowi „Sokoła” i gorącemu patriocie ks. *Staniszewskiemu* ze Skoków i zasłużonym członkom pp: *Mantejowi* z Mieściska, *Szybatce* z Gołańczy, *Kamińskiemu* ze Skoków i *St. Piechowiakowi* z Wągrowca. Z kolei prezes obwodowy p. *K. Bonowski* wręczył dyplomy członków honorowych, na ręce por. *Wańtowskiego* dla zamianowanych nimi: jen. dywizji *Thomee* i kpt. rez. inż. *Gustawa Bernaczka*. Wydano również poszczególnym zasłużonym członkom całego obwodu dyplomy zasługi. Po przemówieniu p. kpt. *Bernaczka*, który przez 5 lat był prezesem okręgowym P. i W. w Bydgoszczy, nastąpiła defilada powstańców i wojaków w sprawnym szyku. Obiad spożyto na dziedzińcu szkolnym wśród koncertu obu orkiestr. Po obiedzie ruszono na miasto na poświęcenie nowej strzelnicy, zbudowanej własnym kosztem i pracą powstańców i wojaków w Skokach a przy pomocy ich prezesa p. *Stefana Dziembowskiego* z Rakujad, który darował stowarzyszeniu na ten cel nie tylko cztery morgi gruntu, lecz również cegiel i innego materiału budowlanego. Po przemowie na temat historii strzelnicy p. *Buczkowskiego*, poświęcenia dokonał ks. prob. *Staniszewski*. Pierwsze strzały oddali: p. *Buczkowski* (na cześć Prezydenta R.P.), por. *Wańtowski* (na cześć wojska), prezes okręgu p. *Grodzki* (na cześć Związku) i prezes obwodowy p. *K. Bonowski* (na cześć obwodu). Ofiarny czyn p. *Stefana Dziem-*

bowskiego uczczono trzykrotnym okrzykiem na jego cześć. Następnie odbyły się zawody:

- a) ostre strzelanie na odległość 150 m o łańcuch wędrowny i 3 żetony:
1. *Zantow* z Wągrowca, 2. *Cichocki* z Wągrowca 3. *Michalski* z Mieściska,
- b) marsz na 6 km o puchar wędrowny ufundowany przez inż. *Bernaczka* i 3 żetony 1) *Górny* z Mieściska, 2) *Kamiński* ze Skoków, 3) *Piechowiak* z Mieściska,
- c) wyścigi kolarskie na 6 km 3 nagrody: 1) *Nowak* z Wągrowca (zastawa srebrna), 2) *Skretny* z Czeszewa, 3) *Bąk* z Mieściska,
- d) rzut granatem, 3 nagrody: 1) *Wieczorek* z Rąbczyna (zegarek), 2) *Karga* z Mieściska, 3) *Stachowiak* z Czeszewa,
- e) zawody w ciągnięciu liny, które pozostały nierozstrzygnięte.

Podczas zawodów koncertowała w lesie orkiestra wojskowa. Wieczorem odbyła się ochocza zabawa taneczna jako zakończenie zjazdu, trwająca późno w noc. Redaktorowi naczelnemu p. *Tesce* z Bydgoszczy, który w przejeździe ze zlotu „Sokołów” w Poznaniu wstąpił na chwilę do Skoków, zgotowano gorącą owację. Przebieg tegorocznego zjazdu P. i W. jako nader sympatyczny i budujący, w pamięci uczestników na długo pozostanie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 78 z 4.07.1929)

Jako przełożony obwodu dworskiego Chociszewo został przez starostwo w Wągrowcu potwierdzony p. *Paweł Kuntze* z Chociszewa a p. *Gotezendorf-Grabowskiego* z Lechlina przełożonym obwodu dworskiego w Lechlinie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 78 z 4.07.1929)

W tych dniach powstał pożar w zabudowaniach kowala *Wojciecha Przybysza* w Kakulinie, spowodowany ulatniającymi się iskrami z komina. Spaliła się stodoła z zapasami siana i żyta, chlew i dwie krowy, łącznej wartości około 10 tys. zł. („*Kurier Poznański*” nr 380 z 19.08.1929)

Dnia 2 sierpnia zmarła *Urszula Dziembowska* z *Kisielnickich*, żona *Czesława Dziembowskiego* z Roszkowa. („*Dziennik Poznański*” nr 177 z 3.08.1929)

Ogłoszenie o planowanym w dniu 21.09.1929 r. walnym zebraniu Spółki melioracji łąk nad Małą Wełną w Skokach” dotyczyło podjęcia uchwał dotyczących: wykonania i utrzymania urządzeń wodnych, zaciągnięcia pożyczki długoterminowej, uchwalenia wynagrodzenia dla przewodniczącego, budżetu na lata 1929/1930 oraz uchwalenie statutu wzorcowego. Przewodniczący Spółki *Olszański*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 102 z 29.08.1929)

Członkami sejmiku powiatu wągrowieckiego wybrani zostali: *Ziemkowski* z Łosińca i *Goetzendorff-Grabowski* z Lechlina. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 146 z 10.12.1929)

Święto Młodzieży w Skokach: Wieczornicę zorganizowaną przez Koło Młodzieży Polskiej otworzył podając jej program kierownik szkoły p. *Klanowski*, a po referacie na temat polskiej młodzieży wygłoszonym przez sekretarza

p. Nowickiego, młodsze uczennice szkoły powszechnej wykonały przy śpiewach piękny korowód. Następnie zespół Młodzieży Polskiej odegrał sztukę w trzech aktach z życia św. Stanisława Kostki pt. „Dwaj bracia”. Na zakończenie zatańczyły w narodowych strojach starsze uczennice szkoły mazura. Wieczornicę przygotowali nauczyciel p. Żmigrodzki i p. Andrzejewska, która wyćwiczyła taniec, a oświetliła orkiestra zakładu wychowawczego w Antoniewie pod batutą p. Andrzejewskiego. („Gazeta Wągrowiecka” nr 139 z 24.11.1929)

Do sejmiku powiatu wągrowieckiego zostali wybrani pp: Ziemkowski z Łosińca i Goetzendorf-Grabowski z Lechlina. („Gazeta Wągrowiecka” nr 146 z 20. 12. 1929)

Rok 1930

Skoki - Walne zebranie „Towarzystwa Powstańców i Wojaków” w Skokach odbyło się w ubiegłą niedzielę, które przy licznych udziałach członków zagaił prezes p. Dziembowski, witając gości i delegata obwodu p. Polcyna z Wągrowca. Na przewodniczącego zebrania powołano p. Polcyna. Z kolei członkowie zarządu zdali sprawozdania z rocznej działalności, które wykazały, że praca nad organizacją Towarzystwa postąpiła bardzo naprzód. Towarzystwo jest na drodze do dalszego pomyślnego rozwoju, czego już dowodem był zeszłoroczny zjazd obwodowy w Skokach. Zarząd towarzystwa tworzą obecnie pp: prezes Stefan Dziembowski, wiceprezes Michalski, komendant Leon Maćkowiak, z-ca komendanta Antoni Jarzembowski, sekretarz Szczepan Pospieszny, z-ca sekretarza Teofil Michalski, bibliotekarz Stefan Kubacki, skarbnik Bronisław Ey, referent oświatowy Jan Goncik. Po załatwieniu szeregu drobniejszych spraw wewnętrznych Towarzystwa, obrady zamknięto. („Gazeta Wągrowiecka” nr 16 z 9.02.1930)

W Rejowcu spaliła się stodoła z narzędziami rolniczymi i zbożem oraz 2 szopy drewniane, należące do Edmunda Diela. Szkody ocenia się na około 10. tys. zł. Ogień powstał od iskier ulatniających się z komina domu mieszkalnego. („Kurier Poznański” nr 82 z 19.02.1930)

Ubiegłej niedzieli odbyło się w Lechlinie zebranie Kółka Rolniczego na którym wykład o kukurydzy i chowie trzody wygłosiła prezeska Kółka p. Moszczeńska. Z kolei przystąpiono do wyboru nowego zarządu, który ukonstytuował się w składzie: p. Moszczeńska (prezeska), p. Pinkowski (z-ca prezesa), p. Drab (skarbnik i sekretarz), pp. Gruszka i Gołuchowski (ławnicy). Obrady utrzymane były w tonie poważnym i rzeczowym. („Gazeta Wągrowiecka” nr 29 z 11.03.1930)

Agenturę w Skokach „Gazety Wągrowieckiej” prowadzi mistrz siodlarski p. Jan Maćkowiak. („Gazeta Wągrowiecka” nr 31 z 16.03.1930)

Przy przechodzeniu przez wał transmisyjny, zajęty w majątności Stawiany noszeniem trocin robotnik *Leon Gorecki*, pochwycony został za ubranie. Wał uderzył nieszczęśliwego tak silnie o posadzkę, iż śmierć nastąpiła na miejscu. („*Kurier Poznański*” nr 128 z 18.03.1930)

Ogłoszenie Sądu Powiatowego w Wągrowcu o sprzedaży w dniu 21 maja w drodze przetargu nieruchomości w Bliźycach stanowiącej własność p. *Henryka Kobera* z Bliźyc. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 36 z 27.03.1930)

W nocy z 23 na 24 bm. dokonali nieznani sprawcy włamania do domu *Feliksa Rontca* w Niedźwiadach koło Skoków, gdzie skradli różnych drobnych towarów o łącznej wartości 60 zł. Między innymi łupem złodziei padły 3 litry wódki czystej, 10 funtów słoniny i większa ilość cukierków. Policja prowadzi śledztwo. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 60 z 27.04.1930)

Skoki - W dniu Święta Narodowego odegrało miejscowe „Stowarzyszenie Pań pw. św. „Wincentego a Paulo” sztukę teatralną pt. „Święta Barbara”. Sztuka sama i wzniosły cel urządzenia przedstawienia, z którego dochód przeznaczony był na ubogich miasta, zgromadziły na sali dość liczną publiczność z zadowoleniem oklaskującą grę amatorów. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 69 z 9.05.1930)

O okradzeniu kościoła w Skokach przez *Franciszka Łuczaka* z Włókien pod Skokami. - Dnia 6 maja zakradł się do kościoła parafialnego w Skokach ujęty później świętokradca, który sprzed wielkiego ołtarza skradł skarbonę z zawartością 40 zł. Po dokonaniu kradzieży złodziej przechował łup na cmentarzu kościelnym, poczem udał się do miasta dla zakupu papieru i sznurka do opakowania skarbony. Na szczęście podejrzanie zachowującego się świętokradcę zauważył miejscowy obywatel p. *Brożyński*, zwracając uwagę policji na niego. Przechwyconym świętokradcą okazał się podczas badania policyjnego niejaki *Franciszek Łuczak* z Włókien pod Skokami. Świętokradcę umieszczono za kratkami. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 69 z 9.05.1930)

Skoki - W miasteczku naszym grasuje od dłuższego czasu pomiędzy dziećmi epidemia kokluszki, która zabrała już kilka ofiar. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 69 z 9.05.1930)

Skoki - W tych dniach ukończono w Skokach obok hotelu p. *Pilaczyńskiego* budowę stacji benzynowej, której konieczność dawała się coraz bardziej odczuć z powodu stale wrastającego ruchu automobilowego. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 69 z 9.05.1930)

Na zjeździe delegatów oddziału wągrowieckiego straży pożarnych, odbytym w dniu 11 bm. w Wągrowcu, skarbnikiem zarządu okręgowego wybrany został p. *Czerwiński* ze Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 73 z 14.05.1930)

Ogłoszenie p. *Leona Szalowa* kuratora nad rozwiązana Gminą Żydowską w Skokach o sprzedaży w dniu 18 bm. o godzinie 6-tej po południu jednego wozu (karawanu) i szopy na rozbiórkę. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 99 z 14.06.1930)

Towarzystwo Powstańców i Wojaków w Skokach urządziło dnia 22.06. „coroczną zabawę latową” w lesie Roszkowskim, urozmaiconą strzelaniem z broni małowalibrowej o nagrody. Czysty zysk przeznacza się na wykonanie strzelnicy. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 104 z 21.06.1930)

Lechlin - Dnia 30.06 wybuchł pożar w zagrodzie rolnika *Juliusza Stidde*. Pastwą płomieni padła stodoła kryta słomą i narzędzia rolnicze. Straty wynoszą około 11.000 zł. Pożar powstał prawdopodobnie od iskiei wydobywających się z komina podczas rozpalania pieca do pieczenia chleba, które padły na słomiany dach stodoły. Poszkodowany był ubezpieczony w Krajowym Ubezpieczeniu Ogniomem w Poznaniu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 114 z 3.07.1930)

Ogłoszenie z dnia 16.06.1930 r. Sądu Powiatowego w Wągrowcu o sprzedaży w dniu 27.08. w drodze przetargu gospodarstwa w Jabłkowie *Wojciecha Jalińskiego* z Jabłkowa. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 114 z 3.07.1930)

Na zlocie „Sokołów” okręgu wągrowieckiego odznaczony został za zasługi dla „Sokoła” p. *Maćkowiak* ze Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 124 z 15.07.1930)

Ogłoszenie - We wtorek dnia 22 lipca o godz.9-tej przed południem sprzedana zostanie stara bożnica w Skokach w drodze publicznego przetargu za natychmiastową zapłatą gotówką i to na rozbiórkę. Przetarg odbędzie się, po obejrzeniu bożnicy, w lokalu p. *Jarząbkowej*. Warunki sprzedaży ogłoszone zostaną przed przetargiem. Skoki dnia 11.07.1930 r. *Leon Szalow*, Kurator nad majątkiem rozwiązanej Gminy Żydowskiej w Skokach. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 124 z 15.07.1930)

W nocy 18 bm. zakradli się nieznani dotąd złodzieje do mieszkania *ks. prob. Józefa Keng-Ba* w Raczkowie, skąd skradli większość bielizny, ubrań i futro, wartość szkody około 1.000zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 128 z 19.07.1930)

W niedzielę w Lechlinku odbyła się zabawa po której doszło do awantury. Trzej bracia *Krupowie* napadli niejakiego p. *Ciemnego* ze Skoków, którego pokłuli nożem. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 136 z 29.07.1930)

Powiatowy Urząd Ziemi w Wągrowcu ogłosił parcelację majątku Skoki o obszarze 433,07 ha. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 138 z 31. 07. 1930)

W niedzielę odbył się w Skokach liczny zjazd sportowców z powodu okoliczności, że miejscowy klub sportowy „Wełna” obchodził pięciolecie swego istnienia. uroczystości klubowe rozpoczęły się rano w lokalu p. *Pilaczyńskiego*. Po nabożeństwie odbyło się w sali uroczyste zebranie. Posiedzenie zagał prezes klubu p. *Daniel*, powołując na przewodniczącego burmistrza *Smektałę*, do pióra p. *Buszyńskiego* i na ławników panów *Maćkowiaka* i *Naróżnego*. Szczegółowe sprawozdanie z działalności klubu wygłosił p. *Fr. Gersig*. Okazały dyplom uznania za zasługi nad rozwojem klubu wręczono p. *Ratajczakowi*. Po południu wyruszył pochód z orkiestrą na boisko, gdzie odbyły się zawody sportowe. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 153 z 19.08.1930, „*Kurier Poznański*” nr 382 z 21.08.1930)

Łosiniec - W nocy z 27 na 28 bm. włamali się nieznani sprawcy do mieszkań nauczycieli pp. *Waleriana Kowalczyka* i *Franciszka Dembka* w szkole w Łosincu i skradli dużo odzieży i bielizny. Pan *Kowalczyk* poszkodowany jest na 500 zł, szkody p. *Dembka* jeszcze nie ustalono. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 163 z 30.08.1930)

Bliżyce - W nocy z 28 na 29 bm. inna szajka złodziejska zakradała się na strych domu rolnika *Roberta Gladatscha* w Bliżycach i przypuszczalnie ta sama szajka skradła tej samej nocy bieliznę w Bliżycach u rolnika *Emila Manteya*. Wartość szkody wynosi 200 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 163 z 30.08.1930)

W nocy z 29 na 30 bm. powstał z nieustalonych przyczyn pożar w zagrodzie rolnika *Andrzeja Elińskiego* w Kakulinie. Stodoły nie zdołano uratować i spłonęła doszczętnie. Była napełniona zbożem i narzędziami rolniczymi. Straty wynoszą 6.500 zł. Poszkodowany był ubezpieczony. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 164 z 31.08.1930)

Z dniem 1.09.br. nauczyciel szkoły w Bliżycach-Wysokiej p. *Walenty Winięcki* przechodzi na nauczyciela do szkoły w Wojciechowie, natomiast nauczyciel szkoły w Skokach p. *Romuald Majeranowski* obejmuje funkcję kierownika szkoły w Szlachcicach pow. średzki. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 169 z 6.09.1930)

Starosta wągrowiecki dzieląc powiat na obwody kominiarskie, powierzył okręg kominiarski V Mieścisko p. *Stanisławowi Kurzewskiemu*, kominiarzowi ze Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 171 z 9.09.1930)

Mistrz piekarski ze Skoków p. *Władysław Kowalski* przyjmie ucznia w naukę zawodu piekarskiego. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 183 z 23.09.1930)

Starosta wągrowiecki p. *dr Rościszewski* zatwierdził na trzy lata sołtysiem wsi Rościnnu p. *Franciszka Nowakowskiego*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 209 z 23.10.1930)

Rejowiec - Znaleziono tutaj nieprzytomnego i z ciężkimi ranami na głowie 30 letniego *Leonarda Stasińskiego* z Rejowca, który wkrótce zmarł, nie wyjaśniając w niczem sprawy. W dochodzeniach okazało się, że *Stasiński* był ofiarą bójki z robotnikami dominialnymi podczas zabawy w Stawianach. Sprawców tego zabójstwa: 29-letniego *Michała Głowińskiego* z Storzyńca i 27-letniego *Leona Michalskiego* z Grzybowa aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Wągrowcu. („*Kurier Poznański*” nr 569 z 10.12.1930, „*Dziennik Poznański*” nr 277 z 29.11.1930)

Dyplom magistra botaniki na Uniwersytecie Poznańskim uzyskała *Maria Daczkowska* z Jabłkowa. („*Kurier Poznański*” nr 587 z 20.12.1930)

Rok 1931

Reklama: Fabryka Mebli Skoki - *Leon Szalow* - Kompletne; sypialnie, jadalnie, pokoje męskie, kuchnie oraz meble wszelkiego rodzaju, po cenach znacznie niższych. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 14 z 18.01.1931)

Dnia 18 bm. zawiązała się w Skokach placówka „Związku Hallerczyków”. Na zebranie przybyli pp: *dr Drost* i *Markiewicz* z Poznania. W skład zarządu weszli pp: *Stefan Śłószarczyk* (prezes), *Franciszek Kwietniewski* (sekretarz) i *Franciszek Gaca* (skarbnik). („*Gazeta Wągrowiecka*,” nr 19 z 24.01.1931)

W czwartek 29 stycznia w Rejowcu w zabudowaniach gospodarza *Edmunda Dziela* wybuchł pożar. Pastwa płomieni padła stodoła ze zbożem i słomą. Szkada wynosi 6.000 zł. Jest to już drugi pożar w ostatnich dniach w Rejowcu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 25 z 31.01.1931)

W tych dniach zmarła w Skokach żona znanego obywatela, byłego nauczyciela p. *Jeszke*, będąca wzorem Matki Polski i obywatelki. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 26 z 1.02.1931)

Roczne walne zebranie Tow. Gimn. „Sokół” w Skokach odbyło się w niedzielę 25 stycznia. Obrady zagał prezes p. *Pilaczyński*. Po załatwieniu zwykłych formalności, powołano delegata okręgu i jego prezesa p. *Przybylskiego* na przewodniczącego zebrania. Przystąpiono do sprawozdań członków zarządu, z których wynika, że „Sokół” w Skokach pracował roku sprawozdawczego bardzo intensywnie i dobrze zasłużył się około pielęgnowania idei sokolich. Wybory do zarządu na bieżący rok dały wyniki następujące: prezes *Mieczysław Pilaczyński*, wiceprezes *Kaczmarek*, sekretarz *Ratajczak*, skarbnik *Maćkowiak*, naczelnik *Cegielski* i podnaczelnik *Ciastowicz*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 32 z 10.02.1931)

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej p. *Ignacy Mościcki* ojcem chrzestnym bliźniaków *Stanisława* i *Michała*, synów dozorecy melioracyjnego ze Skoków *Feliksa Wiśniewskiego*. („*Gazeta Wągrowiecka*”, nr 36 z 14.02.1931)

Walne zebranie Towarzystwa Przemysłowców w Skokach zagał jego prezes p. *Szczepan Nowicki* hasłem „Część Przemysłowi.” Na przewodniczącego zebrania powołał p. *Wiktora Kiełczyńskiego* na sekretarza p. *Jana Maćkowiaka*. Potem powitał przybyłego na zebranie delegata Związku Towarzystw Przemysłowych p. *Ehrenberga* z Poznania. Sprawozdanie z działalności zdali pp: prezes *Nowicki*, sekretarz *Baranowski*, skarbnik *Pilaczyński* i bibliotekarz *Stefaniak*. Zarządowi udzielono absolutorium. Obszerny referat o podatkach i ubezpieczeniach społecznych oraz o kasie pośmiertnej, wygłosił p. *Ehrenberg*. W skład nowego zarządu weszli pp.: prezes *Szczepan Nowicki*, z-ca prezesa *Bronisław Czerwiński*, sekretarz *Stanisław Koryciak*, z-ca sekretarza *Klemens Baranowski*, skarbnik *Mieczysław Pilaczyński* i bibliotekarz *Antoni Stefaniak*. O godz. 8 prezes zamknął zebranie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 36 z 14.02.1931)

Skoki - Na balu maskowym Klubu Sportowego „Wełna” urządzonym dnia 31 stycznia rb. masek było 56. Nagrody otrzymali: I za kostium „rokoko” panna *Irena Pilaczyńska*, II za kostium „czerniec” panna *Apolonia Ciastowiczówna*, III za kostium „diabeł” p. *Zbigniew Świątkowski*. Nastrój zabawy był ożywiony. Przy dźwiękach doborowej orkiestry bawiono się do samego rana. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 37 z 15.02.1931)

Skoki - Dnia 26.02. odbyło się miesięczne zebranie tutejszego Towarzystwa Przemysłowego na sali p. *Pilaczyńskiego*. Zebranie zagał prezes *Szczepan Nowicki* hasłem „Przemysłowi Cześć”. Porządek obrad był następujący:

- 1) zagajenie,
- 2) przeczytanie protokołu,
- 3) odczytanie korespondencji,
- 4) odczyt,
- 5) uregulowanie kasy,
- 6) wolne głosy,
- 7) zamknięcie.

Protokół z poprzedniego zebrania odczytał zastępca prezesa p. *Klemens Baranowski*, protokół z walnego zebrania p. *Jan Maćkowiak*. Następnie prezes przeczytał korespondencję nadesłaną ze Związku, poczem p. *Stachowiak* wygłosił odczyt o podatkach. Potem popłacili członkowie zaległe składki. O godz. 9:30 zamknął prezes zebranie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 52 z 5.03.1931)

Skoki - Dnia 1 marca odbyło się miesięczne zebranie Tow. Gimn. „Sokół” w salce p. *Pilaczyńskiego*. Zebranie hasłem „Czołem” zagał prezes p. *Mieczysław Pilaczyński*. Protokół z poprzedniego zebrania nie został odczytany, ponieważ sekretarz p. *Aleksander Ratajczak* nie przybył na zebranie. Wobec tego powołano druha *Władysława Kowalskiego* na sekretarza. W dalszym ciągu nastąpiło odczytanie korespondencji przez p. *J. Maćkowiaka*. Potem uchwalono pojechać na zjazd okręgowy do Wągrowca z powodu 10-lecia istnienia okręgu. Na delegatów wybrano: prezesa *M. Pilaczyńskiego*, skarbnika *Jana Maćkowiaka* i naczelnika p. *T. Cegielskiego*. Prezes zachęcając drużynę do dalszej gorliwej pracy na niwie sokolstwa, zamknął zebranie hasłem „Czołem”. Na zakończenie zaśpiewano pieśń „Ospały i gnuśny”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 52 z 5.03.1931)

Skoki - Walne zebranie Towarzystwa Młodych Polek w Skokach wybrało nowy zarząd: prezesa *Zofia Glinkiewiczówna*, vice *Helena Maćkowiakówna*, sekretarz *Stanisława Westfalówna*, skarbniczka *Stefania Królówna*, naczelniczka *Helena Adamska*, bibliotekarka *Zofia Gacówna*, gospodyni *Neumanówną*. Chorążyną wybrano *Stanisławę Westfalównę*. Druhen obecnych na zebraniu było 23. O godz. 9 zamknął zebranie ks. *prob. Staniszewski* hasłem: „Sprawie Służ” oraz modlitwą „Wszystkie nasze dzienne sprawy”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 47 z 27.02.1931)

Skoki - W ostatnią niedzielę karnawałową urządziło tutejsze Koło Śpiewackie doroczny swój występ. Odśpiewano 17 pieśni i to : dwie na chór żeński, 4 na chór męski i 11 na chór mieszany. Występ koła jako całość pod batutą dyrygenta p. *Jana Herkta* był bardzo udany. Obywatelstwo poparło imprezę bardzo licznie, gdyż sala wypełniona była gośćmi nie tylko z miasta, lecz i z okolicy. Po występie odbyła się zabawa taneczna, która trwała do rana dnia następnego. (*„Gazeta Wągrowiecka” nr 47 z 27.02.1931*)

Skoki - Od piątku ubiegłego tygodnia nastąpiła odwilż, wskutek czego rzeka Mała Wełna wystąpiła z brzegów. Okoliczne niższe łąki i ogrody zalane są wodą, która dochodzi nawet na niektóre podwórza. (*„Gazeta Wągrowiecka” nr 52 z 5.03.1931*)

W Rejowcu paliły się zabudowania miejscowej katolickiej szkoły. Płomienie pochłonęły stodołę, chlew i narzędzia rolnicze należące do kierownika szkoły *Kazimierza Kluska*. Straty wyniosły około 5 tys. zł. (*„Kurier Poznański” nr 229 z 20.05.1931*)

Skoki - Dnia 8 marca odbyło się o godz.9 w sali p. *Pilaczyńskiego* zebranie Kółka Rolniczego, które zagał porucznik *Stefan Dziembowski* z Rakujad. Następnie odczytał protokół z ostatniego zebrania sekretarz p. *Jan Gasik* z Piły. Komunikaty nadesłane z centrali Rolników z Poznania odczytał wiceprezes p. *Jan Majchrzycki*, kierownik "Rolnika". W wolnych głosach omawiano sprawę nawożenia roli nawozami sztucznymi. Następnie uchwalono poprosić na przyszłe zebranie referenta z Poznania w sprawie tutejszego i w okolicy glebostanu. O godz. 11 zebranie zamknął porucznik p. *Stefan Dziembowski*. (*„Gazeta Wągrowiecka” nr 58 z 12.03.1931*)

Skoki - Dnia 8 marca odbyło się zebranie miesięczne Stowarzyszenia Młodych Polek. Zebranie zagała o godz. 6 drużna przewodnicząca hasłem „Sprawie Służ”. Następnie drużna sekretarka przeczytała protokół z walnego zebrania, który został przyjęty. Potem uchwalono urządzić dnia 10 maja „Święto Druhen” i odegrać przedstawienie amatorskie. Jako nową członkinię przyjęto p. *Teodorę Ciszakównę*. Po zapłaceniu składek, zamknięto zebranie hasłem „Sprawie Służ”. (*„Gazeta Wągrowiecka” nr 58 z 12.03.1931*)

Skoki - W ubiegłą niedzielę odbyło się w lokalu p. *Pilaczyńskiego* zebranie Koła Śpiewackiego. Po przeczytaniu protokołu z ostatniego zebrania i sprawozdania z występu, zdał sprawozdanie skarbnik p. *Flenc* z zebrania okręgowego. W dyskusji zabrał głos prezes w sprawie zjazdu okręgowego w Wągrowcu. Następnie przeczytał z „Przeglądu Muzycznego” życiorys oraz działalność śp. *T. Barwickiego*, generalnego sekretarza Związku Kół Śpiewackich. Następnie uchwalono sprzedać aparat „Graff” za 100 zł tutejszemu Wójtostwu. O godz. 8:40 zamknął zebranie druż prezes hasłem „Cześć Pieśni” i na zakończenie odśpiewano „Wszystkie nasze”. (*„Gazeta Wągrowiecka” nr 58 z 12.03.1931*)

Skoki - W nocy z czwartku na piątek 21 marca zakradli się niewyśledzeni sprawcy do biur Wójtostwa. Nocni „klienci” powywracali szuflady szaf i biurzek z których wyrzucili różne akta w poszukiwaniu gotówki, której na szczęście nie znaleźli. Poza narobieniem nieporządku w biurze złodzieje nic nie zabrali i szkód nie wyrządzili. Dochodzenie policyjne w toku. („*Gazeta Wągrowiecka*”: nr 72 z 228.03.1931)

W tych dniach został zatwierdzony i zaprzysiężony jako rozjemca na obwód rozjemczy Kakulin kierownik szkoły w Kakulinie p. *Andrzej Kudak*. Starosta powiatowy zamianował do zarządu gminy Szczodrochowo p. *Rocha Barona* z Rejowca na komisarycznego I ławnika i p. *Jana Nowaka* ze Skoków na II ławnika komisarycznego. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 73 z 29.03.1931)

Józef i Maria Burzyńscy zamieszkali w Skokach, właściciele nieruchomości w Skokach (Tom II Karta 78) wnieśli o wykluczenie hipoteki zapisanej w dziale III księgi gruntowej na rzecz *Hermana Priebe* z Sarbii w kwocie 6.000 mk, po 5 od sta oprocentowanej od dnia 19.09.1905 r. Sąd Grodzki w Wągrowcu, dnia 26.03.1931. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 79 z 5.04.1931)

Sąd grodzki w Wągrowcu skazał p. *Władysława Urbańskiego* z Łosińca, lat 17, na 2,50 zł grzywny za ścięcie świerku w lesie majątku Rościnnu oraz pp. *Józefa Walkowiaka* i *Włodzimierza Futro* ze Skoków na grzywnę 100 zł za wycięcie w tym samym lesie 3 świerków. Za sprzeniewierzenie i sfalszowanie podpisu na szkodę kupca p. *Krona* z Wągrowca, sąd skazał p. *Alojzego Graczyka*, lat 19 z Nadmłyną. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 90 z 19.04.1931)

Sąd Grodzki w Wągrowcu skazał na 20 zł grzywny p. *Franciszka Laskowskiego* z Pawłowa Skockiego za kradzież drewna na szkodę majątku Pawłowo Skockie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 98 z 29.04.1931)

W nocy z 25/26 bm. spalił się w Rejowcu stóg żyta należący do rolnika *Pawła Schleuskera* z Rejowca. Strata wynosi 400 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 98 z 29.04.1931)

Sąd Okręgowy w Gnieźnie skazał 3 dniu 28.04. br. *Piotra i Leona Michalskich i Głownikowskiego*, wszyscy ze Stawian, za zabójstwo w ubiegłym roku na zabawie w Stawianach śp. *Stoińskiego: Piotra Michalskiego* na 1,5 roku, *Leona Michalskiego* na 1 rok a *Głownikowskiego* na 15 miesięcy więzienia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 99 z 30.04.1931)

Rada Ministrów RP na posiedzeniu w dniu 30 marca zarządziła włączenie do gminy wiejskiej Kakulin obszaru dworskiego Peda i folwarku Nadmłyn z obszaru dworskiego Roszkowo. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 2 maja 1931 r. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 103 z 5.05.1931)

W nocy z niedzieli na poniedziałek 4 maja, powstał z nieustalonych przyczyn w zabudowaniach rolnika *Józefa Szafrana* w Bliżycach. Spłonęła stodoła wraz z narzędziami rolniczymi wartości 3.000 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 103 z 5.05.1931)

W Szczodrochowie w ubiegły wtorek o godz.23 w nocy powstał znów pożar w zabudowaniach p. *Ewalda Steltra*. Spłonęła stodoła i chlew. Strat wynoszą 18.000 zł. Przyczyny pożaru nie zdołano ustalić. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 105 z 7.05.1931)

Sąd Grodzki w Wągrowcu rozpatrzył sprawę handlarza *Kazimierza Godzicha* ze Skoków, oskarżonego o czynny opór władzy. Stawiał opór, kopiąc nogami i wyzywał egzekutora miejskiego *Ruchniewskiego* i starszego posterunkowego *Mikulę*, którzy na polecenie burmistrza mieli przeprowadzić u niego rewizję. *Godzich* nie zapłacił bowiem podatku na rzecz miasta. Sąd skazał go na 60 zł grzywny z zamianą na 4 dni więzienia, mimo że polecenie dokonania rewizji nie miało podstaw prawnych. Oskarżony tłumaczył się, tym że ponieważ w kasie miejskiej dokonano defraudacji i niektórzy podatnicy musieli ponownie płacić podatek, nie chciał do nich należeć. Zdaniem sądu zamiast stawiać czynny opór, powinien na polecenie burmistrza złożyć zażalenie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 128 z 6.06.1931)

Na posiedzeniu Rady Miejskiej w Skokach, mimo nieobecności burmistrza na niej, Rada skreśliła wszystkim urzędnikom 15% poborów, a więc i burmistrzowi. Na osłodzenie mu podjęto uchwałę: „Panu burmistrzowi *Smektale* uchwała się jednogłośnie wyrazić gorące uznanie i podziękowanie za rzetelną, gorliwą i wytrwałą pracę na trudnym ale zaszczytnym swoim stanowisku dla dobra naszego miasta.” Piękna uchwała, p. burmistrz *Smektala* wolałby jednak zapewne nieobrzeżaną pensję. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 129 z 7.06.1931)

W ubiegłą niedzielę dnia 14.06.1931 r. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Skokach obchodziło 10-lecie swego istnienia. W dzień ten zjechał do Skoków zarząd okręgowy „Sokoła” z prezesem okręgu p. *Przybylskim* na czele oraz zastępy druhow i druhen z gniazd Wapno, Wągrowiec i Popowo Kościelne. O godz. 9:45 zebrani sokoli w sali p. *Pilaczyńskiego*, uformowali pochód, który z orkiestrą i miejscowymi organizacjami społecznymi udał się do kościoła na nabożeństwo. Podniosłe i patriotyczne okolicznościowe kazanie wygłosił ks. *prob. Staniszewski*. Pienia kościelne wykonał miejscowy chór kościelny. Po skończonym nabożeństwie uformował się powtórnie pochód, który ulicami miasta przemaszerował na sale hotelu p. *Pilaczyńskiego*, gdzie miało się odbyć uroczystościowe zebranie. W obecności przedstawicieli duchowieństwa, władz miejskich oraz przedstawicieli miejscowych organizacji społecznych i braci sokolej, uroczyste zebranie zagał niestrudzony pracownik na niwie sokolej, prezes p. *Pilaczyński*, dając rzut oka na dotychczasową działalność „Sokoła”, w Skokach w minionym 10-leciu. Z kolei powitał szczerych sympatyków „Sokoła” w osobach burmistrza p. *Smektaly*, ks. *prob. Staniszewskiego*, aptekarza p. *Kuhnena*, kierownika „Rolnika” p. *Majchrzyckiego*, przedstawicieli zarządu okręgowego „Sokoła” z Wągrowca, przybyłe gniazda i delegacje towarzystw. Na przewodniczącego zebrania poproszono prezesa okręgowego

p. *Przybylskiego*, który w pięknym przemówieniu dał pogląd na całokształt zagadnienia „Sokoła” w Polsce. W dalszym ciągu obszernie sprawozdanie z 10-lecia działalności złożył p. *Ratajczak*. Potem nastąpiło składanie życzeń i przemówienia. Życzenia składali oraz ofiarowali gwoździe pamiątkowe w imieniu: Ochotniczej Straży Pożarnej p. *Czerwiński*, Towarzystwa Przemysłowców p. *Nowicki*, K.S. „Wełna” p. *Daniel*, Katolickiego Towarzystwa Robotników p. *Karczewski*, Powstańców i Wojaków p. *Górny*, T.G. „Sokół” z Popowa Kościelnego p. *Przyborowski*, T.G. „Sokół” z Wapna p. *Smaruj*, T.G. „Sokół” z Wągrowca p. *Dolacki*, Młodych Polek ze Skoków p. *Maćkowiakówna*, Hallerczyków ze Skoków p. *Kwietniewski*, Bractwa Kurkowego ze Skoków p. *Kowalski*. Życzenia w imieniu miasta złożył burmistrz p. *Smektała*, natomiast serdeczne, piękne i porywające przemówienie wygłosił ks. *prob. Staniszewski*. Po odczytaniu telegramów z życzeniami od Dzielnicy „Sokoła” oraz od byłego nauczyciela i wójta p. *Jeszke*, przystąpiono do wręczenia zasłużonym członkom dyplomów uznania. Dyplomy otrzymali pp. *Gołembowski*, *Maćkowiak*, *Ratajczak*, *Jeszke*, *Witkowski* i *Cegielski*. Dyplomy członków honorowych wręczono: ks. *prob. Staniszewskiemu*, p. *Pilaczyńskiemu* i p. *Przybylskiemu*. Po wysłuchaniu telegramów hołdowniczych do ks. *Prymasa Hłonda*, p. Prezydenta RP *Mościckiego* i do Związku Sokolstwa Polskiego, wniesiono okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, poczem zebranie uroczyście zakończono odśpiewaniem „Roty” M. Konopnickiej. Po południu, po spożyciu wspólnego obiadu, wymaszerowano na łąkę miejską malowniczo położoną nad Małą Wełną, tuż obok zboru ewangelickiego, gdzie przy akompaniamencie doborowej orkiestry strażackiej przeprowadziły zastępy druhow i druchen ćwiczenia zlotowe. Popisywano się jeszcze ćwiczeniami na prężniku, poczem do wieczora koncertowała orkiestra. Publiczności na popisach było bardzo dużo, co świadczy o zainteresowaniu i sympatii, jako się cieszy „Sokół” w Skokach. Całodzienne uroczystości, które wypadły wspaniale pod każdym względem, zakończyła zabawa taneczna na sali p. *Pilaczyńskiego*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 134 z 13.06., nr 136 z 16.06 i nr 137 z 17.06.1931)

Skoki - W ubiegłą niedzielę w Skokach odbyły się uroczystości sokole. Miasto było udekorowane chorągwiami o barwach narodowych. W południe do lokalu p. *Glinkiewicza* przybyło kilku „Strzelców” domagając się zdjęcia chorągwi z domu. Pan *Glinkiewicz* nie chcąc się narażać, był zmuszony chorągiew zdjąć. Bez komentarza! („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 137 z 17.06.1931)

W dniu 29.06. odbyło się w Skokach nadzwyczajne zebranie Towarzystwa Powstańców i Wojaków celem zdecydowania, czy członkowie solidaryzując się z okręgiem wągrowieckim, przyłączają się do Związku Poznańskiego. Większością głosów opowiedziano się za przyłączeniem się do tego Związku. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 137 z 17.06.1931)

Dnia 26 bm. Towarzystwo Powstańców i Wojaków w Skokach urządza w parku miejskim doroczną zabawę latową. Uzyskany czysty dochód przeznacza Towarzystwo na fundusz zakupu nowych organów. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 169 z 25.07.1931)

Łosiniec - Pożar w zabudowaniach *Anny Kurdelskiej*, spaliła się stodoła kryta słomą i chlew. Straty wynoszą 17.000 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 182 z 9.08.1931)

Glinno - Dnia 7 bm. przytrzymano sprawców kradzieży zboża z pól majątności Glinno. Złodzieje pochodzili z Nadmłyna. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 182 z 9.08.1931)

Handlarz bydła *Józef Nowacki* w Skokach stwierdził, że ktoś dopuszcza się u niego systematycznej kradzieży pieniędzy. Bliższe obserwacje ujawniły, że kradzieży dopuszcza się służąca *Władysława Klorek*. W dniu 13 bm. sprawczynię przychwycono. Przyznała się do swoich czynów. Ogółem skradła swoim chlebowodawcom 1.000 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 188 z 18.08.1931)

Skoki - W ubiegłą niedzielę dnia 16 bm. miejscowy oddział Ochotniczej Straży Pożarnej obchodził uroczyste 20-lecie istnienia. Uroczystość tę połączono ze Zjazdem Strażackim IV okręgu. O godz. 7:30 rano powitano na dworcu przybyłych gości, poczem przy dźwiękach orkiestry Ochotniczej Straży Pożarnej z Wągrowca, wyruszone do sali p. Glinkiewicza. O godz. 9:30 wszystkie oddziały i goście udali się do kościoła parafialnego na Mszę św. którą odprawił miejscowy proboszcz ks. *Staniszewski*. Po nabożeństwie odbyło się w sali obrad pod przewodnictwem p. *mgr Dankowskiego* zebranie okolicznościowe, na którym obszernie sprawozdanie z 20-letniej działalności zdał sekretarz p. *Cylkowski*. W dalszym ciągu składali życzenia pp.: w imieniu starosty *mgr Dankowski*, w imieniu burmistrza dr *Foerster*, inspektor *Bednarek*, z ramienia Akademii Sztuk Pięknych z Warszawy *Werejko* z Warszawy, delegaci oddziałów: *Mieścisko*, *Murowana Goślina*, *Swarzędz*, *Wągrowiec*, *Janowiec*, *Siedleczek*, *Niemczyn*, *Rogoźno*, *Gołaszewo*, *Mokronosy i Rościno*, ks. *prob. Staniszewski* i w imieniu Krajowego Ubezpieczenia Ogniwego p. *Panielski*. O godz. 2-iej po południu (po wspólnym obiedzie) wymaszerowano przy dźwiękach orkiestry na plac ćwiczebny (park miejski), gdzie odbyły się zawody konkursowe o nagrody. I-ą nagrodę zdobyły Skoki, II-ą Rogoźno, III-ą Wągrowiec. Reszta oddziałów jako nagrody otrzymała asygnacje premiiowe z Krajowego Ubezpieczenia Ogniwego w Poznaniu na zakup sprzętu. Wieczorem odbyła się zabawa tańeczna, na której w miłym nastroju bawiono się do białego rana. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 191 z 21.08.1931)

Nieruchomość w Nadmłynie, zapisana w księdze gruntowej Roszkowo na rolnika i kupca *Jana Juskę* z Nadmłyna wystawiona zostaje w dniu 7.10.1931 na przetarg w drodze egzekucji. Sąd Grodzki w Wągrowcu, dnia 27.06.1931 r. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 194 z 25.08.1931)

W nocy z 23/24 bm. niewyśledzeni sprawcy skradli na szkodę rolnika *Ernesta Stibbe* w Szczodrochowie, świnię wartości 120 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 195 z 26.08.1931)

W nocy z 29/30 sierpnia skradziono p. *Ignacemu Grobelnemu* w Sławie dwa męskie rowery. Policja prowadzi dochodzenie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 200 z 1.09.1931)

Rolnik *Antkowiak* z Grzybowa sprzedał swoje 60-morgowe gospodarstwo Niemcowi *Zellmerowi*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 201 z 2.09.1931)

Skoki - Do biur miejscowego Magistratu i Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego włamali się nieznani sprawcy. Skradziono ogółem z szufladek 41 zł. gotówki. („*Dziennik Poznański*” nr 203 z 4.09.1931)

Nieznani sprawcy włamali się do mieszkania dentystki *Barbary Handrysiówny* w Skokach i skradli rower damski wartości 180 zł. („*Dziennik Poznański*” nr 214 z 17.09.1931, „*Gazeta Wągrowiecka*” nr 210 z 12.09.1931)

Skoki - W nocy z środy na czwartek włamali się niewykryci dotąd sprawcy do tutejszej „Zgody” i okradli skład doszczętnie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 215 z 18.09.1931)

W dniu 27.09. rajd cyklistów Skokach o godz. 11,30 przed południem. Start i meta na Rynku koło p. *Pilaczyńskiego*. W dnia 4.10. K.S. „*Wełna*” urządza zawody drużynowe z Wojewódzkim Zakładem z *Antoniewa*. Po południu o godz. 14 na boisku defilada i rozpoczęcie zawodów, w skład który wchodzi: sztafeta 4 x 100, rzut kulą, skok wwyż, bieg 400 m, rzut dyskiem, bieg 100 m, bieg 3000 m, sztafeta 4x400, rzut oszczepem, bieg 1500 m, skok w dal, skok o tyczce, 5000 m. Zawodnicy i najlepsze wyniki otrzymują tym samym mistrzostwo K.S. „*Wełna*” w Skokach na rok 1931. Kierownikiem zawodów jest p. *Klemens Baranowski*, sędzią głównym p. *Ratajczak*, kierownikami rzutów pp. *Franciszek Giersig* i *St. Sanicki*, kierownikami skoków pp. *St. Glinkiewicz* i *B. Czerwiński*, starterem p. *A. Cylkowski*, gospodarzami boiska pp. *R. Baranowski* i *W. Kubacki*, głównym sekret. p. *J. Pruchniewski*, sanitariuszem p. *Pacholski*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 220 z 24.09.1931)

Skoki - Tutejsza majątność Skoki - folwark została przez rząd rozparcelowana. Ziemię rozparcelowano w ten sposób, że uboższa ludność dostała parcele na dogodnych warunkach spłaty. Został pałac z przyległym parkiem. Rząd przeznaczył go dla Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Zjechali więc do pałacu akademicy i po pobycie blisko dwumiesięcznym na wakacjach, wyjechali wczoraj do Warszawy. Byli to przeważnie artyści malarze i rzeźbiarze. Na końcu pobytu urządzili wystawę obrazów, którą publiczność masowo zwiedzała. Byli tylko krótki czas a zdążyli sobie zaskarbić przyjaźń i szacunek tutejszego obywatelstwa i okolicy. W przyszłym roku spodziewany jest przyjazd większej ilości artystów z profesorem na czele. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 227 z 2.10. 1931)

Z podwórza p. Pilaczyńskiego w Skokach skradziono dwa koce rolnikowi *Pietrasowi* z Nadmłyna. Sprawcę wykryto a koce znaleziono pod siennikiem. („*Kurier Poznański*” nr 454 z 3.10.1931)

W sali p. Pilaczyńskiego w Skokach odbyło się zebranie Związku Hallerczyków w Skokach. Zagaił prezes *Kaletniewski*, sprawę zwrotu należności z niewoli byłych jeńców angielskich referował p. *Stefaniak*, nad czym wywiązała się dyskusja. Następnie odczytano sprawozdanie ze zjazdu Głównego Związku Hallerczyków w Grudziądzu oraz korespondencję Chorągwi Wielkopolskiej. W wolnych głosach omówiono spotkanie które ma się odbyć w dniu 11.10. na sali *Glinkiewicza*. Na bal ten przyjedzie do Skoków delegacja Wielkopolskiej Chorągwi z prezesem mjr. *Rostem* na czele. („*Kurier Poznański*” nr 464 z 9.10.1931)

W środę powracał stangret posiadziela ziemskiego *Skawińskiego* z Glinna od strony kościoła w Skokach. Ze strony przeciwnej nadjeżdżał samochód osobowy który nie dawał żadnego sygnału. Samochód wjechał na konia, który się przewrócił. W wypadku w Skokach na szczęście ludziom i koniowi nic się nie stało. Winę ponosi szofer samochodu. („*Kurier Poznański*” nr 464 z 9.10.1931)

Skoki - Dnia 7 bm. odbyło się nadzwyczajne walne zebranie Towarzystwa przemysłowców celem wyboru członków i zastępców do Komisji Szacunkowej i członków do Komisji Odwoławczej do spraw podatku przemysłowego. Jako członka jednogłośnie wybrano mistrza krawieckiego p. *Antoniego Stefaniaka*, na zastępcę restauratora p. *Mieczysława Pilaczyńskiego*. Następnie bibliotekarz p. *Stefaniak* referował sprawę żądanych przez Urząd Skarbowy w Wągrowcu wyjaśnień wątpliwości do podatku dochodowego i rozchodu na podstawie faktur i kwitów oraz podał wzór jak podanie takie należy wygotować. Po dokładnym wyjaśnieniu tej sprawy, salwował przewodniczący zebranie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 234 z 10.10.1931)

Skoki - magistrat miasta postanowił już od dawna wybrukować rynek, który dotąd w czasie deszczów zamieniał się w jednolite bagno, natomiast w lecie podczas suszy, unosiły się na nim tumany kurzu. Od roku rozpoczęto zwózkę kamieni ciosanych w kostki. W dniu 9 bm. rozpoczęto prace brukarskie. („*Kurier Poznański*” nr 474 z 15.10.1931)

Miejscowe obywatelstwo (w Skokach) zajęło się sprawą opieki nad biednymi i bezrobotnymi. Do wspierania i niesienia pomocy zachęcił parafian proboszcz ks. *Staniszewski*. Utworzono specjalny komitet w skład którego weszli przedstawiciele Stowarzyszenie św. Wincentego a Paulo, burmistrz *Smektała*, kierownik szkoły *Klanowski* oraz prezesowie miejscowych stowarzyszeń. („*Kurier Poznański*” nr 474 z 15.10.1931)

W nocy na 20 bm. z niewiadomych przyczyn wybuchł pożar, który strawił doszczętnie stodołę i chlew w rozparcelowanym majątku w Skokach. Straż

pożarna przybyła dopiero wtedy, gdy wymienione zabudowania były już w płomieniach, bowiem nie mogąc doczekać się koni, straż sama przyciągnęła sikawkę na miejsce pożaru! Akcję ratunkową utrudniały jeszcze węże, będące w złym stanie. Zabudowania spłonęły doszczętnie, wraz ze stodołą spłonęło siano i siewczarka. Stodoła należała do pp. *Rożaka* i *Grzegorzewskiego*, chlew do Urzędu Ziemskiego. Panu *Jasieckiemu* spaliła się część szopy. Powstałe szkody wynoszą około 3 tys.zł. („*Kurier Poznański*” nr 484 z 21.10.1931)

14-to dniowe strzelanie z wiatrówek urządza w sali p. *Pilaczyńskiego* w Skokach Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”. Okres strzelania o nagrody zakończył się dnia 18 bm. Pierwszą nagrodę otrzymał *Stanisław Ciastowicz*, drugą *Hieronim Ciastowicz*. Czysty zysk ze strzelania wyniósł około 200 zł. („*Kurier Poznański*” nr 490 z 24.10.1931)

Skoki - W ubiegłą niedzielę dnia 25 bm. odbyło się o godz.2,30 po południu zebranie Towarzystwa Powstańców i Wojaków okręg Wągrowiec, które zagał w obecności poważnej liczby członków, delegat okręgu p. *Sylwester Mencil* z Wągrowca. Po przyjęciu nowych członków w osobach pp: *Ludzkowskiego*, *Stefaniaka*, *Baranowskiego* i *Kwietniewskiego*, odbyła się rzeczowa dyskusja w sprawie wyboru nowego zarządu, gdyż na ostatnim walnym zebraniu które utraciło próby rozbitcia Towarzystwa przez agitatorów „sanacyjnych”, powinności tej nie dokonano. Prezesem został wybrany p. *Kubacki*, sekretarzem p. *Ratajczak*, skarbnikiem p. *Stefaniak*, ławnikami pp: *Witkowski* i *Maćkowiak*. Chorążym pozostał nadal p. *Fugiński*. W wolnych głosach dyskutowano nad aktualnymi zagadnieniami organizacyjnymi. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 249 z 28.10.1931)

Skoki - W dniu 30.10.br. o godz. 6:30 wieczorem odbyło się zebranie Rady Miejskiej w biurze Magistratu. Zebranie zagał burmistrz p. *Smektała* podając porządek obrad:

- 1) wręczenie drowi *Marianowi Foersterowi* zatwierdzenia go na II-go członka Magistratu na dalszą kadencję,
- 2) sprawozdanie ze zwyczajnej rewizji kasy miejskiej za miesiąc sierpień i wrzesień br.,
- 3) wniosek pp. *Gottschlinga*, *Sierzchuły* i *Kubickiego* o wydzierżawienie im mieszkania w budynku więziennym,
- 4) uchwalenie dodatku komunalnego na rok 1932 do państwowego podatku gruntowego,
- 5) uchwalenie dodatku komunalnego na rok 1932 do państwowego podatku przemysłowego, od ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych,
- 6) wniosek p. *Mieczysława Pilaczyńskiego* o odstąpienie mu kamieni ze starego bruku przed jego domem,

- 7) wniosek stróża nocnego p. *Mariana Ferstcha* o zwrotną zaliczkę na jego pobory, którą chce zwrócić w dwóch ratach,
- 8) wniosek mistrza stolarskiego p. *Leona Szalowa* o umorzenie mu odsetek za zwłokę od zaległych podatków miejskich. Po przeprowadzonych obradach i uchwałach, burmistrz zamknął zebranie o godz. 9 wieczorem. (*„Gazeta Wągrowiecka” nr 255 z 4.11.1931*)

K.S. „Wełna” w Skokach urządza w dniu 8.11. na sali p. *Glinkiewicza* hotelu „Pod Orłem” występ chóru męskiego pod batutą p. *Klemensa Baranowskiego*.

Na program złożą się:

- 1) „Gaude Mater Polonia” (na 4 głosy),
- 2) „Gondoliera”
- 3) „Pije Kuba”.
- 4) „Polonez” - wszystko na 4 głosy.

Ponadto odbędzie się przedstawienie amatorskie pt. „Dwadzieścia dni kozy” - komedia w 3 aktach Maurycego Henneguena (reżyser p. *A. Cylkowski*). Po przedstawieniu urozmaicona zabawa taneczna. Orkiestra doborowa p. *Walasiaka* z Wągrowca. Początek o godz. 19:30. (*„Gazeta Wągrowiecka” nr 259 z 8.11.1931*)

W nocy z 13 na 14 bm. wybuchł w Skokach pożar który zniszczył doszczętnie dwa stogi i młockarnię. Stogi i młockarnia należały do majątku *Nieżyrowskiego* z Żelic. Zdaniem ludności ogień powstał przez podpalenie. (*„Kurier Poznański” nr 534 z 19.11.1931*)

W nocy z 12 na 13 bm. nieznanymi sprawcami wkradli się w Kuszewie do chlewa siodlarza p. *Reinharda Mantaja* kradąc mu piętnaście kur i dwie kaczki. (*„Gazeta Wągrowiecka” nr 265 z 15.1931*)

W nocy z 10/11 na 1/12 br. włamali się za pomocą wystawienia drzwi do stodoły rolnika *Jana Zawady* w Kakulinie dwaj złodzieje, którzy skradli 100 kg jęczmienia. Sprawcami byli robotnicy *Stanisław Kujawa* i *Franciszek Gronowicz* z Nadmłynna. (*„Gazeta Wągrowiecka” nr 280 z 3.12.1931*)

Pan *Władysław Kobus* kupił gospodarstwo 40-morgowe od Niemca *Alfreda Brandenburgera* ze Skoków. (*„Gazeta Wągrowiecka” nr 281 z 4.12.1931*)

Skoki - Zarząd tutejszego Przytułku dla Ubogich ma dużą plantację wikliny koszykarskiej: czerwonej amerykańskiej i zielonej konopianki. Część tej wikliny została już sprzedana, pozostała ilość wciąż jest jeszcze do nabycia. W mieście tutejszym nie ma żadnego koszykarza, który miałby być w mieście byt zapewniony. (*„Gazeta Wągrowiecka” nr 291 z 17.12.1931*)

Skoki - W ubiegłym tygodniu dorwali się złodzieje na stacji kolejowej do wagonu towarowego i skradli świnie. Zabili ją i włożywszy w miech zawlekli do parku miejskiego, gdzie zostawiwszy zdobycz uciekli. Rana znalazł świnie p. *Ciemny* z Skoków-dwór. Świnia okazała się być własnością p. *Kietczewskiego* ze Skoków. (*„Gazeta Wągrowiecka” nr 291 z 17.12.1931*)

Rok 1932

Ks. Wojciech Głuszek mianowany został proboszczem w Raczkowie. („*Kurier Poznański*” nr 14 z 11.01.1932)

W nocy z 8/9 bm. włamali się złodzieje do stodoły rolnika *Pawła Kuntze* w Chociszewie i skradli 6 centarów żyta wartości 78 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 8 z 12.01.1932)

W dniu 12.01. jubileusz 25-lecia kapłaństwa *ks. Staniszewskiego* proboszcza w Skokach. Skoki liczą 1792 mieszkańców. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 14 z 19.01. 1932)

Dnia 10 stycznia odbyło się walne zebranie Związku Hallerczyków w Skokach w lokalu p. *Pilaczyńskiego*. Zebranie zagał prezes p. *Kwietniewski* hasłem „Za Wolność” i podał porządek obrad. Protokół z ostatniego zebrania odczytał sekretarz p. *Stefaniak*. Potem przystąpiono do wręczania dyplomów „Mieczy Hallerowskich” które otrzymali pp.: prezes *Kwietniewski*, wiceprezes *Śłósarczyk*, sekretarz *Stefaniak* oraz: *Gruszczyński*, *Węgierski* i *Szczepeński*. Wybrano nowy zarząd w składzie: prezes p. *Kwietniewski*, wiceprezes p. *Śłósarczyk*, sekretarz p. *Stefaniak*, zastępca sekretarza p. *Kubacki*, skarbnik p. *Gaca*, czyli identyczny z dotychczasowym. Na rewizorów kasy wybrano pp. *Jędrzejczaka* i *Bochyńskiego*. Po wyczerpaniu porządku obrad zamknięto zebranie o godz.12-tej hasłem: „Za Wolność”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 15 z 20.01.1932)

Dnia 17 bm. odbyło się poprzedzone zebraniem plenarnym walne zebranie Towarzystwa Przemysłowców w Skokach. Zebranie zagał prezes p. *Nowicki* hasłem „Przemysłowi Cześć”. Po przeczytaniu i przyjęciu protokołu z ostatniego zebrania przez sekretarza p. *K. Baranowskiego*, burmistrz p. *Smektała* wygłosił referat omawiający sprawę podwyższonego podatku lokalowego, wyjaśniając sposób wypełnienia kwestionariuszy nadesłanych do domów. Pan *Baranowski* wyjaśnił sprawę zwalczania nielegalnego uprawiania rzemiosła przez niewykwalifikowanych „rzemieślników”. Następnie p. *Stefaniak* omawiając wydaną ostatnio nową ustawę z dnia 19.12.1931 r. o podatku przemysłowym, podał zebranym, iż Związek Tow. Przemysłowych w Poznaniu przeprowadzi w Skokach kurs księgowości i zalecił członkom korzystanie z tego kursu. Przyjęto do Towarzystwa dziesięciu nowych członków, pp: *S. Michalskiego*, *Al. Ratajczaka*, *W. Daniela*, *St. Glinkiewicza*, *St. Januchowskiego*, *St. Muszyńskiego*, *Teofila Wilde*, *St.Kubackiego*, *Teofila Rochowiaka* i *Leona Waltera*. Na przewodniczącego walnego zebrania powołano p. *Maćkowiaka*, na ławników pp: *Fr. Glinkiewicza* i *Wł. Kowalskiego*. Ze sprawozdania zarządu wynika, że w roku sprawozdawczym odbyto 1 walne i 8 plenarnych zebrań, odbywały się wykłady i referaty na temat spraw gospodarczych i społecznych. Towarzystwo posiada bibliotekę z 97 książkami, dzięki staraniu bibliotekarza p. *Stefaniaka*, przewodniczący komisji rewizyjnej p. *Czerwiński* wniósł o udzielenie

zarządowi pokwitowania, co się stało i przystąpiono do wyboru nowych władz. W drodze tajnego głosowania wybrano: prezesem p. *Sz. Nowickiego*, zastępcą prezesa i bibliotekarzem p. *Stefaniaka*, sekretarzem p. *Baranowskiego*, skarbnikiem p. *M. Pilarza*. Do komisji rewizyjnej i kasy wybrano panów: *Czerwińskiego* i *J. Maćkowiaka*, na chorążych pp.: *Króla*, *Muszyńskiego* i *Januchowskiego*. Na kurs księgowości zgłosiło się 24 kandydatów. Przewodniczący solwował zebranie hasłem „Przemysłowi Cześć”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 17 z 22. 01. 1932)

Skoki - W dniu 9 bm. obchodził 25-letni jubileusz pracy kapłańskiej miejscowy proboszcz *ks. Staniszewski*, zasłużony działacz na niwie duchowej i społecznej. W podniosłej uroczystości jubileuszowej brało udział całe miasto. Jego Eminencja *Ksiądz Prymas Hlond* zaślął Jubilatowi specjalne listowne życzenia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 35 z 13.02.1932)

W niedzielę odbyła się w szkole w Skokach akademie papieska ku uczczeniu 10-lecia papieża. Program ten był urozmaicony deklamacjami oraz śpiewami, odpowiedni odczyt wygłosił kierownik szkoły *Klanowski*. Chórem szkolnym dyrygował nauczyciel *Żmigrodzki*. Sala wypełniona była po brzegi. („*Kurier Poznański*” nr 80 z 19.02.1932)

Skoki - W ubiegłym tygodniu w sali p.*Pilaczyńskiego* odbyło się walne zebranie Towarzystwa Powstańców i Wojaków w Skokach, które zagał prezes p. *Kubacki* hasłem „Za Wolność”. Na przewodniczącego walnego zebrania powołano p. *Kwietniewskiego*, na sekretarza p. *Ratajczaka*, na ławników pp: *Wylegalskiego* i *Zielińskiego*. Po przyjęciu protokołu z ostatniego zebrania i po zreferowaniu komunikatów zarządu przez sekretarza p. *Ratajczaka*, sprawozdania składali: prezes, sekretarz i skarbnik. Stan kasy wynosił w dochodzie 8 zł, w rozchodach 6,75 zł. Niski stan kasy tłumaczy się tym, że przy rozbijaniu towarzystwa przez „sanację” rozbijacze „zafasowali” około 800 zł gotówki. Sprawa ta będzie miała w swoim czasie odpowiedni epilog, bowiem trudno pozwolić na to, aby sposobem rozboju zabierano społeczne pieniądze. Sprawozdanie komendanta uzupełniło obraz towarzystwa, które okres rozbijackich szykan przetrwało szczęśliwie. W wyniku wyborów ukonstytuował się nowy zarząd w składzie: prezes *Jan Maćkowiak*, z-ca prezesa *Stefan Kubacki*, sekretarz p. *Ratajczak*, skarbnik p. *Stefaniak*, komendant p. *Baranowski*, chorąży p. *Fugiński*, podchorążowie pp: *Drzewiecki* i *Wylegalski*, radni pp: *Witkowski* i *Wylegalski*, jako rewizorzy kasy pp: *Korysiak* i *Ludzkowski*. Przy omawianiu spraw organizacyjnych uchwalono załatwienie sprawy odznak oraz postanowiono powołać ponownie do życia konferencję prezesów. Zebrania miesięczne będą się odbywać w pierwszą niedzielę po pierwszym o godz.5-tej po południu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 46 z 26.02.1932)

Staraniem Zarządu Towarzystwa Przemysłowców w Skokach a zwłaszcza wiceprezesa p. *Antoniego Stefaniaka*, urządził Związek Tow. Przemysłowych

z Poznania 14-dniowy kurs księgowości, który cieszył się liczną frekwencją. Lekcje odbywały się codziennie 3 godziny w godzinach wieczornych. Prelegent p. H. Niewiecki z Poznania przeprowadził kurs pojedynczej książkowości. Jego zakończenie odbyło się dnia 23 lutego wspólną fotografią. Kurs zamknął syndyk Związku p. Tadeusz Piotrowski z Poznania, który wręczył wszystkim uczestnikom poświadczenia ukończenia kursu. („Gazeta Wągrowiecka” nr 49 z 1.03.1932)

Nieznani sprawcy ukradli w nocy z 2/3 bieżącego miesiąca 30 kur na szkodę p. Lorenckiego z Rościnna; szkoda wynosi 60 zł. („Gazeta Wągrowiecka” nr 53 z 5.03.1932)

Sąd Grodzki w Wągrowcu odroczył do dnia 26.05.1932 roku wypłaty nad majątkiem kupca p. Leona Szalowa ze Skoków. („Gazeta Wągrowiecka” nr 56 z 9.03.1932)

Ogłoszenie o parcelacji majątku Pawłowo Skockie, wycenionego od 800 do 1400 zł/ha. („Gazeta Wągrowiecka” nr 59 z 12.03.1932)

W nocy z 16 na 17 bieżącego miesiąca na szkodę najbiedniejszych obywateli Skoków: panów Patyczaka i Kasprzaka oraz pani Jesowej, skradziono 3 kozy. Jedna z nich była wysoko kotna; dwie zabito na miejscu a trzecią uprowadzono żywą. („Gazeta Wągrowiecka” nr 65 z 19.03.1932)

Skoki - Jarmarczykom nocującym u p. P. Mańkiego skradziono w nocy z 16/17 bm. 12 par spodni. („Gazeta Wągrowiecka” nr 65 z 19.03.1932)

W nocy z 23/24 bm. nieznany dotąd sprawca włamał się do mieszkania pani Emmy Roman w Skokach i skradł 140 zł i 2 dolary gotówki. („Gazeta Wągrowiecka” nr 71 z 26.03.1932)

W Łosińcu w dniu 24 bm. skradziono rower męski wartości 100 zł należący do p. Bertholda Bobimera z Łosińca. („Gazeta Wągrowiecka” nr 97 z 27.04.1932)

W nocy z 26/27 bm. nieznani sprawcy zakradli się w Rejowcu do kurnika p. Wandy Szawarzyńskiej i skradli 23 kury. („Gazeta Wągrowiecka” nr 100 z 30.04.1932)

Prezes „Sokoła” w Skokach p. Klapczyński sprzeniewierzył 12 par mundurów wojskowych, pasy wojskowe i maski gazowe. Przy dochodzeniach policyjnych obraził też posterunkowych. („Gazeta Wągrowiecka” nr 107 z 11.05.1932)

W nocy z 8/9 bm. nieznani sprawcy za pomocą wyduszenia szyby w oknie włamali się na strych domu mieszkalnego p. Juliana Polińskiego w Grzybowicach i skradli 175 kg wędlin. („Gazeta Wągrowiecka” nr 108 z 12.05.1932)

W nocy z 13/14 bm. nieznani sprawcy włamali się za pomocą rozbicia kłódki do chlewa robotnika p. Andrzeja Kubińskiego w Raczkowie i skradli 3 świnie. Jedną zabili na miejscu, dwie żywe odnaleziono blakające się na polach majątności Glinno. („Gazeta Wągrowiecka” nr 112 z 18.05.1932)

W środę dnia 8 czerwca odbyło się w lokalu p. Pilaczyńskiego w Skokach plenarne zebranie Towarzystwa Przemysłowców w Skokach, które zagaił prezes

p. *Szczepan Nowicki*. Po odczytaniu przez p. *Klemensa Baranowskiego* protokołu z ostatniego zebrania, na delegata na zjazd do Poznania wybrano wiceprezesa p. *Antoniego Stefaniaka*. W wolnych głosach omawiano sprawę reparaacji organ w tutejszym kościele parafialnym i deklarowano na ten cel kwotę 100 zł z kasy towarzystwa. Pan *Jan Michalski* poruszył sprawę targów, które w mieście niemal zamarły. W dyskusji głos zabierali pp.: *Pilaczyński, Nowicki, Glinkiewicz i Kietczewski*. Uchwalono wnieść prośbę do Magistratu i rady Miejskiej o przesunięcie dnia targowego z wtorku na czwartek. O godz. 10:30 prezes *Szczepan Nowicki* solwował zebranie hasłem: "Przemysłowi Cześć". (., *Gazeta Wągrowiecka*" nr 133 z 12.06.1932)

We wtorek 21 czerwca o godz.8:30 wieczorem w salce „Ogniska” odbyło się zebranie kontrolne placówki Młodych Organizacji Wielkiej Polski w Skokach. Obrady otworzył w zastępstwie kierownika p. *Klemens Baranowski* witając członków Wydziału Powiatowego z Wągrowca, poczem uczcił pamięć zmarłego w tych dniach śp.*Wacława Pacholczyka* lat 23, który był członkiem placówki od chwili jej powstania. Nastąpiły sprawozdania kierownictwa z działalności organizacyjnej i ideowej. Dłuższe przemówienie poświęcone krytycznej ocenie działalności placówki wygłosił kierownik Wydziału Powiatowego z Wągrowca p. red. *Trella*, który zarazem wyraził kierownictwu uznanie za dotychczasowe wysiłki organizacyjne. O zjazdach powiatowych w Szamocinie i Wągrowcu oraz na tematy ściśle organizacyjne mówili członkowie Wydziału Powiatowego: zastępca kierownika p. *Waligórski* i sekretarz p. *Trojanowski*. Następnie ustalono skład kierownictwa placówki: kierownikiem mianowano p. *Stefaniaka*, jego z-cą p. *Teodora Cegielskiego*, referentem oświatowym p. *Klemensa Baranowskiego*, ref. organizacyjnym p. *Kwietniewskiego*, ref. finansowym p. *Alojzego Kubackiego*, i ref. wychowania i sportu p. *Teodora Cegielskiego*. Zebranie zakończono wspólnem odśpiewaniem „Hymnu Młodych” i hasłem „Młodzi Czuwajcie”. (., *Gazeta Wągrowiecka*" nr 142 z 23.06.1932)

Dnia 19 czerwca odbyło się o godz.5 po południu w „Ognisku” miesięczne zebranie Stowarzyszenia Młodych Polek w Skokach. Zebranie zagała druha przewodnicząca *Zofia Glinkiewiczówna* hasłem „Sprawie służ”. Zebranie zaszczyliła swoją obecnością patronka tutejszego stowarzyszenia p. doktorowa *Foersterowa*. Po odczytaniu protokołu przez sekretarkę druhnę *Stanisławę Westffalównę*, który członkinie przyjęły bez zmian, przystąpiono do dalszych obrad. Postanowiono urządzić zabawę latową w dniu 17 lipca. Na członkinie zgłosiły się druhny *Wieczorkówna i Zalewska*. Po wyczerpaniu obrad i po wspólnem śpiewie, zamknęła zebranie druha prezeska hasłem „Sprawie służ.” (., *Gazeta Wągrowiecka*" nr 142 z 23.06.1932)

Skoki - W nocy z 21/22 bm. włamali się niewykryci dotąd sprawcy do piwnicy *Gottlieba Klatta* i skradli większą ilość wędlin, marynat i kur, o wartości łącznej około 80 zł. (., *Gazeta Wągrowiecka*" nr 143 z 24.06.1932)

Skoki - W nocy 23 bm. zakradli się niewykryci dotąd sprawcy do spiżarni na probostwie, skąd zabrali całe zapasy żywności przygotowane w związku z sobotnim przyjazdem księdza biskupa *Dymka* do Skoków na wizytację. Złodzieje najpierw unieszkodliwili psa podwórzowego, następnie grasowali po plebanii jak u siebie w domu, mimo że na rynku czatuje stróż nocny oraz funkcjonuje policja. Występ złodziejski niewykrytych sprawców spotkał się z powszechnym oburzeniem. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 143 z 24.06.1932)

W dniu 23 bm. popełniła samobójstwo przez utopienie się w torfowisku 22-letnia *Herta Risto* ze Szczodrochowa. Co było powodem samobójstwa dotąd nie wiadomo. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 144 z 25.06.1932)

Opis wizytacji parafii w Skokach przez ks. *bpa. Dymka* w dniu 24 czerwca br. Po przywitaniu na granicy powiatu w Sławie przez dra *Rościszewskiego*, starostę wągrowieckiego, ks. *bp. Dymek* wsiadł do powozu p. *Dziembowskiego* z Rakująd i w towarzystwie banderii ruszył do Skoków. O godz. 16 J. E. w towarzystwie ks. *dziek. Haase* z Kicina, ks. *prob. Adamka* z Murowanej Gośliny, ks. *prob. Woźniaka* z Długiej Gośliny i ks. *prob. Staniszewskiego* ze Skoków, przybył do Skoków. Przy szkole, pod figurą św. Jana, powitała parafia i wszystkie towarzystwa Jego Ekselencję gromkimi okrzykami „Niech żyje!” Następnie córka p. *Henryka Gościńskiego* powitała Gościa piękną deklamacją i wręczyła mu bukiet kwiatów. W imieniu miasta powitał J. E. burmistrz p. *Smektala*, w imieniu dziatwy szkolnej kierownik szkoły p. *Klanowski*. Po tych uroczystościach odbyła się procesja do kościoła w którym ks. *prob. Staniszewski* powitał Go jako Dostojnika Kościoła, zapewniając o przywiązaniu parafian do wiary ojców swoich. Ksiądz Biskup wygłosił z ambony naukę o założeniach wiary katolickiej, poczem udzielił błogosławieństwa wiernym. Po odprawieniu procesji wokół kościoła, udał się na kawę do ks. *prob. Staniszewskiego*. Po kawie udzielił sakramentu bierzmowania, do którego przystąpiło 800 parafian. Matką chrzestną była pani doktorowa *Foersterowa*, ojcem chrzestnym był kierownik szkoły p. *Klanowski*. Piękną owacją i hołd J. E. złożyły miejscowe towarzystwa. Koło Śpiewackie pod batutą p. *Herka* odśpiewało na chór mieszany dwie pieśni: „Ufajcie” i „Na łan”; Klub Sportowy „Wełna” pod batutą p. *K. Baranowskiego* odśpiewał na chór męski też dwie pieśni: „Cichy domku” i „Dobranoc”. Jego Eminencja w gorących słowach podziękował i na zakończenie zaintonował „Boże coś Polskę”. Drugi dzień pobytu ksiądz Biskup rozpoczął uroczystą Mszą św. którą celebrował. Potem odbyła się katechizacja dzieci szkolnych z wynikiem bardzo dobrym. Specjalnie podziękował J. E. za postępy dzieci w nauce religii kierownikowi szkoły p. *Klanowskiemu*. Następnie odbył konferencję z pp. nauczycielami i z Radą Parafialną, z którą kościół i budynki parafialne. Wszystko znalezione w najlepszym porządku. Dalej zwiedził J. E. cmentarz parafialny i kościółek filialny w Budziszewku. O godz. 15-tej J. E. wyruszył w asyście obu banderii do Roszkowa,

gdzie przyjmował go p. *Dziembowski* a stąd do Lechlina i Rościnna, gdzie w kaplicy zamkowej zakończył w asyście duchowieństwa swoją wizytację dekanatu, wracając wieczorem do Poznania. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 148 z 1.07.1932)

Skoki - Podczas wykonywania otworów do bramy triumfalnej Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” na powitanie J. E., znaleziono w ziemi obok budynku p. *Pilaczyńskiego* pięć starożytnych urn zawierających kości ludzkie. Urny te oddano do dyspozycji Magistratu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 148 z 1.07.1932)

Skoki - Policja wykryła sprawcę kradzieży na probostwie w Skokach. Okazał się nim były wychowanek Wojew. Zakładu Wychowawczego w Antoniewie, niejaki *Iwiński*. Skradzione przedmioty ukrył częściowo u swoich teściów w Rakujadach, część policja znalazła na łąkach w pobliżu Skoków, resztę w Rakujadach. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 148 z 1.07.1932)

Skoki - W sąsiedniej Pile włamali się nieznani sprawcy do młyna wodnego p. *Wincentego Sikorskiego* i skradli 35 kg mąki żytniej, 60 kg mąki pszennej i 100 kg żyta. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 151 z 5.07.1932)

W Sławicy podczas burzy w święto Piotra i Pawła piorun uderzył w zabudowania p. *Nowickiego* i spalił doszczętnie jeden chlew. Później w Pedzie piorun uderzył w bydło p. *Wytlicha* pasące się na łące i zabił jedną krowę. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 154 z 8.07.1932)

Skoki - Tutejszemu mistrzowi obuwniczemu p. *Konstantemu Janowiakowi* skradziono rower męski który znajdował się w domu jego teściowej p. *Winkowskiej*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 154 z 8.07.1932)

Stróż polny w majątku w Potrzezanie *Stanisław Jarzębowski*, stał się w tych dniach ofiarą zemsty mieszkańca tejże miejscowości *Leona Popielskiego*. W chwili gdy stróż udawał się do swego zajęcia, otrzymał od swego przeciwnika postrzał który go powalił na ziemię. *Jarzębowski* zajął się lekarz, stan chorego jest bardzo poważny. Sprawcę aresztowano. („*Kurier Poznański*” nr 363 z 10.08.1932)

Świątokradcy włamali się do kościoła parafialnego w Skokach: W nocy z 7 na 8 bm. nieznani sprawcy włamali się za pomocą wyważenia bocznych drzwi do kościoła parafialnego w Skokach. Po opróżnieniu skarbonki sprawcy próbowali wypróżnić tabernaculum. Kiedy przy otwieraniu go napotkali na trudności, nie zawahali się całe tabernaculum zwalić na podłogę i tam kluczami i różnymi narzędziami je otworzyć, co im się jednak nie powiodło. Sprawcy uchodząc zostawili na podłodze palącą się świecę, która byłaby mogła łatwo spowodować pożar. Fakt ten wywołał wśród miejscowego i okolicznego obywatelstwa wiele oburzenia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 183 z 11.08.1932)

W dniu 15 bm. odbędzie się w kościele parafialnym w Skokach poświęcenie proporczyków Stowarzyszenia Dzieciątka Jezus, wykonanych przez państwo *Kledzików*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 185 z 13.08.1932)

Obchody 12-rocznicy „Cudu nad Wisłą” zorganizował w Skokach tamtejszy Związek Hallerczyków. Już od rana powiewały liczne sztandary o barwach narodowych. O godz.10:30 zebrały się przed „Ogniskiem” poczty sztandarowe miejscowych towarzystw(oprócz Straży Pożarnej i Bractwa Kurkowego), aby do kościoła parafialnego wprowadzić proporczyki Stowarzyszenia Dzieciątka Jezus. Po wysłuchaniu mszy św. wspomniane poczty udały się na salę p. Pilaczyńskiego, gdzie odbyła się uroczysta akademia, której przewodniczył p. *Ślusarczyk*. Po zagajeniu zabrał głos ks. *prob. Staniszewski*, który zobrazował w jaki sposób chce się ludziom wyrwać wiarę w Boga i miłość do Ojczyzny. Po występie chóru męskiego i orkiestry Wojewódzkiego Zakładu Wychowawczego w Antoniewie, dobrze przygotowany referat poświęcony wspomnieniom „Cudu nad Wisłą” wygłosił p. *Antoni Stefaniak*, otrzymując burzę oklasków. W dalszym ciągu programu występował chór świecki i orkiestra. Na zakończenie ponownie przemawiał ks. *Staniszewski*, który poinformował zebranych, że Związek Hallerczyków postanowił na cześć poległych bohaterów pobudować we Francji pomnik i prosił składanie na ten cel datków. Odśpiewaniem „Roty” zakończono akademię. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 188 z 18.08.1932)

W tych dniach pan *Jan Smektala* został zatwierdzony przez województwo na dalsze 12 lat burmistrzem miasta Skoki. Nadmienić wypada, że pan burmistrz jednogłośnie został wybrany przez Radę Miejską. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 199 z 31.08.1932)

W dniu 10 bm. odbyło się zebranie Towarzystwa Przemysłowców w Skokach przy licznym udziale członków. Obrady zagał prezes p. *Szczepan Nowicki*. Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania przez sekretarza p. *Baranowskiego*, odczytano korespondencje ze Związku. Z kolei p. *Antoni Stefaniak* zaznajomił zebranych z rozporządzeniem Prezydenta R.P. o zapobieganiu skutkom trudności płatniczych w rolnictwie, wyjaśniając punkty dotyczące udzielania kredytu rolnikom. Następnie zreferował artykuły nowego Kodeksu Karnego dotyczące obrony wierzycieli i przestępstwa na szkodę wierzycieli. Następnie prezes zawiadomił zebranych, że komitet honorowy zbiórki na groby poległych Hallerczyków we Francji, nadesłał do towarzystwa cegiełkę z prośbą o zakupienie takowej. Zebrani zgodzili się na jej zakupienie z kasy towarzystwa. Wobec wyczerpania porządku obrad, prezes p. Nowicki zamknął zebranie hasłem „Przemysłowi Cześć”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 210 z 13.09.1932)

Skoki - W ubiegłą środę napadł na swą sąsiadkę p. *Szwermerównę* były prezes „Sokoła” p. *M. Klapczyński* i znieważył ją czynnie. Na wniesiony przez nią alarm napadniętej pospieszyli na pomoc inni sąsiedzi, co spowodowało „odważnego bohatera” do ucieczki. Następnego dnia dorwał się po oderwaniu kłódki do komory z opałem lokatora p. *Stasiaka* oraz do strychu na górze i powywracał wszystkie znajdujące się tam przedmioty. Obie sprawy znajdują swój epilog w sądzie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 210 z 13.09.1932)

Dnia 18 bm. odbyło się zebranie Związku Hallerczyków placówki w Skokach, które zagał prezes p. *Kwietniewski*. Omówiono sprawę zakupienia sztandaru i poświęcenia go jeszcze w bieżącym roku oraz sprawę uroczystego przyjęcia gen. *Hallera* w Skokach. Obrady po wyczerpaniu porządku, zakończył prezes hasłem „Czołem”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 217 z 21.09.1932)

W ubiegłą niedzielę w godzinach wieczornych przeszła nad Skokami i okolicą wielka burza, połączona z ulewą i piorunami. Grom uderzył w stóg pszenicy właściciela ziemskiego p. *Skawińskiego* w Glinnie i tylko szczęściem kierownikowi wiatru zawdzięczać należy, że nie zajęły się od żaru stogi stojące w pobliżu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 217 z 21.09.1932)

Zebranie miesięczne Klubu Sportowego „Węlna” w Skokach odbyło się w dniu 18 bm. na sali p. *Pilaczyńskiego* o godz. 14 po południu, przy udziale 36 członków. Zebranie zagał wiceprezes p. *Klemens Baranowski*, ponieważ prezesa Klubu dotychczas nie mianowano. Pan *K. Baranowski* dźrzy zastępstwo do walnego zebrania. Zastępcą sekretarza do walnego zebrania wybrano p. *Stanisława Pruchniewskiego*. Dalszym punktem, po odczytaniu protokołu z poprzedniego zebrania i przyjęciu go bez zmian, było uczczenie przez powstanie z miejsc tragicznie zmarłych por. Żwirki i inż. Wigury. Uchwalono wziąć czynny udział w „Święcie P.W.i.W.F.” w dniu 25 bm. w Wągrowcu oraz iż chór męski klubu wykona pień kościelne w czasie uroczystego nabożeństwa dnia 10.10.br. na intencje Jubilatów małżonków *Józefostwa Burzyńskich* ze Skoków, z okazji 25-letniej rocznicy ślubu. Zaakceptowano też rozegranie w Skokach dnia 2.10. br. w piłkę nożną z Państwową Szkołą Budownictwa z Poznania. Uchwalono również rozpocząć z dniem 2.10. br. mistrzostwa klubowe we wszystkich dziedzinach sportu i wybrano w tym celu komitet. Zebranie zamknięto o godz. 15:45. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 219 z 23.09.1932)

Z ramienia Polskiego Czerwonego Krzyża z Wągrowca zwołano w Skokach w ubiegły poniedziałek zebranie organizacyjne celem utworzenia oddziału tej organizacji. Na zebranie zaproszono imiennie obywatelstwo miejscowe i z okolicy. Zebranie zagał p. *dr Likowski* z Wągrowca, który w swoim referacie omówił cele i zadania P.C.K. Uchwalono otworzyć Oddział P.C.K w Skokach oraz przystąpiono do wyboru zarządu. Prezesem został wójt p. *Jung*, zastępcą prezesa p. radczyni *Chłapowska* ze Stawian, sekretarzem naczelnik poczty p. *Jan Kaczmarek*, zastępcą aptekarz p. *Stanisław Kuhnen*, skarbniczką nauczycielka p. *Leokadia Jaukszowa* a jej zastępcą burmistrz p. *Smektała*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 220 z 24.09.1932)

W dniu 21 bm. zwołane zostało do lokalu p. *Pilaczyńskiego* w Skokach zebranie Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Po zagajeniu przez prezesa, sekretarz p. *Marian Pilaczyński* odczytał protokół z ostatniego zebrania. Przystąpiono do wyboru naczelnika w miejsce p. *Teodora Cegielskiego*, który złożył swój urząd. Naczelnikiem Gniazda wybrano p. *Wacława Orchowiaka*

a podnaczelnikiem p. *St. Gottschlinga*. Zebrana składka na groby poległych we Francji wynosiła 2,50 zł. Po załatwieniu kilku spraw organizacyjnych, prezes zebranie solwował. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 220 z 24.09.1932)

W szkole powszechnej w Skokach kierownictwo w miejsce p. *Klanowskiego*, który otrzymał urlop, objął p. *Stefan Biłozor* z Bydgoszczy. W miejsce przeniesionych nauczycieli: pp. *Ląga*, *Emkego* i *Andrzejewskiego*, przyszedli nowi nauczyciele: p. *Szczepanowska*, p. *Pantkowski* i p. *Sulek*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 220 z 24.09.1932, „*Kurier Poznański*” nr 452 z 4.10.1932)

Wysoka - Do zagrody rolnika *Emila Wołdasta* włamali się za pomocą wyjęcia szyby w oknie nieznani sprawcy i skradli większą ilość bielizny i stołowi-
zną oraz biżuterię wartości 600 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 223 z 28.09.1932)

Skoki - Towarzystwo Powstańców i Wojaków w Skokach zebrane pieniądze na zakup medalu „Polska swemu obrońcy” złożyło wraz z listą porucznikowi rezerwy p.*Górskiemu*, ówczesnemu sekretarzowi Związku Oficerów Rezerwy w Wągrowcu a on, przenosząc się do Wierzhucina, przekazał akta sekretarskie obecnemu sekretarzowi Związku ppor. rez. *Szafirskiemu*. Starania w tej sprawie powierzono pp. *Kwietniewskiemu* i *Kurczewskiemu*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 224 z 29.09.1932)

Były prezes „Strzelca” w Skokach p. *Klapczyński* został aresztowany pod zarzutem popełnienia zbrodni podpalenia strychu domu w którym mieszka a który przed niedawnym czasem ubezpieczył bardzo wysoko od wypadków ogniowych. Okazało się bowiem, że na strychu tym była zgromadzona słoma i materiały łatwopalne jak nafta i benzyna. W piątek 30 bm. po południu sędzia dla spraw karnych w Wągrowcu p. *Fasiecki* przesłuchał p. *Klapczyńskiego* i po tym przesłuchaniu został osadzony za kratkami więzienia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 227 z 2.10.1932)

Skoki - W niedzielę dnia 2 bm. obchodziły Młode Polki w Skokach swoje święto. Zbiórka odbyła się w „Ognisku” skąd pod sztandarem wyruszone do kościoła na mszę św. Po południu na zaproszenie p. *Dziembowskiej* z Rakujad udały się z wycieczką do Roszkowa, gdzie przy wspólnej kawie odbyła się harmonijna pogadanka. Następnie wzięły udział w zabawie zorganizowanej przez Młode Polki z Roszkowa. Z zadowoleniem wracano do pieleszy domowych. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 228 z 4.10.1932)

Skoki - W dniu 2 bm. odbyło się zebranie Bractwa Pana Jezusa, które zagaił pochwaleniem Pana Boga p. *Kazimierz Sanicki*. Protokół z walnego zebrania odczytał p. *Herkt*. Powzięto uchwałę wykluczenia tych członków którzy zalegają ze składkami jak również wysłania napomnienia tym, którzy dotąd nie uiścili raty na spłacenie karnawału. Dwugodzinne zebranie po wyczerpaniu porządku obrad p. *Sanicki* solwował. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 228 z 4.10.1932)

Lechlin - Wczorajszej niedzieli podczas nabożeństwa w miejscowym kościele 13-letni złodziejczek skradł rower na szkodę p. *Szczepaniaka* z Łosińca.

Młodociany amator rowerów sprzedał skradziony rower w Sławicy. Sprawa się wydała a przytrzymały złodziejaski zwrócił się do poszkodowanego w te słowa: „Panowie, nie róbcie bałaganu, gdyż rower Wam zwróć!” Omylił się, gdyż bałaganem zaopiekowała się policja. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 228 z 4. 10.1932)

Dnia 30 bm. odbyło się posiedzenie Rady Miejskiej w Skokach z porządkiem obrad zawierającym aż 19 punktów. Z ważniejszych spraw były to: uchwalenie budżetu miejskiego na rok 1933/34, uchwalenie dodatków komunalnych do podatków państwowych i to: w wysokości 50% dodatku od patentu na wyszynk, 20% od świadectw przemysłowych, 25% od państwowego podatku obrotowego i 4% od państwowego podatku dochodowego. Następnie rada zrezygnowała z zakupu domu skarbowego na schronisko dla starców i ochronkę dla dzieci i to jedynie z powodu trudności finansowych miasta. Również uchwalono wypowiedzieć z dniem 1.05.1933 r. dzierżawę ziemi miejskiej celem rozszerzenia plantacji wikliny, gdyż obecna nie przynosi miastu żadnej korzyści. Uchwalono sprzedać jedną morgę ziemi na działki i to w drodze publicznego przetargu. Z kolei odczytano propozycje Urzędu Ziemińskiego w Poznaniu w przedmiocie przyłączenia do miasta Skoki dawniejszego obszaru dworskiego, propozycję tą Rada zaakceptowała. Rada Miejska odrzuciła natomiast wniosek miejscowego „Strzelca” o przyznanie jednej ubikacji w budynku komunalnym na świetlice strzelecką. Stwierdzono, iż ewentualne jej przyznanie było by pretekstem dla innych, o wiele bardziej zasłużonych organizacji do postawienia podobnego wniosku. Na tym porządek obrad wyczerpano i przewodniczący zebranie zamknął. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 229 z 5.10.1932)

Skoki - Funkcjonariusz Urzędu Kontroli Skarbowej p. *Szczepan Pospieszny* z dniem 1 listopada br. przeniesiony zostaje na równorzędne stanowisko do Murowanej Gośliny. Pan *Wincenty Harlicki*, funkcjonariusz tego samego urzędu, obecnie w stanie nieczynnym, stara się o przydział do Izby Skarbowej w Poznaniu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 229 z 5.10.1932)

W tych dniach rozpoczyna się w Poznaniu w 58 pułku piechoty kurs przeciwlotniczy i przeciwgazowy. Na kurs ten Magistrat wysyła pp.: *Stefana Sannickiego*, *Romana Baranowskiego*, *Franciszka Giersiga*, *Stefana Nowickiego* i *Alojzego Burzyńskiego*. Wyjazd nastąpi dnia 5 bm. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 229 z 5.10.1932)

Skoki - W ubiegłą niedzielę podczas przemarszu oddziałów P.W. z dworca kolejowego do miasta, w chwili gdy zaczęła grać orkiestra, spłoszyły się konie wozu Wojewódzkiego Zakładu Wychowawczego z Antoniewa. Rozhukane konie uderzyły dyszlem przechodzącego posterunkowego *Milińskiego* w plecy. Upadł on nieszczęśliwie na dyszel woza i był wleczony około 10 m, zanim zdołano konie zatrzymać. Ofiara tragicznego wypadku ma połamane żebra i ciężkie obrażenia zewnętrzne. Pomocy lekarskiej udzielił mu natychmiast dr *Foerster*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 234 z 11.10.1932)

Stwierdzono w Skokach wypadek szkarlatyny u dziecka robotnika *Antoniego Jankowskiego*. Na polecenie Magistratu zarządono środki odkażające. Również u dzieci gospodarza *Langiego* w Rościnnie stwierdzono szkarlatynę. („*Gazeta Wągrowiecka* „, nr 240 z 18.10.1932)

W tych dniach otrzymali karty powołania do czynnej służby wojskowej pp.: *Tadeusz Kubacki*, *Marian Pilaczyński* i *Paweł Meinke*, wszyscy ze Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 240 z 18.10.1932)

Pan *Baranowski*, mistrz ślusarski ze Skoków, nabył od miasta grunt położony naprzeciw szkoły, na którym wybuduje warsztat ślusarski oraz kuźnię. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 240 z 18.10.1932)

W dniu 16 bm. Sąd Okręgowy z Gniezna rozpatrywał na sesji wyjazdowej w Wągrowcu sprawę przeciw byłemu sołtysowi Pomarzanek p. *Stajkowskiemu*, o sprzeniewierzenie kwoty 154 zł z kasy gminnej. Na rozprawie której przewodniczył sędzia p. *Wielicki*, wykazano na podstawie zeznań świadków, że przejmując akta sołtysa od p. *Synoradzkiego* otrzymał od niego 175 zł. Gdy następnie w kwietniu 1930 r. przejął akta od *Stajkowskiego* p. *Górny*, stwierdził w kasie brak dowodów na 154 zł. Po zamknięciu postępowania oskarżyciel asesor p. *Galuba* wniósł o 6 miesięcy więzienia dla *Stajkowskiego*. Sąd za ten występek z § 350 i 359 ustawy karnej z 1871 r. skazał *Stajkowskiego* na 3 m-ce aresztu. Wykonanie kary ze względu na podeszły wiek oskarżonego (przeszło 80 lat), zawieszono na 3 lata. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 240 z 18.10.1932)

W dniu 13 bm. obchodzili swe srebrne gody małżeńskie pp. *Mellerowie* ze Skoków. Na intencję Jubilatów odprawiono w kościele parafialnym mszę św., podczas której pienia kościelne wykonało Koło Śpiewu, obchodzące w dniu 20 bm. 10-lecie swego istnienia, a orkiestra Straży Pożarnej wykonała dwa utwory muzyczne. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 265 z 17.11.1932)

Skoki - Obchód Święta Niepodległości wypadł w mieście bardzo blado. Ogół towarzystw nie wzięło udziału w pochodzie na czele którego kroczyły władze miejscowe. Pochód zamykali wychowankowie Woj. Zakładu Wychowawczego w Antoniewie. Również w akademii obywatelstwo nie brało udziału i salę wypełniono dziećmi szkolnymi. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 265 z 17.11.1932)

W ubiegłą niedzielę odbyło się zebranie Towarzystwa Przemysłowców w Skokach pod przewodnictwem prezesa p. *Nowickiego*. Po odczytaniu protokołu z ubiegłego zebrania przez p. *Baranowskiego*, odczytano komunikaty zarządu a potem wiceprezes p. *Stefaniak* okólnik Izby Rzemieślniczej, wyjaśniając przy tem rozmaite sprawy podatkowe. Z kolei omawiano rozporządzenie dotyczące się ilości uczni zatrudnionych jako terminatorów. Następnie dyskutowano nad maksymalną taryfą kominiarską, potem p. *Stefaniak* omówił sprawy miejscowe w związku z uchwalonymi ostatnio dodatkami komunalnymi do podatków. W końcu wybrano komisję targową do której weszli pp.: *Pilaczyński*, *Michalski*, *Kiełczewski* i *Stefaniak*, która ma się zająć sprawą ożywienia

targów w mieście. Na tem zebranie zakończono. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 266 z 18.11.1932)

Według spisu ludności w grudniu 1931 roku Skoki liczyły 1788 mieszkańców, czyli o 357 osób więcej, niż w 1921 roku. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 269 z 22.11.1932)

Przed Sądem Okręgowym w Gnieźnie toczyła się we wtorek sprawa przeciwko właścicielowi majątku Stawiany p. *Chtapowskiemu*, oskarżonemu o zabójstwo z niedbalstwa. Przewodniczył sędzia okręgowy p. *Reklajtis*. Akt oskarżenia zarzucał p. *Chtapowskiemu*, że przez zaniedbanie zabezpieczenia transmisji i urządzeń maszynowych w należącym do niego tartaku, śmierć poniósł robotnik *Leon Górecki* w dniu 12.03.1930 r. Sąd wydał wyrok uniewinniający, ponieważ rozprawa wykazała, że zarządzającym tartakiem był p. *Staltzmann*. Robotnikowi który dostał się w wał transmisyjny i poniósł śmierć, często zwracano uwagę na niebezpieczeństwo zbliżania się do maszyny a nawet mu to zabroniono. Koszty postępowania nałożono na skarb państwa. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 283 z 8.12.1932)

W nocy z 20 na 21 bm. włamali się niewyśledzeni dotąd sprawcy do chlewa w zabudowaniach p. *Kozłowskiej* w Skokach. Łupem złodziei padły dwie świnie łącznej wagi 200 kg. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 295 z 23.12.1932)

Skoki obchodziły 14-tą rocznicę Powstania Wielkopolskiego. Z inicjatywy Tow. Powstańców i Wojaków zorganizowano uroczystą akademię. W myśl programu uroczystość miał rozpocząć pochód do kościoła parafialnego, który jednakże wobec niezyskania zezwolenia władz, był uniemożliwiony. Z takiego powodu towarzystwa z zwiniętymi sztandarami udały się do kościoła w dowolnym szyku. Udającym się do kościoła towarzyszyła policja. Był to pochód, jakiego Skoki dotąd nie widziały. Msze św. za dusze poległych powstańców odprawił ks. *prob. Staniszewski*. Po nabożeństwie towarzystwa udały się na salę p. *Glinkiewicza*, gdzie odbyła się uroczysta akademii. W czasie jej chór męski pod batutą p. *K. Baranowskiego* odśpiewał „*Gaude Mater*”. Po deklamacji chóralnej pt: „*Jeszcze Polska nie zginęła*”, odczyt ilustrujący tło Powstania Wielkopolskiego wygłosił p. *Ratajczak*. Na zakończenie akademii przybyła licznie publiczność odśpiewała z towarzyszeniem orkiestry strażackiej „*Rotę*”. Imponująca akademii spotkała się z wielkim uznaniem. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 300 z 30.12.1932)

Rok 1933

Dnia 27.12.1932 r. odbyło się walne zebranie Towarzystwa Powstańców i Wojaków w Skokach, przy bardzo licznym udziale członków w lokalu p. *Pilaczyńskiego*. Zagaił je wiceprezes p. *Stefan Kubacki* hasłem „*Za Wolność*”

i podał porządek obrad, który przyjęto. Protokół z ostatniego zebrania odczytał sekretarz p. *Franciszek Ratajczak*. Następnie sprawozdania składali: skarbnik p. *Stefaniak* i komendant p. *Baranowski* oraz sekretarz p. *Franciszek Ratajczak*. Sprawozdania te wykazały, że szykany i przeszkody ze strony sanacyjnej zmierzające do rozbicia Towarzystwa spełzły na niczym a pracuje ono owocnie ku chwale Ojczyzny. W dowód uznania wybrano ponownie dotychczasowy zarząd w pełnym składzie na rok dalszy. W wolnych głosach poruszono sprawę zwrotu odebranych w Związku Oficerów Rezerwy w Wągrowcu kwot w roku 1929 na medale „Polska swemu obrońcy” i uchwalono kategorycznie żądać natychmiastowego zwrotu pieniędzy, w przeciwnym razie skierować sprawę na drogę sądową. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 5 z 6.01.1933)

W niedzielę 1 bm. urządził Klub Sportowy „Wełna” w Skokach przedstawienie amatorskie pt. „Królowa Przedmieścia”. Amatorzy wywiązali się ze swoich ról bardzo dobrze. Sala była wypełniona publicznością po brzegi. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna, na której bawiono się do białego rana. Przygrywała dobrana orkiestra jazzbandowa z Wągrowca. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 5 z 6.01.1933)

Ubiegłej niedzieli odbyło się w Skokach walne zebranie Towarzystwa Robotników Katolickich, które zagał prezes p. *Kwietniewski*, powołując za zgodą członków na przewodniczącego zebrania ks. prob. *Staniszewskiego*. Przystąpiono do sprawozdań zarządu, które składali: prezes p. *Kwietniewski*, sekretarz p. *Kasprzak* i skarbnik p. *Gaca*. Po dyskusji nad nimi uchwalono przystąpić do Związku Towarzystw Robotników Katolickich w Poznaniu. Sprawę powierzono do załatwienia prezesowi p. *Kwietniewskiemu* i sekretarzowi p. *Kasprzakowi*. Jednocześnie wybrano stary zarząd na następny rok, następnie patron ks. prob. *Staniszewski* zamknął zebranie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 5 z 6.01.1933)

Półroczne walne zebranie Klubu Sportowego „Wełna” w Skokach odbyło się w lokalu p. *Pilaczyńskiego*. Zebranie zagał wiceprezes p. *Baranowski*, poczem na przewodniczącego zebrania powołano p. *Gorajckiego* i do pióra p. *Jackiewicza*. Z kolei członkowie ustępującego zarządu składali sprawozdania z półrocznej działalności. Po udzieleniu absolutorium ustępującemu zarządowi, przystąpiono do wyboru nowego, który ukonstytuował się następująco: prezes p. *Baranowski*, z-ca p. *Gorajcki*, sekretarz p. *Stanisław Próchniewski*, gospodarz p. *Burzyński*, kierownik sekcji fizycznej p. *Józef Futro*, skarbnik p. *Glinkiewicz* oraz kronikarz p. *Fr. Giersig*. Po wyczerpaniu porządku obraz zebranie zamknięto. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 7 z 10.01.1933)

Dnia 30 grudnia 1932 r. odbyło się w Skokach w lokalu p. *Pilaczyńskiego* w obecności członków, walne zebranie Towarzystwa Przemysłowców, któremu przewodniczył prezes p. *Szczepan Nowicki*. Po wyborze prezydium zebrania w skład którego weszli pp. *Br. Czerwiński*, *St. Nowicki*, *Przykucki* i *Tarkowski* (dwaj ostatni jako ławnicy) i po załatwieniu spraw formalnych, wysłuchano

sprawozdania zarządu z którego wynika, że Towarzystwo rozwija się pomyślnie. Z kolei wysłuchano referatu wiceprezesa p. *Antoniego Stefaniaka* o nowych przepisach w sprawie stowarzyszeń i uchwalono nowy statut zaprojektowany przez Związek Towarzystw Przemysłowych i Rzemieślniczych w Poznaniu oraz zarejestrowanie sądowe Towarzystwa. Dokonano wyboru nowego zarządu, w skład którego weszli pp: *Sz. Nowicki*, *A. Stefaniak*, *Mieczysław Pilaczyński*, *Stefan Sanicki*, *Zygmunt Szwede* i *Józef Król*. Komisję rewizyjną i poczet sztandarowy tworzy po trzech członków. W ścisłych wyborach w skład zarządu weszli: prezes p. *A. Stefaniak*, z-ca prezesa p. *Sz. Nowicki*, sekretarz p. *St. Sanicki*, z-ca sekretarza p. *Z. Szweda*, bibliotekarz p. *J. Król*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 8 z 11.01.1933)

Skoki - W tych dniach kupiec *Prefzner* ze Skoków pertraktował w sprawie sprzedaży swej nieruchomości pewnemu mieszkańcowi Skoków. Aby stała ona na rzeczowych podstawach, złożył kupujący 600 zł u sołtysa p. *Kapusty* w Skokach-Dominium jako zaliczkę przyszłej ceny kupna nieruchomości. W ubiegły poniedziałek sołtys p. *Kapusta* wyjechał do Wągrowca i po powrocie do domu dowiedział się, że zginęło z domu właśnie te 600 zł w samo południe w czasie obecności w domu p. *Kapustowej*. W tej tajemniczej sprawie policja prowadzi dochodzenie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 26 z 1.02.1933)

Skoki - W ostatnich dniach unieruchomił swój młyn p. *Giersig*. Wskutek tego utraciło pracę kilku robotników. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 28 z 4.02.1933)

Pierwsze w tym roku posiedzenie rady Miejskiej w Skokach odbyło się w obecności kompletu radnych, co jest tutaj rzadkością, w dniu 10 bm. Przyjęto sprawozdanie z rewizji kasy miejskiej za II i III kw. 1933/34. Wybrano na dalsze 6 lat miejską Komisję Sanitarną w składzie: *dr Foerster*, *Br. Czerwiński*, *L. Szurnert*. Na członków rady nadzorczej dokszałcającej szkoły zawodowej wybrano: mistrza stolarskiego p. *Leona Szalowa*, mistrza krawieckiego p. *Antoniego Stefaniaka*, i mistrza piekarskiego p. *Władysława Kowalskiego*. Kwestię rozbudowy gmachu szkoły powszechnej odłożono na czas nieograniczony. W dalszym ciągu obrad przeniesiono kredyty z poszczególnych pozycji budżetu administracyjnego i rzeźni miejskiej: 1) na dożywianie bezrobotnych zł. 1.000, 2) na zwrot podróży Policji państwowej która przybędzie. Interesująca była dyskusja w sprawie projektu rozbudowy rzeźni miejskiej, wniosku niezaakceptowanego przez województwo. Pan *Derda*, który miał objąć stanowisko radnego po p. *Cylkowskim*, kandydatury nie przyjął. Wobec tego radnym będzie p. *Król*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 28 z 4.02.1933)

W sali p. *Pilaczyńskiego* w Skokach odbyło się zebranie propagandowe L.O.P.P. któremu przewodniczył *ks. prob. Staniszewski*. Referat o atakach gazowych i środkach obronnych w walce gazowej wygłosił p. por. rez. *Sierakowski*. Nad referatem wywiązała się ciekawa dyskusja. Po załatwieniu spraw formalnych, obrady zamknięto. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 28 z 4.02.1933)

Podczas walnego zebrania w dniu 5 bm. Cechu Kołodziejsko-Powroźniczego w Wągrowcu, członkiem zarządu i zastępcą sekretarza został p. *Mędlewski* z *Kakulina*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 34 z 11.02.1933)

Skoki - W dniu 11.02.(sobota) na sali p. *Glinkiewicza* odbywała się zabawa niemiecka. Około północy wtargnęło na salę dwóch „Strzelców” pp. *St. Budny* i *Arendt*. Obecność ich przeraziła uczestników zabawy i po interwencji policji zmuszono ich do opuszczenia sali. Nie dali za wygraną i przybyli powtórnie do lokalu, zaczepiając orkiestrę, która przy pomocy swoich instrumentów wyparła ich na ulicę. Tam zaczepili stróża nocnego i pobili go dotkliwie a w końcu jego własnym służbowym browningiem zaczęli stróżowi odgrażać. Po szamotaniu i przy pomocy uczestników zabawy, udało się wyrwać im broń. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 37 z 15.02.1933)

W sali p. *Glinkiewicza* w Skokach odbyła się uroczysta akademie morska. Publiczność wypełniła ją po brzegi. Program składał się ze śpiewów, deklamacyj, wykładu, obrazu scenicznego, przemówień i uchwalenia rezolucji. („*Kurier Poznański*, nr 119 z 14.03.1933)

Skoki - W święto Matki Boskiej Gromnicznej urządziło grono nauczycielskie przedstawienie amatorskie. Odegrano sztukę pt. „*Spadkobiercy*”. Amatorzy wywiązali się ze swych ról bardzo dobrze, to też licznie zebrane obywatelstwo nie szczędziło im braw. Czysty zysk przeznaczają się na potrzeby szkoły. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 37 z 15.02.1933)

Dnia 5 bm. Towarzystwo Robotników Katolickich w Skokach urządziło zabawę połączoną z przedstawieniem. Odegrano sztukę „*Młynarz i Młynarka*”. W miłym nastroju bawiono się do rana. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 37 z 15.02.1933)

W dniu 7 bm. obchodzili srebrne gody małżeńskie p. *Stanisław Jastrzębek* z małżonką, zamieszkali w Rakujadach. W tym samym dniu pobłogosławił ks. *prob. Staniszewski* związek małżeński p. *Jarzębkówny*, córki Jubilatów, z panem *J. Ucińskim*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 37 z 15.02.1933)

W niedzielę 5 bm. odbyła się staraniem tutejszego społeczeństwa i szkoły powszechnej akademie morska. Akademię rozpoczęło odśpiewanie „*Hymnu Floty Polskiej*” F. Nowowiejskiego przez chór dzieci szkolnych pod batutą nauczyciela p. *Sulka*. Dalszy program wypełnił referat p. *Biłozora* kierownika szkoły na temat „*Morze a Polska*”, deklamacje dzieci szkolnych, obrazek sceniczny pt. „*Na polskim wybrzeżu*” oraz przemówienie ks. *Staniszewskiego*, który w treściwych słowach nawoływał zebranych do zachowania wierności naszemu Pomorzu. W końcu wójt p. *Wachner* odczytał rezolucję stwierdzającą że Polacy ani na chwile nie odstąpią od morza polskiego a każdego skrawka ziemi polskiej bronić będą do ostatniej kropli krwi. Rezolucję przyjęto burzliwymi oklaskami. Następnie Koło Śpiewu i chór męski „*Wełna*” odśpiewali kolejno pod batutą p. *Baranowskiego* pieśni: „*Wisła*” i „*Nasz Bałtyk*”. Na koniec akademii odśpiewano „*Rotę*”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 59 z 12.03.1933)

W dniu 8 bm. w sali zebrań odbyło się plenarne zebranie Towarzystwa Przemysłowego w Skokach. Zebraniu przewodniczył prezes *Stefaniak*. Protokół z ostatniego zebrania odczytany przez sekretarza Stefana Sanickiego przyjęto bez zmian. Porządek obrad był bardzo obszerny, gdyż zawierał aż 21 punktów, w tym: sprawa egzekucji administracyjnej, projektu podatku majątkowego, sprawy sądów polubownych, korespondencji z Urzędem Skarbowym w Wągrowcu, Izbą Rzemieślniczą i Izbą Przemysłowo Handlową z Bydgoszczy i handlu domokrażnego wzbронionego uchwałą Rady Miejskiej w Skokach. Na członków Towarzystwa przyjęto p. mgr *Stanisława Huhnena* i p. *Antoniego Skarbińskiego*. Zebranie zakończył prezes p. *Stefaniak* hasłem „Przemysłowi i Rzemiosłu-Cześć”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 59 z 12.03.1933)

W Skokach policja ujęła trzech żydowskich handlarzy domokrażnych, którzy trudnili się sprzedażą bławatów i innych towarów, jednak nie posiadali przepisanego świadectwa przemysłowego. Zostaną im wytoczone rozprawy o przestępstwo skarbowe. („*Kurier Poznański*” nr 119 z 14.03.1933)

Sąd Okręgowy w Gnieźnie w dniu 13.03. w wyniku rozprawy karnej przeciwko b. prezesowi „Strzelca” w Skokach p. *Michałowi Klapczyńskiemu*, oskarżonemu o zbrodnie podpalenia domu, po przeprowadzonej rozprawie dowodowej i wysłuchaniu 19 świadków, wydał wyrok skazujący Go za zbrodnie podpalenia dla uzyskania premii asekuracyjnej, na 2 lata więzienia i 5 lat utraty praw obywatelskich. Rozprawa wykazała, że krótko przed podpaleniem podwyższył znacznie sumę ubezpieczenia ponad wartość nieruchomości. Skazany zapowiedział apelację. Nad osądzonym Sąd zarządził nadzór policyjny. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 71 z 15.03.1933)

W nocy z 11/12 bm. włamali się dotąd niewykryci sprawcy do zabudowań oberżysty p. *Kurczewskiego* w Rejowcu i skradli większą ilość drobiu. Z piątku na sobotę okradziono kierownika młynów w Skokach p. *Koeniga*, któremu zabrano większą ilość konserw mięsnych. Tej samej nocy wybili w „Hotelu Pod Orłem” w Skokach, własności p. *Glinkiewicza*, szybę w oknie wystawowym i zabrali okazowe butelki wyrobów monopolowych. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 61 z 15.03.1933, „*Kurier Poznański*” nr 127 z 18.03.1933)

P. Paliński: Kilka danych z przeszłości Skoków – Założycielem miasta i kościoła miejscowego miał być według wizyty ks. *Rydzińskiego* sufragana poznańskiego z 1778 roku niejaki *Janusz z Podlesia* z Podlesia pod Mieściskiem, roku 1373. Kościół ten poświęcił biskup poznański *Jan V herbu Doliwa* 1356-1379, założyciel miasta Dolska pod Śremem. Bracia *Wincenty, Jan i Jakub Skoccy herbu Nowina*, sprzedali swą ojcowiznę w roku 1536 *Wojciechowi Latałskiemu* za 1.500 dukatów. W rękach *Latałskich* były Skoki przez lat kilkadziesiąt; jeden z następców tego rodu porzucił wiarę ojców katolicką i przyjął wyznanie Braci Czeskich, czyli Husytów. W czasie od 1560 do 1570 dał on swoim współwyznawcom składającym się w większości części z spolszczonych

Szkotów, kupców i rękodzielników, tutejszy kościół na ich nabożeństwa. A kiedy w XVII wieku z powodu 30-letniej wojny (1618-1648) w te strony przywędrowało sporo Brandenburczyków, Niemców wyznania luterskiego, wtedy im miejscowy dziedzic pozwolił także w tym kościele odprawiać swe nabożeństwa. Dla Braci Czeskich odprawiał nabożeństwa pastor po polsku i po czesku, później także po niemiecku; dla Brandenburczyków odbywało się ich nabożeństwo zawsze po niemiecku. Na mocy wyroku Trybunalskiego przywrócony został kościół pierwotnym właścicielom swoim tj. katolikom w 1645 roku. Po Latałskich byli dziedzicami skockiej majątności potomkowie poety Mikołaja Reja z Nagłowic w ziemi lubelskiej. *Andrzej Rej* dopomógł Husytom do wystawienia sobie nowego zboru na którym, po oddaniu katolikom ich kościoła zbywało tem bardziej, że wyżej wymieniona 30 - letnia wojna spowodowała do Skoków tłumy Czechów i Ślązaków wypędzonych z ich ojczyzn. Dokumentem z dnia 12.06.1632 roku zostały wyznaczone i zatwierdzone podatki jakie mieszkańcy Skoków płacić byli zobowiązani dziedzicom majątności skockiej. *Mikołaj Rej* (wnuk poety) był wobec wrogów Polski - Szwedów bardzo lojalny, bo nawet wprosił sobie króla szwedzkiego na ojca chrzestnego swego nowonarodzonego syna. Za przykładem tego wielmoży poszła i niższa warstwa ludności, tem bardziej, że Szwedzi byli ich współwyznawcami. Za taką zdradę zostali mieszkańcy Skoków przez rząd polski surowo ukarani. Tenże *Mikołaj Rej* podarował przybyłym z Brandenburgii i Pomeranii Lutrom - Niemcom pas ziemi porosłej lasem, mile drogi od Skoków położonym, na którym powstała wieś Rejowiec. *Władysław Rej* wybudował Husytom nowy zbor w którym także inni sekciarze swe nabożeństwa odprawiać mogli. Tenże sprzedał 1680 roku majątność Skoki *Jerzemu Krzysztofowi Unrugowi*, protestantowi, który swoim współwyznawcom oddał swój letni pałac do odprawiania ich nabożeństw, gdyż własnego zboru nie mieli. Ów "pałac" stał na tem samym miejscu, który dziś po pożarze, odbudowaniu i przebudowaniu- w swych murach brać artystyczną mieści. *Jerzy Krzysztof Unrug* sprzedał Skoki z przyległościami w 1698 roku *Andrzejowi Twardowskiemu*, który należał do wyznania Braci Czeskich. Podczas drugiego najazdu szwedzkiego pod Karolem XII na Skoki w czasie od 1704 do 1705 roku, Szwedzi odprawiali swe nabożeństwa w zborze luterskim w języku szwedzkim. Morowa zaraza szerzyła się tu i w okolicy w latach 1709 i 1710, zabierając kilkuset ofiar. Od *Twardowskiego* nabył Skoki *Raczyński*, wojewoda poznański i katolik, który też starożytny drewniany kościół katolicki, grożący upadkiem podźwignął, wystawiwszy 1737 roku całkiem nowy chór większy, naprawiając równocześnie i resztę gmachu. Około połowy XVIII wieku dziedzicami majątności skockiej była katolicka rodzina *Radolińskich*, od której nabyli ją *Skoroszewscy*. W roku 1795 gdy spaliło się miasto Skoki, dziedzicem był *hrabia Swiniarski*. Po rozbiorach rosgospodarzyło się tu i w całej okolicy prusactwo na dobre, tworząc tu silną twierdzę

protestantyzmu, germanizmu i hakatyzmu. Dobra skockie po oswobodzeniu Wielkopolski z kajdan pruskiej niewoli, przeszły pod zarząd Państwa Polskiego. („Gazeta Wągrowiecka” nr 217 z 21.03.1933)

„Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej” w Skokach urządziło dnia 19 bm. w sali *Glinkiewicza* przedstawienie amatorskie pt. „Genowefa”. Amatorzy wywiąza-
li się ze swych ról doskonale, za co publiczność obdarzyła ich oklaskami. Sala
wypełniona była po brzegi. („Gazeta Wągrowiecka” nr 67 z 22.03.1933, „Ku-
rier Poznański” nr 139 z 25.03.1933)

Z wizytą u burmistrza m. Skoki – Jesteśmy w Skokach, gdzie „ojcem mia-
sta” od roku 1919 jest burmistrz *Jan Smektała*.

- ***Może p.burmistrz będzie łaskaw powiedzieć nam coś o przeszłości miasta?***

Bardzo chętnie. Miasto nasze zostało założone za czasów Kazimierza Wielkiego i stąd jest w posiadaniu herbu przedstawiającego srebrną podkowę na niebieskim tle. W środku podkowy znajduje się złoty krzyż. Przejęcia miasta od Niemców dokonał z polecenia naczelnej rady ludowej ks.prob.Tymoteusz Zoch. Po objęciu władzy administracyjnej wy-
prowadziło się ze Skoków 320 Niemców, większość optantów, z obawy, by niemieckie ustawy antypolskie nie zostały skierowane przeciwko Niemcom.

- ***Kiedy pan burmistrz objął swe stanowisko i jak się wówczas przedstawiała sytuacja miasta?***

Stanowisko burmistrza objąłem w lipcu 1919 roku. Zatwierdzenie 2 ka-
dencji otrzymałem 1.09.1932 r. na przeciąg 12 lat. Objęcie mojego urzę-
dowania nastąpiło w najtrudniejszych warunkach, przy równoczesnej
zmianie kompletnego personelu, dotąd nie wpracowanego i przy przy-
jęciu długów mk.150 tysięcy. Długi te zostały w 1924 r. zwaloryzowane
na 45.000 zł. i dzięki intensywnej i umiejętnej gospodarce w większości
splacone. Z przedwojennych długów pozostało do spłacenia tylko 7.500 zł.
Dług ten jest amortyzacyjny, przyczem odsetki wynoszą 3 i 3/4 %, amory-
tyzacja 2 i ?%. Czysty majątek miasta wynosi obecnie zł 369.400.

- ***Panie burmistrzu, a Skoki w chwili obecnej?***

Miasto nasze liczy 1825 mieszkańców, z czego 60 tylko jest bezrobot-
nych, dostających zasiłki od specjalnie wyłonionego komitetu. Inwesty-
cje miasta zostają systematycznie i planowo, oraz w miarę możliwości
finansowych, przeprowadzane: W roku 1923 i 1924 położono chodniki
betonowe kosztem 20.000 zł, następnie zakupiono materiał. tj. kamienie
polne w okolicznych gminach u małorolnych i posiadzieli ziemskich
dla wybrukowania Dużego Rynku kosztem 25.000 zł. Potem pobudowa-
no nowy most betonowy na rzece Małej Wełnie, którego koszt wyniósł
11.000 zł. gazownię odrestaurowano kosztem 3.000 zł i zaprowadzono
ulepszenia i gruntowny remont aparatów. W roku 1930 nabyto dawny

park dworski obszaru 7 ha 58 arów, udostępniając go obecnie publiczności. W parku urządziła się obecnie boisko sportowe dla celów przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego.

- **Jak przedstawia się najbliższe grono współpracowników pana burmistrza?**
W Magistracie zatrudniona się oprócz burmistrza tylko dwie pomocnicze siły, które równocześnie załatwiają sprawy administracyjne, kasę miejską, sprawy rzeźni i gazowni- co obywatelstwo z uznaniem podkreśla. Rada miejska składa się z 6 radnych. Powyższe wspaniałe rezultaty zawdzięcza miasto rozumnej gospodarce i harmonijnej współpracy rady miejskiej, Magistratu i burmistrza, bez względu na przekonania polityczne. Natomiast zaznaczyć mi wypada, że powyższe rezultaty osiągnęło miasto ze zwyczajnych wpływów, bez nadzwyczajnego obciążenia obywatelstwa - dodaje p. burmistrz *Smektała* („*Dziennik Poznański*” nr 74 z 30.03.1933).

W ubiegłym tygodniu wybuchł groźny pożar w Rejowcu w zabudowaniach gospodarza *Hedta*. Pastwą płomieni padła stodoła, chlew i szopa z maszynami rolniczymi. Od iskier pożaru zapalił się stóg, który również spłonął. Przy pomocy sikawek straży pożarnej zdołano tylko uratować dom mieszkalny i oborę. Ogień był podłożony zbrodniczą ręką. („*Kurier Poznański*” nr 151 z 1.04.1933)

W Skokach w nocy z piątku na sobotę włamali się na zamknięty na kłódkę strych p. *Gusta* złodzieje i skradli większą ilość bielizny oraz innych rzeczy. („*Kurier Poznański*” nr 151 z 1.04.1933)

Wielkie nadużycie na szkodę Zakładu Wychowawczego w Antoniewie: *Antoni Leichner*, działacz i członek „Sokoła”, był do niedawna sekretarzem i skarbnikiem Wojewódzkiego zakładu Wychowawczego w Antoniewie koło Skoków. W dniu 30 marca rb. zgłosił się w urzędzie pocztowym w Skokach i odebrał 7.000 zł, poczem wyjechał automobilem w kierunku Poznania. Od tej chwili za Lechnem wszelki ślad zaginął. Po otwarciu kasy ogniotrwałej, do której zabral ze sobą klucze, okazało się, że brak jest ogółem około 11.000 zł. Za „gorliwym strzelcem” wszczęto poszukiwania. („*Kurier Poznański*” nr 163 z 8.04.1933)

Zarząd „Towarzystwa Przemysłowców” w Skokach zwołał na dzień 9 bm. do lokalu p. *Pilaczyńskiego* zebranie w celu utworzenia komitetu obchodu rocznicy Konstytucji 3 Maja. Przewodniczącym Komitetu wybrano burmistrza *Smektałę*. Następnie ustalono program uroczystego obchodu i akademii, która odbędzie się przy czynnej współpracy miejscowych towarzystw oraz szkoły, albo na rynku, albo na sali p. *Glinkiewicza*. („*Kurier Poznański*” nr 179 z 19.04.1933)

Ruchliwą działalność rozwija pod energicznym przewodnictwem swego prezesa p. *Baranowskiego* miejscowy klub sportowy „Wełna”. W pierwsze święto 16 bm. klub ten wystawił na sali p. *Glinkiewicza* dramat biblijny w pięciu aktach pt: „Męka Pańska”. („*Kurier Poznański*” nr 179 z 19.04.1933)

W Skokach zmarł *Kazimierz Lisiecki*, członek miejscowego „Sokoła” i Klubu Sportowego „Wełna”. („*Kurier Poznański*” nr 185 z 185 z 22.04.1933)

Z dniem 15 kwietnia osiedlił się w Skokach przy rynku dentysta *Jan Kats* z Grudziądza. („*Kurier Poznański*,” nr 185 z 22.04.1933)

Sąd Grodzki w Wągrówcu skazał na 1 tydzień aresztu za łowienie ryb bez karty łowieckiej *Walentego Okoniewskiego* ze Skoków i *Czesława Wiśniewskiego* z Poznania. („*Kurier Poznański*” nr 185 z 22.04.1933)

Dnia 18 bm. odbyło się zebranie rady miejskiej w Skokach, na którym ustalono ostatecznie budżet na rok 1933/1934. W dziale administracyjnym opiewa on na 35.120 zł, w dziale rzeźni miejskiej na 4.203 zł i w dziale gazowni na 9.016 zł. następnie ustalono nazwy ulic i placów miejskich. Gorącą dyskusję wywołała sprawa wybrania dwóch członków do miejskiej rady szkolnej; żądanie wyboru radców, postawione przez inspektora szkolnego, załatwiono odmownie jako bezpodstawne. Jarmarki na rok 1934 ustalono na: 15 marca, 29 maja, 24 sierpnia, 25 października i 29 grudnia. („*Kurier Poznański*” nr 187 z 23.04.1933)

Pod przewodnictwem *ks. prob. Staniszewskiego* odbyło się w Skokach w sali p. *Pilaczyńskiego* zebranie organizacyjne „Związku Kobiet Katolickich”. Przybyła z Wągrówca p. *Stopowa* wygłosiła referat o celach i zadaniach Związku. Wybrano zarząd w osobach pp.: *Augustyniakowa* (prezeska), *Kaczmarkówna* (sekretarz), *Prellówna* (zastępca sekretarza), *Derdowa* (skarbniczka). Na zebraniu zapisało się aż 55 członkiń. („*Kurier Poznański*” nr 195 z 28.04.1933)

Zebranie organizacyjne celem założenia Związku Kobiet Katolickich w Skokach zwołał w sali p. *Pilaczyńskiego* *ks. prob. Staniszewski*. Na zebranie przybyła prelegenta okręgowa p. *Stopowa* z Wągrówca i wygłosiła referat o celach i zadaniach Związku. Zebrane panie po wysłuchaniu referatu, zgodziły się na założenie Związku Kobiet Katolickich w Skokach. Następnie przy energicznej pomocy *ks. prob. Staniszewskiego* wybrano zarząd w składzie: p. *Augustyniakowa* (prezeska), p. *Kaczmarkówna* (sekretarka), p. *Prellówna* (zastępczyni sekretarki) i p. *Derdowa* (skarbniczka). Na zebraniu zapisało się do Związku aż 55 członkiń. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 100 z 30.04.1933)

Obchodzono w Skokach święto Konstytucji 3 Maja bardzo uroczystie. Na wszystkich domach powiewały sztandary o barwach narodowych. Miejskowe Towarzystwa zebrały się około godz. 10 na Rynku, skąd w zwartym szeregach i z orkiestrą na czele pod komendą p. *Bronisława Czerwińskiego*, wyruszył olbrzymi pochód do kościoła na nabożeństwo. Mszę św. celebrował *ks. Staniszewski*. Po nabożeństwie Towarzystwa pomaszerowały ulicami miasta, poczem na Rynku odbyła się defilada przed przedstawicielami władz. Następnie pochód udał się na dziedziniec szkoły powszechnej, gdzie okolicznościowe przemówienie wygłosił kierownik szkoły p. *Biłozor*, a dzieci szkolne wykonały deklamację i obraz sceniczny z życia harcerstwa. Zakończenie uroczystości

nastąpiło na Rynku. Po południu odbyły się na boisku sportowym zawody pomiędzy K.S. „Wełna” a Drużyną Błękitną. Licznie zgromadzona publiczność przyglądała się tym zawodom. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 104 z 6.05.1933)

Związek Strzelecki Oddział w Skokach informuje, że posadzony o defraudację 11.000 zł p. *Leuchner* z Antoniewa do organizacji wyżej wymienionej nigdy nie należał. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 110 z 13.05.1933)

Skoki - Z okazji „Dnia Matki” urządziła miejscowa szkoła powszechna szkolną uroczystość. Przemówieniem zagał ją kierownik szkoły p. *Biłozor*. Dzieci szkolne wygłosiły kilka deklamacyj zbiorowych. Całość wypadła dobrze ku zadowoleniu licznie zebranej publiczności. („*Kurier Poznański*” nr 231 z 20. 05.1933)

W dniu 21 bm. przypada 10-lecie L.O.P.P. W tym dniu odbędzie się w Skokach, pod kierownictwem p. *Birkholza*, instruktora na pow. wągrowiecki, pokaz ataku gazowego. Następnie odbędzie się akademie w sali p. *Glinkiewicza*. Dzięki staraniom kierownika szkoły, obecnie skockie Koło L.O.P.P. liczy 120 członków. Atak walki gazowej prawdopodobnie poprzedzi przyjazd samolotów z Poznania. Należy zaznaczyć, że podobnego pokazu jeszcze w Skokach nie było. („*Kurier Poznański*”, nr 231 z 20.05.1933)

W dniu 30.05. na walnym zebraniu Kółek Rolniczych powiatu wągrowieckiego, na zastępcę delegata na walne zebranie Wojewódzkiego Towarzystwa Kółek Rolniczych w Poznaniu, wybrany został p. *Bolesław Broniecki* z Bliżyc, natomiast do sekcji dla załatwiania spraw osadników wybrano p. *Józefa Kapustę* ze Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 125 z 1.06.1933)

Policji poznańskiej udało się aresztować Leichnera, byłego sekretarza Zakładu Wychowawczego w Antoniewie, który w marcu zdefractionował 7.500 zł. i uciekł do Belgii i Francji, gdzie w krótkim czasie przetrwonil te pieniądze. Widząc że grozi mu nędza, *Leichner* kupił bilet kolejowy do Poznania i tam ukrywał się w pewnym mieszkaniu na Małych Garbarach, gdzie po pewnym czasie go aresztowano i osadzono w areszcie śledczym. („*Kurier Poznański*” nr 261 z 9.06. 1933)

Dnia 9.06. odbyło się posiedzenie Rady Miejskiej w Skokach. Uchwalono na nim wycofać wniosek o pożyczkę na rozbudowę szkoły powszechnej z Funduszu Pracy. Następnie uchwalono wycofać z Banku fundusz rozbudowy - odnowienia rzeźni i zużyć go na rozbudowę szkoły powszechnej i starać się o pożyczkę z Banku Gospodarstwa Krajowego w sumie 10 tys. zł. Przy pracach zatrudnieni mają być miejscowi bezrobotni. Okoliczne gminy będą musiały ponieść część wydatków rozbudowy. Zaznaczyć wypada, że szkoła powszechna ma obecnie 460 dzieci a w nowym roku szkolnym będzie ich miała 530. Herb miasta z roku 1376 pozostaje bez zmian. Ożywiona dyskusja toczyła się nad sprawą umieszczenia w szkole kolonii dzieci z Poznania. Rada szkolna uchwaliła kolonii tej nie przyjmować, jednakże dzięki zabiegom Towarzystwa Przemysłowców

i członka Magistratu p. *Kietczewskiego*, Rada Miejska uchwałę tę anulowała. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 135 z 14.06.1933)

Skoki - W lokalu p. *Pilaczyńskiego* odbyło się dnia 10 bm. przy licznych udziałem członków zebranie Towarzystwa Przemysłowców. Obrady zagał prezes p. *Antoni Stefaniak*. Po odczytaniu protokołu przez sekretarza p. *St. Sanickiego*, prezes referował sprawę procentu dochodu od obrotu za rok 1932; następnie odczytał artykuł z „*Przemysłowca*” zawierający rządy projekt nowelizacji prawa przemysłowego. Uchwalono zwrócić się do Magistratu z wnioskiem o postawienie nad brzegiem jeziora szatni dla kąpiących się oraz jechać na Zjazd Katolicki do Wągrowca. Po załatwieniu kilku spraw prezes solwował zebranie hasłem „Przemysłowi Cześć”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 135 z 14.06.1933)

W niedzielę 11 bm. odbyło się w Skokach zebranie związku „*Hallerczyków*” i „*Drużyny Błękitnej*,” które zagał prezes p. *Kwietniewski*. Sekretarz *Stefaniak* odczytał okólnik i regulamin kasy pośmiertnej oraz przedjazdowy okólnik Związku. Uchwalono wyjazd placówki oraz drużyny na zajazd do Torunia. Jednogłośnie postanowiono wziąć udział w Zjeździe Katolickim w Wągrowcu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 135 z 14.06.1933, „*Kurier Poznański*” nr 273 z 17.06.1933)

Z Bractwa Kurkowego w Skokach - Tradycyjne strzelanie Bractwa zakończono 11. bm. Godność „*Króla Kurkowego*” zdobył senior skockiego obywatelstwa prof. *Jesze*, I Rycerzem” został p. *A. Ratajczak*,” II Rycerzem” p. *Pilaczyński*. Proklamacja króla odbyła się bardzo uroczysto, poczem przewodniczący p. *dr Foerster* wręczył rycerzom ordera a sędziwemu królowi królewski łańcuch. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 135 z 14.06.1933, „*Kurier Poznański*” nr 273 z 17. 06. 1933)

Skoki - Niezwykle nastrojowo odbyła się w Boże Ciało doroczna procesja wokół starego Rynku. Bogate przybrania w zieleń, flagi narodowe i papieskie domy, dodawały uroczystej procesji szczególniejszego uroku. W otoczeniu wielkiej liczby parafian celebrował procesję *ks. prob. Staniszewski*. Pienia przy ołtarzach wykonał chór Koła Śpiewackiego. Śpiewowi nabożnego tłumu podczas procesji wtórowała orkiestra Ochotniczej Straży Pożarnej pod kierunkiem kapelmistrza p. *Stefana Sanickiego*. W pełnym uroku przedstawiał się śpiew dziewcząt sypiących kwiaty. Liczny był udział miejscowych Towarzystw: Straży Pożarnej, Towarzystwa Przemysłowców, K.S. „*Wełna*” oraz stowarzyszeń które wysłały tylko poczty sztandarowe. Licznie wystąpiły dzieci ze Stowarzyszenia Dzieciątka Jezus pod kierownictwem nauczycielki p. *Szczepanowskiej*. Ogólną uwagę zwracała Straż Honorowa, która pełnili umundurowani członkowie Związku Hallerczyków i Drużyny Błękitnej. Przykro komentowano brak oficjalnego udziału w procesji przedstawicieli nauczycielstwa i urzędów miejscowych, których nigdy nie brak na urządzanych „*galówkach*”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 140 z 21.06.1933)

W dniu 17.06. w majątności Stawiany wybuchł pożar w domu mieszkalnym robotników, który doszczętnie spłonął. Ogień został podłożony zbrodniczą ręką. („*Kurier Poznański*” nr 283 z 23.06.1933)

Z inicjatywy ks. prob. *Bolesława Staniszewskiego* odbyło się w Skokach zebranie prezesów wszystkich organizacji. Jednogłośnie uchwalono na nim uroczyste powitać w Skokach w przejeździe na Zjazd Katolicki w Wągrowcu w dniu 24 bm. ks. Prymasa Polski. Wybrano ścisły komitet wykonawczy. („*Kurier Poznański*” nr 283 z 23.06.1933)

Dzięki staraniom ks. prob. dra. *Stanisława Abta*, który od niedawna objął parafię w Lechlinie, wybudowano nową plebanię, którą w maju bieżącego roku poświęcił ks. bp. *Dymek* w asyście ks. kan. *Jęskiego* i ks. *dziekana Haasego* z Kicina. Koszt budowy wyniósł 9.000 zł. Oprócz plebanii ksiądz proboszcz otworzył „Ognisko,” dla stowarzyszeń katolickich. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 143 z 24.06.1933, „*Kurier Poznański*” nr 289 z 27.06.1933)

W ostatnich dniach opuścił Skoki komisarz kontroli skarbowej *P. Rybak*, działacz strzelecki, który przeszedł na równorzędne stanowisko do Wągrowca. („*Kurier Poznański*” nr 289 z 27.06.1933)

Skoki - Srebrne gody małżeńskie obchodzili w dniu 29.06. pp. *Kazimierzostwo Godzich*. Nabożeństwo na intencję Jubilatów odprawił ks. prob. *Staniszewski*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 149 z 2.07.1933)

Skoki - W dniu święta Piotra i Pawła w kościele parafialnym dokonał proboszcz ks. *Staniszewski*, przy udziale pokrewnych organizacji, poświęcenia sztandaru Stowarzyszenia Młodych Polek w Roszkowie. Po południu urządziły Młode Polki zabawę latową w lasku w Roszkowie, gdzie w miłym nastroju i przy dźwiękach orkiestry Straży Pożarnej ze Skoków pod batutą kapelmistrza p. *St. Sanickiego*, bawiono się do późnej godziny wieczornej. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 149 z 2.07.1933)

W niedzielę dnia 23 b. K.S. „*Wełna*” Skoki urządził zawody lekko-atletyczne o puchar wędrowny, który zakupił. W zawodach brały udział: „*Sokół*” Wapno, „*Sokół*” Wągrowiec, K.S. „*Nielba*” Wągrowiec, S.M.P. *Owińska* i K.S. „*Wełna*” Skoki. Sędzią głównym był p. *A. Burzyński*. Zawody otworzył prezes K.S. „*Wełna*” Skoki p. *Klemens Baranowski*. Zawody obejmowały: rzut dyskiem i oszczepem, skok w dal i wzwyż, 4 x 100 m, 800 m i sztafetę olimpijską. Zwycięską okazała się drużyna „*Sokoła*” Wągrowiec, drugie miejsce zajęł K.S. „*Wełna*” Skoki, trzecie „*Sokół*” Wapno, czwarte S.M.P. *Owińska* i piąte K.S. „*Nielba*” Wągrowiec. Do zawodów stanęło ogółem 58 zawodników. Na zakończenie odbył się wieczorek w sali p. *Pilaczyńskiego*, gdzie bawiono się do późnej nocy. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 172 z 29.07.1933)

Wczesnym rankiem w niedzielę dnia 30 lipca pod kierownictwem prezeski drużyny *M. Czerwińskiej*, Młode Polki ze Skoków wyruszyły na wycieczkę do lasu w Lechlinie. Po przybyciu na miejsce odśpiewały „*Kiedy ranne wstają*”

zorze” i udały się na mszę do kościoła w Lechlinie. Po nabożeństwie odbyło się wspólne śniadanie w Ognisku S.M.P. Po krótkim pobycie w Lechlinie udały się druhny do lasu na jezioro i rozpoczęły grę w piłkę nożną itd. Wieczorem nastąpił powrót do Skoków do salki parafialnej, gdzie śpiewem ”Wszystkie nasze dzienne sprawy” zakończyły wycieczkę. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 175 z 2.08.1933)

Dnia 1 bm. skradziono listonoszowi p. *M. Adamskiemu* w Skokach rower męski marki Victoria z podwórza Urzędu Poczтового, o godz. 10:00 przed południem. Rower po niedawnym odrestaurowaniu posiadał wartość 150 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 176 z 3.08.1933)

Zebrań Związku Hallerczyków w Skokach odbyło się dnia 30 lipca w lokalu p. *Pilaczyńskiego*, przy licznych udziałach członków. Obrady zajął prezes Związku p. *Franciszek Kwietniewski*. Następnie sekretarz p. *A. Stefaniak* odczytał protokół z ostatniego zebrania, który zebrani przyjęli. Referat pt. „Bitwa pod Rańczę” wywołał żywą dyskusję. Pan *K. Janowiak* złożył sprawozdanie z Zjazdu Związku Hallerczyków w Poznaniu. Szczególnie żywo omawiano sprawę budowy pomnika poległych żołnierzy z armii Hallera w St. Hilare de Grand we Francji. Stwierdzono, że czynniki miarodajne zamiast pomagać związkowi w zamierzonym dziele, robią tylko trudności. Uchwalono zorganizować obchód w celu uczczenia rocznicy „Cudu nad Wisłą” w dniu 15 lipca. W dalszym ciągu obrad uchwalono zwrócić się do Komendy P.W. w Wągrowcu o przyjęcie Drużyny Błękitnej w poczet organizacji przysposobienia wojskowego. Po załatwieniu kilku spraw organizacyjnych, prezes zamknął zebranie okrzykiem na cześć gen. Hallera. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 176 z 3.08.1933)

Pan *Kazimierz Wieczorek* z Grzybowic gospodarzył do spółki na gospodarstwie w Lechlinku z p. *Edmundem Narożnym*. *Wieczorek* w myśl kontraktu miał prawo do połowy zbiorów, jednakże gdy przyszło do podziału, pomiędzy współnikami doszło do nieporozumienia. Gdy *Wieczorek* chciał z gospodarstwa zabrać swoje narzędzia rolnicze, *Narożny* z browningiem w ręku stanął przy tym oparł, przyczem postrzelił *Wieczorka*. Dalsze śledztwo w toku. („*Kurier Poznański*” nr 369 z 13.08.1933, „*Gazeta Wągrowiecka*” nr 185 z 13.08.1933)

Skoki - Aresztowanie bluźniercy: Dnia 9 bm. chodził po jałmużnie *Franciszek Kotyński*, lat około 40, bez stałego miejsca zamieszkania. Między innymi wszedł do składu Niemca *A. Magdanca* żądając piwa, potem w bezwstydnym sposób bluźnił Matce Boskiej i Zbawicielowi. Obecny przy tym przedstawiciel firmy „Galicja” z Poznania p. *Czesław Nagler*, energicznie zwrócił się do bluźniercy z zapytaniem co powiedział, a on jeszcze raz powtórzył swoje bluźnierstwa, za co został ukarany spoliczkowaniem. Następnie p. *Nagler* telefonicznie przywołał policję, która bluźniercę natychmiast przytrzymała i odstaawiła go do sędziego śledczego do Wągrowca. Bluźniercy grozi kara więzienia do 5 lat. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 185 z 13.08.1933)

Dnia 10.08. w jeziorze w Rościnnie utopił się p. *Mieczysław Pruss* ze Skoków. Ciało jego dopiero w dniu 13 bm. wydobył rybak p. *Winkowski*. W poszukiwaniu ciała znaczną pomoc świadczył słuchacz Akademii Sztuk Pięknych z Warszawy. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 186 z 15.08.1933)

Po długim oraz mozolnym śledztwie udało się posterunkowi policji w Skokach zlikwidować szajkę złodziejską, która od dłuższego czasu niepokoiła okolicę. Szajka ta między innymi włamała się w ub.r. do nowożeńców pp. *E. Wolgastów* w Wysokiej i skradła kompletną wyprawę, pościele i galanterię o łącznej wartości 1500 zł. Część skradzionych przedmiotów znaleziono u rolnika M. w Rejowcu, zaś biżuterię u córki herszta w Wągrowcu. Hersztem tym jest niejaki *Władysław Starzyński*, lat 29, wzrostu 1,75 m, bez stałego miejsca zamieszkania, którego łatwo rozpoznać po toczonym przez raka czubku nosa. Banda liczyła 2 współników i 5 paserów. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 186 z 15.08.1933)

W nocy z 13 na 14 bieżącego miesiąca ujął posterunek Policji Państwowej w Skokach w mieszkaniu *Omytruka* w Przysiece, włamywacza *Ludwika Folwarczego*, który skazany został za kradzież w składnicy Monopolu Spirytusowego w Wągrowcu na 18 miesięcy więzienia. Groźnego włamywacza odstawiono do więzienia śledczego w Wągrowcu. („*Kurier Poznański*” nr 379 z 20.08.1933)

Kolonia malarska w Skokach w dworku dawnego dominium, przekazany aktem darowizny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. („*Dziennik Poznański*” nr 192 z 23.08.1933)

Skoki - W niedzielę dnia 20 bm., w lokalu p. *Pilaczyńskiego* odbyło się zebranie Stowarzyszenia Kobiet Katolickich. Zagaiła viceprzewodnicząca p. *Tarkowska*, protokół z ostatniego zebrania odczytała sekretarka p. *Kaczmarkówna*, potem uchwalono przystąpić do związkowej kasy pośmiertnej. Uchwalono dnia 10.09. wyruszyć pielgrzymką do Dąbrówki Kościelnej. Pod koniec zebrania jedna z członkiń wygłosiła monolog. Po treściwych i rzeczowych obradach zebranie zamknięto. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 193 z 24.08.1933)

Nieszczęśliwy wypadek wydarzył się w Bliźycach p. *Janowi Szafranowi*, który tak nieszczęśliwie spadł na głowę przez otwór do wrzucania siana w oborze, że doznał nadwyrężenia kręgosłupa i po kilku godzinach zmarł. Tragicznie zmarły osierocił żonę i czworo drobnych dzieci. Zwłoki złożono do grobu na cmentarzu parafialnym w Raczkowie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 193 z 24.08.1933)

W nocy z 24/25 sierpnia nieznani sprawcy wymłócili gospodarzowi *Frankeemu* ze Szczodrochowa, żyto na polu ze stogu w ilości około 12 centnarów. („*Kurier Poznański*” nr 393 z 28.08.1933)

W nocy z 27/28 bm. wybuchł w Budziszewicach pożar z zabudowaniami gospodarczych p. *Kissmana*, który strawił stodołę ze zbiorami, oborę z dwoma sztukami bydła i szopę z narzędziami rolniczymi. Straty wynoszą około 20 tys. zł. Pożar został podłożony zbrodniczą ręką. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 199 z 31. 08. 1933)

Dnia 28 ubiegłego miesiąca w biurze magistrackim odbyło się zebranie Rady Miejskiej pod przewodnictwem burmistrza p. *Smektaty*. Na wstępie powiadomił zebranych, że z dniem 13 lipca obowiązuje nowa ustawa samorządowa oraz zaznajomił ich z nowymi prawami rady miejskiej. W związku z tem jednogłośnie wypowiedziano się, że stara ordynacja miejska dobrze służyła interesom miasta, zaś nowa przewiduje większą ingerencję władz państwa, co nie zawsze jest dobre dla interesów miasta. Następnie rada miejska przyjęła sprawozdanie kasy miejskiej oraz przedsiębiorstw miejskich jak rzeźnia i gazownia i udzieliła pokwitowanie magistratowi i kierownictwu kasy miejskiej. Ogólny obrót kasy w roku sprawozdawczym wynosi 85.869 zł, rozchód 81.632 zł, nadwyżka 4.237 zł. Rzeźnia miejska przyniosła zysku 478,72 zł natomiast gazownia 900 zł. Budżet administracyjny w rozchodach wynosi 28.994 zł, w dochodach 26.589 zł, deficyt 2.405 zł. Następnie przyjęto jednogłośnie sprawozdanie z rewizji kasy miejskiej za I kwartał 33/34. W dalszym ciągu uchwalono dodatek komunalny do opłat państwowych od patentów na sprzedaż przetworów wódczanych na rok 1934 z 50 % na 100%. przy końcu obrad postanowiono wydzierżawić wójtowi obwodu Skoki p. Maćkowiakowi jeden pokój w budynku mieszkalnym w rzeźni miejskiej za 15 zł na miesiąc oraz obniżono czynsz polowania miejskiego z 100 zł na 35 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 200 z 1.09.1933)

W domu p. Kiełczewskiego przy Rynku w Skokach otworzyła skład przyborów obuwniczych i rymarskich p. R. Oziminówna. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 206 z 8. 09.1933)

Kolonia malarska w Skokach - Warszawska Akademia Sztuk Pięknych aktem wieczystej dzierżawy otrzymała od państwa ośrodek dawnego dominium Skoki w postaci pałacu z parkiem, aby w czasie feryj letnich mogli kontynuować swoje studia nad malarstwem. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 211 z 14.09.1933)

Zebranie Stowarzyszenia Młodych Polek w Skokach odbyło się w Ognisku z udziałem patrona ks. prob. *Staniszewskiego*. Obrady zagała prezeska p. *Zofia Glinkiewiczówna* witając doktorową Foersterową. Ponieważ dotychczasowa sekretarka przesłała list o wystąpieniu z organizacji, nie przeczytano protokołu z ostatniego zebrania. Prezeska wygłosiła odczyt pt. „Milczenie”, potem ks. prob. *Staniszewski* dał druhnom kilka praktycznych wskazówek o zachowaniu się w każdej okoliczności życiowej a pani *Foersterowa* kilka przykładów pożytecznych z gospodarstwa domowego. Po odśpiewaniu „Hej do apelu”, przewodnicząca zamknęła obrady. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 213 z 16.09.1933)

W piątek dnia 8 bm. odbyło się w Skokach w biurze magistrackim zebranie celem utworzenia miejskiego komitetu propagowania strzelectwa. Weszli do niego: p. burmistrz *Smektala*, naczelnik O.S.P. p. *Czerwiński*, prezes Hallerczyków p. *Kwietniewski*, prezes Tow. Powstańców i Wojaków p. *Maćkowiak*,

prezes Tow. Przemysłowców p. *A. Stefaniak*, instruktor P.W. p. *Górny*, p. *Zawicki* ze Związku Zawodowego Urzędników Poczтовых i p. *Giersig* z ramienia K.S.W. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 213 z 16.09.1933)

Skoki - W nocy z soboty na niedzielę niewykryci dotąd sprawcy włamali się do mieszkania służbowego drogomistrza p. *Jana Jaskólskiego* i skradli szereg przedmiotów o ogólnej wartości około 1300 zł. Złodzieje włamali się pod nieobecność drogomistrza, który zwykle na niedzielę wyjeżdża do rodziny do Damasławka. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 215 z 19.09.1933)

Dnia 17 bm. odbyła się w Skokach uroczystość 250-letniej rocznicy Odsieczy Wiedeńskiej. Rano o 9:30 zgromadziły się na Rynku wszystkie organizacje ze sztandarami. Przy dźwiękach orkiestry O.S.P. w Skokach pochód udał się do kościoła, gdzie mszę odprawił i kazanie wygłosił *ks. prob. Staniszewski*. Po mszy uformował się pochód który przeszedł na Rynek, gdzie do licznie zgromadzonej publiczności przemówił przewodniczący komitetu obchodów tej rocznicy burmistrz p. *Smektała*. Dzieci szkolne wygłosiły 3 udane deklamacje. Referat o zwycięstwie pod Wiedniem wygłosił p. *M. Kaczmarek*. Z kolei *ks. Staniszewski* w gorących słowach podziękował z trudy i okrzykiem na część Rzeczypospolitej i odśpiewaniem pieśni „Boże coś Polskę”, zamknął uroczystość. Brało udział w niej 1000 osób. Wieczorem w sali p. *Glinkiewicza* odbyła się uroczysta akademii urządzona przez Towarzystwo Przemysłowe. Okolicznościowe przemówienie wygłosił p. *Ciwiński*, poczem odbyło się przedstawienie pt. „Sublokatorka”. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna na której zaproszeni goście bawili się do rana. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 217 z 21.09.1933)

Obszerne omówienie przez *Piotra Palińskiego* wystawy w pałacu w Skokach sztuk plastycznych studentów Akademii Sztuk Pięknych z Warszawy, na której prace swoje przedstawiali malarze: *Zygmunt Cywiński*, *Jerzy Karolak*, *Antoni Kudła*, *Helena Krowicka*, *Kazimierz Nita*, *Grzegorz Orłowski*, *Joanna Pisarska*, *Zofia Samborska*, *Wilhelm Piszczek*, *Tadeusz Szczerbiński* i *Stefan Ulyeski* oraz rzeźbiarze: *Konrad Opolski*, *Edmund Schad* i *Marian Szczepaniec*. Kierownikiem wystawy był *Zygmunt Cywiński*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 218 z 22.09. i 219 z 23.09.1933)

Skoki - wieś: W dniu wczorajszym wybuchł groźny pożar w zabudowaniach osadnika *Szwarc*a. Mimo energicznej akcji straży pożarnej, ogień strawił doszczętnie nowo zbudowany chlew wraz z 2-ma świniami. Ogień spowodował 4-letni synek osadnika (rodzice zostawili go samego w domu udając się do pracy w polu), który bawiąc się zapalkami poszedł do chlewa. Miał jednak na tyle przytomności, że po spowodowaniu pożaru objęty płomieniami chlew opuścił. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 225 z 30.09.1933)

W jednej z ostatnich nocy złodzieje włamali się do nowo otwartego składu skór p. *R. Oziminówny* w Skokach, zabierając ze sobą wielką ilość skór.

Wykroili szybę od ulicy i weszli do środka, po zabraniu łupu wyszli niepokojeni przez otwór wydrążony w drzwiach. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 225 z 30.09.1933)

W nocy z 26/27 skradziono p. *Brząkale* w Pawłowie Skockim 13 centnarów żyta które miał przygotowane do siewu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 225 z 30.09.1933)

Do utworzonego Komitetu Pożyczki Narodowej weszli: burmistrz p. *Smektała*, dr *Foerster*, mgr *Kuhnen*, naczelnik urzędu pocztowego p. *Kaczmarek* oraz pp. *Kowalski*, *Stefaniak* i *Koenig*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 225 z 30.09.1933)

Na ręce prezesa Towarzystwa Przemysłowców w Skokach p. *A. Stefaniaka* wpłynęło w tych dniach zawiadomienie z Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, że na podstawie art. 21 prawa o stowarzyszeniach, skockie Towarzystwo zostało wpisane do rejestru stowarzyszeń po nr. 13. W ten sposób Towarzystwo uzyskało osobowość prawną. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 226 z 1.10.1933)

Dnia 2.10. rada miejska w Skokach odbyła posiedzenie, które zagał burmistrz p. *Smektała*. W pierwszym punkcie przyjęto sprawozdanie Komisji Opieki Społecznej za rok 1932/33, następnie uchwalono dodatki komunalne do państw. podatku gruntowego na r. 1934 = 80%, do świadectw przemysłowych i kar rejestracyjnych = 20% , do państw. podatku przemysłowego od obrotu 1934 = 25%. Na wniosek radnego p. *Pilaczyńskiego* rada miejska uchwaliła zmianę swojej uchwały z dnia 30.09.1932 r. postanawiając pobierać komunalny dodatek do państwowego podatku dochodowego za r. 1933 zamiast 4% w wysokości -2 %. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 229 z 5.10.1933)

Skoki - W nocy z ? bm. nieznanymi sprawcami zakradli się do chlewa p. *Antoniego Nowickiego* skąd wypróżnili cały drób (30 kur). W ostatnich dniach złodzieje skradli p. *Stibbowej* w Szczodrochowie pościelę, bieliznę, garderobę, rowery i drób. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 229 z 5.10.1933)

W kościele parafialnym w Skokach ks. prob. *Staniszewski* pobłogosławił w dniu 4 bm. związek małżeński p. *Eleonory Ratajczakówny* ze Skoków z p. *Stanisławem Ratajczakiem* z Poznania. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 231 z 7.10.1933)

Dnia 3 bm. w lokalu p. *Pilaczyńskiego* w Skokach odbyło się zebranie Tow. Przemysłowego. Obradom przewodniczył prezes p. *Stefaniak*, protokół z ostatniego zebrania odczytał sekretarz p. *Stefan Sanicki*. Na wstępie złożone zostało sprawozdanie z zabawy w dniu 17.09., poczem przewodniczący odczytał referat pt. „O związkowej kasie samopomocy rzemieślniczej”, po którym odbyła się dyskusja. Następnie odczytano zawiadomienie z Urzędu Wojewódzkiego o zarejestrowaniu Towarzystwa. W komunikatach zarządu referowano sprawy: a) nowej ordynacji podatkowej, b) ograniczeniu egzekucji podatku przemysłowego od obrotu za r. 1932 oraz zaliczek na r. 1933, c) sprawozdania z ostatniego posiedzenia rady miejskiej. W końcu przewodniczący powiadomił

o staraniu się o referenta na ogólnie-obywatelskie zebranie w sprawie nowego ustroju Skoków w myśl nowej ustawy samorządowej. Dalej referowano sprawę samorządu terytorialnego według ustawy samorządowej z dnia 23.03.br. W dyskusji na ten temat głos zabierali pp.: *Szalow, Nowicki, mgr Kuhnen, Gościński* i inni. Prezes zamknął zebranie hasłem „Przemysłowi i Rzemiosłu cześć”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 231 z 7.10.1933)

Skoki bronią się przed degradacją: Dnia 5 bieżącego miesiąca odbyło się w Skokach nadzwyczajne zebranie Rady Miejskiej, poświęcone sprawie nowego ustroju samorządowego. Na posiedzenie to przybył specjalnie delegowany zastępca starosty wągrowieckiego p. *Dankowski*. Po zagajeniu przewodniczący burmistrz p. *Smektała* udzielił głosu referendarzowi, lecz którego wyjaśnienia ograniczyły się do oświadczenia, iż przybył na zebranie jedynie w celu wysłuchania opinii rady miejskiej w sprawie odebrania miastu praw miejskich i nadania mu ustroju gminy wiejskiej. Pierwszy zabrał głos radny p. *Pilaczyński*, zaznaczając, że miasteczko Skoki w ostatnich latach wykonało własnymi środkami bruk na rynku i położono chodniki. Za 2 lub 3 lata zrobi się resztę koniecznych renowacji. Wywody p. *Pilaczyńskiego* poparli radni pp. *Nowicki i Szalow* oraz członek magistratu p. *Kiełczewski*. Następnie zabrał głos burmistrz pan *Smektała* prosząc o przyjęcie następującej uchwały: „Rada Miejska wypowiada się stanowczo za utrzymaniem ustroju miejskiego. Uzasadnienie: Miasto Skoki, założone w roku 1367, było za czasów dawnej Rzeczypospolitej poważną placówką handlową i przemysłową. Liczba ludności wynosi obecnie 1820 osób z czego wynika, iż w ostatnich 10-ciu latach wzrosła o przeszło 26 procent. Miasto jest samowystarczalne. W ostatnich 9-ciu latach spłaciło 4.500 długów przedwojennych, положиło chodnik za 17.000, wybudowało nowy most za 10.000 zł, zakupiono teren na boisko sportowe, ostatnio rozbudowało szkołę powszechną za 12.000 zł. Długi przedwojenne miasta wynoszą tylko 7.500 zł. Budżet administracyjny na rok 1933/34 w dochodach i rozchodach wynosi 43.120 zł. Przepuszczalny budżet gminy wiejskiej wynosiłby rocznie 18.878 zł a dochody 6.999 zł, wobec czego roczny deficyt sięgałby 11.000 zł.” Uchwałę tę przyjęto na obecnych 6 radnych 6 głosami za utrzymaniem ustroju miejskiego. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 232 z 8.10.1933)

Nowym proboszczem parafii w Skokach zostanie ks. *Zamysłowski*, proboszcz z Ostrowa. Obecny proboszcz skocki ks. *Staniszewski* obejmuje parafię w Kłembowie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 242 z 20.10. i 246 z 25.10.1933)

Pani *Maria Ungarowa* ze Skoków sprzedała swoją willę wraz z placem i zabudowaniami położonymi przy szosie poznańskiej p. *Janowi Cichockiemu*, kierownikowi oddziału Kolei państwowych w Gdańsku, zamieszkałemu w Tczewie za sumę 20.000 zł. Pani *Ungarowa* jest wdową po zmarłym konsulu R.P w Szwajcarii. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 242 z 20.10.1933)

Dnia 17 bm. odbyło się w sali p. Pilaczyńskiego w Skokach, zebranie prezesów miejscowych organizacji, któremu przewodniczył p. *dr Foerster* i w którym brał udział patron miejscowego kościoła p. *Stefan Dziembowski* z Rakujad. Celem zebrania było ustalenie programu oficjalnego pożegnania długoletniego proboszcza miejscowej parafii *ks. Bolesława Staniszewskiego*. Zgodnie z nim w dniu 22 bm. po ostatnich odprawionych przez niego nieszporach, w których brały udział wszystkie Towarzystwa ze sztandarami, ustawiły się one w szpalerze przed kościołem. W serdecznych słowach przemówił p. *Stefan Dziembowski* z Rakujad, dziękując księdzu proboszczowi za mozolną pracę jaką położył dla parafii, poczem wręczył mu cenny upominek pożegnalny, zakupiony z dobrowolnych składek. Chór Koła Śpiewackiego pod batutą dyrygenta p. *Herkta* wykonał pieśń pożegnalną. Ksiądz proboszcz dziękując parafii za upominek życzył dalszej owocnej pracy. Na zakończenie chór męski K.S. „Wełna” pod batutą p. *Klemensa Baranowskiego* odśpiewał drugą pieśń pożegnalną. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 242 z 20.10.1933 i nr 246 z 25.10.1933)

Skoki - W nocy z 23/24 włamali się do mieszkania pp. *Samulskich* nieznanymi sprawcy i skradli: 2 pierzyny, 5 poduszek, 5 kołder, płaszcz damski zimowy, 2 suknie damskie i drobne przedmioty z garderoby o wartości około 500 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 248 z 27.10.1933)

Dnia 26 bm. odbyło się powitanie na dworcu w Skokach nowego proboszcza *ks. Zamysłowskiego*, którego w imieniu komitetu przyjęcia powitał p. *dr Foerster*. Na Rynku ustawiły się wszystkie towarzystwa i dzieci szkolne szpalerem. Nadjeżdżającego samochodem proboszcza powitano okrzykami „Niech żyje!” następnie burmistrz p. *Smektała* wygłosił krótkie przemówienie powitalne w imieniu miasta. W imieniu dzieci szkolnych powitała nowego duszpasterza wierszykiem *Mirka Kaczmarkówna*, wręczając mu bukiet kwiatów. W imieniu szkoły witał kierownik szkoły p. *Biłozor*. Następnie w pochodzie udano się przed plebanię, gdzie w imieniu korporacji kościelnych witał ksiądz proboszcza zastępca przewodniczącego p. *Szczepan Nowicki*, a udaną deklamację wygłosiła *Cyryla Kowalska*, wręczając bukiet kwiatów. W końcu wprowadzono nowego duszpasterza do kościoła, gdzie z kazalnicy podziękował za serdeczne przyjęcie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 249 z 28.10.1933)

Dzień Katolicki obchodzono w Skokach bardzo uroczysto. O godz. 10 zebrały się towarzystwa ze sztandarami w lokalu zebrania, skąd wyruszył pochód przy dźwiękach orkiestry O.S.P. pod batutą kapelmistrza p. *Stefana Sanickiego* do kościoła na uroczyste nabożeństwo. Mszę św. odprawił *ks. Zamysłowski*. Po niej pochód ruszył na salę p. *Glinkiewicza*, gdzie odbyła się staraniem Stow. Kobiet Katolickich uroczysta akademii. Zagał ją przemówieniem *ks. Zamysłowski* a na program akademii złożyły się: śpiew Koła Śpiewackiego, deklamacje i referaty. Piękny referat o Akcji Katolickiej wygłosiła p. *Kaczmarkówna*, sekretarka Stowarzyszenia Kobiet Katolickich a deklamacje p.p. *Linkówna*

i *Jankowska*. Wystawiono obrazek sceniczny pt. „Chrystus Król”. W przerwach przygrywała orkiestra O.S.P. Publiczność wypełniła salę po brzegi. Ks. prob. *Zamysłowski* podziękował wszystkim obecnym za udział. Śpiewem „My chcemy Boga” zakończono tę wspaniałą uroczystość. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 251 z 31.10.1933)

Zebranie Towarzystwa Przemysłowców w Skokach odbyło się w dniu 5 bm. Zagał je prezes p. *Antoni Stefaniak*. Na członka towarzystwa przyjęty został p. *K. Markiewicz*, poczem prezes referował: okólnik Min. Skarbu z 7.08. br. w sprawie upoważnienia kierowników urzędów skarbowych odnośnie ograniczeń poboru podatku dochodowego do kwoty wynikającej z praw odwołania podatnika, projekt nowej ordynacji podatkowej i projekt nowego kodeksu zobowiązań. W rzeczowej dyskusji przemawiali pp.: *Nowicki*, *Glinkiewicz*, *mgr Kuhnen* i *Pilaczyński*. Następnie postanowiono zaprowadzić u reszty członków tzw. uproszczoną książkowość, której przedstawienie ofiarował się na zebraniu następnym omówić p. *mgr Kuhnen*. W komunikatach zarządu prezes podał do wiadomości: a) o nowem zarządzeniu kasy chorych w Warszawie, b) jakim opłatom podlegają kwity i rachunki, c) że zarząd zgodził się z p. *drem Foersterem* na ulgowe leczenie członków Towarzystwa, którzy odtąd będą płacili: 2 zł za poradę lekarską i 4 zł za wizytę domową (w toku są pertraktacje z apteką o udzielaniu odpowiednich rabatów przy wydawaniu lekarstw). Po odczytaniu korespondencji, delegatem na walny zjazd delegatów w Poznaniu w dniu 12 bm. wybrano p. *Antoniego Stefaniaka*. Uchwalono wniosek do magistratu i rady miejskiej o obniżenie ubojowego wobec wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta R.P. od 1.09. br. w sprawie państwowego podatku od uboju. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 257 z 8.11.1933)

Dnia 5 bm. odbyło się plenarne zebranie Towarzystwa Robotników Katolickich w Skokach. Obrady zagał prezes p. *Franciszek Kwietniewski* witając nowego patrona ks. prob. *Zamysłowskiego*. Protokół z ostatniego zebrania odczytał prezes, następnie wygłosił odczyt pt. „Sprawy katolickie i wyznaniowe w Prusach Wschodnich”. Na wniosek patrona uchwalono dostarczenie do kościoła dwóch marszałków. Po wyczerpaniu porządku obrad, zamknięto zebranie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 257 z 8.11.1933)

Zebranie Stowarzyszenia Kobiet Katolickich w Skokach odbyło się 12 bm. na sali p. *Pilaczyńskiego*. Zagał je ks. prob. *Zamysłowski*, protokół z ostatniego zebrania odczytała sekretarka p. *Kaczmarkówna*, który przyjęto bez zmian. Następnie sekretarka związkowa p. *Kaźmierska* wygłosiła referat na temat życia kobiety Polski, który wysłuchano w skupieniu. W dalszym ciągu podzielono stowarzyszenie na 10 kół, każde po 10 członkiń. Przyjęto do Stowarzyszenia 15 nowych członkiń. Po wyczerpaniu porządku obrad, przewodnicząca zamknęła obrady wspólnym odśpiewaniem „Wszystkie nasze dzienne sprawy”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 263 z 15.11.1933)

Ubiegłej nocy (z 21 na 22) posterunek policji w Skokach osaczył w lesie pod Roszkowem 3 więźniów, którzy zbiegli z zakładu karnego we Wronkach. Mimo wycieńczenia spowodowanego długotrwałym marszem, głodowaniem i kryciem się przed ludźmi, stawili zacięty opór, co zmusiło policję do użycia broni palnej. Podczas strzelania kule dosięgły 2 zbiegów, którzy odnieśli lżejsze rany. Są to aresztanci *Stankiewicz i Czerep*. Obu rannych i ich towarzysza *Konowatowa* odstawiono do Skoków gdzie opatrzono ich rany. Następnie odwieziono ich do zakładu karnego we Wronkach. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 271 z 24.II.1933)

W dniu 4 bm. gospodarz *Lueck* z Potrzeznowa odstawił handlarzowi świnie. Za odebraną gotówkę kupił dwie kurtki, które na chwilę pozostawił na wozie bez dozoru. Gdy wrócił nie było na wozie paczki z kurtkami. Kradzieży dokonano w biały dzień na środku rynku. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 283 z 8.II.1933)

W dniu 4 bm. odbyło się w biurze magistratu zebranie organizacyjne komitetu niesienia pomocy bezrobotnym w Skokach, do którego wybrano: *ks. prob. Zamysłowskiego*, burmistrza p. *Smektałę*, kierownika szkoły p. *Biłozora* oraz pp: *Czerwińskiego, Stefaniaka, Daniela, Kwietniewskiego i Maćkowiaka*. Uchwalono przystąpić do niesienia pomocy przez zbieranie od obywatelstwa wolnych datków. Potem wybrano delegację w składzie: *ks. Zamysłowski*, p. *Smektała* i naczelnik poczty p. *Kaczmarek*, która uda się do starostwa po fundusz doraźny. W końcu zebrania skarbnik złożył sprawozdanie za rok 1932 w którym zebrano w gotówce i w naturaliach 958,42 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 283 z 8. 12. 1933)

Banda opryszków terroryzuje mieszkańców Skoków – Dnia 8 bm. kilkunastu opryszków dopuściło się w centrum miasta karygodnych wybryków. Przechodzący jedną z głównych ulic urzędnik gospodarczy z Miączynka p. *Dudek* z synem właściciela tego majątku p. *Unrugiem*, został przez awanturników stojących na chodniku prowokacyjnie potracony. Gdy zwrócił się do nich z prośbą, został uderzony tępym narzędziem w twarz, otrzymując ranę pod okiem. Następnie bandyci rzucili się na niego i zaczęli go bić. W końcu udało mu się schronić do hotelu p. *Pilaczyńskiego*, skąd udał się do *dr Foerстера* który zaszył mu ranę pod okiem. Ta sama zgraja opryszków napadła pół godziny później w śródmieściu udających się na dworzec pp. *Czesława Burzyńskiego i Kazimierza Przybeckiego*, bijąc ich laskami. Gdy napadnięci schronili się do korytarza domu p. *Festowej* i zakluczyli za sobą drzwi wejściowe, ścigający wyrwali je starając się dopaść ofiar. Następnie dobijali się do mieszkania p. *Przybeckiego*, gdy okazało się to bezskuteczne, obstawili oba wyjścia z domu na chodnik, odgrajając się, że czekają. Gdy p. *Burzyński* po chwili wyszedł, zaczęli go okładać kijami i skopali niemiłosiernie. Przy szamotaniu podarło mu płaszcz. W końcu udało mu się schronić u p. *Przybeckiego*. Ostatecznie

udało się postać pielęgniarkę miejską p. *Romanównę* po policję, która odprowadziła p. *Burzyńskiego* do domu. Jest to trzeci podobny wypadek. Niedawno rozcięto głowę p. *Frączakowi*, którego też musiał opatrzeć *dr Foerster*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 287 z 14.12.1933)

Przy licznych udziale zebranych prezeska p. *Augustyniakowa* zagaiła zebranie Stowarzyszenia Kobiet Katolickich w Skokach, podając porządek obrad. Protokół z ostatniego zebrania odczytała sekretarka p. *Kaczmarkówna*, który przyjęto bez zmian. Następnie udany monolog wygłosiła p. *Badurska*. W dalszym ciągu obrad uchwalono urządzić opłatek wigilijny dnia 27 grudnia o godz.5-tej po południu w Ognisku. W końcu przyjęto kilka nowych członkiń. Po załatwieniu spraw organizacyjnych, zebranie zamknięto. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 289 z 16. 12. 1933)

W niedzielę dnia 10 bm. wystawiło Towarzystwo Robotników Katolickich w Skokach dramat religijny pt. „Ścięcie św. Barbary”. Amatorzy wywiązali się ze swych zadań znakomicie, za co nagrodzono ich hucznymi oklaskami. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 289 z 16.12.1933)

Z dniem 15 bm. otworzyła p. *J. Polówna* w domu p. *Kwietniewskiego* w Rynku w Skokach skład obuwia i przyborów obuwniczych. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 293 z 21.12.1933)

Skoki - Z dniem 15 bm. przeniesiono biura Wójtostwa do dawniejszej siedziby Urzędu Kontroli Skarbowej przy szosie wągrowieckiej. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 293 z 21.12.1933)

Skoki - Chór kościelny p.w. św. Cecylii w urządził dnia 25.bm. wieczorem o godz.7:30 w sali hotelu Pod Orłem (p. *Glinkiewicza*) swój doroczny występ pod batutą p. *Herka* z współudziałem orkiestry salonowej. Doborowy program zawiera utwory znanych kompozytorów polskich i komedio-operę pt. „Szkoda wąsów” *L. A. Druszewskiego*. Na zakończenie zabawa taneczna. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 293 z 21.12.1933)

Dnia 17 bm. odbyło się w lokalu zebrań nadzwyczajne zebranie Towarzystwa Przemysłowców w Skokach pod przewodnictwem prezesa p. *A. Stefaniaka*, który po odczytaniu przez sekretarza p. *Stefana Sanickiego* protokołu z ostatniego zebrania, referował szczegółowo okólnik Min. Skarbu z dnia 6.12. bm. w sprawie udzielania ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1934. Następnie p. *Kazimierz Markiewicz* referował rozporządzenie z dnia 25.11.1933 r. o ulgach w spłacie zaległości podatkowych. W dalszym ciągu zebrania odczytał sekretarz p. *Stefan Sanicki* odmowną odpowiedź zarządu miasta na wniosek Towarzystwa o snízenie opłat od uboju w rzeźni miejskiej. Odpowiedź ta wywołała ożywioną dyskusję w wyniku której postanowiono sprawę tę przedstawić na najbliższym zebraniu rady Miejskiej i Magistratu. Następnie sekretarz odczytał wyjaśnienie Prezesa Rady Ministrów, że rzemieślnicy posiadający karty rzemieślnicze i VIII kategorie świadectw przemysłowych,

są wolni od opłat na fundusz pracy. W końcu uchwalono, że walne zebranie odbędzie się w dniu 4.02.1934 r. a wspólny uroczysty opłatek dla członków i ich rodzin w dniu 14.01.1934 r. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 295 z 23.12.1933)

Pan *Jakub Futro* z Potrzeznowa oskarżony o naruszenie cudzego terenu polowania, został przez Sąd Grodzki w Rogoźnie skazany na grzywnę w wysokości 30 zł. oraz koszty sądowe. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 298 z 29. 12. 1933)

Rok 1934

W 15-tą rocznicę Powstania Wielkopolskiego zebrały się w Skokach wszystkie miejscowe Towarzystwa przed dworcem, skąd w imponującym pochodzie udały się na nabożeństwo do miejscowego kościoła. Mszę św. na intencję poległych powstańców odprawił ks. prob. *Zamysłowski*. Po nabożeństwie pochód udał się na Rynek, gdzie Towarzystwa ustawiły się naokoło trybuny w czworobok. Ks. prob. *Zamysłowski* wygłosił głęboko ujęte przemówienie na temat wielkiego znaczenia Powstania Wielkopolskiego, nawołując do podtrzymania ducha narodowego. Na zakończenie wzniesiono okrzyki na cześć R.P. i jej Prezydenta, poczem odśpiewano „Rotę”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 1 z 3. 01. 1934)

Skoki - Dnia 27.12 ub.r. odbyło się w sali p. *Pilaczyńskiego* walne zebranie „Sokoła” przy udziale gniazda z Mieściska. Prezes p. *M. Pilaczyński* powitał prezesa okręgowego druha *Rybarczyka* i prezeskę okręgową żeńskiego „Sokoła” p. doktorową *Kulińską* z Wągrowca. Przewodnictwo objął druha *Jan Maćkowiak*, sekretarzem druha *Stanisław Skrzypczak*, na ławników wybrano druhow *Witkowskiego* i *Grześkowiaka*. Następnie członkowie ustępującego zarządu składali sprawozdania z ubiegłego roku. Zarządowi udzielono pokwitowania. Prezes okręgowy druha *Rybarczyk* referował nowy statut, który przyjęto bez zmian, potem uchwalono gniazdo „Sokoła” zarejestrować. W wyborach na prezesa jednogłośnie wybrano druha *Antoniego Stefaniaka*, na wiceprezesa druha *Fugińskiego*, na sekretarza druha *Pilaczyńskiego*, zastępcą sekretarza druha *Stanisława Skrzypczaka*, skarbnikiem druha *Franciszka Witkowskiego*, naczelnikiem druha *Grześkowiaka*, gospodarzem druha *Mariana Czerwińskiego*. W wolnych głosach przemawiała prezeska okręgowa doktorowa *Kulińska*, apelując o powołanie w Skokach żeńskiego oddziału „Sokoła”. Zebranie zakończono wspólnym śpiewem „Ospały i gnuśny.” („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 2 z 4.01.1934)

Dnia 31.12.ub.roku odbyło się w Skokach zebranie Hallerczyków. Protokół z ostatniego zebrania odczytał sekretarz p. *A. Stefaniak*, następnie odczytano okólnik Chorągwi Wlkp. i Związku Hallerczyków. Uchwalono w sprawie rejestracji, że placówka pozostaje oddziałem Chorągwi, poczem przystąpiono

do wypełniania deklaracji ubezpieczenia członków na życie w myśl umowy Chorągwi Wlkp. z Zakładem Ubezpieczeń w Poznaniu. Równocześnie odbyła zebranie Drużyna Błękitna. Po załatwieniu kilku spraw organizacyjnych, zebranie zamknięto. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 4 z 6.01.1934)

Skoki - Stowarzyszenie Kobiet Katolickich urządziło w dniu 27.12.ub.r. w salce „Ogniska” z udziałem ks. prob. *Zamysłowskiego* uroczystość łamania się opłatkiem, którą zaszczyliły swoją obecnością ziemianki pp. *Dziembowska* z Rakujad, *Sławińska* i *Tomaszewska* z Glinna, członkinie patronatu. Na program uroczystości złożyły się deklamacje. W przerwach przygrywała orkiestra salonowa p. *Ludzkowskiego*. Następnie wspólnie odśpiewano kolędy. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 4 z 6.01.1934, „*Kurier Poznański*” nr 12 z 11.01.1934)

Panie z Towarzystwa św. Wincentego a Paulo w Skokach urządziły gwiazdkę dla ubogich. W pięknie przybranej klasie szkoły katolickiej, po przemówieniu ks. prob. *Zamysłowskiego*, nastąpiły śpiewy chóru szkolnego pod batutą nauczyciela p. *Szulca*. dzieci wygłosiły deklamacje. Następnie podzielono się opłatkiem a panie z Towarzystwa rozdzieliły między 80 osób artykuły żywnościowe i ciepłą bieliznę, ogólnej wartości około 300 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 5 z 9.01.1934)

Dnia 26.12.ub.r. urządził chór kościelny pw. św. Cecylii w Skokach swój doroczny występ przy udziale orkiestry pod batutą p. *Herкта*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 5 z 9.01.1934)

Stowarzyszenie Młodych Polek w Skokach urządziło dnia 3 bm. uroczystość łamania się opłatkiem. Na wstępie prezeska p. *Zofia Glinkiewiczówna* powitała gości i złożyła Życzenia Noworoczne. Przy wspólnej kawie odśpiewano pieśni i kilka kolęd. Deklamacje wygłosiły drużny: *Wieczorkówna* („Sprawie służ”), *Szmuderówna* („W ciemną noc grudniową”) a drużny: *Helena Baranowska* i *Kozłowska* udatny monolog. Następnie ks. prob. *Zamysłowski* przemówił o łamaniu opłatka. W czasie uroczystości przygrywała doborowa orkiestra. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 6 z 10.01.1934)

W dniu 7 bm. odbyło się zebranie „Towarzystwa Przemysłowców” w Skokach pod przewodnictwem prezesa *Antoniego Stefaniaka*. Uczczono przez powstanie pamięć niedawno zmarłego *Antoniego Tarkowskiego*, długoletniego członka, którego wspomnieniu poświęcił prezes szersze wystąpienie. Protokół z ostatniego zebrania odczytał p. *Kazimierz Markiewicz*, poczem prezes referował poszczególne artykuły nowego statutu, oraz sprawę walnego zebrania, które odbędzie się dnia 4 lutego. W dniu 14 bm. urządzi Towarzystwo wspólny opłatek i wieczorek taneczny. W dalszym ciągu obrad wybrano Komisję Regulaminową, która opracuje regulamin Kasy Pogrzebowej w łonie Towarzystwa i przedstawi go walnemu zgromadzeniu. W skład komisji weszli pp: *Kietczewski*, *Gościński*, *Markiewicz* i prezes *Stefaniak*. Następnie prezes referował nową ustawę scaleniową, która obowiązuje od 1 stycznia br. W końcu wręczono

członkom nowe legitymacje członkowskie. Po omówieniu kilku spraw mniejszej wagi, zebranie zakończono. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 6 z 10.01.1934 „*Kurier Poznański*” nr 13 z 11.01.1934)

Wysoka: Pasierb zastrzelił ojczyrna. W rodzinie *Zalewskich* wydarzyła się straszliwa tragedia. *Zalewski* ożenił się w swoim czasie z wdową p. *Sztumke*. Od pierwszego dnia zaczęły się nieporozumienia między dziećmi z pierwszego małżeństwa i ich matką z jednej strony, a ojczymem *Stanisławem Zalewskim* z drugiej strony. Ostatnio po sprzeczce w niedzielę 7 bm. *Zalewski* udał się na zabawę do pobliskiej wioski. Wrócił do domu nad ranem dnia 8 bm. w stanie nietrzeźwym i gdy zaczął niemiłosiernie bić swoją żonę, w obronie stanął jej 23-syn *Piotr Sztumke*. Po awanturze, jakby nigdy nic, udał się z pasierbem do lasu po drzewo. Po powrocie *Zalewski* ponownie zaczął bić swoją żonę, lecz tym razem stanął w jej obronie. Wściekły ojczym porwał grubą od woza łańcuch i począł bić nim żonę i syna. Ten ostatni wycofał się do kuchni, wyjął z szuflady rewolwer i strzelił do ojczyrna, trafiając go trzy razy. Ranny wybiegł z kuchni uciekając do sąsiada p. *Kosickiego* u którego padł nieprzytomny na schodach i skonał po godzinie. Zawezwany lekarz stwierdził już tylko śmierć *Zalewskiego*. Po wypadku zabójca udał się w towarzystwie sołtysa na Posterunek Policji państwowej do Skoków, gdzie złożył zeznanie, po którym został aresztowany i odstawiony do sędziego śledczego do Wągrowca. W godzinach rannych dnia 9 bm. zjechała na miejsce czynu razem z zabójcą komisja sądowo-śledcza z sędzią p. *Fasieckim* i komendantem policji na powiat wągrowiecki p. *Julskim*, która na miejscu przeprowadziła dochodzenia. Zwłoki denata odstawiono do szpitala powiatowego w Wągrowcu, celem przeprowadzenia sekcji zwłok. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 7 z 11.01.1934)

W środę dnia 10 bm. odbyło się pierwsze posiedzenie Rady Miejskiej w Skokach. Przyjęto sprawozdanie z rewizji kasy miejskiej za II i III kw. 1933/34 r. Wybrano na dalsze 6 lat miejską komisję sanitarną w składzie: *dr Foerster*, *Br. Czerwiński* i *L. Szunert*. Na członków rady nadzorczej Dokszałcającej Szkoły Zawodowej w Skokach wybrano : mistrza stolarskiego p. *Leona Szalowa*, mistrza krawieckiego p. *Antoniego Stefaniaka* i mistrza piekarniczego p. *Władysława Kowalskiego*. Kwestię rozbudowy gmachu szkoły powszechnej odłożono na czas nieograniczony. W dalszym ciągu obrad przeniesiono kredyty z poszczególnych pozycji budżetu administracyjnego i rzeźni miejskiej: 1) na dożywianie bezrobotnych zł.1000, 2) na zwrot kosztów podróży policjantów którzy przybędą z posterunków pozamiejscowych dla strzeżenia porządku na jarmarkach zł 3 na każdą podróż, 3) przyznano skromne wynagrodzenie akuszerkom za pomoc położniczą ubogich i bezrobotnych. Ponadto uchwalono dodatkowy budżet na rok 1933/34 w sumie zł 7.100 na pokrycie brakującej kwoty przy budowie szkoły, ponieważ koszt budowy szkoły projektowano na zł 8.000 a faktycznie wyniósł zł.15.200. Należy podkreślić, że obciążanie

budżetu pozycja zwrotu kosztu podróży dla Policji Państwowej jest bardzo dziwne, ponieważ dochód z postojowego na jarmarkach wynosi w roku około zł 90, Policji zaś będzie miasto musiało płacić diety, które w stosunku rocznym wyniosą taką samą kwotę jaką miasto zbiera z postojowego. Dla wyjaśnienia należy dodać jeszcze, że na jarmarki przybywa w 90% Żydostwo nawet z byłego zaboru rosyjskiego, które miejscowemu kupiectwu wyrządza ogromną konkurencję. Należy się wobec tego poważnie zastanowić, czy odbywające się w roku 5 jarmarków przynosi miastu i kupiectwu więcej zysku niż strat. W końcu uchwalono regulamin i instrukcję podręczną odnośnie prowadzenia ewidencji ruchu ludności. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 10 z 14.01.1934)

W dniu 17 bm. w szpitalu powiatowym w Wągrowcu zmarł śp. *Franciszek Szczepaniak* ze Skoków, były Hallerczyk i członek placówki Hallerczyków w Skokach. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 15 z 20.01.1934)

W dniu 16 bm. ks. prob. *Zamysłowski* pobłogosławił w kościele parafialnym w Skokach związek małżeński pomiędzy p. *Ireną Lisiecką* ze Skoków a p. *Wacławem Orchowcem*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 15 z 20.01.1934)

Złodziejem który ukradł rower p. *Fugińskiemu* jest p. *Burdecki* z Potrzanowa, który również ukradł rower męski p. *Jasińskiemu* ze Skoków i sprzedał go u p. *Jansa* w Skokach. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 15 z 20.01.1934)

W nocy z 16/17 bm. skradziono na drodze Piła - Nadmłyn przeszło 2 km drutu telegraficznego. Policji udało się wykryć sprawców którymi byli: *Andrzej Eliński* i *Kazimierz Wilczyński* z Kakulina. Skradziony drut złodziejom odebrano. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 20 z 26.01.1934)

W dniu 21.01. zwołane zostało walne zebranie Koła Śpiewackiego w Skokach. Na przewodniczącego zebrania powołano burmistrza p. *Smektałę*, na sekretarza p. *Fleusa*. Protokół ostatniego walnego zebrania odczytał sekretarz p. *Glinkiewicz*, poczem sprawozdania składali prezes, skarbnik, gospodarz i komisja rewizyjna. W skład nowego zarządu weszli: p. *Ślósarczyk* (prezes), p. *Jan Pruchniewski* (z-ca prezesa), p. *Glinkiewicz* (sekretarz), p. *Zofia Glinkiewiczówna* (z-ca sekretarza), p. *Woźniakówna* (bibliotekarka) i p. *Sanicki* (skarbnik). Komisję rewizyjną tworzą pp: *Sobkowiak*, *Szwermerówna* i *Milińska*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 20 z 26.01.1934)

Walne zebranie Stowarzyszenia Młodych Polek w Skokach odbyło się w dniu 29 bm. w obecności doktorowej *Foersterowej* i ks. prob. *Zamysłowskiego*. Po odśpiewaniu pieśni na przewodniczącego zebrania poproszono ks. proboszcza, na sekretarkę p. *Helenę Maćkowiakównę*, na ławniczki pp. *Stefanię Kobusównę* i *Wieczorkównę*. Sprawozdania składały: prezeska p. *Zofia Glinkiewiczówna*, sekretarka, skarbniczka i komisja rewizyjna. Pokwitowania udzielono całemu zarządowi. W skład nowego zarządu weszły: prezeska *Zofia Glinkiewiczówna*, wiceprezeska *Helena Mackiewiczówna*, sekretarka *Łaszewska*, jej zastępczyni *Wieczorkówna*, bibliotekarka *Helena Tarkowska*, naczelniczka

Stefania Szneiderówna i jej zastępczyni *Stefania Królówna*. Do komisji rewizyjnej weszły: *Klara Mackiewiczówna* i *M. Czerwińska*. Na drugą przyjęto *Stefanię Sanicką*. Po wyczerpaniu porządku obrad i odśpiewaniu pieśni „Hej do apelu”, zebranie zakończono. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 30 z 8.02.1934)

Zarząd K.S. „Wełna” Skoki ukonstytuował się następująco: prezes *Mieczysław Pilaczyński*, zastępca prezesa *J. Futro*, skarbnik *J. Wojciechowski*, sekretarz *St. Skrzypczak*, naczelnik *A. Kubacki*, kronikarz *Fr. Giersig*, gospodarz *T. Hoffman* oraz bibliotekarz *Z. Giersig*. Komisja rewizyjna: przewodniczący *A. Burzyński* i członkowie *M. Ciszak* i *Z. Szwede*. Dyrygent chóru męskiego *K. Baranowski*. Bal doroczny Klubu odbędzie się dnia 11 lutego w hotelu „Pod Białym Orłem” u p. *Glinkiewicza*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 30 z 8.02.1934)

W biurze magistratu w Skokach odbyło się ostatnio zebranie Rady Miejskiej na którym omawiano budżet miejski na rok 1934/35. Budżet administracyjny zwyczajny 277.363 zł, administracyjny nadzwyczajny 2565 zł, razem w rozchodach 29.928 zł. Budżet rzeźni miejskiej w rozchodach i dochodach 4.444 zł, budżet gazowni miejskiej w rozchodach i dochodach 9.016 zł. Wszystkie trzy budżety razem uchwalono w ogólnej sumie 43,368 zł. Nowy budżet został zmniejszony o 18 procent. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 30 z 8.02.1934)

Walne zebranie Towarzystwa Przemysłowców w Skokach odbyło się w lokalu p. *Pilaczyńskiego*. Obrady zagał prezes p. *A. Stefaniak*. Na przewodniczącego zebrania powołano p. *Wiktora Kietczewskiego*, na sekretarza p. *Kazimierza Markiewicza* i na ławników pp: *Jana Maćkowiaka* i *Stanisława Muszyńskiego*. Sprawozdania za rok 1933 złożyli kolejno: prezes, sekretarz, skarbnik i w imieniu komisji rewizyjnej pp. *Michalski* i *Glinkiewicz*. W efekcie udzielono pokwitowania ustępującemu zarządowi. Wniosków do różnych urzędów wysłano 15, zebrań odbyto 13 plenarnych, 4 nadzwyczajne, 15 zarządu i 1 walne = razem 33. Wygłoszono 15 odczytów i 7 referatów. Towarzystwo interweniowało w sprawie ograniczenia w mieście handlu domokrażnego uprawianego przez zamiejscowe Żydostwo, co bardzo szkodzi miejscowemu kupiectwu. Z inicjatywy Towarzystwa powstało przy szkole powszechnej Koło Rodzicielskie. Jednogłośnie wybrano nowy zarząd w składzie: *Antoni Stefaniak* (prezes), *Szczepan Nowicki* (z-ca prezesa), *Stefan Sanicki* (sekretarz), skarbnik *Mieczysław Pilaczyński*, *Zygmunt Szwede* (z-ca sekretarza), *Józef Król* (bibliotekarz). Komisję Rewizyjną tworzą: *Jan Michalski* (przewodniczący), *Stanisław Glinkiewicz* i *Jan Kac*. Poczec sztandarowy: chorąży *Józef Król*, *Stanisław Muszyński* i *Jan Szwermer*. Jako delegata do Związku wybrano prezesa *Antoniego Stefaniaka*. W końcu postanowiono na wniosek zarządu powołać do życia fundusz zapomogowy przy Towarzystwie, do którego należeć będą obowiązkowo wszyscy członkowie. Przyjęto opracowany przez komisję regulaminową regulamin kasy pośmiertnej. Na zakończenie przewodniczący solwował zebranie hasłem „Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 31 z 9.02.1934)

W dniu 28.01. odbyło się walne zebranie Stowarzyszenia Polskich Kobiet katolickich w Rakujadach przy udziale członkiń stowarzyszeń z Roszkowa i Skoków. Zebranie zagała prezeska stowarzyszenia z Rakujad p. *Wojtkowiakowa* witając ks. prob. *Zamysłowskiego*, p. *Moszczeńską* z Przysieki i wszystkie drużyny. Przewodnictwo zebrania objął ks. prob. *Zamysłowski*, do pióra powołano p. *Stefaniakową* ze Skoków. Obszerne sprawozdania składały kolejno prezeska, sekretarka i skarbniczka. Dochodu było 559,48 zł, rozchodu 509,56 zł. Przez aklamację wybrano dotychczasowy zarząd : na prezeskę p. *Wojtkowiakową*, na sekretarkę p. *Waligórzankę* i skarbniczkę p. *Chudzikową*. Następnie wygłoszono kilka deklamacyj i monolog. Po wyczerpaniu porządku obrad przewodniczący zamknął zebranie, poczem udano się do salki, gdzie stowarzyszenie ze Skoków odegrało jednoaktówkę pt. „Przyjazd ciotki z Ameryki”. Na zakończenie odśpiewano kilka pieśni pod batutą sekretarki p. *Kaczmarkówny*. Całość wypadła bardzo ładnie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 34 z 11.02.1934)

W nocy z 6/7 z chlewa rolnika *Jana Napierały* z Lechlinka skradziono 20 kur. Następnego nocy skradziono w Skokach 21 kur i 5 kaczek p. *Rybickiemu*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 34 z 11.02.1934).

Dzięki ks. prob. *Zamysłowskiemu* ze Skoków protestant *Sonburg* przeszedł na wiarę katolicką. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 43 z 23.02.1934)

W dniu 21 bm. zmarł w godzinach południowych 17-letni uczeń gimnazjum im. *Marii Magdaleny* w Poznaniu śp. *Edmund Florczyk* ze Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 44 z 24.02.1934)

Na zebraniu Stowarzyszenia Młodych Polek w Skokach, drużna *Szneiderówna Stefania* wygłosiła referat pt. „Milczenie” a *Stefania Kobusówna* deklamację pt. „Rozmaitości”. Omówiono sprawę przedstawienia które stowarzyszenie odegra jeszcze w poście. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 45 z 25.02.1934)

W dniu 21 bm. przyjęły w kościele parafialnym w Skokach wiarę katolicką trzy córki ewangelika *Sonburga* w obecności rodziców chrzestnych: p. *Królikowskiej*, *Fugińskiej* i *Skarbińskiej*. Ceremonii dokonał ks. prob. *Zamysłowski*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 45 z 25.02.1934)

Dnia 22 bm. policja w Skokach aresztowała *Marcina Haczeka* z Rejowca i odstawiła go do sędziego śledczego do Wągrowca. Aresztowany jest podejrzany o dokonanie podpalenia w dniu 10 bm. dwóch stogów na szkodę właściciela majątności Rejowiec p. *Sawarzyńskiego*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 47 z 28. 02. 1934)

Dnia 27.02. odbyło się posiedzenie Rady Miejskiej w Skokach. Na porządku obrad znalazły się dwie sprawy: 1) wniosek K.S. „Węlna” w sprawie budowy kortu tenisowego, który załatwiono przychylnie odstępując potrzebny teren na lat 20 za opłatą roczną 1 zł, 2) wniosek Koła Rodzicielskiego przy 7-klasowej szkole powszechnej o dalszą rozbudowę gmachu szkolnego Rada Miejska oddała ze względu na ciężkie położenie gospodarcze obywatelstwa. Odmowa

umotywowana była tem, że w roku ubiegłym miasto dobudowało już dwie klasy szkolne kosztem 15.100 zł i to z własnych funduszy, po drugie dlatego, że miasto ma jeszcze do spłacenia starych długów 12.660 zł, zaś od roku 1924 miasto przeprowadziło różne inwestycje i spłaciło większą część starych długów, w sumie 45.000 zł. Pozatem położono chodniki kosztem 17.000 zł, na gazownie przeznaczono 4.000 zł, na boisko sportowe 2.048 zł, na most betonowy 10.080 zł, na wybrukowanie rynku 26.876 zł. Wobec powyższych wydatków rada Miejska widząc wyczerpanie się funduszy, rozbudowę szkoły odroczyła. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 49 z 2.03.1934)

Skoki - Powracający do domu w dniu 28 ub.m. uczeń I klasy *Spierek* z pobliskiej Piły, wszedł na poręcz mostu, stracił równowagę i upadając na dół złamał nogę. Chłopca opatrzył miejscowy lekarz *dr Foerster*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 49 z 2.03.1934)

Panna *Mańkówna* ze Skoków zameldowała na posterunku Policji Państwowej, że została napadnięta w lasu na szosie pomiędzy Chociszewem a Roszkowem przez trzech nieznanych osobników, którzy zabrali jej kolczyki i broszę. Policja udała się na miejsce rzekomego napadu wraz z poszkodowaną, wskutek czego policja nabrała podejrzania do prawdziwości zeznań poszkodowanej *Mańkówny*. W toku dalszego dochodzenia przyznała się ona, że napad zmyśliła, chcąc wytłumaczyć się braku kolczyków i broszy, darowanych przez nią za wróżbę *Cygance*. („*Kurier Poznański*” nr III z 10.03.1934)

Pan *Ludwik Ranke* z Kościana otworzył na placu p. *Cichockiego* (dawniej *Huth*) w Skokach przedsiębiorstwo handlu drzewem budowlanym i artykułami budowlanymi (papa, smoła, dźwigary itp.) Drugi przedsiębiorca p. *Halamski* z Murowanej Gośliny uruchomił w dawniejszej gorzelnii w byłym dominium Skoki-Fabryka, fabrykę pantofli i szczotek oraz tartak. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 56 z 10.03.1934)

W nocy z 2/3 bm. dokonano włamania przez wybicie muru do chlewa robotnika dominialnego p. *Hudzika* w Rakujadach i skradziono 3 świnię wartości około 100 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 56 z 10.03.1934)

Sąd Okręgowy w Wągrowcu po wysłuchaniu 9 świadków potwierdzających, że śp. *Zalewski* z Wysokiej był człowiekiem brutalnym i porywczym a jego pasierb 24-letni *Piotr* i zabójca był człowiekiem spokojnym i pracowitym, skazał go na 5 lat więzienia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 59 z 14.03.1934)

Dnia 9 marca odbyło się zebranie Towarzystwa Przemysłowców w Skokach. Obrady zagał prezes *Antoni Stefaniak*. Po odczytaniu protokołu z poprzedniego zebrania przez sekretarza p. *Stefana Sanickiego*, prezes referował sprawę zryczałtowania podatku obrotowego na rok 1934 oraz nowego ubezpieczenia społecznego, które obowiązują od dnia 1.01.1934 r. W tej sprawie uchwalono wysłać wniosek do Ubezpieczalni Społecznej w Wągrowcu o utworzenie w Skokach stacji kontrolnej, względnie przyznania Towarzystwu prawa

do przyjmowania zgłoszeń pracowników swoich członków oraz wystawianie tymże kart do lekarza. Ustalono, że w dniu 2 września br. urządzi Towarzystwo uroczysty obchód 40-lecia swego istnienia. Wybrano w tym celu komitet wykonawczy w składzie: *A. Stefaniak, St. Sanicki, M. Pilaczyński, J. Król, Z. Szwede, mgr Kuhnen, J. Katc, J. Michalski i W. Kamiński*. W dalszym ciągu uchwalono złożyć gotówkę z kasy Towarzystwa na P.K.O. w myśl statutu oraz przyznano gospodarzowi sali zebrań p. *Pilaczyńskiemu* roczną opłatę 12 zł. W wolnych głosach prezes podał do wiadomości zebranych skład komitetu do Izby rzemieślniczej. Kandydatami z poszczególnych zawodów są: *Antoni Stefaniak* (mistrz krawiecki), *Kazimierz Sanicki* (mistrz obuwniczy), *Stefan Ślósarczyk* (mistrz piekarski), *Leon Szalow* (mistrz stolarski), *Józef Burzyński* (mistrz rzeźnicki), *Stanisław Przykucki* (mistrz kowalski) i *Klemens Baranowski* (mistrz ślusarski). Na koszt wyborów przeznaczono z kasy Towarzystwa po 50 gr. od członka. Po wyczerpaniu porządku, prezes zebranie solwował hasłem przemysłowym. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 60 z 15.03.1934)

Zebranie Stowarzyszenia Kobiet Katolickich w Skokach w dniu 11 bm. zagała p. *Augustyniakowa*, protokołowała p. *J. Kaczmarkówna*. Na prezeskę wybrano p. *Tarkowską* i p. *Kaczmarkówną* w miejsce p. *Czerwińskiej* do komisji rewizyjnej. Deklamacje wygłosiły pp. *Westfalówna i Skwierzyńska*. Uchwalono urządzić w kwietniu br. w sali p. *Glinkiewicza* przedstawienie i zabawę taneczną. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 61 z 16.03.1934)

Stowarzyszenie Pań św. Wincentego a Paulo w Skokach urządzi dnia 18 bm. o godz.8 wieczorem w lokalu p. *Glinkiewicza* przedstawienie religijne pt. „Poncja, córka Piłata”. Czysty dochód przeznaczony zostanie na święcone dla biednych miasta Skoki. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 61 z 16.03.1934)

Dyrekcja Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego w Poznaniu ogłasza w dniu 2 maja rb. sprzedaż zadłużonego gospodarstwa *Cecylii Buchowskiej z d. Rela* w Jabłkówku: obszaru 169,9931 ha, cena 140.053 zł. („*Dziennik Poznański*” nr 63 z 17.03.1934)

Żydzi na jarmarku w Skokach w dniu 15 bm. zjechali dość licznie z byłej Kongresówki, jednak ogół kupujących nie kupował u nich towarów. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 62 z 17.03.1934)

W lokalu p. *Pilaczyńskiego* odbyło się pod przewodnictwem burmistrza p. *Smektały* zebranie „Spółki melioracji łąk nad Małą Wełną w Skokach”. Po sprawozdaniu za rok ubiegły wybrano na 6 lat do komisji rewizyjnej plenipotentą majątku Sława p. *Jana Markwickiego* i ks. prob. *Zamysłowskiego*. Walne zebranie nie przyjęło do wiadomości pretensji Spółki utrzymania rzeki Wełny w Rościnnie o zwrot kosztów jej utrzymania na sumę 4.170 zł, którą to sumę spółka z Rościnną wobec odrzucenia pretensji przez Sąd Najwyższy była gotowa kredytować do sumy 3.000 zł. Następnie przedstawiciel Okręgowego Urzędu Ziemskiego stawił wniosek o przeprowadzenie klasyfikacji gruntów.

Walne poleciło zarządowi o bezzwłoczne postaranie się o projekty budowy szluz i podjęcie działania o uzyskanie subwencji ewentualnie pożyczki z Funduszu Pracy na wykonanie prawidłowych urządzeń wodnych. W końcu uchwalono budżet na rok 1934/35 w sumie 1.400 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 63 z 18.03.1934)

Pod przewodnictwem burmistrza p. *Smektały* odbyło się posiedzenie Rady Miejskiej w Skokach, które rozpatrywało wniosek Dyrekcji Poczty o obniżenie czynszu dzierżawy za budynek miejscowego Urzędu Poczтового. Budynek ten jest własnością miasta Skoki. Dyrekcja Poczty domagała się obniżki z 1.644 zł rocznie na 1.200 zł. Rada Miejska ze względu na to, że utrzymanie budynku pocztowego kosztuje rocznie przeszło 600 zł, zgodziła się obniżyć dzierżawę roczną o 10 procent. W dalszym ciągu uchwalono wejść w pertraktację z Skarbem Państwa o urządzenie cel więziennych w budynku w którym mieści się Posterunek Policji Państwowej, w zamian za to miasto zgodziłoby się na urządzenie cel i utrzymanie. W tym samym dniu o godz.8 wieczorem odbyło się zebranie miejscowego komitetu bezrobotnych, na którym jego przewodniczący burmistrz podał, że dzięki staraniom ks. *Zamysłowskiego* i Magistratu, komitet uzyskał 200 zł. zapomogi z Powiatowego Komitetu Funduszu Pracy, za którą komitet urządzi święcone dla bezrobotnych. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 70 z 27.03.1934)

Zebranie Młodych Polek w Skokach zagała dh. *Z. Glinkiewiczówna*, potem sekretarka dh. *Łaszewska* odczytała protokół z ostatniego zebrania, który przyjęto bez zmian. Odczyt pt. „Wielki Post” odczytała dh. *Stefania Kobusówna*, deklamacje wygłosiła dh. *Stefania Sznajderówna*. Na członkinię przyjęto *Łucję Nowicką*, która objęła stanowisko kronikarki. W miejsce dh. *M. Czerwińskiej* która obecnie jest w Poznaniu, wybrano do komisji rewizyjnej dh. *Łucję Nowicką*. Z listy druhen skreślono *Stefanię Królównę*. Na tym prezeska zebranie zakończyła. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 72 z 29.03.1934)

Zebranie Pań pw. św. Wincentego a Paulo w Skokach zagała wiceprezeska p. *Giersigowa*, sprawozdanie z przedstawienia złożyła p. *Jakuszowa*. Z imprezy tej pozostało kilka złotych jako zysk, za który postanowiono urządzić święcone biednym. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 72 z 29.03.1934)

W nocy 22 bm. patrol policji ze Skoków przychwycił na szosie Roszkowo-Skoki *Józefa Kurzawę* z Łosińca, który wioził na rowerze 1 i ćwierć centnara żyta. Ponadto odebrano mu też nabity rewolwer i osadzono go w areszcie policyjnym. Na kradzieży rybołówstwa przytrzymano *Helmuta Somerfelda* oraz *Dębowskiego* ze Skoków, którym odebrano oście do łowienia szczupaków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 72 z 29.03.1934)

Dziewczyna medium - czy sugestia zbiorowa? - Spokojna wioska Niedźwiedziny pod Skokami poruszona została do żywego następującym faktem: 12-letnia *Zofia Łukasiewiczówna* udała się dnia 23 bm. wraz z koleżankami do lasu

po drzewo. Gdy wracała do domu obok Jeziora Dzwonowskiego, oświadczyła koleżankom, że stało się jej „coś niedobrego”. Powtórzyła to potem rodzicom, którzy nie przywiązywali do tego powiedzenia większej wagi i dopiero następnego dnia, wobec zajść które nastąpiły, widzieli się zmuszeni traktować rzecz poważnie. Już w nocy z 27 na 28 bm. dały się w domku zauważyć jakieś dziwne, podejrzanе poruszenia obok łóżka w którym spała dziewczynka, mimo iż nie było żadnej zewnętrznej, realnej ku temu przyczyny. Zatrwożony ojciec wezwał następnego dnia rano do swego mieszkania sąsiadów w liczbie około 20 osób, wszystkim przedstawił sprawę i prosił o udzielenie rady. W pewnym momencie chwycił kij ze wszystkich sił zaczął uderzać nim po pierzynie. Ku ogromnemu przerażeniu obecnych, „coś” wyrwało mu kij z ręki i zaczęło nim wymachiwać w powietrzu, uderzając nawet kilku z zebranych. Za radą obecnych położono na łóżku papier, ołówek i książkę do nabożeństwa i rzucono pytanie: „Jak się nazywa?”. Odpowiedź nakreślona ołówkiem bez żadnej zewnętrznej pomocy brzmiała: „Franciszek Surdyk”. „Skąd pochodził?” – Z Turostowa w pow. Gniezno, obecnie zaś przebywa jego dusza w Jeziorze Turostowskim w którym utopił się w dnia 24 sierpnia 1932 roku”.- „Ile ma lat?” – „24”- „Od kiedy wpływa na dziewczynkę ?” – „Gdy dziewczę wracało z lasu przy Jeziorze Dzwonowskim” – „Czego żąda?” - „Tuła się już 2 lata i prosi o modlitwę do Boga i ma ją odprawić proboszcz z Dąbrówki Kościelnej”. Zebrani udali się z papierem i napisami do ks. prob. Pyszkowskiego w Dąbrówce Kościelnej, przedstawili mu powyższą sprawę, prosząc o radę i interwencję. Ksiądz proboszcz wobec autorytatywnego stwierdzenia faktów przedstawionych mu przez osoby wiarygodne i dowody rzeczowe, udał się w dniu 20 bm. do mieszkania pp. Łukasiewiczów i odprawił tam modlitwę za umarłych. W toku modłów dziewczę oświadczyło, iż ciężar który odczuwało dłuższy czas w nogach, zesuwa się zeń i przechodzi w pewne odrętwienie. Obserwacje poczynione przez ks. Pyszkowskiego stwierdziły, że oczy dziecka w danym momencie były normalne, o nierozszerzonej źrenicy, jednakże nogi podlegały zdrętwieniu, przyczem objawy te nie ustawały. W obecności licznych i poważnych świadków ks. Pyszkowski spisał obszerny protokół, który obecni podpisali. Dalsze dochodzenie przeprowadzi ks. Pyszkowski, który w pierwszym rzędzie zamierza sprawdzić zgodność odpowiedzi podanych przez „ducha” ze stanem faktycznym. Notujemy powyższe wyrażając przypuszczenie, że mamy tu do czynienia z dziewczynką która jest wyjątkowym medium. W każdym razie, sam fakt zasługuje na uwagę. („Gazeta Wągrowiecka” nr 75 z 1.04.1934, „Kurier Poznański” nr 146 z 31.03.1934)

Dnia 3 bm. o godz. 21:30 pod koła parowozu pociągu osobowego linii Bydgoszcz – Poznań dostał się 65-letni *Joachim*, były mieszkaniec Skoków, mieszkający u swego szwagra p. *Szwarza* w Raczkowie. W Murowanej Goślinie zamieszkuje jego córka p. *Kośmicka*. Przybyły *dr Foerster* stwierdził śmierć

a miejsce wypadku zabezpieczono do czasu przybycia komisji śledczej. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 77 z 5.04.1934)

W dniu 4 bm. pobłogosławił ks. prob. *Zamysłowski* w kościele parafialnym w Skokach związek małżeński między p. *Stanisławą Mielińską* ze Skoków a p. *Janem Paulusem* z Inowrocławia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 78 z 6.04.1934)

Z dniem 1 kwietnia komendant posterunku Policji Państwowej w Skokach starszy posterunkowy *Mieczysław Mikula* otrzymał awans na przodownika a posterunkowi *Józef Słoma* i *Stanisław Narożny* na starszych posterunkowych. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 78 z 6.04.1934)

Skoki - Miejscowy Komitet Pomocy dla Bezrobotnych obdarzył z okazji Świąt Wielkanocnych 98 rodzin ze Skoków. Przy pięknie przybranych stołach zebrał się bezrobotni, do których przemówili ks. prob. *Zamysłowski* oraz burmistrz p. *Smektała*. W ten sam sposób obdarzyły swoich biednych panie należące do Stowarzyszenia św. Wincentego a Paulo. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 78 z 6.04.1934)

W nocy z 31.3 na 1.04. włamano się do kurnika p. *Migdały* gajowego w Pawłowie Skockim i skradziono 7 kur, które policja skocka znalazła u znanej złodziejki drobiu p. *Nowakowej* w Dzwonowie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 78 z 6.04.1934)

Pod Skokami straszy duch *Franciszka Surdyka* który w dniu 14.08.1933 r. utopił się w Jeziorze Turostowskim. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 78 z 6.04. i nr 83 z 12.04.1934)

W Skokach „Stowarzyszenie Kobiet Katolickich” wystawiło sztukę amatorską pt: „Ciotka Karola”. Po przedstawieniu odbywała się do rana zabawa taneczna przy dźwiękach orkiestry miejscowej Ochotniczej Straży Pożarnej pod dyrekcją *Stefana Sawickiego*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 85 z 14.04.1934, „*Kurier Poznański*” nr 174 z 19.04.1934)

W tych dniach na ręce prezesa Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Skokach p. *Antoniego Stefaniaka* wpłynęło pismo urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu z dnia 30.03.br. zawiadamiające o wpisaniu skockiego stowarzyszenia do Rejestru Stowarzyszeń i Związków Poznańskiego Urzędu Wojewódzkiego pod numerem 140. Poprzez ten wpis T.G. „Sokół” uzyskuje osobowość prawną i może używać nazwy „stowarzyszenie rejestrowane”. („*Kurier Poznański*” nr 174 z 19.03.1934, „*Gazeta Wągrowiecka*” nr 85 z 14.04.1934)

Pismem Poznańskiego Kuratorium Szkolnego z dnia 29.01.1934 nr III/8455/34 zostali zatwierdzenia na dalsze 5 lat następujący członkowie rady nadzorczej Szkoły Zawodowej Doksztalczącej w Skokach: ks. prob. *Zamysłowski*, burmistrz m. Skoki p. *Smektała*, kierownik szkoły w Skokach *Stefan Biłozór*, mistrz stolarski *Leon Szalow*, mistrz piekarski *Władysław Kowalski* oraz mistrz krawiecki *Antoni Stefaniak*. Ostatnich czterech zatwierdzono ponownie na dalsze pięć lat. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 86 z 15.04.1934, „*Kurier Poznański*” nr 174 z 19.04.1934)

W niedzielę dnia 15 bm. taksówka nr 330 marki „Ford” z Poznania, prowadzona przez p. *Czesława Mazura* z pasażerem porucznikiem marynarki p. *Wiesławem Jankowskim*, uderzyła tuż przed Skokami o kamień wysokości ? metra i stoczyła się w dół z 3 metrowego nasypu. Kierowca wyszedł z wypadku bez szwanku, pasażer odniósł potłuczenia i 3 cm ranę ciętą na czole. Udał się o własnych siłach na stację kolejową w Skokach, gdzie nałożono mu doraźny opatrunek. Przyczyną wypadku było wyskoczenie drążka przy kierownicy i tylko dzięki zimnej krwi szofera który zdążył zahamować, wypadek nie skończył się tragiczniej. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 87 z 17.04.1934)

Walne zebranie Straży Pożarnej w Skokach odbyło się w dniu 14 bm. w lokalu p. *Glinkiewicza*. Zagaił je naczelnik p. *Czerwiński* a protokół z ostatniego zebrania odczytał p. *Giersig*. Na przewodniczącego wybrano burmistrza p. *Smektałę*, na ławników pp. *Glinkiewicza*, *Szalowa* i *Stefaniaka*, na sekretarza p. *Gierziga*. Burmistrz podziękował członkom Ochotniczej Straży Pożarnej w Skokach za ofiarną ochronę mienia obywatelskiego. Naczelnik p. *Czerwiński* złożył oddzielne podziękowania orkiestrze oraz jej kapelmistrzowi p. *S. Sanickiemu*. Komisja rewizyjna wniosła o udzielenie pokwitowania dla całego zarządu. Dochód wynosił 568,30 zł, rozchód 545,35 zł, saldo na rok 1934 23,88 zł. Orkiestra odbyła 134 lekcje w ciągu roku. Z kasy zakupiono za 25 zł nut, 115 zł kosztowała naprawa instrumentów muzycznych. Naczelnik p. *Czerwiński* żegnał wszystkich strażaków krótkim przemówieniem, gdyż został przeniesiony do Poznania. Na prezesa Straży wybrano p. *Leona Szalowa*, sekretarzem p. *Franciszka Giersiga*, skarbnikiem p. *Gusta*, naczelnikiem p. *Jasińskiego*, zastępcą naczelnika p. *Klemenhagena*, dowódcą p. *Leonarda Hepnera*, gospodarzem p. *Szeręgowskiego*. Przewodniczący zebrania wręczył dyplomy uznania pp: *dr Foersterowi* (za 20 lat), *Jasińskiemu* i *Szalowowi* (za 10 lat). Członkami honorowymi zostali mianowani pp: *Smektała* i *Czerwiński*. W wolnych głosach przemawiali pp: *Hepner*, *Czerwiński*, *Smektała* i *Baranowski*. Po załatwieniu spraw mniejszej wagi, przewodniczący zamknął zebranie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 88 z 18.04.1934)

Zebrania Tow.Gimn. „Sokół” w Skokach zagał prezes p. *A. Stefaniak*, protokół z ostatniego zebrania odczytał p. *Pilaczyński*. Uchwalono: przeprowadzić zbiórkę przeznaczoną na zlot ogólnopolski w Poznaniu, urządzać 13 maja wycieczkę do Głęboczek i zaprosić do współudziału bratnie organizacje. Przyjęto na członków panów: *Władysława Przykuckiego*, *Bronisława Mellera*, *Hieronima Żurowskiego*, *Teofila Szwermera* i *Z. Neumanna*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 88 z 18.04.1934)

Komitet Pomocy Bezrobotnym w Skokach obdarzył święconym 65 rodzin. („*Kurier Poznański*” nr 174 z 19.04.1934)

Dnia 15 bm. w lokalu zebrań odbyły się obrady Towarzystwa Przemysłowców w Skokach po kierunku prezesa p. *Antoniego Stefaniaka*. Prezes omówił

sprawę nowelizacji prawa przemysłowego oraz złożył sprawozdanie z zjazdu delegatów. W dyskusji udział brali pp. *mgr Kuhnen, Michalski, Kamiński, Ślósarczyk, Przykucki, Burzyński i Stefaniak*. Ubolewali, że obecne koła rządowe zdążają do skrupowania myśli niezależnej, zaznaczali, że mimo to kupiectwo i rzemiosło będą się dalej organizowały dla obrony swoich praw. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 89 z 19.04.1934)

Zwycięzcą tygodniowego strzelania zakończonego w niedzielę 22 bm. a urządzonego przez Tow. Gimn. „Sokół” z Wągrowca został p. *Antoni Skarbiński* ze Skoków, otrzymując nagrodę główną – kajak. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 93 z 24.04.1934)

Skoki - Zebranie Młodych Polek odbyło się w dniu 19 bm. w Ognisku w obecności patrona ks. prob. *Zamysłowskiego* i p. *Smektałowej*. Przewodniczyła prezeska dh. *Zofia Glinkiewiczówna*, protokół z ostatniego zebrania odczytała sekretarka dh. *Łaszewska*. Następnie dh. *Lucja Nowicka* odczytała referat pt. „Życiorys Adama Mickiewicza” a dh. *Irena Pilaczyńska* deklamację pt. „Strumyk”. Na zjazd 15-lecia Z.M.P.w Poznaniu wybrano dh: *Glinkiewiczównę, Szniederównę i Szewczyńską*. Zebranie uchwaliło wycieczkę do Lechlina na zebranie Młodych Polek. Po odśpiewaniu pieśni „Hej do apelu”, prezeska solwowała zebranie hasłem” *Sprawie służ*”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 95 z 26.04.1934)

W najbliższym czasie odbędą się w Skokach wybory do rady Miejskiej. W skład Komisji Wyborczej z nominacji weszli pp: wiceprezes T.G. „Sokół” *W. Daniel* (jako przewodniczący), kierownik szkoły *Biłozor* (zastępca przewodniczącego) i jako członkowie pp: *Roman Hepner, Leon Walter, Jan Jaskólski, Kazimierz Markiewicz, Władysław Modlibowski, J. Żmigrodzki i Jan Maćkowiak*. Wybory odbędą się w dniu 27 maja br. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 101 z 3.05.1934)

Lechlin - Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w Lechlinie oddział w Przysieci urządziło w czytelni młodzieżowej w Przysieci zebranie plenarne w obecności patrona ks. *dra prob. Abta* z Lechlina i p. *Moszczeńskiej*. Referat o moralności młodzieży wygłosił sekretarz dh. *Ludwik Suterski* z Przysieki, potem odczyt o kanonizacji ks. Jana Bosko a wreszcie nastąpiło czytanie książki o treści religijnej z tłumaczeniem jej przez ks. *dra Abta*. Na koniec wygłoszono kilka deklamacyj i omówiono wycieczkę. Zebranie zakończono hymnem „Boże coś Polskę”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 103 z 6.05.1934)

Walne zebranie Bractwa Kurkowego w Skokach odbyło się dnia 10 bm. Obradom przewodniczył *dr Marian Foerster*, protokół z ostatniego zebrania odczytał *Szczepan Nowicki*. Po sprawozdaniu przystąpiono do wyboru nowego zarządu na 1934 rok, który ukonstytuował się w sposób następujący: *dr Marian Foerster* (przewodniczący), *Ratajczak* (sekretarz), *Stefan Ślósarczyk* (skarbnik i major), *Władysław Kowalski* (komendant). Na członka bractwa przyjęto *Jana Katca*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 109 z 15.05.1934)

Zebranie Stowarzyszenia Kobiet Katolickich w Skokach odbyło się 11 bm. w lokalu p. Pilaczyńskiego pod przewodnictwem p. *Tarkowskiej*. Protokół odczytała sekretarka p. *Kaczmarkówna*, następnie przystąpiono do omówienia sprawy zjazdu okręgowego kobiet katolickich, który odbędzie się w Skokach w drugie święto Zielonych Świątek. Po wyczerpaniu porządku obrad, prezeska zebranie zamknęła. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 109 z 15.05.1934)

Skoki - W Święto Wniebowstąpienia założył ks. *prob. Zamysłowski* parafialną „Akcję Katolicką” w skład której weszły: Katolickie Towarzystwa Robotników Polskich ze Skoków i Roszkowa, Stowarzyszenia Kobiet Katolickich ze Skoków, Rakujad i Budziszewka, Stowarzyszenia Młodych Polek ze Skoków i Roszkowa i Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej ze Skoków. Prezesem został p. *Stefan Dziembowski* z Rakujad, wiceprezesem p. *mgr Kuhnen* ze Skoków, sekretarzem p. *J. Kaczmarkówna*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 110 z 16.05.1934)

Zjazd Stowarzyszeń Kobiet Katolickich Okręgu Goślińskiego odbył się w Skokach w drugie święto Zielonych Świątek. O godz. 10 stanął w ogrodzie warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych długi szereg członkiń (480) z licznymi sztandarami, skąd przy dźwiękach O.S.P. ze Skoków wyruszono do kościoła na nabożeństwo. Mszę św. celebrował ks. *prob. Zamysłowski*, kazanie wygłosił ks. major *Michalski* z Budziszewka. Po mszy pochód udał się do pałacu, gdzie odbył się wspólny obiad, podczas którego przygrywała orkiestra. O godzinie 14 rozpoczęły się obrady, które zagał ks. *prob. Zamysłowski*. Na przewodniczącego obrad wybrano ks. *Adamka* z Murowanej Gośliny, na sekretarkę p. *Rynarzewską* z Murowanej Gośliny. Przy stole prezydialnym miejsca zajęli: dyrektor Związku Kobiet Katolickich ks. *Marlewski* z Poznania, ks. *dziekan Haase* z Kicina, ks. *dr Abt* z *Lechlina*, ks. *prob. Zamysłowski* ze Skoków, ks. *prob. Woźniak* z Długiej Gośliny, ks. *Michalski* z Budziszewka, panie z patronatu ziemiańskiego: p. *Moszczeńska* z Przysieki, p. *Dziembowska* z Rakujad i p. *Chłapowska* ze Stawian i p. *A. Stefaniak* jako przedstawiciel „Gazety Wągrowieckiej”. Po załatwieniu formalności uczczono pamięć zmarłych członkiń. Następnie sprawozdanie z działalności okręgu złożyli kolejno: prezeska okręgowa p. *Stopowa* z Kicina, sekretarka okręgowa p. *Rynarzewska* z Murowanej Gośliny i skarbniczka p. *Beszterdowa* z Kicina. Z sprawozdań wynika, że w roku ubiegłym przybyło w okręgu 200 członkiń oraz powstały dwa nowe Stowarzyszenia. Obecnie okręg gośliński liczy 800 członkiń. Po sprawozdaniach p. *Stopowa* wygłosiła referat pt. „Higiena ciała i ducha”. W czasie trwania referatu przybyli : ks. *prob. Wróblewski* i patronka stowarzyszenia wągrowieckiego p. doktorowa *Kulińska*. Drugi referat o pobycie w czasie uroczystości wielkanocnych w Rzymie wygłosiła sekretarz Związku p. *Janina Kaźmierska* z Poznania. Następnie odbyło się zamknięcie konkursu okręgowego. I-szą nagrodę zdobyło Stowarzyszenie z Kicina, II-gą z Murowanej Gośliny, III-ią ze Skoków, IV- gospodyni zjazdu p. *Tarkowska*, prezeska Stow. ze Skoków.

Nagrodami były obrazy wykonane przez prezeskę Stowarzyszenia z Bolechowa p. *Myszkowską*. Potem nastąpiło ślubowanie wszystkich zebranych członkiń. Zjazd okręgowy, po podziękowaniach dyrektora *ks. Marlewskiego* z Poznania zakończono wspólnym śpiewem „My chcemy Boga”. Po obradach odbyła się wspólna kawa z urozmaiceńiami. Przygrywała orkiestra O.S.P. ze Skoków pod dyrekcją kapelmistrza p. *Stefana Sanickiego*. Kolejny zjazd odbędzie się w dniu 10 czerwca w Poznaniu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 117 z 25.05.1934)

Bliżyce - W ubiegły czwartek w godzinach południowych wybuchł pożar w zabudowaniach gospodarza *Gładysza*. Spaliła się do szczytu stodoła i chlew. Pożar powodowały nieletnie dzieci gospodarza, które w stodole bawiły się zapalnikami. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 120 z 29.05.1934)

W wyniku ogólnego porozumienia wybory do Rady Miejskiej w Skokach nie odbyły się. W nowej radzie reprezentowane są wszystkie stany: 7 kupców-rzemieślników, 2 urzędników, 2 robotników i 1 Niemiec. Są to: *Stanisław Kuhnen* (aptekarz), *Józef Burzyński* (mistrz rzeźniczy), *Stefan Słósarczyk* (mistrz piekarski), *Adam Świątkowski* (mistrz rzeźniczy), *Antoni Stefaniak* (mistrz krawiecki), *Jan Kaczmarek* (naczelnik poczty), *Klemens Baranowski* (mistrz ślusarski), *Stanisław Jasiński* (przedsiębiorca budowlany), *Leokadia Jakuszowa* (nauczycielka), *Stefan Kasprzak* (robotnik), *Franciszek Kwietniewski* (robotnik) i *Jan Koenig* (kupiec). („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 120 z 29.05.1934)

W ostatnich dniach włamał się do mieszkania p. *Ignacego Jaśniaka* leśniczego w Pawłowie Skockim, przez wycięcie szyby w oknie, złodziej i skradł mu fuzję, lornetkę, budzik, zegarek złoty męski, obrączkę ślubną, brzytwę i 30 zł. gotówki. W wyniku dochodzenia które przeprowadził posterunek policji państwowej w Skokach, przytrzymano jako podejrzanego 17-letniego *Pudana* z Pawłowa Skockiego, członka organizacji Strzeleckiej, który przyznał się do kradzieży. Fuzję i lornetkę znaleziono na drzewie na wysokości 15 m, inne rzeczy były zakopane w ziemi. Z gotówki zdążył stracić 4 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 120 z 29.05.1934)

Skoki - W drugie święto Zielonych Świątek odbyło się tradycyjne strzelanie miejscowego Bractwa Kurkowego. Godność króla kurkowego na rok bieżący zdobył sekretarza Bractwa p. *Ajczak*, I rycerzem został p. *Wacław Jeszke* (król z roku ubiegłego), II rycerzem p. *Stanisław Przykucki*. Wszystkich Braci gościł król z staropolską gościnnością. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 121 z 30.05.1934)

Jarmark w Skokach który odbył się w czwartek, przyciągnął do Skoków wielu chałaciarzy kupców żydowskich. Z powodu braku gotówki i ścisłego przestrzegania hasła „Swój do Swego”, Żydzi nie zrobili dobrego interesu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 121 z 30.05.1934)

Procesja Bożego Ciała w Skokach odbyła się jak corocznie bardzo uroczystie. Miasto przybrano zielenią i kwiatami. O godz. 10:30 wyruszyła procesja z kościoła. W procesji wzięły udział organizacje ze sztandarami; celebrował ją

ks. *Zamysłowski*. Straż honorową przy baldachimie pełniła Drużyna Błękitna przy Placówce Hallerczyków. Cztery ołtarze mieściły się w Rynku: I-y u p. *Sanickiego*, II-i u p. *dr Foerстера*, III-i u p. *Łuckiego*, IV-y u p. *Kielczewskiego*. Pienia kościelne wykonał chór kościelny pod batutą organisty p. *Herkta*. W czasie procesji wtórowała orkiestra O.S.P. w Skokach pod kierunkiem p. *St. Sanickiego*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 126 z 6.06.1934)

Stowarzyszenie Młodych Polek w Skokach obchodziło swoje święto bardzo uroczystie. Rano stawily się do kościoła ze swoim sztandarem na mszę św. Kazanie okolicznościowe wygłosił ks. prob. *Zamysłowski*. O godz. 4 po południu odbyła się uroczysta akademicka w sali p. *Pilaczyńskiego*. Zagaiła ją prezeska *Zofia Glinkiewiczówna*, witając patronat oraz rodziców druhen. Potem oddała przewodnictwo ks. prob. *Zamysłowskiemu*. Po odśpiewaniu pieśni hołdu, drużna *Szneiderówna* odczytała pierwszą część sprawozdania ze zjazdu Młodych Polek w Poznaniu. Następnie drużna *Kobusówna* wygłosiła referat pt. „*Maria Polsce Królowa*” a drużna *Maćkowiakówna* deklamację. Na zakończenie odbyła się wspólna herbata. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 126 z 6.06.1934)

Zebrań Towarzystwa Gimnastycznego „*Sokół*” w Skokach odbyło się dnia 31.05. w lokalu p. *Pilaczyńskiego*. Obradom przewodniczył druż A. *Stefaniak*. Po odczytaniu protokołu z poprzedniego zebrania przez druż Wł. *Przykuckiego*, przystąpiono do sprawy zbiórki w dniu 3 bm. Omówiono przygotowania do występu „*Sokoła*” który urzęduje w dniu 10.06. na placu p. *Bystrzyckiego*. Z listy członków skreślono pp. *Bronisława Mellera* i *Franciszka Tarnowskiego* za niestosowanie się do zarządzeń zarządu. Na nowych członków przyjęto: *Jana Wojneckiego*, *Mariana Gołembowskiego*, *Franciszka Frasońskiego*, *Rogozieckiego* i *Władysława Hurtiga*. Zebranie solwował prezes hasłem „*Czołem*”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 126 z 6.06.1934)

Skoki - W nocy z 2/3 bm. około godz. 2 mieszkańcy okolic Małego Rynku przebudzeni zostali niesamowitymi krzykami przy akompaniamencie wrzasków i tłuczenia szyb. Wyrwanym ze snu przedstawił się ciekawy obraz spustoszenia domu p. *Krzywoszędzkiego*. Wybito szyby i drzwi boczne prowadzące do restauracji i hurtowni tytoniowej. Dochodzenie policyjne wykazało, że sprawcą tych bandyckich wyczynów był *Wiktor Daniel* ze Skoków, prezes Związku Rezerwistów, wiceprezes Związku Strzeleckiego i ostatnio, z nominacji starosty przewodniczący komisji wyborczej do rady miejskiej, uprzywilejowany koncesjariusz na handel bronią i amunicją. Sprawca oświadczył, że gotów jest wyrządzone szkody pokryć. Nadmienić należy, że p. *Daniel* już o godz. 11:30 wieczorem zamierzał wybić szybę p. *Krzywoszędzkiemu*, czemu przeszkodził nocny stróż p. *Fertsch*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 129 z 9.06.1934)

Wczorajszej niedzieli odbyła się w Skokach wspaniała impreza zorganizowana przez gniazdo „*Sokoła*”. Program obejmował pokazy sportowe, zabawę i gry. Przybyły wycieczki gniazd z Wągrowca, Mieściska i Popowa Kościelnego

w liczbie około 40 osób. Po zabawie na wolnym powietrzu, zamiejscowe organizacje opuszczały Skoki dopiero po godzinie 9 wieczorem. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 131 z 12.06.1934)

W sobotę dnia 9 bm. odbyło się uroczyste wprowadzenie w urząd nowej Rady Miejskiej, na intencję której odprawił mszę św. ks. *Zamysłowski*. Zebranie zagał burmistrz *Smektała*, następnie przystąpiono do wyboru poszczególnych komisji, Do komisji rewizyjnej weszli: ks. *prob. Zamysłowski* jako przewodniczący, *Antoni Stefaniak*, *Jan Kaczmarek* i *Franciszek Kucharski* jako członkowie, do komisji rzeźni: *Stanisław Jasiński*, *Władysław Gościński* i *Antoni Skarbiński*. Komisję opieki społecznej tworzą: *Leokadia Jakuszowa* i *Adam Świątkowski*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 134 z 16.05.1934)

Dnia 10 bm. odbyło się zebranie plenarne Stowarzyszenia Młodych Polek w Lechlinie w ognisku Przysicka, przy udziale p. *Moszczeńskiej*. Omawiano sprawę delegowania na obóz letni i wycieczki do Ujścia. Pięknie opracowany referat o bohaterskim ks. *Skorupce* wygłosił druh skarbnik *J. Suterski* z Przysieki. Zebranie zakończono, po wygłoszonych deklamacjach, wspólnym odśpiewaniem pieśni „Boże coś Polskę”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 135 z 16.06.1934)

Skoki 23 czerwca - Wstrząsająca śmierć młodej mężatki. Wczoraj tj. 22 bm. o godz. 9:20 rano, pod pociąg osobowy nr 1742 zmierzający z Poznania do Bydgoszczy, pod stacją Sława rzuciła się 23-letnia mężatka *Malcowa* z domu Cykówna, córka emerytowanego urzędnika kolejowego z Czempinia. zamieszkała w Sławicy. Rok temu wyszła za mąż za *Franciszka Malca* wnosząc 2.200 zł posagu. Z powodu dużego spadku toru kolejowego maszynista nie zdołał zatrzymać pędzącego pociągu, zwłaszcza iż denatka rzuciła się pod koła parowozu w ostatniej chwili, omotawszy sobie poprzednio głowę płaszczem. Ciało jej zostało zupełnie zmasakrowane. Koła pociągu obcięły jej obie nogi przy tułowiu, czaszka jest na pół przecięta. Poszarpane ciało znaleziono na torze na przestrzeni ok. 20 m. W krótkim czasie po wypadku na miejsce przybył lekarz kolejowy *dr Foerster* ze Skoków, który stwierdzić mógł tylko zgon denatki. Powodem desperackiego kroku śp. *Malcowej* było złe traktowanie jej przez męża i teściów. W dniu 21 wracała do domu po swoje dziecko, bowiem teściowie wraz z mężem wypędzili ją z domu, a mąż pobił ją dotkliwie. Po drodze spotkała 21-letnią *Helenę Czerwińską* i poskarżyła się na złe traktowanie jej przez męża i teściów. Stwierdziła, że jeżeli mąż nie pozwoli jej zabrać dziecka, odbierze sobie życie. Śp. *Malcowa* przespała się w stodole u gospodarza *Kołodziejczaka*, poczem udała się na pobliskiu tor kolejowy, gdzie tragicznie zakończyła młode życie. Wieś o samobójstwie rozeszła się szybko po okolicy, wywołując powszechne oburzenie dla pośrednich sprawców jej śmierci. Męża zmarłej tragicznie kobiety policja aresztowała i oddała do dyspozycji sędziego śledczego. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 142 z 24. 06. 1934, „*Kurier Poznański*” nr 279 z 24.06.1934)

Walne zebranie Banku Ludowego w Skokach odbyło się w poniedziałek dnia 9 bm. Zagaił przewodniczący rady burmistrz *Smektała*. Przewodnictwo objął delegat p. *dyr. Szalkowski*, na sekretarza powołano p. *Wojneckiego*, na ławników pp: *Jeszkego i Szalowa*. Po treściwych sprawozdaniach p. *Wojneckiego* z ramienia rady nadzorczej p. *Smektały*, powstała długa i burzliwa dyskusja. Przyjęto do wiadomości rachunek strat i zysków za rok 1933 jednak zarządowi i radzie nadzorczej nie udzielono pokwitowania aż do czasu ustalenia odpowiedzialności poszczególnych członków. W wyborach do rady nadzorczej wybrano: burmistrza *Smektałę*, *Jakuba Futrę* z Potrzeznowa, *Stanisława Przykuckiego* ze Skoków, *Świątkowskiego* z Bliżyc, *mgr Kuhnena* ze Skoków, *Szczepaniaka* z Łosińca i *Jana Kaczmarka* ze Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 157 z 13.07.1934)

W zabudowaniach rolnika *Kazimierza Nawrockiego* w Łosińcu powstał wskutek wadliwego komina pożar, który strawił do szczytu kryty słomą dom mieszkalny i chlew. Wskutek silnego wiatru ogień przeniósł się na sąsiednie budynki *Wawrzyńca Zuber*a, któremu spaliła się stodoła i chlew. Straty są znaczne, ponieważ pogorzelnicy byli ubezpieczeni tylko na sumę 10.000 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 158 z 14.07.1934)

W nocy z 10/11 bm. skradziono z parku kolonii wypoczynkowej ASP w Skokach namiot barakowy. Podejrzani byli wędrowni grajkowic, którzy w kolonii zostali poczęstowani obiadem. Ci sami osobnicy o godz.2 w nocy zostali spłoszeni w pobliskim Lechlinie, gdzie skradli wyrobnikowi *Ignacemu Stanisławowskiemu* 7 kurczaków. Stróż polowy *Stanisław Szurynger* puścił się za nimi w pogoń i przechwycił jednego z nich *Stefana Bejmowicza* z Gniezna, który upadł i złamał sobie nogę. Obecnie znajduje się w szpitalu w Wągrowcu pod dozorem policyjnym. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 158 z 14.07.1934)

Nadzwyczajne walne zebranie chóru kościelnego w Skokach odbyło się po przewodnictwem p. *Ślósarczyka*, sekretarzował p. *Stanisław Glinkiewicz*. Po przemówieniu ks. *prob. Zamysłowskiego* wybrano nowy zarząd w składzie: *Stefan Ślósarczyk* (prezes), *Jan Maćkowiak* (z-ca prezesa), *Jan Pruchniewski* (sekretarz), *Marta Szwernerówna* (z-ca sekretarza) *Józef Szneider* (skarbnik). Do Komisji Rewizyjnej weszli pp: *Stefan Sanicki*, *Wiktor Pilaczyński*. Lekcje chóru odbywać się będą regularnie we wtorki i piątki o godz.20:30 w ognisku. Przyjmuje się nowych kandydatów. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 159 z 15.07. 1934)

Dnia 17 bm. wybuchł w Skokach o godz.22:15 pożar w zabudowaniach drogerzysty p. *Michalskiego*. Powodem był wybuch beczki z benzyną. Pożar ugaszono przez sikawki Wojewódzkiego Zakładu z Antoniewa i z Rościnna. Na wyróżnienie zasługują członkowie O.S.P. ze Skoków pp: *Klemenhagen*, *Bratka i Stanisław Hepner*. Spaliła się składnica z zapasami i górna zachodnia część domu mieszkalnego. Zajął się dach sąsiedniego domu mieszkalnego, lecz zdołano go ugasić. W jednym z pokoi który doszczętnie uległ zniszczeniu,

wisała kopia nowego obrazu Matki Boskiej z Dąbrówki i chociaż wszystkie inne obrazy uległy spaleniu, ten mały obrazek ocalał. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 162 z 19.07.1934 i nr 163 z 20.07.1934)

W dniu 18 bm. o godz.13:15 w ślusarni p. *Hagla* w Skokach, zdarzył się nieszczęśliwy wypadek. Mianowicie gorzelnia z Roszkowa oddała do naprawy puste beczki od okowity, które umieszczono na podwórzu przed ślusarnią. Wskutek upału beczki rozgrzały się, przy czym nagromadziły się w nich gazy od osadu okowicianego. Gdy właściciel warsztatu wraz z uczniem przystąpił do naprawiania uszkodzeń, nastąpił wybuch nagromadzonych gazów, rozrywając dno beczki. Uczeń *Stanisław Rogoziński* uderzony został wysadzonym dnem w lewą nogę poniżej kolana, doznając zgruchotania kości. Na miejsce wypadku przybył natychmiast *dr Foerster* i absolwent medycyny *Stanisław Ferster*, którzy założyli nieszczęśliwemu opatrunek. Odwieziono go autobusem do szpitala w Wągrowcu, gdzie prawdopodobnie dokona się mu amputacji nogi. („*Kurier Poznański*” nr 321 z 20.07.1934)

Dnia 20 bm. wóz mleczarski majątku w Sławie zatrzymał się w Skokach przed drogerią p. *Michalskiego* celem poczynienia zakupów. W pewnym momencie konie się spłoszyły i z całym impetem wpadły na wóz rzeźnicki p. *Skarbińskiego*, który właśnie wrócił z rzeźni i składał mięso do swego składu. Skutek był taki, że wóz ze Sławy został poważnie uszkodzony a jeden koń bardzo pokaleczony. Nadmienić trzeba, że na wozie p. *Skarbińskiego* znajdował się p. *Stanisław Witkowski*, który widząc niebezpieczeństwo zeskoczył z wozu unikając tem samem okaleczenia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 165 z 22.07.1934)

Czesławowi Kędziorze z Jabłkowa skradziono rower męski. („*Kurier Poznański*” nr 333 z 27.07.1934)

Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w Lechlinie i Przysieci urządziło dnia 22 bm. w niedzielę wycieczkę do Pakości i Inowrocławia. Wyjechano z Przysieki o godz. 6 rano szosą przez Wągrowiec, Damasławek, Żnin i Barcin do Pakości. Zwiedzano kalwarię i kaplice miasta i okolic, w Inowrocławiu zwiedzono miasto i kościoły. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 169 z 27.07.1934)

Zebrań Młodych Polek w Skokach odbyte w dniu 23 bm. zagała prezeska *Z. Glinkiewiczówna*, witając patrona ks. *prob. Zamysłowskiego*, p. *Smektałową* i delegatki Stowarzyszenia Młodych Polek z Raczkowa. Po odśpiewaniu hołdu pt. „*Marii Śpiewa*” odczytała sekretarka *Kazimiera Łaszewska* protokół, który przyjęto bez zmian. Referat pt. „*Maria Konopnicka*” wygłosiła *Irena Pilaczyńska*, poczem nastąpiła ożywiona dyskusja. Następnie wygłoszono dwie deklamacje. W wolnych głosach ks. *Zamysłowski* podał informację o zmianie nazwy Stowarzyszenia Młodych Polek na „*Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej w Poznaniu Oddział w Skokach*”. Następnie uchwalono wycieczkę nad jezioro do Budziszewka. Po wyczerpaniu porządku obrad i odśpiewaniu „*Hej do apelu*”, prezeska solwowała zebranie hasłem „*Sprawie służ*”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 169 z 27.07.1934)

W Nadmłynie w rzece Małej Wełnie utonął 16-letni *Marian Kowalewski* z Kakulina. Jak się okazuje, używał kąpielni i trafił na głębię a ponieważ nie umiał pływać, znalazł śmierć. Zwłoki topielca wydobyto. („*Kurier Poznański*” nr 333 z 27.07.1934)

W Antoniewie k/Skoków przy wykonywaniu prac ziemnych przy budowie plaży i pływalni w Zakładzie Wychowawczym, znaleziono w odległości 14 m od jeziora i na głębokości 40 cm pod powierzchnią ziemi kościotrupa, który według dochodzenia znajdował się tam około 20 lat. Kościotrup zakopany w pozycji siedzącej, pochodził od człowieka dorosłego. Dochodzenia są utrudnione z powodu uszkodzenia kości przez robotników. („*Kurier Poznański*” nr 343 z 2.08. 1934)

Skok i - Ostatnio odbyło się w lokalu p. *Pilaczyńskiego* zebranie celem utworzenia komitetu niesienia pomocy powodzianom. W skład komitetu weszli: *ks. prob. Zamysłowski* jako przewodniczący, burmistrz *Smektała* jako sekretarz i *mgr Kuhnen* jako skarbnik. Przewodniczący ustalił sposób przeprowadzenia kwesty pieniężnej oraz zbierania odzieży i bielizny. W dniu 5 bm. Towarzystwo Pań Miłosierdzia przeprowadzi kwestę na terenie kościoła, *mgr Kuhnen* zajmie się sprawą urządzenia przedstawienia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 174 z 2. 08. 1934)

Przeprowadzona w ubiegłym tygodniu na terenie Skoków kwesta na rzecz powodzian dała niespodziewany wprost wynik. Zebrano 445,26 zł. Ochotnicza Straż Pożarna zebrała odzież, bieliznę i obuwie o wartości łącznej 440 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 178 z 7.08.1934)

Z dniem 1 sierpnia przeszedł na emeryturę dotychczasowy naczelnik poczty w Skokach p. *Jan Kaczmarek*. Funkcję naczelnika pełni asystent pocztowy p. *Leon Kwiatkowski*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 178 z 7.08.1934)

Dnia 2 bm. odbyło się walne zebranie Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Skokach przy udziale zarządu okręgowego. Zagaił prezes druh *A. Stefaniak* witając prezeskę okręgową druhnę doktorową *Kulińską* i sekretarza okręgu druha Strzeleckiego. Po odczytaniu protokołu przystąpiono do odczytania sprawozdań poszczególnych członków zarządu. W roku sprawozdawczym przeprowadzono rejestrację Towarzystwa w myśl ustawy o stowarzyszeniach, urządzono wycieczkę do Głębozka i zabawę latową. Gniazdo wysłało drużynę ćwiczącą na Zlot Jubileuszowy do Poznania i na Zlot Okręgowy do Wągrowca. W końcu brało Towarzystwo udział we wszystkich obchodach miejscowych narodowych i kościelnych. W dalszym ciągu obrad uzupełniono władze gniazda. Naczelnikiem wybrano druha *Franciszka Witkowskiego*, gospodarzem druha *St. Gottschlinga*, chorążym druha *Jana Gacę*, podchorążymi druhów: *Stefana Kurczewskiego* i *Mariana Gołembowskiego*. Następnie zatwierdzono skład komisji rewizyjnej, którą tworzą: *Stanisław Ciastowicz*, *Gottschling* i *Skarbińska*. W wolnych głosach doktorowa Kulińska apelowała do druhów

aby nie upadali na duchu i wytrwale pracowali dla idei sokolej. Po wyczerpaniu porządku obrad, prezes zebranie zamknął hasłem „Czołem”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 178 z 7.08.1934)

Łosiniec - Dnia 25 sierpnia odbyła się w Łosincu uroczystość 15-lecia W.T.K.R. połączona z poświęceniem sztandaru. O godz.10:30 zebrali się delegaci z naszego powiatu i liczne sąsiednie towarzystwa wraz z rodzicami chrzestnymi na placu gminnym w Łosincu, aby przy dźwiękach orkiestry wyruszyć na poświęcenie sztandaru do szkoły powszechnej, Na przybranym zielenią dziedzińcu szkoły był ustawiony piękny ołtarzyk przenośny, od którego stopni wygłosił przemowę ks. *Mazalon* z Popowa Kościelnego. Następnie ks. *Mazalon* dokonał poświęcenia sztandaru. Na rodziców chrzestnych poproszono kilka znanych osobistości z całego powiatu, zasłużonych i współpracujących z Kółkami Rolniczymi. Wspólny śpiew „Serdeczna Matko” z towarzyszeniem orkiestry, zakończył akt poświęcenia sztandaru. Bezpośrednio potem odbyło się w sali miejscowej uroczyste, jubileuszowe zebranie, które zagał prezes miejscowego Kółka Rolniczego. Po przemówienia prezesa powiatowego oddziału Kółek Rolniczych, nastąpiło sprawozdanie wiceprezesa miejscowego Kółka Rolniczego p. *Stanisława Mazurka* z działalności za okres sprawozdawczy. Po sprawozdaniu nastąpiło składanie życzeń przez poszczególnych delegatów oraz wbijanie gwoździ pamiątkowych. Po tym akcie zebranie zakończono. Po obiedzie odbyła się zabawa taneczna, która z powodu deszczu musiała się odbyć na sali szkolnej. W miłej i harmonijnej zgodzie bawiono się do późna w nocy. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 182 z 11.08.1934)

Panny *Godzichówne* ze Skoków ofiarowały do tutejszego kościoła na nowy Stół Pański dwa obrusy własnoręcznie haftowane, a p. *Rajska* komżę, również własnej pracy. Dzięki pracy ks. *prob. Zamysłowskiego* i ofiarności parafian, wykonano w ostatnim czasie w tutejszym kościele szereg prac renowacyjnych. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 183 z 12.08.1934)

W czwartek dnia 9 bm. odbyło się zebranie Rady Miejskiej w Skokach pod przewodnictwem burmistrza p. *Smektały*. Komisja rewizyjna zdała sprawozdanie za czas od 26.05. do 8.08.1934 po którym postawiła 4 wnioski, które przyjęto jednogłośnie. W dalszym ciągu obrad uchwalono dodatek komunalny do opłat państwowych od patentów na sprzedaż przetworów wódczanych i spirytusowych na rok 1935. Załatwiono odmownie odstąpienie p. *Hepnerowi* działki miejskiej. W sprawie dalszej rozbudowy rzeźni miejskiej uchwalono wnieść sprzeciw do województwa o wstrzymanie zarządzenia z powodu ciężkiego stanu gospodarczego jak również ze względu na to, że w obecny stan rzeźni odpowiada zupełnie miejscowym warunkom. W dalszym ciągu uchwalono wniosek obywatelski o bezzwłoczne przywrócenie na miejscowym gmachu szkolnym historycznego napisu: „Szkoła katolicka rok pański 1919”, usuniętego przez kierownika szkoły p. *Biłozora* bez zgody korporacji miejskich.

W końcu interpelował radny p. *Kwietniewski* w sprawie otoczenia opieką starych polskich pamiątek z roku 1716, które podlegają systematycznemu niszczeniu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 183 z 12.08.1934)

Do ogrodu *Alfonsa Duji* w Pawłowie Skockim zakradło się trzech osobników z zamiarem kradzieży owoców. Gdy *Duja* zawezwał ich do puszczenia ogrodu, nieproszeni goście rzucili się na niego z laskami. Wówczas *Duja* strzelił w obronie własnej z rewolweru, raniąc ciężko 20-letniego *Ignacego Dobrzykowskiego* ze Stawian, którego przewieziono do szpitala w Wągrowcu. („*Kurier Poznański*” nr 367 z 17.08.1934)

Wyrokiem Sądu Grodzkiego w Wągrowcu z dnia 13 bm. zasądzony został *Edmund Narozny* z Lechlinka za zniewagę pełniącego służbę st. posterunkowego *Józefa Słomę* ze Skoków na 6 tygodni bezwzględneho aresztu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 186 z 17.08.1934)

W ostatnich dniach pasący bydło chłopcy 13 -letni *Franciszek Karwacki* i 8-letni *Mieczysław Paluch*, odkręcili od toru kolejowego 10 śrub, które ukryli w trawie. Tylko dzięki nadzorcy toru który w czas to zauważył, udało się uniknąć strasznych skutków lekkomyślnej zabawy dzieci. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 186 z 17.08.1934)

W ubiegłym tygodni młócili bezprawnie na polach majątku Jabłkowo jacyś: *Kuliński, Palasiewicz i Szymański* z Popowa Kościelnego i *Białożyński* z Ochodzy. Gdy administrator majątku p. *Jarosz* chciał ich spłoszyć, złodzieje oddali do niego dwa strzały z rewolweru, które na szczęście chybiły. Dzięki energicznemu śledztwu sprawcy zostali przez posterunek policji w Skokach ujęci i odstawieni do sędziego śledczego w Wągrowcu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 186 z 17. 08. 1934)

W sobotę w godzinach wieczornych skradziono z mieszkania wójta w Skokach p. *Maćkowiaka* służbowy rower wójtostwa obwodu Skoki. Silnie podejrzany był członek miejscowego „Strzelca” *Kazimierz Kostrzewa*, który posiadał klucz od świetlicy strzeleckiej, która mieści się w tym samym mieszkaniu oraz były wychowanek Zakładu Wychowawczego w Antoniewie *Stanisław Wtorowski*, który przepadł bez wieści i jest poszukiwany przez policje. *Kostrzewa* przyznał się, że skradł z wójtostwa 2 pompki od rowerów, które policja mu odebrała. Nawiasem dodać należy, że wójt *Maćkowiak* jest prezesem miejscowego „Strzelca” a *Kostrzewa* porządkowym. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 187 z 18. 08. 1934)

Dnia 8 bm. skradziono w Grzybowie na szkodę p. *Heleny Woźniakowej* trzy półszorki robocze. Policja skocka znalazła łup w lesie siernickim i zwróciła poszkodowanej. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 187 z 18.08.1934)

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży w Lechlinie i Przysiece odbyło plenarne zebranie w czytelnicy w Przysiece, w obecności opiekunki stowarzyszenia p. *Moszczeńskiej*. Nowy statut odczytał druż prezes *E. Matuszak*, następnie

omówiono wspólną komunię św. dla wszystkich druhów i odśpiewano „Radosne gotów” i „Krakowiaka”. Skarbnik druh *Sulerski* zdał sprawozdanie z wycieczki do Pakości i Inowrocławia. Pozatem ogłoszono referat na temat wojny światowej i kilka deklamacyj. Na zakończenie druh *Kufel* zadeklamował wiersz o św. Franciszku i wspólnym śpiewem „My chcemy Boga” zakończono zebranie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 188 z 19.08.1934)

W dniu 17 bm. zmarła w Skokach śp. *Władysława Michalska*, znana na terenie naszego miasteczka działaczka społeczna. W pogrzebie brały udział liczne towarzystwa ze sztandarami i wieńcami. Kondukt prowadził *ks. Zamyśłowski* w asyście dwóch księży. Nad trumną ksiądz proboszcz wygłosił przemówienie w którym podkreślił zalety zmarłej. W tym tygodniu odbył się również pogrzeb śp. *H. Wehnerowej*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 191 z 23.08.1934)

Jubileusz 15-lecia pracy zawodowej obchodził w tych dniach skocki organista p. *Jan Herkt*. Mszę św. w jego intencji odprawił *prob. Zamyśłowski*. Wieczorem odbyła się wspólna kawa, podczas której wręczono panu organiście upominek. Prezes chóru kościelnego p. *Stefan Ślósarczyk* oraz p. *Maćkowiak* wygłosili piękne przemówienia a panie *Glinkiewiczówna* i *Szewczykówna* deklamacje. Na zakończenie p. *Herkt* w serdecznych słowach podziękował za życzliwość i dowody szczerego przywiązania. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 191 z 23.08.1934)

Z nowym rokiem szkolnym objął urządowanie w szkole w Skokach nauczyciel p. *Tadeusz Paterski*, poprzednio nauczyciel w szkole w Kaliszanach. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 191 z 23.08.1934)

Sąd Grodzki w Wągrowcu skazał *B. Noak'a* na 8 miesięcy więzienia, *Alojzego Kubackiego* i *Lecha Popelskiego* ze Skoków za kradzież leśną na 42 zł grzywny względnie 2 dni pracy leśnej. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 191 z 23.08.1934)

W Rejowcu uległa zatruciu grzybami rodzina *Guziena*. 9-letnia córka i matka ciężko chora leży w szpitalu w Wągrowcu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 197 z 30.08.1934)

Skoki - Ostatnio odbyło się zebranie Stowarzyszenia Kobiet Katolickich przy licznych udziale członkiń. Obradom z udziałem patrona *ks. prob. Zamyśłowskiego* przewodniczyła prezeska p. *Tarkowska*. Po referacie patrona o życiu N.M.Panny uchwalono pielgrzymkę pieszą do Dąbrówki Kościelnej w dniu 9 września. Po załatwieniu spraw organizacyjnych zebranie zamknięto. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 197 z 30.08.1934)

Nadzwyczajne zebranie Towarzystwa Przemysłowców w Skokach odbyło się w dniu 28 bm. w lokalu p. *Pilaczyńskiego*. Obrady zagał prezes p. *Stefaniak*. Na przewodniczącą zebrania wybrano p. *Szalowa*, sekretarzem p. *Markiewiczza*. Walne zebranie zatwierdziło członkami honorowymi pp: *Kazimierza Sanickiego*, *St. Przykuckiego* oraz długoletniego prezesa p. *Szczepana Nowickiego*.

Następnie uchwalono uroczysty obchód 40-lecia istnienia Towarzystwa w dniu 7.10.br. Do komitetu wykonawczego obchodów wybrano pp: *Stefaniaka, Nowickiego, Sanickiego, Króla, Stefana Pilaczyńskiego, Katza, Szalowa, Baranowskiego i Skarbińskiego*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 198 z 31.08.1934)

Dnia 28.08. odbyło się zebranie rady Miejskiej w Skokach pod przewodnictwem burmistrza *Smektały*. W pierwszym punkcie obrad przyjęto i uchwalono jednogłośnie regulamin obrad rady i poprawkę wniesioną przez radnego p.mgr *Kuhnena* do art.35 w myśl drugiego rozporządzenia wykonawczego do ustawy samorządowej (Dz.U.nr 100 poz.769). Następnie przyjęto i uchwalono po długiej dyskusji regulamin komisji opieki społecznej z instrukcją dla opiekunów społecznych. Na wniosek *mgr Kuhnena* skreślono par.75. Na wniosek radnego *Stefaniaka* wybrano p. *Ślósarczyka* trzecim członkiem komisji opieki społecznej. Sprawę zaangażowania lekarza weterynaryjnego do tutejszej rzeźni miejskiej uchwalono na razie wstrzymać do wyjaśnienia sytuacji co do jej rozbudowy. Jak wiadomo województwo domaga się tego, mimo że obecna rzeźnia aż nadto starczy dla miejscowych warunków. W sprawie nabycia nowego kotła do gazowni miejskiej polecono Magistratowi zasięgnąć ofert na dostawę oraz jako rzeczoznawcę z grona rady wyznaczono radnego *Baranowskiego*. Wniosek nagły stawiony przez burmistrza o wydzierżawienie dwumorgowej działki miejskiej oddalono na wniosek wiceprzewodniczącego komisji rewizyjnej p. *Stefaniaka*, do czasu dokładnego zapoznania się komisji rewizyjnej z majątkiem miejskim. Następnie interpelowali radni pp. *Kasprzak i Kwietniewski* w sprawie zatrudniania przez miejscowych pracodawców robotników spoza obrębu miasta, z pominięciem miejscowych bezrobotnych. Wniosek ten gorąco poparli radni pp. *mgr Kuhnena i Stefaniak*. W odpowiedzi p. burmistrz oświadczył, że w przyszłości Magistrat pociągnie do odpowiedzialności bezwzględnej pracodawców którzy będą angażować zamiejscowych robotników wbrew istniejącym przepisom. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 201 z 4.09.1934)

W nocy z 1 na 2 bm. skradziono w Grzybowicach na szkodę rolnika *Edwarda Zellmera* 58 kur i 25 kg ospy żytniej. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 203 z 6.09.1934)

W niedzielę dnia 2 bm. urządziło Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Skokach zabawę na rzecz powodzian. Obywatelstwo imprezy tej nie poparło, choć na innych zabawach niemal są wszyscy! („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 206 z 9.09.1934)

Dnia 5 bm. odbyło się plenarne zebranie Stowarzyszenia Młodzieży Żeńskiej w Skokach. Obradom przewodniczyła prezeska okręgowa *Zofia Glinkiewiczówna*. Sekretarka odczytała protokół z ubiegłego zebrania, który przyjęto bez zmian. Następnie druhna prezeska odczytała referat pt. „Kościół krzewicielem wiary i nauki”. W dalszym ciągu uchwalono pielgrzymkę do Dąbrówki Kościelnej oraz wycieczkę do Raczkowa w dniu 16 bm. na odpust. Po załatwieniu

innych spraw zakończono zebranie wspólnym śpiewem „Pójdź do Jezusa”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 206 z 9.09.1934)

Lokalny komitet pomocy ofiarom powodzi ze Skoków zebrał w miesiącu sierpniu 473,43 zł a wójtowski komitet 521,20 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 208 z 12.09.1934)

W dniu 10 bm. odbyło się zebranie rady Miejskiej w Skokach, podczas którego dokonano wyboru członków magistrackich. Ławnikami wybrano jednogłośnie pp: *Jana Michalskiego, Władysława Kowalskiego i Józefa Nowickiego*. W dniu 17. bm nastąpiło wprowadzenie nowo wybranych ławników przez burmistrza p. *Smektałę* oraz nastąpił wybór wiceburmistrza, którym wybrany został jednogłośnie p. *mgr Kuhnen*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 214 z 19.09.1934)

W pobliskim Raczkowie w dniu 16 bm. odbył się odpust Podniesienia Krzyża Św. Na odpust przybyły tysiące wiernych z bliska i z daleka, kompanie ze Skoków, Lechlina, Dąbrówki Kościelnej, Mieściska itd. Mszę św. celebrował ks. *dr Abt* z Lechlina, kazanie wygłosił ks. *prob. Zamysłowski* ze Skoków. Drużyna Błękitnych przy placówce Hallerczyków w Skokach wysłała sekcję sanitarną z własnymi noszami, która spisała się dzielnie udzielając pomocy pątnikom, tym bardziej, że było bardzo gorąco i natłok był bardzo wielki. Po kazaniu nastąpiło poświęcenie się parafii raczkowskiej Najświętszemu Sercu Jezusowemu, które poprzedziło publiczne wyznanie wiary. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 215 z 20.09.1934)

W dniu 14 bm. posterunek policji w Skokach zatrzymał handlarza domokrajnego z materiałami p. *Pawła Sobierajskiego* z Łodzi, który poza tem uprawiał nielegalnie handel sacharyną i zapalniczkami niestemplowanymi. Są poszlaki, że przychwycony jest członkiem szajki która handel uprawia na większą skalę. Dalsze dochodzenie prowadzi oddział Monopoli Państwowego w Wągrowcu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 215 z 20.09.1934)

W dniu 18 bm. około godz.20,45 handlarz domokrajny *Wojciech Lubawy* ze Sławy wracał do mieszkania. Gdy znajdował się na szosie w lesie brzezińskim, został napadnięty i pobity do utraty przytomności. Sprawcy skradli mu portfel z dokumentami oraz 70 zł. gotówką, poczem zbiegli niepostrzeżeni. Ciężko ranną ofiarę opatrzył *dr Foerster* ze Skoków. Rano 20 bm. sprowadzony pies policyjny z Poznania doprowadził funkcjonariuszy policji ze Skoków i Murowanej Gośliny prosto do mieszkania pp. *Borkowskich* w Brzeźnie. Podczas przesłuchania członkowie rodziny potrafili wykazać swoje alibi z wyjątkiem 18-letniego syna *Wacława Borkowskiego*. Pies policyjny poprowadził następnie dalej do stajni p. *Kosmowskiego*, pracodawcy młodego *Borkowskiego*. Tam znaleziono ukryty pod sianem portfel *Lubawego* wraz z zawartością. Przesłuchiwany początkowo wypierał się, lecz w końcu przyznał się do popełnionego napadu i z całym spokojem podał jego przebieg. Mianowicie, gdy dowiedział

się, ze wieczorem *Lubawy* będzie wracał do Sławy z pieniędzmi, wyrwał z opłotowania gospodarza *Doesterhoefta* gruby kołek i przez las udał się na drogę do Sławy. Kiedy *Lubawy* nadjechał, uderzył go kołkiem w głowę i gdy napadnięty spadł z roweru, bił go tak długo, aż stracił przytomność. Zabrał mu portfel z gotówką i szybko drogą okrężną wrócił do domu. Aresztowano go i odstawiono do więzienia w Rogoźnie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 216 z 21.09.1934 i nr 218 z 23.09.1934)

W nocy z 23/24 bm. o godz. 2 wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika p. *Galasza* w Skokach-Wieś. Pastwą płomieni padła nowo wybudowana stodoła z tegorocznym żniwem. Straty oblicza się na 8.500 zł. Pożar został podłożony zbrodniczą ręką. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 220 z 26.09.1934)

Od dnia 1.10.br. obejmuje urząd naczelnika poczty w Skokach p. *Kopankiewicz* dotychczasowy naczelnik urzędu pocztowego w Budzynie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 221 z 27.09.1934)

W ostatnią bm. niedzielę K.S. „Wełna” Skoki wystawił w sali p. *Glinkiewicza* komedię operetkową w czterech aktach p.t. „Robert i Bertrand, dwaj złodzieje”. Amatorzy wywiązali się ze swych ról znakomicie, za co nagrodzono i hucznie oklaskami. Po przedstawieniu bawiono się ochoczo przy dźwiękach orkiestry O.S.P. pod dyrekcją kapelmistrza p. *Stefana Sanickiego*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 221 z 27.09.1934)

W Wojewódzkim zakładzie Wychowawczym w Antoniewie wydarzył się wczoraj w południe o godz. 13:30 śmiertelny wypadek. Gdy liczący 20 lat wychowanek *Franciszek Rypan* wyprowadzał konie z podwórza na pole do pracy, zaplątały się lejce jednemu z nich pod ogon i koń stanął dęba. *Rypan* chcąc lejce poprawić podszedł do konia i w tym momencie koń kopnął go w głowę tak nieszczęśliwie, że padł trupem. Natychmiast wezwano lekarza *dr Foerstera* ze Skoków, który stwierdził już tylko śmierć. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 228 z 5.10.1934)

Jubileusz 40-lecia istnienia Towarzystwa Przemysłowców w Skokach 40-lecia obchodzono w niedzielę dnia 7 października. Uroczystość rozpoczęła się rano przyjmowaniem gości i delegacji na dworcu. O godz. 10:15 zebrały się delegacje Towarzystw Przemysłowców i miejscowych organizacji na rynku, skąd ruszył imponujący pochód z licznymi sztandarami do kościoła na nabożeństwo które odprawił ks. *prob. Zamysłowski*. Po nabożeństwie udali się uczestnicy obchodu do sali p. *Glinkiewicza* na uroczyste zebranie jubileuszowe. Zebranie zagał prezes p. *Antoni Stefaniak*, witając w serdecznych słowach przedstawicieli władz, delegatów Towarzystw, miejscowego księdza proboszcza, dyrektora Związku Towarzystw Przemysłowych i Rzemieślniczych w Poznaniu p. *Erenberga* oraz wszystkich gości. Następnie chór męski K.S. „Wełna” Skoki odśpiewał pieśń pt. „Błysnął poranek”. Na przewodniczącego uroczystego zebrania wybrano wiceprezesa Banku Ludowego z Wągrowca p. *Lenartowskiego*,

na sekretarza p. *Niewiadę* z Poznania, ławnikami pp: *Chrzanowskiego* z Wągrowca oraz *Czosnowskiego* z Kiszkowa. Przewodniczący *Lenartowski* wygłosił obszernie przemówienie w którym skreślił historię rzemiosła polskiego. W dalszym ciągu uczczono pamięć zmarłych członków Towarzystwa. Z kolei zabrał głos *ks. prob. Zamysłowski* który wygłosił treściwe przemówienie, które długo oklaskiwano. Sprawozdanie z 40-letniej działalności Towarzystwa zdał sekretarz p. *Stefan Sanicki*. Referat o rzemiośle wygłosił dyrektor p. *Erenberg*, który szczegółowo omówił położenie przemysłu i rzemiosła w chwili obecnej. Po skończonym referacie przystąpił przewodniczący do wręczania dyplomów członkom honorowym pp: *Szczepanowi Nowickiemu*, *Stanisławowi Przykuckiemu* i *Kazimierzowi Sanickiemu*. Rozpoczęto składanie życzeń i wręczono prezydium 8 gwoździ pamiątkowych do sztandaru towarzystwa. Po śpiewie chóru klubu sportowego, przewodniczący zebrania w serdecznych słowach podziękował delegatom i uczestnikom za złożone życzenia oraz całemu zarządowi za trud nad urządzeniem obchodu i życzył dalszej zgodnej pracy dla dobra Ojczyzny. Następnie okrzykiem „Niech wolna i niepodległa Polska” zamknął uroczyste zebranie. O godz. 14 odbył się w sali p. *Pilaczyńskiego* wspólny obiad; wieczorem bal towarzyski na którym w miłym nastroju bawiono się do rana. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 232 z 10.10.1934)

W nocy z 10/11 bm. złowiono w jeziorze w Dzwonowie większą ilość ryb na szkodę p. *Aleksandra Stefańskiego*. W wyniku dochodzenia ustalono, że sprawcami byli *Stanisław* i *Jan Pajkot* zamieszkali w Gaciach pow. obornickiego. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 236 z 14.10.1934)

W Nadmłynie skradziono na szkodę właścicielki p. *Ireny Dzielowej* 20 metrów kwadratowych desek. W toku dochodzenia ustalono, że sprawcą był *Jan Nowak* z Nadmłyna, który skradzione deski zużył do naprawy sufitu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 236 z 14.10.1934)

Z lasu majątności Rościnnu skradziono 8 sosen na szkodę stolicy arcybiskupiej w Poznaniu. Dochodzenie wykazało, że sprawcą był *Stanisław Gotszling* ze Skoków. Dnia 6 mb. z lasu w Stawianach na szkodę *Zygmunta Chłapowskiego* mieszkaniec *Szczodrochowa* skradł 1 sosnę. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 236 z 14.10.1934)

W nocy z 14/15 bm. zakradli się złodzieje do zagrody rolnika *Nikła* w Lechlinie. Po wyłamaniu kraty żelaznej w oknie domu, dostali się do świnia i zabili świnie blisko 2 ctr. Następnie zdobycz wynieśli do pobliskiego rowu. O śmiałości złodziei świadczy fakt, iż wrócili oni jeszcze raz do zagrody i zabrali płaszcz męski, 125 funtów ospy, szuflę do kartofli, duży kosz i łaskę. Wartość skradzionych rzeczy obliczono na 180 zł. Śledztwo w toku. („*Kurier Poznański*” nr 487 z 23.10.1934, „*Gazeta Wągrowiecka*” nr 249 z 30.10.1934)

Dnia 20 bm. nieznani sprawcy włamali się do mieszkania kolejjarza *Michała Węgielskiego* w Skokach i skradli różną garderobę o ogólnej wartości 400 zł.

W wyniku energicznego dochodzenia ustalono, że sprawcami kradzieży byli: *Wacław Bażydło* zamieszkały w Skokach i *Jan Sobala*, rzekomo zamieszkały w Panigrodzu. W czasie rewizji wyszło na jaw, że byli oni też sprawcami kradzieży u rolnika *Emila Nikla*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 243 z 23.10.1934)

W nocy z 27/28 odbywał się w Wojewódzkim Zakładzie Wychowawczym w Antoniewie doroczny wieniec, na który przybył wychowanek zakładu *Stanisław Wtorowski* z Poznania. Pomiędzy nim a byłymi wychowawcami doszło do sprzeczki o kobietę. W jej następstwie *Wtorowski* wypił większą ilość esencji octowej. Pierwszej pomocy udzielił mu *dr Foerster* ze Skoków, poczem denata przewieziono do szpitala w Wągrowcu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 249 z 30. 10. 1934)

Echa napadu na *Wojciecha Lubawego*: W tych dniach *Borkowski* stanął przed Sądem Okręgowym w Poznaniu. Do winy się przyznał wyjaśniając szczegóły napadu. Sąd przesłuchał świadków i zapoznał się ze świadectwami lekarskimi z których wynika, że *Lubawy* doznał również porażenia nerwów. Po naradzie sąd wymierzył *Borkowskiemu* karę 2-letniego więzienia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 252 z 3.11.1934)

W dniu 10 bm. skradziono w Bliźyczach rower męski wartości 120 zł na szkodę *Waleriana Szafrana*; w dniu 11 bm. w Kuszewie został napadnięty o godz.11:30 przed swoim domem *Antoni Kawa*. Napadu dokonali *Wiktor Kuczyński* i *Wilhelm Bnuerle* z Kuszewa. Gdy napadnięty schronił się na swoje podwórze, napastnicy podążyli za nim bijąc go kijami. W czasie bójki *Bnuerle* uderzył *Kawę* nożem w lewy policzek, zadając mu ranę ciętą długości około 3 cm. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 261 z 14.11.1934)

W dniu 11 bm. odbyła się w lokalu p. *Pilaczyńskiego* w Skokach lustracja miejscowego „Sokoła”, którą z ramienia Zarządu Okręgowego przeprowadzili sekretarz druh *Strzelecki* i skarbnik okręgowy druh *Adamowicz*. Lustrację rozpoczęto przeglądem drużyny ćwiczącej, która wykazała stały postęp. Następnie odbyło się zebranie zarządu gniazda z delegatami zarządu okręgowego, poczem o godz. 18 zebranie plenarne, które zagał prezes *Stefaniak*. Protokół w zastępstwie sekretarza odczytał wiceprezes *Fuginski*. Przy zagajeniu prezesa w krótkich słowach wspominał o 16 rocznicy odzyskania niepodległości. Następnie z okazji Tygodnia Propagandy Przemysłu Polskiego wygłosił referat w obronie rodzimego przemysłu. W toku obrad uchwalono urządzić przedstawienie amatorskie w dniu 27 grudnia oraz przystąpić do utworzenia komitetu obchodu 16 rocznicy Powstania Wielkopolskiego. Na członka „Sokoła” przyjęto p. *A. Futro* ze Skoków. Ustalono też, że ćwiczenia drużyny odbywać się będą w poniedziałki o godz.8 na sali p. *Pilaczyńskiego*. Zebranie zakończono wspólnym odśpiewaniem „Ospały i gnuśny”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 261 z 14.11.1934)

W nocy z 10/11 włamano się do zagrody rolnika *Henryka Lueckingmeira* w Budziszewku i skradziono 65 kur i tucznika wagi 4 centnary, którego w polu

ubito. Ogólna szkoda wynosi 150 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 262 z 15. 11. 1934)

Zebrań Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Żeńskiej w Skokach odbyte w Ognisku, zagała prezeska drużyna *Zofia Glinkiewiczówna*, witając patrona ks. *prob. Zamysłowskiego*. W podniosłych słowach przedstawiła 16-tą rocznicę odzyskania Niepodległości. Przewodnictwo objął ks. *prob. Zamysłowski*, poczem sekretarka drużyna *Łaszewska* odczytała protokół, który przyjęto. Następnie przemawiała delegatka Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia p. *Gierzigowa*, która w końcu przemówienia apelowała o współpracy i poparcie. Referat o Polkach walczących wygłosił patron. Piękną deklamację pt. „Śmierć pułkownika” wygłosiła drużyna naczelniczka *Szneiderówna*. W końcowych komunikatach drużyna skarbniczka *Pilaczyńska* zdała sprawozdanie z zebranych ofiar drużyny na zakupiony obrus na Stół Pański. Ks. *prob. Zamysłowski* podziękował za ofiary na ten cel a drużynie *Tarkowskiej* za prace własnoręczną przy wyhaftowaniu obrusa. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 265 z 20.11.1934)

U rzeźnika p. *Pfeifera* w Skokach przyszło na świat cielę o dwóch pyskach, czterech oczach i dwóch uszach. Rzadki to wybryk natury. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 279 z 5.12.1934)

W Skokach zakończono szczepienie przeciw tyfusowi, któremu poddało się przeszło 600 osób. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 279 z 5. 12.1934)

W piątek w godzinach przedpołudniowych przed Urząd Skarbowy w Wągrowcu przyprawiono 8 koni z tablicami, na których widniały takie napisy: „Żądamy paszy! Od tygodnia bez obroku przez zajęcie urzędu Skarbowego” Podpisy były takie: „My konie Rejowiec!” Konie rzeczywiście wyglądały tak, jak gdyby od tygodnia nie dostawały obroku. „Końska demonstracja” ściągnęła całe tłumy publiczności. Sprawą zajęła się policja a konie wysłano na powrót do Rejowca. Od właściciela majątku dowiadujemy się, że zajęto mu cały zapas zboża przeznaczonego na deputat, paszę i zasiewy. Mimo udowodnienia przez rzeczoznawców okoliczności że zajęte zboże jest koniecznie potrzebne, zajęcia nie uchylono. Właściciel majątku wysłał odpowiednie pismo do Ministerstwa w tej sprawie. Jeżeli nie uzyska właściwego posłuchu, będzie zmuszony przysłać do Urzędu Skarbowego siedem rodzin po zapomogę i krowy po paszę. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 282 z 8. 12. 1934)

Rok 1935

Walne Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Skokach odbyło się dnia 25 bm. w salce p. *Pilaczyńskiego*. Zagał prezes p. *Antoni Stefaniak* witając gości i 50 zebranych drużyny i drużowników. Na przewodniczącego zebrania poproszono ks. *prob. Zamysłowskiego*, na sekretarza p. *Kuehnena* a ławników

pp: *Fugińskiego i Maćkowiaka*. Odczytany protokół z ostatniego zebrania przyjęty został bez zmian. Sprawozdania z ub.roku rozpoczął prezes a z obszernego sprawozdania sekretarza p. *Przykuckiego* wynika, że gniazdo urządziło: zabawę latową z popisami gimnastycznymi przy współudziale gniazd z Mieściska i Popowa Kościelnego oraz żeńskiego i męskiego z Wągrowca, wycieczkę do Głęboczek, zabawę jesienną której zysk przeznaczono na powodzian, brało udział w zlocie jubileuszowym w Poznaniu i okręgowym w Wągrowcu i w uroczystościach urządzanych przez bratnie organizacje. Ze sprawozdania kasowego wynika, że dochodu miało gniazdo 201,12 zł, rozchodu 113,86 zł, saldo wynosi 87,26 zł. Naczelnik p. *Franciszek Witkowski* zapodał, że ćwiczenia ze względu na brak salki po zlocie okręgowym odbywać się nie mogły. W kursie przeszkoleniowym urządzonym przez okręg w dniach 7, 8 grudnia 1934 r. brał on udział wraz z podnaczelnikiem. Przewodniczący komisji rewizyjnej p. *Ciastowicz* zdając sprawozdanie z rewizji, wnosił o udzielenie zarządowi absolutorium, co też zebrani po krótkiej dyskusji uczynili. Przewodniczący zebrania podziękował ustępującemu zarządowi za ofiarną w bardzo trudnych warunkach w ubiegłym roku pracę. Z ramienia okręgu podziękował wiceprezes p. *Czerwiński*. Po krótkiej dyskusji wybrano nowy zarząd w składzie: prezes p. *mgr Kuehnen*, wiceprezes p. *Michalski*, skarbnik p. *Ślusarczyk* i sekretarz p. *Przykucki*. Na gospodarzy ze względu na wynajętą salę obrano pp. *Stefaniaka* i skarbnika, na naczelnika p. *Franciszka Witkowskiego*. Kierowniczką i naczelniczką tworzącego się oddziału żeńskiego wybrano p. *Skarbińską*. W skład komisji rewizyjnej weszli pp: *ks. prob. Zamysłowski*, p. *Maćkowiak* i p. *Fugiński*. W komunikatach zarządu omawiano sprawę odnajęcia salki do ćwiczeń od p. *Szallowa*, który dla pokrycia kosztów utrzymania odnajmować będzie Towarzystwo innym organizacjom na różne imprezy. Po uchwaleniu wstępnego i wysokości składek, przemówił nowo wybrany prezes omawiając prace na przyszłość. Należy mieć nadzieję, że pod kierownictwem nowego prezesa zahartowanego w pracy dla idei Sokolej z czasów zaborczych i przy współpracy zarządu, gniazdo podniesie się na właściwy poziom. W wolnych głosach omawiano sprawę abonowania „Pobudki Sokolej” i inne sprawy, które wyjaśnił sekretarz okręgowy p. *Strzelecki*. Po odpowiednim przemówieniu i odśpiewaniu „Ospały i gnuśny”, przewodniczący zamknął zebranie pozdrowieniem „Czołem”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 23 z 27.01.1935)

Roczne walne zebranie Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej w Lechlinie odbyło się w ub.tygodniu w Przysiece. Na zebranie przybyła również p. *Moszczeńska* z Przysieki i *ks. prob. dr Abt* z Lechlina, który na wstępie rozdał dyplomy i nagrody. Dokonano wyboru nowego zarządu w składzie: *Edmund Matuszak* (prezes), *Józef Marciniak* z Lechlina (sekretarz), *Ludwik Suterski* z Przysieki (skarbnik), *Bronisław Pawlak* (naczelnik). Przyjęto nowych członków i śpiewem zakończono zebranie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 33 z 9.02.1935)

W ubiegłą niedzielę odbyło się w Skokach w ognisku parafialnym zebranie Akcji Katolickiej Parafialnej pod przewodnictwem prezesa p. *Dziembowskiego*. Po omówieniu spraw organizacyjnych uchwalono stworzyć bibliotekę parafialną, której zaczątek tworzyć ma biblioteka ofiarowana na ten cel przez Towarzystwo Przemysłowców. Następnie uchwalono jednogłośnie protest przeciwko łamaniu przepisów kościelnych przez miejscowe nauczycielstwo, które w sobotę 9 mb. urządziło w salach szkolnych bal, który trwał do białego rana. Protest ten uchwalono wysłać do Kurii Arcybiskupiej, Instytutu Akcji Katolickiej i kuratora okręgu szkolnego w Poznaniu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 42 z 20.02.1935)

Policja wągrowiecka zlikwidowała szajkę złodziejską grasującą od dłuższego czasu na terenie powiatu wągrowieckiego i obornickiego. Członkami jej było 4 mieszkańców Skoków: *Kazimierz Lemański*, *Leon Kuczyński*, *Franciszek Dudek*, *Ignacy Siewart* i mieszkaniec Potrzebanowa *Jan Podębniak*. W więzieniu w Wągrowcu osadzono *Lemańskiego* i *Podębniaka*, pozostałych w więzieniu w Rogoźnie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 51 z 2.03.1935)

Kuszewo - W nocy z 2/3 bm. skradziono na szkodę robotnika *Józefa Woźniaka* większą część garderoby i rower męski, strata 170 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 82 z 7.04.1935)

Sąd Okręgowy w Gnieźnie na sesji wyjazdowej w Wągrowcu skazał na tydzień aresztu *Wojciecha Grocholskiego* ze Skoków za obrazę posterunkowego policji w Skokach p. *Słomę* a liczącego 18 lat *Antoniego Grocholskiego* za opór czynny, na 1 miesiąc aresztu z zawieszeniem na 3 lata. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 83 z 9.04.1935)

Dnia 10 bm. jechał rowem ze Skoków do Chociszewa 13-letni uczeń szkolny *Reinhold Endler* zamieszkały w Chociszewie. Na szosie koło Roszkowa zaczął go nieznany osobnik i zrabował mu rower. Sprawcę ujęto i osadzono w więzieniu w Wągrowcu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 87 z 13.04.1935)

W sobotę wieczorem o godz. 21 zostali napadnięci na szosie poznańskiej, w odległości 3 km od Skoków, przez nieznanego badytę, wracający rowerami z Poznania synowie rolników; 23-letni *Józef Kątek* i 24-letni *Jan Wojtaszek* ze Zbietki. Zostali nagle zatrzymani okrzykiem: „Stój! Bo strzelam!” Równocześnie *Kątek* został zepchnięty z roweru i postrzelony w lewą stronę piersi, powyżej serca. Kiedy zmagął się z badytą, jego kolega zeskoczył z roweru i od tyłu doskoczył do zbrodniarza i wyrwał mu rewolwer. Napastnik pozbawiony broni uciekł przez pola w kierunku jeziora. *Wojtaszek* ułożył rannego w rowie, a sam udał się do Skoków po pomoc, składając równocześnie odebrany rewolwer kal. 7,36 mm. Okazało się, że rewolwer się zaciął, w magazynku były jeszcze cztery naboje. Na miejsce wypadku wyjechał natychmiast komendant posterunku policji w towarzystwie *dra Foerstera*. Ofiara wypadku przewieziona została przez przejeżdżający drogą samochód do szpitala. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 101 z 1.05.1935)

W dniu 3 maja urządziło Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej w Lechlinie akademię ku czci święta narodowego, połączoną z poświęceniem Ogniska. Poświęcenia dokonał ks. *prob. dr Abt* w obecności pani *Moszczeńskiej* z Przysieki, licznych gości i przeszło 30-tu druhów. Po poświęceniu odśpiewano „Boże coś Polskę”, potem druh *Suterski* z Przysieki wygłosił wykład o Konstytucji 3 maja 1791 roku. Wygłoszono również kilka deklamacyj. Na zakończenie ks. *dr Abt* odczytał część nowej Konstytucji z 23 kwietnia br. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 105 z 7.05.1935)

W trakcie odbytego w dniu 12 bm. w Wągrowcu zjeździe byłych dowódców i członków Straży Ludowych i organizacji tajnych przypomniano nazwiska osób w które w 1918 podpisały odezwę do społeczeństwa polskiego. Wśród nich byli również: ks. *Nowak* z Lechlina i *Jan Kaczmarek* ze Skoków. Do utworzonego na zjeździe komitetu wszedł *mjr Goetzendorf-Grabowski* z Lechlina. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 112 z 15.05.1935)

Dnia 16 bm. wybuchł w Antoniewie pożar w zabudowaniach rolnika *Józefa Stońskiego*. Pastwą ognia padła świnia, ogólniej wartości 8.200 zł. Poszkodowany był ubezpieczony w Zakładach Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu tylko na sumę 5.600 zł. Przyczyny pożaru nie zdołano dotąd ustalić. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 113 z 16.05.1935)

W ubiegłą środę w sali p. *Glinkiewicza* odbyło się roczne walne zebranie Banku Ludowego w Skokach. Po rzeczowym zagajeniu przez p. *Baranowskiego*, wybrano przewodniczącego zebrania w osobie p. *Antczaka*, dyr. Banku Ludowego w Wągrowcu. Protokół prowadził p. *Kubisz*, kier. Banku Ludowego w Mieścisku. Nastąpiły sprawozdania członków zarządu i rady nadzorczej. W imieniu zarządu składał je kierownik p. *Wojnecki*, w imieniu rady nadzorczej jej prezes burmistrz *Smektała*. Po długiej dyskusji nad sprawozdaniami, zatwierdzono bilans zamykający się sumą 93.000,87 zł i udzielono zarządowi i radzie nadzorczej jednogłośnie pokwitowania. Czysty zysk w kwocie 887,56 zł uchwalono przelać na nieprzewidziane wydatki w roku przyszłym. Na wniosek nauczyciela p. *Klucza* z Rejowca, uchwalono wytoczyć byłym członkom zarządu i rady nadzorczej sprawę sądową a poniesione z ich winy straty zabezpieczyć na ich mieniu. Wniosek ten uchwalono jednogłośnie. Z dalszych punktów obrad należy wyróżnić uchwałę dotyczącą kredytu jaki może być udzielony jednemu członkowi. Granicę takiego kredytu uchwalono na 2.000 zł. Dłuższą i gorącą dyskusję wywołała sprawa wyboru pięciu nowych członków rady nadzorczej. Wystawiono dwie listy: listę p. *Klucza* i listę p. *Czerwińskiego*, która odniosła zwycięstwo w głosowaniu i do rady nadzorczej weszli: burmistrz *Smektała*, p. *mgr Kuhnen*, *Klemens Baranowski* (ponownie), inż. *Cichocki* i emerytowany nauczyciel p. *Krueger*. Po wyczerpaniu porządku obrad dyr. *Antczak* podziękował za piękne i harmonijne obrady oraz słowami: „Niech będzie pochwalony”, zamknął zebranie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 127 z 2.06.1935)

Wielka manifestacja katolicka w Skokach - Po długich oczekiwaniach Skoki doczekały się wreszcie „Pomnika Wdzięczności”. Projekt budowy pomnika pojawił się już w roku 1925, jednakże z powodu niesprzyjających warunków nie został wtedy zrealizowany. Myśl chwalebna raz rzucona, nie poszła jednak w zapomnienie, tem więcej, że Skoki dotychczas nie miały żadnego pomnika i punktu oparcia na wszelkie uroczystości narodowe i religijne. Dopiero w grudniu 1934 r. grono obywateli udało się z prośbą do *ks. prob. Zamysłowskiego*, by podjął starania o postawienie pomnika. W tym celu zorganizował on „Komitet Budowy Pomnika Wdzięczności” złożony z przedstawicieli miejscowych organizacji katolickich i społecznych. Uroczyste poświęcenie pomnika, który jest jednym z najpiękniejszych w Wielkopolsce, odbyło się w ubiegłą niedzielę. Na uroczystość przybyły pozamiejscowe parafie dekanatu goślińskiego i sąsiednich dekanatów. Z kościoła parafialnego udała się uroczysta procesja pod pomnik na Rynek. Tam przemówił *ks. Zamysłowski* podkreślając dobitnie, że miasto Skoki i okolica przeżywa swój wielki dzień. Po wspólnym odśpiewaniu pieśni „Z tej biednej ziemi”, uroczystego aktu poświęcenia dokonał *ks. dziekan Haase* z Kicina. Głębokie w treści słowo wygłosił *ks. Adamek* z Murowanej Gośliny. Na końcu chór kościelny pw. św. Cecylii odśpiewał dwie pieśni: „Serce Jezusa z nami” i „Niech dziś naszych ser i dusz”. Te same pieśni odśpiewano swego czasu przy poświęceniu Pomnika Wdzięczności w Poznaniu. Następnie przewodniczący Komitetu Budowy Pomnika *ks. prob. Zamysłowski* po krótkim przemówieniu wręczył klucz do parkanu pomnika burmistrzowi miasta Skoki Smektale, oddając pomnik w opiekę miastu. Następnie burmistrz ofiarował całe miasto Skoki Najświętszemu Sercu Jezusowemu, podając równocześnie do wiadomości jednogłośnie uchwałę korporacyj miejskich. Aktu tego dokonała rada miejska, magistrat z panem burmistrzem na czele, klęcząc przed pomnikiem. Podniosłą tę uroczystość zakończono wspólnym odśpiewaniem pieśni „Boże, coś Polskę”. Całość, jako potężna manifestacja katolicka i narodowa, pozostanie uczestnikom, których było 4.000 osób, na zawsze w pamięci, gdyż tak wspaniałej manifestacji Skoki i okolica jeszcze nie przeżywały. („*Kurier Poznański*” nr 256 z 5.06.1935, „*Dziennik Poznański*” nr 132 z 8.06.1935)

Wczoraj, w poniedziałek o godz.8:15 usiłował popełnić samobójstwo *Marian Szewczyński* ze Skoków, odsiadujący 2-letnią karę w więzieniu Sądu Grodzkiego w Wągrowcu. Zeskoczył z balustrady drugiego piętra na posadzkę korytarza więziennego i odniósł poważne obrażenia głowy. Odwieziono go do szpitala gdzie ustanowiono nad nim wartę policyjną. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 129 z 5.06.1935)

Lechlin - Miesięczne zebrania K.S.M.odbyło się w ubiegły czwartek w Ognisku w Lechlinie w obecności *ks. prob. dr Abta* oraz około 30 druhów. Po odśpiewaniu „Hej do apelu” omawiano sprawę wspólnej komunii św. i ustalono

program ćwiczeń. Po zebraniu odbyły się w lesie na Kurkach ćwiczenia gimnastyczne i różne gry, którym przyglądał się ks. dr. Abt. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 129 z 5.06.1935)

Dnia 21 bm. zgłosił na posterunku policji w Skokach *Marian Pluczak* ze Sławy, że jadąc rowerem w nocy ze Skoków do Sławy, został napadnięty przez nieznaną sprawcę i postrzelony w prawą rękę. Energiczne dochodzenie wykazało, że *Pluczak* napad sfingował w obawie przed rodzicami. Jadąc bowiem w stanie podchmielonym uderzył rowem o drzewo i spadł na ziemię, w tym momencie rewolwer wypalił raniąc go w rękę. Rewolwer mu odebrano a akta o fałszywym doniesieniu przekazano sądowi. *Pluczak* będzie karany za wprowadzenie władzy w błąd. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 144 z 25.06.1935)

W jeziorze Budziszewskim pod Skokami utonął 18-letni *Szczepan Wrzesniewski* zatrudniony u gospodarza *Bernarda Baniczka* w Potrzezanie. Po wydobyciu zwłok topielca lekarz *dr Fabjanowski* stwierdził zgon wskutek udaru serca. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 146 z 27.06.1935 i nr 148 z 29.06.1935)

W niedzielę dnia 28 bm. odbyła się uroczystość poświęcenia sztandaru Zjednoczonych Kolejowców Polskich oddział w Skokach. Po mszy św. w kościele parafialnym pochód udał się na salę „Sokoła” na uroczyste zebranie. Protektorat przyjęli: p. inż. *Włodzimierz Krzyżanowski* dyrektor kolei państwowych i ks. prob. *Zamysłowski* ze Skoków. Zebranie zagał prezes p. *Kujawa* a przewodniczył p. *Woźniak* z Poznania. Przemówienia wygłosili: p. *Szpiszalski* z Poznania, ks. prob. *Zamysłowski* i burmistrz p. *Smektała*. Następnie składano życzenia, wbijano gwoździe pamiątkowe i czytano telegramy. Komitet Honorowy tworzą: naczelnik oddziału drogowego w Wągrowcu p. inż. *Zenon Głaczyński*, *Ignacy Gronet*, *dr Marian Foerster*, *Piotr Nowakowski* z Warszawy, prezes zarządu *Grzegorz Zimny*, *mgr Stanisław Kuhnen*, *Jan Smektała*, *Edmund Maćkowiak*, *Leonard Wietrzykowski* i *Julian Kopankiewicz*. Rodzicami chrzestnymi byli: p. *Stefan Dziembowski*, *Maria Foersterowa*, *Antoni Tomaszewski*, *Jan Graj*, *Janina Laurentowska*, *Roman Laurentowski*, *Gertruda Cichocka*, *Andrzej Walter*, *Maria Wesołowska*, *Helena Derdowa*, *Michał Budnik*, *Jadwiga Kubistałowa*, *Jan Wąsikowski*, *Elżbieta Smektałowa*, *Bronisław Czerwiński*, *Janina Kowalska*, *Jan Michalski* i *J. Jaurzanka*. Uroczystość zakończył wspólny obiad i zabawa taneczna na placu Bystrzyckiego. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 177 z 3.08.1935, „*Kurier Poznański*” nr 335 z 25.07.1935)

Poznańskie Ziemstwo Kredytowe ogłasza licytację gospodarstwa w Kakułinie o obszarze 22,1381 ha, wycenionego na 4.200 zł, należącego do *Stanisława Kowalczyka*. („*Dziennik Poznański*” nr 169 z 25.07.1935)

M. Zaniecka kupiła od Niemca *Eryka Sonnburga* 70-morgowe gospodarstwo w Niedarzynie pod Skokami. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 173 z 30.07.1935)

W Rejewcu złodzieje włamali się do mieszkania i skradli garderobę o łącznej wartości 3.000 zł. („*Kurier Poznański*” nr 359 z 8.08.1935)

W tych dniach posterunek policji w Skokach dokonał szczegółowej rewizji u działacza narodowego p. *Stefaniaka*. Rewizji tej dokonano na podstawie donosu b.woźnego wójtostwa i komendanta "Strzelca" p. *Henryka Górnego* o rze-
komym magazynowaniu w mieszkaniu broni. Denuncjacja okazała się bez-
podstawna, gdyż wynik 4-godzinnej rewizji pozostał negatywny. („*Gazeta Wą-
growiecka*" nr 182 A z 9.08.1935)

Dnia 6 bm. około godz. 20,30 spalił się w Nadmłynie stóg słomy żytniej
na szkodę *Józefa Wędziocha*. Szkoda wynosi około 1.000 zł. Przyczyna pożaru
dotąd nie została ustalona. („*Gazeta Wągrowiecka*" nr 182 AS z 9.08.1935)

W nocy z 6/7 bm. nieznanymi sprawcy włamali się do mieszkania *Hermana
Kaussa* w Kakulinie i skradli dwie pierzyny, kapy na łóżka, bieliznę, garderobę,
szynki i konserwy, strata około 1.000 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*" nr 182 A
z 9.08.1935)

W Zakładzie Wychowawczym w Antoniewie w dniu 16 bm. o godz. 19:30
w czasie robienia ognia w piecu, została poparzona wskutek eksplozji bańki
z naftą którą używała do podpałki, 20-letnia służąca *Maria Kośmicka* z Bliżyc,
która przybyła w odwiedziny do gospodyni zakładu i chciała jej pomóc w pra-
cy rozniecając ogień. Odwieziono ją natychmiast do szpitala w Wągrowcu,
gdzie nazajutrz zmarła. („*Gazeta Wągrowiecka*" nr 190 z 20.08.1935 i nr 195
z 25.08.1935)

W dniu 5 bm. o godz 9 rano w czasie burzy piorun uderzył w zabudowania
Andrzeja Strychalskiego w Kuszewie. Pożar strawił chlew, stodołę, zapasy zboża
oraz maszyny rolnicze. Straty wynoszą około 5.000 zł. („*Gazeta Wągrowiec-
ka*" nr 206 z 7.09.1935, „*Kurier Poznański*" nr 415 z 11.09.1935)

„Towarzystwo Gminastyczne „Sokół” ze Skoków zorganizowało wyciecz-
kę krajoznawczą do Inowrocławia, Barcina i Pakości. („*Kurier Poznański*"
nr 435 z 22. 09.1935)

W nocy z 30.09/01.10 skradziono na szkodę rolnika *Fryderyka Lobensteina*
z Kuszewa 10 kaczek wartości 30 zł. W doku dochodzenia ujawniono spraw-
ców, którymi byli: *Wacław Bażydło* robotnik i *Józef Kawczak*, obaj ze Skoków.
Skradzione kaczki oddano poszkodowanemu. („*Gazeta Wągrowiecka*" nr 228
z 3.10.1935)

Dnia 28.09. skradziono na szkodę rolnika *Stanisława Kopydłowskiego* i *Wil-
helminy Kammer* z Lechlina świnie. Sprawcami byli mieszkańcy Skoków: *Franciszek
Wojtkowiak* i *Bernard Szafran*. Odnalezione mięso oddano poszkodowa-
wanym. („*Gazeta Wągrowiecka*" nr 228 z 3.10.1935)

W nocy z 30.08/1.10 skradziono na szkodę posiadziciela ziemskiego *Zygmunta
Chłapowskiego* ze Stawian 10 desek różnej długości. Deski te znaleziono u *Jana
Kotarskiego* i *Józefa Szypera*, obaj ze Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*" nr 228
z 3.10.1935)

W ubiegłą niedzielę Klub Sportowy „Wełna” w Skokach obchodził uroczystość 10-lecia swego istnienia. O godz. 10 rano nastąpił z hotelu pod „Białym Orłem” wymarsz zaproszonych organizacyj i członków z orkiestrą 14. p.s.j. z Poznania do kościoła parafialnego na nabożeństwo, które odprawił ks. prob. *Zamysłowski*. Po nabożeństwie odbyło się w sali p. *Pilaczyńskiego* zebranie jubileuszowe pod przewodnictwem burmistrza *Smektały*, który po wstępnym przemówieniu wniósł toast na cześć Rzeczypospolitej i jej Prezydenta. Potem odczytał nadesłane błogosławieństwo przez Jego Eminencję ks. kard. *Prymasa Hlonda*, co zebrani przyjęli burzliwymi oklaskami i okrzykiem na cześć Prymasa. Po uczczeniu zmarłych członków, p. *Walerian Ciszak* wygłosił deklamację pt. „Hymn Wełny”. Odczytano dużą ilość telegramów, następnie życzenia składali: protektor klubu *dr Foerster*, burmistrz miasta *Smektała*, wójt *Maćkowiak*, kierownik szkoły *Biłozor* i przewodniczący komitetu obchodów 10-lecia p. *Stefaniak*. Piękne sprawozdanie z działalności Klubu zdali: sekretarz p. *Nowicki* i przewodniczący Komisji rewizyjnej p. *Budzyński*. Na zakończenie burmistrz *Smektała* podkreślił, że mimo rozmaitych przeszkód Klub Sportowy „Wełna” rozwija się pomyślnie, skupiając w swoich szeregach chętną do pracy młodzież. Potem zakończono zebranie odśpiewaniem „Boże, coś Polskę”. Po południu odbył się mecz piłki nożnej oraz biegi, wieczorem zabawa taneczna w Sali p. *Glinkiewicza*, gdzie nastąpiło wręczenie nagród zawodnikom. („*Kurier Poznański*” nr 463 z 9.10.1935)

Sąd Grodzki w Wągrowcu ukarał *Józefa Przykuckiego* z Niedźwiedzin grzywną w wysokości 20 zł za sprzedaż bez świadectwa przemysłowego napojów alkoholowych. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 235 z 11.10.1935)

W ubiegłą sobotę wybuchł pożar w Roszkowie w mieszkaniu *Stanisławy Średzkiej*. Straty wynoszą około 190 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 244 z 22. 10. 1935)

Na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej w Skokach radcą sierot wybrano *Kazimierza Markiewicza*, przyjęto do wiadomości wyasygnowanie przez zarząd miejski kwoty 18 zł na szkolnictwo polskie zagranicą, uchwalono zaciągnąć pożyczkę z Komunalnej Kasy Oszczędności w Wągrowcu na wydatki bieżące kasy szkolnej w Skokach i uchwalono zaciągnąć pożyczkę w kwocie 200 zł na pomoc dla bezrobotnych. („*Kurier Poznański*” nr 513 z 8.11.1935)

Sąd Grodzki w Wągrowcu skazał *Antoniego Mikulę* ze Skoków na 50 zł. grzywny i 5 zł kosztów sądowych, za kradzież drzewa z lasów państwowych. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 258 z 8.11.1935)

K.S. „Wełna” w Skokach został na mocy decyzji Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu z dnia 29.10. bm. zarejestrowany. Obecny zarząd klubu stanowią: prezes *Mieczysław Pilaczyński*, wiceprezes *Antoni Stefaniak*, sekretarz *Stefan Nowicki*, skarbnik *Maciej Pilaczyński*, gospodarz *Wacław Orchowicz*, kronikarz *Franciszek Giersig* i kierownik gier i atletyki *Józef Kiełbasiewicz*. („*Kurier Poznański*” nr 513 z 8.11.1935)

Sąd Okręgowy z Gniezna na sesji wyjazdowej w Wągrowcu skazał dnia 7 bm. rolnika *Antoniego Kejmana* z Wysokiej za fałszywe obwinienie przed władzą przełożoną wójta gminy Skoki p. *Maćkowiaka* na 6 miesięcy więzienia w zawieszeniu na 3 lata oraz na opłacenie kosztów sądowych w kwocie 30 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 259 z 9.11.1935)

Dla Komitetu Funduszu Pracy na pomoc dla bezrobotnych posiadzciel p. *Zygmunt Chłapowski* ze Stawian ofarował 4 kwitnale ziemniaków i kupkę gałęzi a p. *Cecylia Buchowska* z Pomarzanek 0,5 kwintala żyta, 0,5 kwintala pszenicy i 5 kwintali ziemniaków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 270 z 22.11.1935)

Sąd Grodzki w Chodzieży skazał za paserstwo kowala *Stelmaszewskiego* z Lechlina na grzywnę, ponieważ znaleziono u niego narzędzia kowalskie wartości 150 zł skradzione w Nowej Wsi *Wyszyńskiej* przez *Franciszka Nitkę* z Wyszyn. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 272 z 24.11.1935)

Obuwnik *Florian Arendt* ze Skoków poślubił pannę *Mariannę Kalisz* z Wągrowca. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 272 z 24.11.1935)

Uroczyste zebranie ku czci Ignacego Paderewskiego urządził w Skokach Klub Sportowy „Wełna” w lokalach hotelu „Du Nord”. Publiczność zapełniła salę. Zagaił uroczystość pięknym przemówieniem wiceprezes p. *Antoni Stefaniak*, potem chór klubowy pod batutą p. *Paterskiego* odśpiewał „Gaude Mater”. Pan *Walerian Cizak* wygłosił piękną deklamację, absolwent konserwatorium muzycznego p. *Piesik* i p. *Zofia Godzichówna* odegrali menuet Paderewskiego na wiolonczeli i fortepianie. Treściwy referat o życiu i czynach Mistrza wygłosił skarbnik p. *Maciej Pilaczyński*. Drugą deklamację wygłosiła p. *Helena Adamska*. W dalszym ciągu odegrano sonatę Paderewskiego oraz menuet Chopina i wygłoszono deklamację pt: „75-lecie urodzin Paderewskiego”. Następnie uchwalono wysłać telegram hołdowniczy Ignacemu Paderewskiemu. Wspólnem odśpiewaniem „Roty” zakończono wspaniałą uroczystość. („*Kurier Poznański*” nr 556 z 4.12.1935)

Skoki - „Towarzystwo Pań Miłosierdzia” urządziło w dniu 8 bm. w sali p. *Glinkiewicza* wieczornicę, na której program złożyły się deklamacje dwóch dziewczynek oraz jednoaktówka. Czysty zysk przeznaczono na gwiazdkę dla najbiedniejszych naszego miasta. („*Kurier Poznański*” nr 577 z 15.12.1935)

Skoki - Niedawne zebranie „Towarzystwa Przemysłowców” odbyło się w lokalu p. *Pilaczyńskiego*, na które przybył naczelnik Urzędu Skarbowego z Wągrowca p. *Pieškiewicz*. Zreferował on szeroko o nowej ordynacji podatkowej. W szerokiej dyskusji omawiano wszelkie bolączki dzisiejszego trudnego położenia podatników. („*Kurier Poznański*” nr 577 z 15.12.1935)

Sąd Okręgowy w Gnieźnie na sesji wyjazdowej w Wągrowcu skazał za podpalenie na rok bezwzględne więzienia *Franciszka Krawczyńskiego* ze Skoków a *Stanisławę Średzką* z Roszkowa za podpalenie swego mieszkania dla uzyskania premii asekuracyjnej na rok więzienia w zawieszeniu na 3 lata. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 292 z 18.12.1935)

Z dniem 1.01.1936 roku nowym proboszczem w Skokach zostanie ks. *Józef Echaust*, dotychczasowy mansonarz w Kościanie, kapłan, kaznodzieja i gorliwy społecznik. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 294 z 20.12.1935)

Rok 1936

Sąd Grodzki w Wągrowcu skazał w dniu 30.12.1935 r.: 1) byłego sołtysa gminy Jabłkowo *Antoniego Podsędkę* za defraudację 180 zł pieniędzy podatkowych na 9 miesięcy więzienia w zawieszeniu na 4 lata, zwrot przywłaszczonej sumy oraz na zapłatę kosztów sądowych, 2) *Antoniego Durssa* z Pawłowa Skockiego za podrobienie papierów na kontrakcie, mocą którego stał się dzierżawcą gospodarstwa, na 10 miesięcy więzienia, utratę praw obywatelskich na 3 lata i opłatę kosztów sądowych, 3) *Józefa Paterkę* ze Skoków za akt gwałtu na sześć miesięcy więzienia z zawieszeniem na 4 lata. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 2 z 3.01.1936)

W noc sylwestrową wybuchł pożar w Kakulinie u Marii Fajakowskiej. Spaliła się stodoła, maszyny rolnicze i 15 wozów słomy. Strata wynosi około 5.000 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 2 z 3.01.1936)

W nocy z 3 na 4 stycznia skradziono w Grzybowicach 10 kur i wanienkę na szkodę rolnika *Stanisława Rakowskiego*. Sprawcę kradzieży ujawniono w osobie *Stróżewskiego* z Żelic. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 5 z 8.01.1936)

W nocy z 1 na 2 bm. włamali się złodzieje przez wtłoczenie szyb do mieszkania nauczyciela *Andrzeja Dankowskiego* w budynku szkolnym w Grzybowicach. Brak nadzoru nad mieszkaniem wykorzystała szajka złodziejska i zabrała z mieszkania co tylko się dało. Ponieważ p. *Dankowski* przed wyjazdem wartościowe rzeczy ulokował u pewnego gospodarza, uniknął większej szkody. Patrol policyjny ze Skoków dogonił na szosie między Popowem a Kakulinem bandę Cyganów, która poprzednio obozowała pod Grzybowicami. Po rewizji aresztowania Cygana 24-letniego *Reinholda Brojańskiego*. („*Kurier Poznański*” nr 11 z 9.01.1936)

W dniu 13 bm. Sąd Grodzki w Wągrowcu skazał rolnika *Władysława Tronina* z Lechlinka za płacenie fałszywą dziesięciozłotówką u Żydówki *Nochemowej* w Wągrowcu, na 50 zł. grzywny. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 11 z 15.01.1936)

Sąd Grodzki w Wągrowcu za dokonanie włamania w Skokach do składu bławatnego p. *Jadwigi Rydy* zasądził *Bolesława Kondyja* z Gniezna na karę roku więzienia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 14 z 18.01.1936)

Skoki - Walne zebranie K.S. „*Węlna*” który liczy obecnie 114 członków i posiada majątek wartości 1880 zł. Wybrano nowy zarząd w składzie: *M. Pilańczyński* (prezes), *A. Stefaniak* (z-ca.), *L. Kaczmarek* (sekretarz), *M. Palaczyński* (skarbnik), *F. Giersig* (kronikarz), *M. Ossowska* (kier. sekcji kobiecej),

H. Adamska (zca kier. sekcji kobiecej), *L. Kwiatkowski* (naczelnik i kierownik gier). W skład Sądu Koleżeńskiego weszli: *A. Stefaniak*, *J. Futro*, *L. Wietrzykowski*, *Z. Glinkiewiczówna*. Komisja Rewizyjna: *A. Burzyński*, *W. Pilaczyński*, *F. Sommerfeld*. Walne zebranie mianowało członkami honorowymi: *dra Mariana Foerster*, *Teofila Kriegera* i *Leona Szalowa*. („*Kurier Poznański*” nr 29 z 19.01.1936)

Walne zebranie Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Skokach odbyło się pod przewodnictwem *ks. Echausta*. Zagaił je prezes *p. Kuhnen* witając członków zarządu okręgu z Wągrowca. Po sprawozdaniach wybrano nowy zarząd w składzie: prezes *mgr Stanisław Kuhnen*, wiceprezes *Jan Michalski*, sekretarz *Władysław Przykucki*, skarbnik *Stefan Ślósarczyk*, gospodarz *Antoni Skarbiński*, naczelnik *Klemens Baranowski*, naczelniczka *Janina Skarbińska*, opiekunka sekcji żeńskiej *Marianna Szwedowa*. Do komisji rewizyjnej weszli: *ks. prob. Echaust* i pp: *Fugiński* i *Maćkowiak*. Walne zebranie mianowało członkiem honorowym *ks. Zamysłowskiego*, byłego administratora parafii skockiej, któremu wręczono dyplom. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 22 z 28.01.1936)

Obywatelstwo miasta Skoki złożyło na pomoc dla bezrobotnych 26,60 zł w gotówce i naturalia o wartości 3,20 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 25 z 31.01.1936)

Walne Bractwa Kurkowego w Skokach odbyło się w lokalu *p. Pilaczyńskiego*. Po sprawozdaniach zarządu zebranie mianowało członkami honorowymi panów: *Szczepana Nowickiego*, *Berga* i *Brzezińskiego*. W skład zarządu Bractwa wchodzi: burmistrz *p. Smektała* (prezes), *p. dr Foerster* (zastępca prezesa), *p. Gościński* (sekretarz), *p. Ratajczak* (zastępca sekretarza), *p. S. Ślósarczyk* (skarbnik) oraz *p. Władysław Kowalski* (komendant). („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 29 z 5.02.1936)

Ziemstwo Kredytowe z Poznania ogłasza licytację gospodarstwa w Nowym Łosińcu o obszarze 30,5896 ha, wycenionego na 8.700 zł, należącego do *Piotra Kordnia*. („*Dziennik Poznański*” nr 49 z 28.02.1936)

Żeńskie Koło Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży w Skokach wystawiło ostatnio sztukę pt. „Róże i lilie”. Całość wypadła bardzo dobrze. Uroczystemu zebraniu Katolickiego Stowarzyszenia Kobiet w Skokach przewodniczyła jego prezeska *p. Tarkowska*, referat wygłosiła prezeska Koła z Kicina *p. Stopowa*. Na zakończenie przemówił do zebranych w serdecznych słowach *ks. prob. Echaust*. („*Kurier Poznański*” nr 145 z 27.03.1936)

Uroczyste zebranie katolickiego Stowarzyszenia Kobiet w Skokach odbyło się w ubiegłą niedzielę. Przewodniczyła prezeska *p. Tarkowska*. Treściwy referat wygłosiła *p. Stopowa* z Kicina; na zakończenie przemówił *ks. Echaust*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 74 z 28.03.1936)

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej w Skokach wystawiło ostatnio sztukę pt. „Róże i lilje”. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 74 z 28.03.1936)

Dnia 5 bm. odbyło się zebranie Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej w Lechlinie-Przysiece, z licznym udziałem miejscowych druhów i jako gości druhów z Ochodzy. Referat p. *Moszczeńskiej* o Królowej Jadwidze uzupełnił obszernie ks. dr *Abt*. Omawiano też sprawy aktualne. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 83 z 8.04.1936)

Skoki - Z okazji „Tygodnia propagandy przemysłu polskiego” odbyło się w ub. niedzielę po nabożeństwie, zebranie propagandowe pod przewodnictwem prezesa Towarzystwa Przemysłowego p. *Stefaniaka*. Referaty przyjęte przez licznie zebrana publiczność z aplauzem, wygłosili: ks. prob. *Echaust* i student U.P. *Marian Kaczmarek*. Referaty oparte o źródłowe statystyki za rok 1935 wywarły wielkie wrażenie na słuchaczach. Deklamacje z „Czarnej Poezji” poety narodowego Dobrzyńskiego wygłosili: *Henia Gościńska* (pt. „W hali maszyn”) i *Józio Szmert* (pt. „Maszyny”). Koncertowała orkiestra miejscowej Ochotniczej Straży Pożarnej. Zebranie zakończono wspólnym śpiewem „Boże, coś Polskę”. („*Kurier Poznański*” nr 171 z 11.04.1936)

Skoki - Staraniem Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, odbyło się w Wielką Sobotę święcenie darów, które rozdano najbiedniejszym naszego miasta. Poświęcenia ich dokonał ks. prob. *Echaust*. („*Kurier Poznański*” nr 176 z 16.04.1936)

W domu podwórzowym w stajni firmy „Młyn” w Skokach powstał groźny pożar. Przyczyną było krótkie spięcie przewodów elektrycznych w stajni. Dzięki energicznej akcji ratowniczej obwodowej ochotniczej straży pożarnej dowodzonej przez p. *Leonarda Hepnera* i przez naczelnika miejscowej straży pożarnej p. *Jasińskiego*, udało się po 20 - godzinnej walce z żywiołem pożar zlokalizować i uratować położone obok obiektu. („*Kurier Poznański*” nr 176 z 16.04.1936)

Skoki - Akcja Katolicka organizuje pielgrzymkę na odpust swego Patrona do Gniezna w dniu 26 bm. Uroczystości połączone będą z przeniesieniem relikwii bł. Bogumiła. Zgłoszenia uczestników przyjmuje wiceprezes sekcji aptekarz p. *Kuhnen* do dnia 16 bm. („*Kurier Poznański*” nr 176 z 16.04.1936)

Skoki - Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” urządza we własnej sali strzelanie konkursowe o nagrody od dnia 19 bm. do 3 maja. Nagrody wystawione są u p. *Szwedowej* przy ul. Kolejowej. („*Kurier Poznański*” nr 176 z 16.04.1936)

Skoki - Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo urządziło w dniu 7.04. kwestę publiczną. Zebrano gotówką 71,15 zł i naturalia o wartości 39,05 zł (łącznie 110,20 zł). Z zebranych darów urządzono „święcone” dla ubogich miasta Skoki i obdarzono 30 rodzin. („*Kurier Poznański*” nr 206 z 3.05.1936)

Katastrofa lotnicza w Skokach - dziś w piątek o godz. 10:25 zderzyły się tutaj w powietrzu na wysokości 500 m dwa samoloty wojskowe z 3 pułku lotniczego w Poznaniu. Jeden z samolotów runął prostopadle na ziemię i pogrzał

pod szczątkami załogę, natomiast drugi wylądował w odległości 1 km. Katastrofa zdarzyła się na przedmieściu Skoków przy drodze do Rościnna, koło cmentarza katolickiego. Mieszkańcy okoliczni pospieszyli na miejsce wypadku i wezwali pomocy lekarskiej. Na miejsce wypadku przybyli *dr Foerster* ze Skoków oraz *dr Fabianowski*. Przyczyną wypadku był silny wiatr, bowiem drugi samolot pilotowany przez sierż. pilota *Ozorkiewicza* z obserwatorem ppor. *Januszem Śliwińskim*, rzucony został silnym wiatrem na tylny ster pierwszego samolotu. Prawe jego skrzydło zostało uszkodzone i jego części spadły na podwórza i dachy domów. Pilot *Ozorkiewicz* zdołał wyrównać aparat i usiłował wylądować za miastem, ale wahał się z decyzją ze względu na pagórkowaty teren przecięty rzeką i jezioro. Ostatecznie wylądował na pagórku, wskutek uszkodzonego skrzydła samolot uderzył o ziemię i zarył się w oziminę. Pilot *Ozorkiewicz* zginął na miejscu i znaleziono go pośród zdruzgotanych części samolotu z połamanymi rękami i nogami. Podporucznik *Janusz Śliwiński* odniósł śmiertelne obrażenia wewnętrzne i skonał w kilka chwil po wypadku, gdy został wydobyty ze szczątków rozbitego samolotu. Pierwszej pomocy udzielili mu nadbiegli mieszkańcy miasteczka pp: *Roman Rochowiak*, *Zywert*, *Lemański* i *Baranowski*. Ks. *Echaust* zdążył jeszcze udzielić ostatniego namaszczenia ppor. *Śliwińskiemu*. Drugi samolot, pilotowany przez plut. *Lubiejewskiego* z obserwatorem st. sierż. *Adamczykiem*, poleciał jeszcze po zderzeniu na około 1,5 km nad las kurii arcybiskupiej w Rościnnie, gdzie spadł. Samolot po zderzeniu z ziemią skapotował, przy czym tył samolotu oparł się, na czubkach 3-metrowych świerków. Dzięki tej okoliczności pilot tracąc chwilowo przytomność, odniósł tylko wewnętrzne kontuzje. Z pomocą nadbiegła ludność i wydobyła cudem ocalonego lotnika z samolotu. Natomiast sierżant obserwator *Franciszek Adamczyk* chcąc ocalić życie wyskoczył ze spadającego samolotu na spadochronie, ale ponieważ stało się to na wysokości 50 m spadochron nie zdążył się otworzyć i runął w lesie na ziemię, poniósł śmierć na miejscu. W katastrofie zginęły więc trzy osoby: ppor. *Janusz Śliwiński* z Warszawy, sierż. *Leon Ozorkiewicz* z Pniew i sierż. *Franciszek Adamczyk* spod Poznania, ranny został plut. *Lubiejewski*. Zderzenie samolotów miało miejsce w Skokach nad domem p. *Ciszakowej*, siostry *Leona Ozorkiewicza*. Zdaniem przybyłej z Poznania komisji wojskowej na czele z mjr. *Zagórskim* i wojskowym sędzią śledczym *kpt. Downarowskim*, zderzenie się tych samolotów (typu „Poter 25”) spowodował bardzo silny podmuch wiatru. („*Kurier Poznański*” nr 214 i 215 z 8.05.1936, „*Gazeta Wągrowiecka*” nr 108 z 8.05.1936)

Akty sabotażu pod Skokami - W nocy z 3/ 4 bm. nieznani sprawcy poprzecinali linie telefoniczno-telegraficzne międzymiastowe i abonamentowe między Roszkowem i Przysieką, w lesie przy szosie Skoki - Wągrowiec. Ścięto dwie sosny grubości 23-30 cm, długości ok.18 m, które przełożono w poprzek szosy. Jedną sosnę ściętą ostrym narzędziem i drutami telefonicznymi przywiązano

do drzew szosowych jeden metr ponad jezdnią. Tej samej nocy ścięto dwie sosny w lesie pomiędzy Skokami a Łopuchowem, przy szosie Skoki -Poznań, gdzie również przerwano linie komunikacji telefonicznej i telegraficznej. Również odcinano druty telefoniczne i przewrócono sosnę w poprzek szosy. Wskutek tej przeszkody przerwana została komunikacja samochodowa i autobusowa do godz.10 rano. Sprawcy, którzy posługiwali się samochodem osobowym, są dotąd nieznani. Śledztwo prowadzi komisariat P.P. w Wągrowcu. („*Kurier Poznański*” nr 216 z 9.05.1936)

Sąd Grodzki w Wągrowcu zasądził *Wojciecha Bussego* z Grzybowic na grzywnę w kwocie 20 zł z zamianą na 4 dni aresztu, za obraźliwe wyrażanie się pod adresem posterunkowego *Wyrzykowskiego*. (*Gazeta Wągrowiecka*” nr 118 z 20. 05.1936)

W dniu 23 maja 1936 r. zmarł w wieku 61 lat *Franciszek Ksawery Glinkiewicz* ze Skoków i tam zostanie pochowany. („*Kurier Poznański*” nr 241 z 24.05.1936)

Sąd Grodzki w Wągrowcu zasądził w dniu 25 mb. recydywistę *Władysława Starzyńskiego* ze Skoków na 8 miesięcy więzienia za kradzież w 1932 r. różnej biżuterii i garderoby o łącznej wartości 600 zł.na szkodę *Emila Wajesta* z Wysokiej. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 123 z 27.05.1936)

Z inicjatywy i staraniem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Skokach, odbył się od dnia 12 do 20 bm.dziesięciogodzinny kurs przeciwigazowy. Wykłady prowadzone przez pp. *mgr Kuhnena*, *dr Fabianowskiego* i instruktora Ligi Ochrony Powietrznej Polski p. *Adamczyka*, zainteresowały szerokie koła społeczeństwa, czego dowodem 90 uczestników. Na zakończenie kursu delegat starostwa p. *kom. Skąpski* wręczył uroczysto zaświadczczenia kończenia kursu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 125 z 29.05.1936)

Sąd Okręgowy w Gnieźnie na sesji wyjazdowej w Wągrowcu w dniu 28 bm. zasądził *Mieczysława Szymańskiego* z Skoków na 2 tygodnie aresztu z zawieszeniem na 3 lata i zapłatę kosztów sądowych za słowną zniewagę, uraz cielesny i opór władzy, a *Jana Kubanka* z Lechlina za krzywoprzysięstwo w sprawie majątkowej brata, na 6 miesięcy aresztu i zapłatę kosztów sądowych. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 141 z 19.06.1936)

Sąd Okręgowy w Gnieźnie na sesji wyjazdowej w Wągrowcu skazał robotnicę *Annę Wocińską* z Wysokiej na 4 tygodnie aresztu. Podczas rewizji przeprowadzanej w jej mieszkaniu przez posterunkowego za ziemniakami pochodzącymi z kradzieży, wylała na niego strawę dla świń a potem rzuciła go pustym wiadrem. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 194 z 22.08.1936)

Wyrokami Sądu Grodzkiego w Wągrowcu skazani zostali w dniu 7 bm: *Józef Kasprzak* ze Skoków za kradzież 75 kg ziemniaków z kopca na szkodę rolnika *Pawła Huebnera* ze Skoków na 1 miesiąc bezwzględneho aresztu, a *Wacław Barzydło* i *Józef Kasprzak*, obaj ze Skoków, za kradzież 10 kaczek na szkodę *Fr. Lausensteina* z Kuszewa: *Barzydło* na rok więzienia, *Kasprzak* na 6 miesięcy więzienia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 209 z 9.09.1936)

Skoki - Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej urządziło w ubiegłą niedzielę święto druchen. Nabożeństwo odprawił ks. *prob. Echaust*. Po południu w Sali „Sokoła” odbyło się uroczyste zebranie, które zagaiła prezeska *Zofia Glinkiewiczówna*, deklamację wygłosiły *Jasińska i Rajewska*. Treściwy referat o znaczeniu Polki w szeregach katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Żeńskiej wygłosiła *Helena Adamska*. Odegrano również obrazek sceniczny. Kandydatki złożyły uroczyste przyrzeczenie, poprzedzone przemową ks. *Euchausta*. („*Kurier Poznański*” nr 422 z 12.09.1936)

Wyrokiem Sądu Grodzkiego w Wągrowcu z dnia 14 bm. zasądzony został na miesiąc aresztu *Józef Strzyżewski*, rolnik z Jabłkowa, za usunięcie inwentarza spod egzekucji sądowej. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 215 z 16.09.1936)

Świętokradztwo w kościele parafialnym w Skokach - skradziono dwa sznury pereł oraz cztery świece. Przytrzymał złodziejki w okolicy dworca kolejowego kościelny *Lutkowski*. Złodziejkami okazały się: 22 - letnia *Agnieszka Dziubek* bez stałego miejsca zamieszkania i 17-letnia *Maria Smok* też bez stałego miejsca zamieszkania, obie służące bez pracy. Zuchwałę złodziejki odstawiono do dyspozycji sędziego śledczego do Wągrowca. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 216 z 17.09.1936)

Sąd Grodzki w Wągrowcu skazał w dniu 14 bm. na miesiąc aresztu *Józefa Strzyżewskiego* z Jabłkowa za usunięcie spod zajęcia komorniczego 2 świń, 1 krowy, 9 gęsi, 27 kur, 2 sąsieków żyta i stogu siana. („*Ilustrowany Kurier Pałucki*” nr 112 z 17.09.1936)

Podczas inspekcji terenu parcelacyjnego w Jabłkowie, wójt p. *Maćkowiak* natknął się polu ornym osadnika *Bedyńskiego* na pewną ilość płaskich kamieni. Właściciel pola zapytany o ich pochodzenie oświadczył, że wyorał je wraz z urną. Zaciekawiony odkryciem przeprowadził dalsze poszukiwania i odkopał około 12 grobów skrzynkowych z urnami, które oprócz popiołów ze spalonych zwłok, zawierały pierścionki, naszyjniki, kłamry i różne spinki. *Bedyński* przypuszczał że owe metalowe ozdoby są ze złota i zamierzał je sprzedać w Poznaniu by za otrzymaną gotówkę kupić konie i inny inwentarz. Wójt zabronił mu dalszych poszukiwań i zawiadomił o znalezisku ekspedycję wykopaliskową w Biskupinie, która delegowała do Jabłkowa studenta prehistorii p. *Witolda Hensla*. Stwierdził on, że są to groby skrzynkowe od 6 do 4 wieku przed Chrystusem, a teren ten, jak wykazują ślady, był zamieszkały przez ludność pochodzenia bałto-słowiańskiego. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 221 z 23.09.1936 i nr 225 z 27.09.1936)

Sąd Grodzki w Wągrowcu skazał dnia 1 bm. *Mikołaja Adamskiego* ze Skoków za niewłaściwe zachowanie się w budynku sądu wobec woźnego sądowego, na 100 zł grzywny i 10 zł opłaty sądowej. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 230 z 3.10.1936)

Dziś po północy o godz. 0:30 wybuchł groźny pożar w pałacu letniskowym w Włóknach. Ogień powstał na strychu, gdzie od iskier wydobywających się ze szpar wadliwego komina zajęły się górne kondygnacje pałacu. Ogień wybuchł nagle i wskutek silnego wiatru rozszerzył się z wielką szybkością w chwili, gdy domownicy byli pogrążeni w głębokim śnie. W 30 min. od wybuchu pożaru przybyła na miejsce z oddalonych o 6 km Skoków tamtejsza straż pożarna, która pod sprężystym kierownictwem naczelnika obwodowego *Hepnera*, rozpoczęła akcje ratunkową, utrudnioną wskutek braku odpowiedniej ilości wody. Sikawka straży musiała nawet często stać bezczynnie i strażacy zmuszeni byli tłumić ogień przez wyciąganie hakami palących się głowni i zasypanie ich piaskiem. Toteż zdołano uratować tylko prawe nadbudowane skrzydło pałacu oraz umeblowanie sześć pokoi parterowych. Pałac spłonął doszczętnie. Na strychu spaliły się właściciele pałacu p. *Olszańskiej* oraz jej ciotce baronowej *Witinghof* wszystkie suknie, bielizna, futra i nakrycia. Na pierwszym piętrze pastwą płomieni padło umeblowanie 8 pokoi, spaliły się nakrycia stołowe, bielizna, porcelana, częściowo srebro oraz fortepian. Straty powstałe na skutek pożaru ocenia się na około 35 tys. zł. Napiętnować trzeba karygodną obojętność okolicznych sołtysów jak i gospodarzy, którzy nie przybyli na miejsce pożaru, nie dostarczyli zaprzęgów do dowożenia wody, co było przyczyną wielce utrudnionej akcji ratunkowej. W sobotę dnia 3 bm. o godz. 9:30 straż pożarna została zaalarmowana ponownie do palącego się pałacu, który z powodu niedostatecznej ilości wody poprzedniej nocy nie został zupełnie ugaszony i wybuchł rano ponownie, zagrażając prawemu skrzydłu pałacu. Po 5-ciu godzinach akcji ratowniczej udało się ostatecznie ogień zlokalizować. W imię prawdy zaznaczyć wypada, że tym razem okoliczni gospodarze dowozili wodę do sikawki, a akcją ratowniczą kierował naczelnik straży ze Skoków p. *Stanisław Jasiński*. („*Kurier Poznański*” nr 460 z 4.10. i nr 462 z 6.10.1936)

Skoki - Z okazji święta Chrystusa króla i 10-ciolecia rządów Prymasa ks. *Echaust* odprawił w miejscowym kościele uroczyste nabożeństwo. Po nim udano się z procesją na Rynek przed pomnik Wdzięczności Najśw. Serca Jezusowego, przy którym odmówiono uroczysty akt ofiarowania parafii Najśw. Sercu Jezusowemu. Uroczysta akademie urządzona staraniem Akcji Katolickiej odbyła się w sali „Sokoła.” Referat o 10-cioleciu rządów Prymasa wygłosił ks. *prob. Echaust*, który na końcu odczytał pismo hołdownicze, które zarząd P.A.K. postanowił wysłać na ręce ks. Prymasa. Drugi referat o celach i zadaniach Akcji Katolickiej na rok następny wygłosił jej prezes *Stefan Dziembowski* z Rakujad. Deklamacje wygłosiły: naczelniczka K.S.M.Ż. p. *Stefania Schniederówna* i członek K.S.M.M. p. *Kurczewski*. Na zakończenie chór kościelny pw. św. Cecylii odśpiewał pod batutą p. *Jana Herkta* dwie pieśni. („*Kurier Poznański*” nr 500 z 18.10.1936)

Z dniem 1 listopada br. właścicielem młyna motorowego w Skokach, dawniej firma „H. Giersig”, został p. *Roman Tomaszewski*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 257 z 4.11.1936)

W Skokach odbyło się zebranie Towarzystwa Przemysłowców pod przewodnictwem prezesa Stefaniaka, na którym burmistrz *Smektała* szczegółowo zapoznał zebranych z ostatnio wydanym zarządzeniem w sprawie zwalczania zwyżki cen na artykuły pierwszej potrzeby. Drugi ciekawy i aktualny referat pod tytułem: „Znaczenie oszczędności dla jednostki i społeczeństwa” wygłosił kierownik Banku Ludowego p. *Zmudziński*. („*Kurier Poznański*” nr 536 z 18.11.1936)

Sąd Grodzki w Wągrowcu skazał na *Romana i Helenę Hepnerów* ze Skoków na karę 1 miesiąca aresztu za zabicie 2 tuczników i udaremnienie w ten sposób ich egzekucji przez Urząd Skarbowy z Wągrowca. („*Ilustrowany Kurier Pałucki*” nr 142 z 26.11.1936)

Skoki - Odbyło się zebranie Klubu Sportowego „Wełna” pod przewodnictwem prezesa *Pilaczyńskiego*. Referat pt: „O sztuce obcowania z ludźmi” wygłosił wiceprezes *Stefaniak*; sprawę przedstawienia w dniu 6 grudnia referował kronikarz p. *Franciszek Giersig*. („*Kurier Poznański*” nr 552 z 27.11.1936)

Skoki - W skład nowo wybranego zarządu Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej w Skokach weszli: prezes *Zborowski*, wiceprezes *Paweł Giersig*, sekretarz *Skwierzyński*, skarbnik *Schwermer*, zastępca skarbnika *Kurczewski I* i naczelnik *Kurczewski II*. („*Kurier Poznański*” nr 552 z 27.11.1936)

Z sprawozdania Obwodowego Komitetu „Tygodnia szkoły Powszechnej” w powiecie wągrowieckim wynika, że Komitet w Skokach zebrał 263,93 zł i należy do najlepszych w powiecie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 279 z 29.11.1936)

Wyrokiem Sądu Grodzkiego w Wągrowcu z dnia 21 bm. na 1 miesiąc aresztu z zawieszeniem na 3 lata, skazana została *Stanisława Kowalczykowa* z Kakułina, za usunięcie spod egzekucji 3 świń. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 298 z 23.12.1936)

Rok 1937

W jedną z ubiegłych nocy włamali się nieznani sprawcy do zabudowań rolnika *Fryderyka Krause* w Łosińcu i skradli: kozuch, zimowe palto męskie, skórzaną kurtkę, trzy kompletne ubrania męskie, kapelusz myśliwski, bieliznę męską, dwa zimowe płaszcze damskie, płaszcz letni damski, kostium, dwie suknie jedwabne, sześć sukien wełnianych, trzewiki zamszowe, dwa szale jedwabne, sześć powłok na pościelu, cztery prześcieradła, sześć kołder (dwie adamaszkowe) dwie pary firan, osiem obrusów, walizkę i świder ciesielski. Ogólna strata sięga 2.000 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 16 z 21.01.1937)

Sąd Okręgowy w Gnieźnie na sesji wyjazdowej w Wągrowcu w dniu 20 bm. skazał *Magdalенę Urbanowską* oraz braci *Józefa i Stefana Mazurów* z Rejowca za pobicie, uszkodzenie lewej ręki i głowy robotnika *Władysława Goettschlinga* ze Skoków: Urbanowską na 1 miesiąc aresztu z zawieszeniem na 3 lata a braci Mazurów na 2 miesiące bezwzględnego aresztu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 18 z 23.01.1937)

Dnia 21 bm. pomiędzy godz. 23 i 24 spaliły się w Skokach - wsi szopa wraz z kozą i drzewem na szkodę *Kazimierza Lemańskiego*. Pożar powstał od iskier z komina. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 21 z 27.01.1937)

Skoki - 3-letni *Zbigniew Bednarek* wylał na siebie garnek wrzącej wody. Chłopiec poparzył się dotkliwie do trzeciego stopnia i zmarł niebawem wśród strasznych męczarni. Wszelka pomoc lekarska niestety okazała się bezskuteczna. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 23 z 29.01.1937, „*Kurier Poznański*” nr 43 z 28.01.1937)

Skoki - Walne zebranie Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” wybrało nowy zarząd w składzie: prezes aptekarz *Kuhnen*, zastępca prezesa ks. *prob. Echaust*, sekretarz *Wł. Przykucki*, skarbnik *Stefan Ślósarczyk*, naczelnik *Kl. Baranowski*. W skład Komisji Rewizyjnej weszli: dr *Fabianowski*, *Maćkowiak*, *Fugiński*. („*Kurier Poznański*” nr 53 z 4.02.1937)

Skoki - Walne zebranie chóru kościelnego pw. św. Cecyli wybrało nowy zarząd w składzie: *Jan Pruchniewski* (prezes), *Romuald Baranowski* (zastępca prezesa), *Zofia Glinkiewiczówna* (sekretarka), *Łaszewska* (skarbniczka), *Schwermerówna* (bibliotekarka), *Orchowiakówna i Skalerzyńska*. Do Komisji Rewizyjnej weszły: *Glinkiewiczówna*, *Wiśniewska*, *Ciastanowiczówna*. („*Kurier Poznański*” nr 61 z 9. 02.1937)

W tych dniach w Skokach zapaliła się przybudówka chlewa w zabudowaniach *Hermana Glasemanna*. Spalił się sufit chlewa, 10 kur i koza. Straty wynoszą 150 zł. Ogień spowodowała koza, która zrzuciła ze słupa palącą się lampę. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 38 z 17.02.1937)

W ubiegły poniedziałek dnia 1.03. na torze kolejowym między stacjami Sława a Skoki, wykoleiła się drezyna samochodowa. Drezyną kierował inż. *Majchrowicz*, z nim jechał szofer *Marjanowski*. Wykolejenie nastąpiło albo wskutek podłożonego na szynach kamienia, albo wskutek zbyt szybkiej jazdy. Drezyna wyskoczyła z szyn i potoczyła się dalej po torze przez ok. 30 m, po czym wywróciła się i spadła z metrowego nasypu do rowu. Została poważnie uszkodzona i nie była zdolna do dalszej jazdy. Pasażerowie wyszli w wypadku cało i mogli udać się w dalszą drogę koleją. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 50 z 3.03.1937)

Skoki - W ubiegły poniedziałek dwóch chłopców z rodzin bezrobotnych: 13-letni *Józef Kostrzewa* i 14-letni *Stanisław Konradt* ze Skoków, wybrali się do lasu Wojewódzkiego Zakład Wychowawczego w Antoniewie po drzewo

na opał. Ponieważ chcieli zebrać możliwe suche paliwo, weszli na ok. 9 m wysokie sosny i obłamywali suche sęki. W pewnej chwili gałąź na której kłęczał *Stanisław Konradt* ułamała się i chłopiec spadł doznając skomplikowanego złamania nogi w podudziu. Kolega pospieszył do pobliskiego młyna po pomoc, skąd zaalarmowano posterunek Policji Państwowej w Skokach. Na zarządzenie *dr Foerстера* ze Skoków, który wkrótce przybył na miejsce wypadku, chłopca odwieziono do szpitala powiatowego do Wągrówca. („*Kurier Poznański*” nr 113 z 11.03.1937)

Pod przewodnictwem prezesa p. *Wieczorka* odbyło się w Łosińcu zebranie Kółka Rolniczego. Referat wygłosił powiatowy instruktor rolny p. *Jurga*. Nad referatem wywiązała się rzeczowa dyskusja. Poza tym omawiano sprawy organizacyjne i fachowe. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 82 z 10.04.1937)

W zagrodzie rolnika *Władysława Barełkowskiego* w Pomarzankach wybuchł w czwartek o godz. 10-tej wieczorem pożar. Pastwą płomieni padła stodoła, obora i 10 sztuk bydła. Jako pierwsza przybyła wągrowiecka straż pożarna z burmistrzem p. *Wachowiakiem* na czele. Praca straży była utrudniona dla braku wody, gdyż studnia w przeciągu 10 min. była już wyczerpana. Dopiero po przybyciu straży z Kuszewa i po załączeniu węży obu straży, doprowadzono wodę z torfowisk odległych o 500 m do zabudowy, dzięki czemu udało się pożar zlokalizować i uchronić dom mieszkalny. Przyczyna pożaru nie została ustalona. Pogorzelec był ubezpieczony na 28.200 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 88 z 17.04.1937)

Onegdaj w nocy skradziono z pola na szkodę rolnika *Brychczyńskiego* z Lechlina siewnik. Sprawców dotychczas nie ustalono. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 90 z 20.04.1937)

W ubiegłą sobotę zmarł w Skokach znany i powszechnie poważany obywatel skocki śp. *Władysław Kowalski*, długoletni rendant kasy kościelnej i członek zarządu miejskiego, człowiek o nieposzlakowanym charakterze i wielkich zaletach ducha. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 106 z 11.05.1937)

Robotnik *Jan Majchrzak* i *Alojzy Biskup* z Łosińca za kradzież 25 kur i 3 gęsi na szkodę kolejarza *Koteckiego* z Długiej Wsi, skazani zostali przez Sąd Grodzki w Wągrówcu na 6 miesięcy bezwzględnego więzienia. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 123 z 2.06.1937)

W niedzielę 13 bm. odbył się w Bliźycach zlot młodzieży pozaszkolnej z gminy Skoki, Mieścisko i Wągrowiec-Południe. Wychowankowie placówek pozaszkolnej oświaty z Bliźyc, Długiejwsi, Łosińca, Mieściska, Popowa Kościelnego, Skoków itd. przybyli wozami w malowniczych strojach ludowych wraz z nauczycielstwem, aby wziąć udział w konkursach pieśni, inscenizacji i tańca ludowego, zainicjowanych przez Inspektorat Szkolny chodzieski. Przy dźwiękach dwóch kapel ludowych na estradzie skleconej z desek na wolnym powietrzu, prezentowały poszczególne zespoły dorobek rocznej pracy oświatowo-artystycznej.

Poza pieśniami konkursowymi: „Biały Orzeł” i „Moja Ojczyzna”, przedstawiły poszczególne zespoły dowolne prace artystyczne, i tak: zespół żeński z Długiejwsi pod kierunkiem p. *Sobczakowej* dał dożynkowy obrazek pt. „Błogosławiona dobroć” oraz tańce regionalne: „Trojak śląski” i „Przodek szamotulski”. Zespoły młodzieżowe z Bliżyc, Łosińca, Mieściska i Skoków zaprodukowały szereg pieśni narodowych i regionalnych na cztery głosy oraz kilka inscenizacji, zaś zespół z Popowa Kościelnego mazura w cztery pary w strojach wielkopolskich przy dźwiękach własnej kapeli. Zgromadzona licznie publiczność z bliższych i dalszych stron w ilości około 400 osób, oklaskami manifestowała swe radosne uczucia wobec tak pięknych owoców oświatowej pracy starszej młodzieży, prowadzonej wyłącznie przez nauczycielstwo szkół powszechnych. Sąd Konkursowy przyznał poszczególnym zespołom dyplomy uznania. Kierownikiem całości był p. *Biłozor* ze Skoków, gminny instruktor oświaty pozaszkolnej. (uczestnik) („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 136 z 17.06.1937)

W niedzielę 8 bm. odbył się Skokach Okręgowy Zlot „Sokoła”. Na przyjęcie licznych gości miasto było pięknie udekorowane. Ruch na ulicach Skoków rozpoczął się już w przeddzień zlotu, tj. w sobotę wieczorem, kiedy to zjeżdżać się poczęły sokole drużyny ćwiczące z okolicy. Na rynku koncertowała w sobotę po zapadnięciu zmroku orkiestra wojskowa, w międzyczasie puszczano efektowne rakiety. W niedzielę rano o godz. 9:30 nastąpiła zbiórka wszystkich obecnych z raportem delegatowi Dzielnicy p. *Liberze* z Poznania. W zlocie wzięło udział około 250 druhow i druzhen z Wągrowca, Kcyni, Szamocina, Gołańczy, Skoków, Mieściska, Wapna, Rogoźna i Popowa Koscielnego. Po złożeniu raportu długi pochód z ośmioma sztandarami sokolemi na czele, udał się do kościoła na Mszę św., która odprawił ks. *prob. Echaust*, wiceprezes gniazda w Skokach. Po Mszy św. wrócił pochód na rynek, gdzie przed pomnikiem Wdzięczności Najświętszego Serca Jezusowego, nastąpił akt oddania całego wągrowieckiego okręgu pod opiekę Najśw. Serca Jezusowego. Ślubowanie poprzedziła mowa ks. *Zamysłowskiego*. Słowa ślubowania powtarzane głośno przez szeregi sokole, odczytała p. doktorowa *Maria Kulińska*, prezes okręgu wągrowieckiego. Następnie na ul. Dworcowej odbyła się defilada, po czym na placu p. *Bystrzyckiego* p. *Kulińska* dokonała otwarcia zlotu. Przy dźwiękach hymnu narodowego odbyło się uroczyste wciągnięcie na maszt flagi o barwach narodowych. Dalej przemawiali: burmistrz p. *Smektała* i p. *Libera* z Poznania. Po południu odbyły się na placu popisy gimnastyczne, ćwiczenia druzhen, druhow i młodzieży, ćwiczenia na przyrządach i tańce narodowe. Wieczorem rozpoczęła się wesoła zabawa taneczna, która trwała do rana. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 185 z 14.08.1937)

Skoki - W niedzielę 25 bm. miejscowa Ochotnicza Straż Pożarna uroczystość obchodziła 25-lecie istnienia. Uroczystość rozpoczęto w sobotę capstrzykiem. W niedzielę, po powitaniu gości, naczelnik rejonowy *Leonard Hepner*

zdał raport delegatowi starosty wągrowieckiego p. *Cegielskiemu*. Po raporcie wyruszono w imponującym pochodzie do kościoła na uroczyste nabożeństwo, które odprawił ks. *prob. Echaust*. Zebranie okolicznościowe zagał prezes honorowy *Bronisław Czerwiński*, następnie obszernie sprawozdanie z 25-letniej działalności zdał sekretarz *Franciszek Giersig*: „Ochotniczą Straż Pożarną w Skokach założono w roku 1912, w początkach swego istnienia rozwijała się bardzo pomyślnie. Rozwój ten został chwilowo wstrzymany w czasie wojny światowej. Po oswobodzeniu Polski rozpoczął się nowy intensywny rozwój straży, a w ostatnich latach założono przy tutejszej straży orkiestrę”. Za 25-letnią wytrwałą pracę mianowano „Członkami Honorowymi” panów: *dra Mariana Foerstera, Bronisława Czerwińskiego, Bronisława Klewenhage, Maksymiliana Gusta i Fryderyka Schuenkiego*. Jubilatom wręczono dyplomy uznania. Dyplom Zasługi otrzymał burmistrz *Jan Smektała*. Za 15-letnią pracę w straży wyróżnieni zostali pp: *Stanisław Jasiński i Antoni Pospychała*, a za 10-letnią pracę pp: *Jan Bratka i Stanisław Kiełczewski*. Po złożeniu życzeń i odczytaniu telegramów gratulacyjnych, zakończono piękną uroczystość odśpiewaniem pieśni „Boże, coś Polskę”. W czasie zebrania kilka pięknych utworów muzycznych wykonała orkiestra straży. W uroczystości udział brały zamiejscowe OSP z Wągrowca, Wapna, Mieściska, Budziszewka, Rościnna, Sarbii, Rgielska, Miłosławic i Kiszkowa. Po południu odbyły się zawody sprawności przeciwpożarowej. („*Kurier Poznański*” nr 372 z 18.08.1937)

Ziemstwo Kredytowe w Poznaniu ogłasza licytację gospodarstwa w Łosińcu Nowym, obszaru 23,3813, wycenionego na 15.100 zł, należącego do *Bolesława Aleksandrzaka* i gospodarstwa w Bliżycach, obszaru 17,3908 ha, wycenionego na 12.800 zł, należącego do *Zofii Szafran*. („*Dziennik Poznański*” nr 189 z 18.08. 1937)

Jubileusz 80-lecia *Wacława Jeszke*, kierownika szkoły w Skokach: W dniu 28 bm. obchodzi emerytowany kierownik szkoły w Skokach p. *Wacław Jeszke* 80-letnią rocznicę urodzin. Pan *Wacław Jeszke* urodził się w dniu 28.08.1857 r. jako syn *Konstantego Jeszke* z Chojny. Ukończył seminarium nauczycielskie w Kcyni r. 1877 egzaminem na nauczyciela szkoły powszechnej. Prace nauczyciela rozpoczął w Koronowie. Po 6 latach powierzono mu 4-klasową szkołę w Gorzycach pow.żnińskiego, w której nauczał przez 22 lata, wśród przykrych nieraz warunków, bez sił pomocniczych, przy nadmiernej liczbie uczniów. Jako syn nauczyciela, którego za czasów pruskich przesiedlono ze względów politycznych do Walwaehr w Nassavi, nie cieszył się Jubilat zaufaniem niemieckich władz przełożonych, jakkolwiek obowiązki swe spełniał zawsze gorliwie i sumiennie. Nie zapominał nigdy, że jest Polakiem. Mimo szykan ze strony władz pruskich uczył powierzone mu dzieci polskie poza szkołą języka polskiego, odmawiając również żądania władz wprowadzenia nauki religii w języku niemieckim. Wobec tak jawnych objawów polskości,

przesiedlony został Jubilat z dniem 1.10.1905 r. w interesie służby określonych słowami: „Wegen politischer und nationaler Unzuverlaessigkeit” z Gorzyc do Skoków. Tutaj pod kierownictwem nauczyciela Niemca hakatysty, prawie 14 lat znosić musiał Jubilat z powodu zdecydowanego występowania w obronie polskości w szkole i poza szkołą, szykany i przykrości ze strony przełożonych władz. Doczekał się za to odzyskania niepodległości Polski. Ze zdwojonymi siłami i wrodzoną mu gorliwością pracował dalej w odrodzonej Ojczyźnie. Brał czynny udział wraz z dwoma synami, oficerami Wojska Polskiego, przy przejmowaniu z niemieckich rąk poszczególnych urzędów w mieście Skoki, pełnił przez jakiś czas funkcję komisarza obwodowego w miejsce usuniętego Niemca, wybrany został przez Radę Miejską w Skokach członkiem Magistratu, a dekretem Regencji z dnia 7 lipca 1919 r. został mianowany kierownikiem polskiej szkoły powszechnej w Skokach. Przez 8 lat pozostał jeszcze na tym posterunku, wychowując społeczeństwu szeregi przyszłych obywateli i nie spoczywając w pracy, mimo już dawno uzyskanej wyśługi lat, uprawniającej do zasłużonej emerytury. W dniu 19.10.1927 r. przechodzi na emeryturę, obchodząc w tym dniu uroczystość 50-Jubileuszu pracy zawodowej, która stała się okazją do wyrażenia Jubilatowi gorącego uznania przez władze szkolne, za sumienną i ofiarną pracę wychowawczą oraz do zamianifestowania gorących uczuć do Jubilata, jakie żywi do niego społeczeństwo Skoków. Mimo podeszłego wieku nie spoczął Jubilat na laurach. Zajmuje się nadal gorliwie pracą społeczną w miejscowych towarzystwach. W dniu 29.05.1928 roku mianowany zostaje przez Wojewodę Poznańskiego wójtem komisarycznym na obwód Skoki, który to urząd piastuje przez przeszło dwa lata. W uznaniu zasług położonych około odbudowywania odrodzonej Ojczyzny, przyznane zostało Jubilatowi zarządzeniem z dnia 28.06.1929 r. prawo do medalu „Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości”. Mimo upływającej w bieżącym miesiącu 80-letniej rocznicy urodzin, cieszy się Jubilat nadal czestwym zdrowiem, a nade wszystko poważaniem i miłością nie tylko całego obywatelstwa miasta Skoków i okolicy, ale także wszystkich tych, którzy kiedykolwiek mieli sposobność zetknąć się z jego osobą. Dlatego z okazji tak rzadko spotykanej rocznicy towarzyszą mu zewsząd serdeczne życzenia „ad multos, multosque annos”. („Gazeta Wągrowiecka” nr 196 z27.08. 1937)

W ubiegły czwartek odbyło się w lokalu p. *Pilaczyńskiego* w Skokach zebranie organizacyjne w celu utworzenia w Skokach „Polskiej Chrześcijańskiej Kasy Kredytu Bezprocentowego”. Zebraniu przewodniczył p. *Antoni Stefaniak*, prezes Towarzystwa Przymysłowców w Skokach. Zadaniem kasy jest materialna pomoc dla podupadłego rzemiosła i kupiectwa w Skokach. Obecnie najbliższym zadaniem komitetu założycielskiego w osobach pp. *Czerwińskiego*, *Stefaniaka*, *Pilaczyńskiego* i *Glinkiewicza*, jest rozwinięcie akcji w kierunku zwerbowania jak największej ilości członków, którymi mogą być zarówno

osoby które doceniają ważność silnego rzemiosła i kupiectwa polskiego, jak również osoby prawne i stowarzyszenia, w charakterze członków wspierających. Składkę dla członków rzeczywistych uchwalono w wysokości 0,30 zł miesięcznie. Po referacie zasadniczym i odczytaniu przez p. *Ratajczaka* statutu przyszłej kasy, zawiązała się ożywiona dyskusja. Następnie uchwalono założyć w Skokach taką kasę i do prawnego działania w imieniu założycieli upoważniono panów *Czerwińskiego* i *Stefaniaka*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 206 z 8.09.1937)

Epilog sensacyjnego procesu przeciw *Jana Korab Kowalskiego*, właściciela folwarku Karolin pod Skokami przeciwko p. *Antoniemu Stefaniakowi*, mistrzowi krawieckiemu ze Skoków i korespondentowi „*Orędownika*” i „*Wielkopolanina*” oraz wójtowi gminy Skoki p. *Edmundowi Maćkowiakowi*, oskarżonym przez niego o zniewagę. Kiedy dnia 18 grudnia ubiegłego roku, czyli na kilka dni przed świętami Bożego Narodzenia, wyeksmitował p. *Kowalski* rodzinę bezrobotnego *Michalskiego*, składającą się z małżonków oraz dziesięciorga dzieci, z których najmłodsze liczyło zaledwie 6 miesięcy, ani mroźne zimowe powietrze ani choroba i wycieńczenie 52-letniej matki nie przemówiły do jego serca, fakt ten podał do „*Orędownika*”, i „*Wielkopolanina*” p. *Stefaniak*, piętnując jako wysoce niehumanitarne to postępowanie. Wytoczył więc w.w. p. *Stefaniakowi* i wójtowi p. *Maćkowiakowi*, którego podejrzewał o inspirowanie tej korespondencji, skargę prywatno-karną. Po zeznaniach 9-ciu świadków pp: *Tadeusza Goetzendorf - Grabowskiego* z Lechlina, *dra Fabianowskiego* ze Skoków, komornika sądowego *Roberta Narzyńskiego*, służącej wójta *Maćkowiaka Zofii Walkowiak*, *Wacława Rożka*, sołtysa gromady Skoki-Wieś *Jana Kapusty*, urzędnika wójtostwa *Marcina Świerczyńskiego* i redaktora *Danielewskiego*, mów: *mec. Czochrowskiego* (rzecznika oskarżenia) i obrońców adwokata *dra Stanisława Celichowskiego* z Poznania i *mec. Wrzyszczyńskiego*, sąd po całodzienniej rozprawie około godz.7 wieczorem ogłosił wyrok uniewinniający obu oskarżonych, nakładając koszty postępowania sądowego na p. *Kowalskiego*. Uznał bowiem, iż chociaż postępek oskarżyciela był zgodny z prawem, to jednak nie jest zgodny z etyką. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 213 z 16.09.1937)

Dnia 14 bm. o godz.15 wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika *Ludwika Woźniaka* w Nadmłyńnie. Płomienie strawiły dach ze słomy nad domem mieszkalnym i chlewem oraz znajdujące się tam przedmioty. Strata wynosi około 1.000 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 216 z 19.09.1937)

Sąd Okręgowy w Gnieźnie na sesji wyjazdowej w Wągrowcu rozpatrywał sprawę 16-letniego *Stefana Korduli* z Lechlina o dopuszczenie się czynów niemoralnych na 5-letniej dziewczynce. Sąd skazał Kordulę na 3 lata zakładu poprawczego z zawieszeniem na 3 lata. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 219 z 24.09.1937)

Tuż przy wjeździe do Skoków od strony Poznania, nad rzeczką Wełnianką, staraniem miejscowego proboszcza *ks. Echausta* oraz Rady Kościelnej, stanęła okazała figura „Pana Jezusa dźwigającego Krzyż”. Figurę postawiono na skraju dziedzińca kościelnego, na miejscu dawniejszej dzwonnicy, którą rozebrano a dzwony przeniesiono do wieży kościelnej. W ubiegłą niedzielę, po uroczystej mszy w której udział wzięły poczty sztandarowe organizacji społecznych Skoków i z pobliskiego Roszkowa, odbyło się poświęcenie figury. Wobec licznie zgromadzonych parafian, piękne okolicznościowe przemówienie wygłosił *ks. prob. Echaust*, który następnie dokonał aktu poświęcenia. Przy sposobności zaznaczyć należy, że *ks. Echaust* mimo stosunkowo krótkiego pobytu na tutejszym probostwie, dokonał już budowy dwóch wież kościelnych, w których obecnie zawieszono dzwony; poza tym kościół zyskał nową szatę, gdyż został cały otynkowany, a ostatnio dzięki jego staraniom, postawiono okazałą figurę. („*Kurier Poznański*”, nr 514 z 10.11.1937)

W dniu 11 listopada Brązowymi Krzyżami Zasługi zostali odznaczeni pp: *Jan Kaczmarek* ze Skoków, *Konstanty Budnik* z Niedźwiedzin i *Jakub Zarnek* z Grzybowa. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 262 z 14.11.1937)

Egzamin mistrzowski w zawodzie stolarskim złożył w dniu 4.11. przed komisją egzaminacyjną w Gnieźnie *Teodor Hoffman* ze Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 281 z 7.12.1937)

W ubiegłą niedzielę około godz.15 wracał do domu drogą ze Skoków do Kakulina 58-letni *Michał Balcerek*. W pewnej chwili włożył do kieszeni palącego się papierosa i zapomniał o tym. Od papierosa zatliło się na nim ubranie i nim zdał sobie sprawę co się dzieje, stał się żywą pochodnią. Pierwszej pomocy udzielił mu *dr Foerster* ze Skoków, który stwierdził poparzenia III stopnia na całym ciele. Przewieziono go do szpitala powiatowego w Wągrowcu. Tutaj, mimo opieki i pomocy, wskutek odniesionych poparzeń zmarł w poniedziałek. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 282 z 8.12.)

Rok 1938

W nocy z 6 na 7 bm. w Kakulinie pod Skokami popełnił samobójstwo 39-letni *Emil Klatt*, urodzony dnia 22.04.1898 r. w Kongresówce. Samobójca przybył w październiku 1933 roku do swego szwagra *Szczepana Wasiaka* do Kakulina. Obecnie pracował jako robotnik rolny w gospodarstwie Hermana Haussa w Kakulinie. W przeddzień samobójstwa denat nie zdradzał żadnych objawów zdenerwowania, normalnie spożył posiłek i położył się na spoczynek. Dnia 7 bm. z rana znaleziono już jako nieżywego wisielca w stajni. Na miejsce wypadku udały się władze bezpieczeństwa, (wg książeczki urodzenia urodził się w dniu 15.05.1898 roku). („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 5 z 8.01.1939, „*Kurier Poznański*” nr 11 z 9.01.1938)

Walne zebranie Opieki Rodzicielskiej w Skokach odbyło się przy współudziale wszystkich delegatów klasowych. Wybrano nowy zarząd w składzie: *Wiktor Daniel* (prezes), *Helena Derdowa* (zastępca prezesa), *Stanisława Gadzińska* (sekretarz), *Antoni Skarbiński* (z-ca sekretarza) i *Franiszek Bartkowiak* (skarbnik). W skład komisji rewizyjnej weszli: *Jan Stiller*, *Walenty Żelazny*, *Anna Przybyłkowa* i ich zastępcy: *Henryk Górny* i *Władysław Groszak*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 14 z 19.01.1938)

Skoki - Miejscowe Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” obchodziło uroczystość łamania opłatka. Do zgromadzonych w Sali „Sokoła” członków i ich rodzin, przemówił prezes *Kuhnen*. W pięknych słowach przemawiał wiceprezes ks. prob. *Echaust*, dzieląc się z obecnymi opłatkiem. Wystawiono też jednoaktówkę, którą oddano znakomicie. Przy śpiewie kolęd spędzono kilka pięknych chwil. („*Kurier Poznański*” nr 21 z 15.01.1938)

W połowie grudnia ubiegłego roku oddalił się od swej rodziny w Skokach robotnik *Ludwik Latański*, urodzony 22.12.1882 r. w Choczy pow. kaliski i dotąd nie daje znaku życia. Ubrany był w spodnie i kurtkę manchestrową, brązową czapkę i długie buty. Ubiór mocno zniszczony. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 15 z 20.01.1938)

Zawiadowcą stacji kolejowej w Skokach został *Ludwik Kaźmierczak*, przedtem urzędujący na stacji w Kępnie. („*Kurier Poznański*” nr 45 z 29.01.1938)

Dnia 2 lutego o godz. 20-tej uczniowie Publicznej Szkoły Doksztalczącej w Skokach odegrają przy współudziale żeńskiego Kursu Wieczornego ludową sztukę pt. „Swaty” ze śpiewami, muzyką i tańcami. Sztuka nagrodzona na konkursie im. Wyspiańskiego w Poznaniu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 26 z 2. 02. 1938)

Skoki - Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej, w obecności samorządowego inspektora *Koperskiego* z Wągrówca, uchwalono na rok 1938/1939 budżet administracyjny, w dochodach i rozchodach zwyczajnych i nadzwyczajnych na kwotę 27.494 zł, budżet gazowni miejskiej w dochodach i wydatkach na 5.350 zł i rzeźni miejskiej na 4.230 zł. („*Kurier Poznański*” nr 51 z 2.02.1938)

Skoki - W niedzielę 27 bm. odbyło się walne zebranie tutejszego „Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” we własnej sokolni. Obradom przewodniczył członek honorowy ks. prob. *Zamysłowski*. Po wstępnych formalnościach członkowie zarządu składali sprawozdania z których wynikało, że gniazdo ze swych zadań wywiązało się bardzo dobrze. Urządzono między innymi: 2 przedstawienia, zabawy, wycieczki, 4 wieczorki i opłatek. Także na polu oświatowym działo się dużo poprzez wygłaszane referaty. Gniazdo dzierżawi od dwóch lat lokal, w którym urządzono wzorową sokolnię. W ubiegłym roku odbył się w Skokach zlot okręgowy, który wypadł imponująco. W wyniku wyborów do nowego zarządu weszli pp: prezes mgr *Kuehnen*, wiceprezes dr *Fabianowski*, kapelan gniazda ks. prob. *Echaust*, skarbnik *Ślusarczyk*, gospodarz *Zurowski*, naczelniczka *Jastrzębkówna*, naczelnik *Luchkowski*.

Komisję Rewizyjną tworzą pp: burmistrz *Smektała* i p. *Kaczmarek*. W dalszym ciągu obrad uchwalono budżet na rok 1938. W wolnych głosach omówiono program pracy i odbyć się mające zloty: okręgowy 10 lipca w Gołańczy, w czerwcu we Lwowie i w lipcu w Pradze. Na zakończenie przemówili: ks. *Zamysłowski* życząc gniazdu dalszego pomyślnego rozwoju i delegaci okręgu pp. *Nalewski* i *Strzelecki*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 30 z 8.02.1938)

W wyborach do władz Cechu Piekarskiego na powiat wągrowiecki, odbytych w Wągrowcu w dniu 8 lutego, funkcję przewodniczącego walnego zebrania pełnił p. *Ślósarczyk* ze Skoków, który wybrany został następnie do komisji rewizyjnej cechu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 35 z 13.02.1938)

Skoki - Walne zebranie Towarzystwa Przemysłowców uchwaliło dyplomy zasługi dla prezesa *Stefaniaka* i skarbnika *Pilaczyńskiego*. Obecny zarząd tworzą: *Antoni Stefaniak* (prezes), *Szczepan Nowicki* (wiceprezes), *Stanisław Glinkiewicz* (sekretarz), *Mieczysław Pilaczyński* (skarbnik) oraz ławnicy *Józef Król* i *Józef Rakowicz*. („*Kurier Poznański*” nr 91 z 26.02.1938)

Ogłoszenie: Mieszkanie 4-pokojowe i kuchnia u p. *H. Giersiga* w Skokach do wynajęcia. Zgłoszenia przyjmuje zarządca *Szwemin*, Wągrowiec, Janowiecka 64. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 46 z 26.02.1938)

Prezesem Akcji Katolickiej dekanatu goślińskiego zatwierdzony został doktor *Florian Fabianowski* ze Skoków. („*Kurier Poznański*” nr 91 z 26.02.1938)

Z niezaplombowanego wagonu na stacji w Skokach skradziono worek mąki 100 kg. Sprawcą kradzieży okazał się szwec ze Skoków *Antoni Boraś*, a jego współnikiem syn osadnika *Antoni Bazylla*. („*Kurier Poznański*” nr 101 z 4.03.1938)

64-letni *Gruenberg* ze Skoków podczas składania z wozu chrustu, stracił równowagę i spadł na ziemię. Doznał ogólnych kontuzji, dwukrotnego złamania kręgosłupa i pęknięcia czaszki. Pierwszej pomocy udzielił mu *dr Foerster*, jednak wskutek odniesionych obrażeń oraz podeszłego wieku, zmarł po 16 godzinach cierpienia. („*Kurier Poznański*” nr 101 z 4.03.1938)

Do tartaku w Skokach p. *Halamskiego* rolnicy zwożą z lasów państwowych drzewo do przetarcia. Przy składaniu drzewa z wozu spadł na nogę 55-letniego rolnika *Dudka* ze Skoków-Wieś ciężki kłoc drzewa. Nieszczęśliwy doznał złamania nogi poniżej kolana. („*Kurier Poznański*” nr 101 z 4.03.1938)

Na cmentarzu katolickim w Skokach znaleziono w ubiegły piątek zwłoki dwóch noworodków płci męskiej, zakopane w kartonie w krzakach. Poszukiwania za wyrodną matką w toku. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 54 z 8.03.1938)

Sąd Grodzki w Wągrowcu skazał w dniu 7 bm. rolnika *Walentego Matuszaka* z Niedźwiedzin za zniewagę czynną swego teścia *Michała Kryszkiewicza*, obecnie mieszkającego w Straszewie, na 1 miesiąc aresztu z zawieszeniem na 2 lata i na opłatę kosztów sądowych. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 55 z 9.03.1938)

W wyniku posiedzenia Rady Powiatowej w Wągrowcu, członkami rady Kasy Oszczędnościowej zostali pp: *Antoni Tomaszewski* z Glinna i *Jan Kaczmarek* ze Skoków a zastępcą p. *Wawrzyn Żak* z Łosińca. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 56 z 10.03.1938)

W dniu 21 bm. Sąd Grodzki w Wągrowcu skazał *Mieczysława Kurczewskiego* kupca z Bliżyc za sprzedaż wódki o 20% drożej niż ustalił monopol spirytusowy, na 75 zł grzywny, 7,50 zł pobrania i opłatą kosztów sądowych a robotnicę *Irenę Mazur* ze Skoków za usunięcie szafy od egzekucji przez Urząd Skarbowy, na 3 tygodnie aresztu z zawieszeniem na 2 lata pod warunkiem uregulowania pretensyj do 1 czerwca. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 68 z 24.03.1938)

Staraniem zarządu obwodu Ligii Morskiej i Kolonialnej w Wągrowcu i przy wydatnej pomocy p. por. *rezerywy Płudowskiego*, powstał nowy oddział L.M.i K. w Skokach. Zebranie konstytucyjne odbyło się w dniu 27 bieżącego miesiąca w lokalu p. *Pilaczyńskiego*, na które przybyli ze strony obwodu nacz. *Pleskiewicz* i *Dobkiewicz*. Zebranie prowadził *dyr. Laurentowski* z Antoniewa, sekretarował p. *Stankiewicz*, ławnikami byli pp. *Tomaszewski* z Glinna i *dr F. Fabianowski* ze Skoków. Zebrani postanowili powołać w Skokach oddział L.M.i K. a na wniosek *dra Fabianowskiego* do zarządu zostali wybrani pp: wójt *Mackowiak* (prezes), *Ratajczak* (wiceprezes), *Wasilewski* (sekretarz) i *Płoszyński* jako skarbnik. Do oddziału w Skokach zapisało się 25 członków. W wolnych głosach omawiano sprawę pobudowania, wzorem Wągrowca, także w Skokach odpowiedniej przystani nad jeziorem Skockim, co zebrani przyjęli z dużym zadowoleniem. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 73 z 30.03.1938)

Sąd Grodzki w Wągrowcu skazał w dniu 4 bm. *Jana Schultza* z Kakulina za kradzież lampy dynamowej od roweru stojącego w Wągrowcu w piwnicy p. *Hardego*, na szkodę rolnika *Szarwarka* z Budziejewa, na miesiąc aresztu. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 79 z 6.04.1938)

Za zasługi położone na niwie pracy społecznej, zarządzeniem Prezydenta R.P. odznaczony został „*Błękitnym Krzyżem Zasługi*” *Franciszek Brożyński* ze Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 92 z 22.04.1938)

Skoki - Odbyła się tu wystawa prac terminatorów. Otwarcia dokonał *ks. Echaust*. Na estetycznie udekorowanych stołach znajdowały się prace zawodów: szewskiego, stolarskiego, kołodziejskiego, krawieckiego, rymarskiego, kowalskiego itd. Komisja w skład której weszli: ksiądz proboszcz, kierownik szkoły i po dwóch mistrzów każdego zawodu, dokonała oceny wszystkich eksponatów. Pierwszą nagrodę uzyskali: *A. Giruk* za buty rybackie (termin. u p. *Janowiaka*), *S. Hoffmann* za buty narciarskie (termin. u p. *Janowiaka*), *H. Tetzlaff* za uździenicę (termin. u p. *F. Tetzlaffa*), *R. Kiszka* za cyrkiel (termin u p. *Urbanka*), *J. Krawczyk* za kamizelkę dwustronną (termin. u p. *Stefaniaka*), *K. Malejki* za cęgi błyskawiczne (termin u p. *Urbaniaka*) i *P. Diduch* za koło do wozu

(termin. u p. *Kucharskiego*). Ustalono, że eksponaty wyróżnione pierwszą nagrodą prześle się na wystawę okręgową do Poznania. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 108 z 12.05.1938)

Podczas tegorocznego przeglądu prac włościańskich 700 zł premii za kłacz otrzymał *Józef Schulz* z Kakulina. („*Kurier Poznański*” nr 278 z 22.06.1938)

W dniu 22 czerwca zmarł w Skokach *Teofil Krueger* emerytowany nauczyciel ze Skoków. („*Kurier Poznański*” nr 282 z 24.06.1938)

Skoki - W ubiegłą niedzielę trzech chłopców: 17-letni *Ludwik Wieczorek*, 14-letni *Walenty Józwiak* i 10-letni *Benedykt Kaźmierczak*, wybrali się kajakiem na przejażdżkę po Jeziorze Budziszewskim pod Skokami. Gdy znajdowali się 200 m od brzegu, kajak się przewrócił i wpadli do wody. *Wieczorek* i *Józwiak* zdołali dopłynąć do kajaka i kurczowo się go chwycili. *Kaźmierczak* który nie umiał pływać, zaczął tonąć. Tonącemu pospieszyli z pomocą *Stefan Rożnowski* (lat 16) i *Piotr Szczepski* (lat 17), którzy znajdowali się na brzegu jeziora. Wskutek jednak wyczerpania sił nie utrzymali tonącego na powierzchni wody i nieszczęśliwy chłopiec poszedł na dno. Z drugiego brzegu jeziora pospieszyli na pomoc rybacy bracia *Wysoccy*. Zdołali oni jedynie wyciągnąć na swoje czołno *Józwiaka* i *Wieczorka*. Zwłoki *Kaźmierczaka* wydobyto dopiero po pięciu godzinach. Śp. *Benedykt Kaźmierczak* spędzał wakacje u swego dziadka w Grzybowie, matka jego, wdowa, posiada gospodarstwo w Nininie pow. Oborniki. („*Kurier Poznański*” nr 336 z 27.07.1938)

Za działalność na polu podniesienia stanu sanitarno-porządkowego „Brązowym Krzyżem Zasługi” odznaczony został *Wincenty Swoboda* z Roszkowa a „Brązowy Krzyż Zasługi” z tytułu osiągnięć w pracy zawodowej otrzymał *Jan Kamiński* z Łosińca. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 200 z 2.09.1938)

W dniu 16 bm. powstał pożar w zagrodzie rolnika *Jana Świątkowskiego* w Bliźycach. Spalił się chlew połączony z domem lokatorskim, szkoda wynosi 7.500 zł. Na szkodę lokatorki *Pelagii Kośmickiej* spaliły się częściowo sprzęty domowe wartości 150 zł, na szkodę lokatora *Jakuba Przybysza* sprzęty wartości 300 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 216 z 21.09.1938)

„Srebrny Krzyż Zasługi” za pracę zawodową i społeczną otrzymał *Stefan Bizor* ze Skoków, a za zasługi w podniesieniu stanu sanitarnego *Walenty Żelazny* ze Skoków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 218 z 23.09.1918)

Na koszt pokrycia dachu w kościele parafialnym w Skokach odbędzie się dnia 2.10. w sali p. Glinkiewicza wielka wenta organizowana przez parafię. Dnia 26 bm. rozpoczęło się strzelanie o nagrody, które potrwa do soboty. Należy sądzić, że wentę na którą składa się koncert, różne niespodzianki i zabawa taneczna, poprze obywatelstwo miejscowe i okoliczne jak najwydatniej. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 222 z 28.09.1938)

W poniedziałek w Niedźwiedzinach zdarzył się nieszczęśliwy wypadek wskutek którego 25-letni *Józef Pudlik* utracił życie, a 10-letnia córka gospodarza

Brauna w wyniku odniesionych ran walczy ze śmiercią. Zatrudniony w charakterze robotnika rolnego *Józef Pudlik* przewoził 2 konnym zaprzęgiem maszynę rolniczą, mając na wozie 8-letniego synka i 10-letnią córkę chlebobawcy. Z powodu turkotu wywołanego na wyboistej drodze maszyną, konie spłoszyły się i poniosły. Daremnie *Pudlik* usiłował rozszalałe konie opanować. W pewnym momencie spadł z wozu tak nieszczęśliwie, że uderzył głową o słup płotu i doznał pęknięcia czaszki. Znajdujące się na wozie dzieci zostały wyrzucone na jezdnię, przy czym 10-letnia *Braunówna* doznała ciężkiego wstrząsu mózgu. Jedynie 8-letni synek *Brauna* wyszedł z wypadku względnie cało. Ponieważ wypadek zdarzył się w obrębie wsi, dlatego pospieszono nieszczęśliwym natychmiast z pomocą. Jednak dwie godziny po wypadku *Józef Pudlik* zmarł z powodu odniesionych obrażeń. („*Kurier Poznański*” nr 454 z 5.10.1938)

Bałtyckie Linie Autobusowe w Poznaniu, własność p. *M. Nawrockiego* z dniem 3.10.br. uruchomiły stałą komunikację autobusową na linii Poznań-Gdynia, przez Skoki i Wągrowiec. Wsiadając do radiofonizowanego jasnoniebieskiego autobusu o godz. 23:55 w Skokach, będzie się o godz.6:35 w Gdyni i wsiadając w Gdyni o godz.4:40, wysiada się o godz.22:00 w Skokach. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 228 z 5.10.1938)

Sąd Grodzki w Wągrowcu na sesji wyjazdowej w Skokach skazał małżonków *Hemerlingów* z Potrzebowa, każdego na 4 miesiące więzienia, za kradzież figurki Matki Boskiej przy szosie wągrowieckiej. („*Kurier Poznański*” nr 456 z 8.10.1938)

„Towarzystwo Budowy Publicznych Szkół Powszechnych” –Oddział w Skokach, zorganizowało „Tydzień Budowy Szkół”. („*Kurier Poznański*” nr 456 z 8.10.1938)

Pod przewodnictwem ks. *prob. Echausta* odbyło się zebranie parafialnego komitetu odnowienia kościoła w Skokach. Komitet urządził, poza zbiórką dobrowolnych datków na listy, jednotygodniowe strzelanie, wentę i zabawę taneczną. Sprawozdanie kasowe zdał *dr Fabianowski*. Czysty zysk wynosi 1.300 zł., co zebrani przyjęli z żywym zadowoleniem. Ksiądz proboszcz podziękował parafianom za owocną współpracę. („*Kurier Poznański*” nr 466 z 12.10.1938)

W dniu 12 bm. samochód ciężarowy browaru Kobylepole wpadł na drzewo na drodze Skoki - Roszkowo. Kierowcą był 29-letni ślusarz *Wacław Orchowicz*, obok siedział 30-letni szofer *Antoni Siudziński*, obaj z Poznania. Na platformie jechał kasjer browaru *Józef Kaczmarek*, który widząc że szofer traci panowanie nad maszyną, zeskoczył na szosę, unikając poważniejszych obrażeń. *W. Orchowicz* doznał zgniecenia klatki piersiowej, złamania prawej i czterokrotnego lewej nogi do podudzia. *Siudziński* został siłą uderzenia wyrzucony z samochodu i doznał tylko zwichnięcia prawej nogi i lżejszych obrażeń. Pierwszej pomocy udzielili pp. *Klapczyński* ze Skoków i *Bocheński* z Roszkowa, świadkowie wypadku. Wyciągnęli *Orchowicza* spod strzaskanego samochodu,

następnie zawiadomili posterunek policji w Skokach i lekarzy. Na miejsce wypadku przybyła policja oraz *dr Foerster i dr Fabianowski*, którzy nałożyli rannemu opatrunki. Przejeżdżający szosą samochód firmy „Poels” z Poznania zabrał *Orchowicza* do szpitala do Wągrowca, *Siudzińskiego* przewieziono do szpitala do Poznania. Następnie uprzątnięto dziesiątki sądków i butelek z piwem, które leżały na szosie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 236 z 14.10.1938)

Autobusem ze Skoków można dojechać też do Kcyni, Bydgoszczy, Szamocina, Mroczy, Margonina i Wągrowca. Wsiadając w Skokach o godz 8:10 lub o godz.13:20, jest się w Bydgoszczy odpowiednio o godz.10:30 lub 15:40. Kursy powrotne odchodzą z Bydgoszczy o godz 6,30 (przyjazd do Skoków godz. 8:50) i 17:00 (przyjazd do Skoków o godz.19:20). („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 236 z 14.10.1938)

Komitet V Tygodnia Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych w Skokach, na czele którego stoi *ks. prob Echaust* podaje, że przeprowadzone na terenie Skoków zbiórki uliczne przyniosły 57,38 zł. Zbierali do puszek pp. *Kobus, Kledzik, Królik, Schulz, Janasz, Piss i Żołądkiewicz*. W szkole sprzedano materiału wartościowego za 29 zł. Listy ofiarodawców przyniosły 48,36 zł, w tym: lista p. *Daniela* (prezesa Opieki Rodzicielskiej 19,50 zł), p. *Halamskiego* (właściciela tartaku 11,50 zł), p. *Wilgi* (naczelnika poczty 5,50 zł), p. *Skarbińskiego* (Młyn 4,0 zł), p. *Laurentowskiego* 2 zł, wójta *Maćkowiaka* 1,80 zł, zwiadowcy stacji p. *Kaźmierczaka* 1,56 zł i p. *Mikuły* (posterunek policji państwowej 1,50 zł). Razem zebrano 134,74 zł. Zwerbowano trzynastu nowych członków. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 240 z 19.10.1938)

Prezes zarządu Opieki Rodzicielskiej p. *Daniel* złożył w dniu 16 bm. delegatom klasowym sprawozdanie. Wynika z niego, że odbyto w ciągu roku 1937/38 ogółem 14 zebrań: 5 zarządu, 3 delegatów i 6 klasowych Kół Rodzicielskich. W ciągu roku, jak podał skarbnik, zebrano 285,25 zł składek, z czego wydano na potrzeby szkoły 271,92 zł. Po sprawozdaniu komisjoi rewizyjnej, zebrani udzielili zarządowi absolutorium. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 240 z 19.10.1938)

Komitety Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych przy szkołach zebrały: w Bliźycach 18,70 zł, w Grzybowicach 6,50 zł, w Jabłkowie 6,50 zł, Kakulinie 23,35 zł, w Lechlinie 26,92 zł, w Łosińcu 40,65 zł, w Pawłowie Skockim 16,85 zł, w Rejowcu 36,90 zł, w Skokach 134,74 zł, W Rejowcu prywatny 20,85 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 247 z 27.10.1938)

W nocy z 7 na 8 bm. złodzieje wybili szybę w oknie mieszkania rolnika *Andrzeja Westfala* w Lechlinie i skradli mu odzież i garderobę wartości 200 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 285 z 14.12.1938)

W Szczodrochowie w dniu 27.12. wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika *Ernesta Stibbego*. Spłonęła stodoła, chlew, stajnia i narzędzia rolnicze; wielkość strat ok.30.000 zł. Przyczyny pożaru nie stwierdzono. („*Kurier Poznański*” nr 595 z 30. 12.1938, „*Gazeta Wągrowiecka*” nr 298 z 30.12.1938)

Ofiary na Gwiazdkę dla dzieci bezrobotnych w Skokach złożyli ze Skoków: 4 zł *J.S. Biłozorowie*, 2 zł pastor *Rekette*, 1,50 zł *I. Marcińkowska*, 2 zł. *St. Michalska*, 0,56 zł. *St. Narożny* i 0,50 zł *Piotr Kurczewski*. Pan *R. Laurentowski* z Antoniewa przekazał 15 zł, a po 10 zł pp. *A. Kuntze* z Chociszewa i *Chłapowski* ze Stawian. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 299 z 31.12.1938)

1939

Dnia 21 stycznia zmarł w wieku 58 lat *Jan Kaczmarek*, odznaczony „Krzyżem Zasługi” powstaniec wielkopolski, członek rady i zarządu „*Rolnika*” w Skokach. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 17 z 21.01.1939)

Wyrokiem Sądu Okręgowego na sesji wyjazdowej w Wągrowcu z art. 259 k.k. skazani zostali mieszkańcy Skoków: *Józef Kordoński* i *Franciszek Sadowski*, którzy jesienią ub. roku jadąc rowerami drogą koło Pawłowa Skockiego napadli na wracającą z miasta do domu p. *Bożykową* z Pawłowa Skockiego; po powaleniu jej na ziemię wyrwali jej z ręki paczkę z zawartością firan o wartości 100 zł. Pierwszy z nich skazany został na 2 lata, drugi na 1 rok bezwzględnego więzienia. Obaj byli już wielokrotnie karani za kradzieże. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 17 z 21.01.1939)

Dnia 23 stycznia między godz. 19 a 20-tą w majątku w Roszkowie skradziono na szkodę właściciela ziemskiego p. *Stefana Dziembowskiego* z niezamkniętej stajni półszorki robocze o wartości około 60 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 22 z 27.01.1939)

W niedzielę dnia 29 stycznia odbyło się w Skokach walne zebranie Tow. Gimn. „*Sokół*” pod przewodnictwem burmistrza p. *Smektały*. Po załatwieniu wstępnych spraw formalnych, członkowie ustępującego zarządu z mgr. *Kuhnenen* na czele, złożyli sprawozdania z działalności gniazda w ubiegłym roku. Ustępującemu zarządowi udzielono pokwitowania, poczem wybrano nowy zarządu w składzie: prezes *Klemens Baranowski*, I-szy wiceprezes *dr F. Fabianowski*, II-gi wiceprezes pani *Szwedowa*, sekretarz *Władysław Przykucki*, skarbnik *Antoni Skarbiński*, naczelnik *St. Przykucki*, naczelniczka *Gertruda Augustyniakówna*, gospodarz *Żurowski*. Komisję rewizyjną tworzą: *Smykowski*, *Szalow* i *Kamiński*. Kapelanem gniazda jest ks. *prob. Echaust*. Z ramienia okręgu na zebraniu był *K. Strzelecki* w Wągrowca, który równocześnie dokonał lustracji administracyjnej. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 31 z 8.02.1939)

W ramach przeprowadzonej przez Powiatowy Komitet Pomocy dzieciom i Młodzieży akcji z okazji Gwiazdki, miasto Skoki zebrało 50 zł dla 205 dzieci oraz zebrało za 470 zł odzież dla 122 dzieci, natomiast gmina Skoki zebrała 160 zł dla 350 dzieci i odzież wartości 53 zł dla 18 dzieci. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 35 z 12.02.1939)

W wyborach do rad gromadzkich Niemcy zdobyli: 6 mandatów w Bliźycach (6 Polacy), 2 mandaty w Grzybowie (10 Polacy), 1 mandat w Jabłkowie (11 Polacy), 3 mandaty w Kakulinie (9 Polacy), 5 mandatów w Kuszewie (7 Polacy), 6 mandatów w Rościnnie (6 Polacy), 5 mandatów w Rejowcu (7 Polacy) i 1 mandat w Niedźwiedzinach (11 Polacy). W pozostałych gminach Polacy zdobyli wszystkie mandaty. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 41 z 19.02.1939)

Kandydatami „Stronnictwa narodowego” do rady miejskiej w Skokach są w: Okręgu I: kupiec *Stanisław Glinkiewicz*, właściciel nieruchomości *Hubert Lipiński*, emeryt. urzędnik kolejowy *Alojzy Ossowski*, rzeźnik *Antoni Pospychała*, mistrz kowalski *Stanisław Przykucki*, w Okręgu II: przemysłowiec *Mikołaj Halamski*, rzeźnik *Antoni Karpiński*, mistrz obuwniczy *Michał Gruszczyński*, rzeźnik *Stanisław Ciastowicz*, mistrz piekarski *Stanisław Mieszzyński*, właściciel nieruchomości *Kazimierz Markiewicz*, mistrz piekarski *Stefan Ślusarczyk*, cieśla *Leonard Hepner*, rolnik *Franciszek Kwiatek*, księgowy *Brunon Breitenhahn*, w Okręgu III : kupiec *Edward Ranke*, robotnik *Marcin Konieczny*, mistrz ślusarski *Klemens Baranowski*, właściciel nieruchomości *Wacław Woźniak*, murarz *Stanisław Szerendowski* i mistrz stolarski *Leon Szalów*. („*Kurier Poznański*” nr 90 z 24.02.1939)

Dziatwa Publicznej Szkoły Powszechnej w Skokach wystawi w niedzielę dnia 18 marca o godz.20-tej w sali p. *Glinkiewicza* fantazję sceniczną w 3 aktach pt: „Baśń o królowej Róży”. Dochód przeznaczony na zakup biblioteki uczniowskiej. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 63 z 17.03.1939)

Pan *mjr Goetzedorf-Grabowski* z Lechlina ofiarował na F.O.N. zastawę srebrną za 850 gramów, a dzieci szkolne ze Skoków 141,43 zł. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 111 z 14.05.1939)

Spółka Rybacka Jeziorowa „Maciejak” obejmuje 233,02 ha jezior Brzezno, Włókna, Maciejak i odpływy. Przewodniczącym zarządu jest *inż. Kłos*. („*Gazeta Wągrowiecka* nr 117 z 23.05.1939)

Skoki - W dniu 17 bm. odbyło się w szkole uroczyste oddanie pięciotomowej encyklopedii „Świat i Życie” do użytku szkolnego, tj. młodzież starszych klas i Nauczycielstwa. Na uroczystość zaprosił inspektor szkolny p. *Stefan Szumowski* pełny zarząd Opieki Rodzicielskiej, Radę Szkolną, nauczycielstwo i młodzież starszych klas. Przedstawiciela władzy szkolnej i wszystkich obecnych przywitała uczennica klasy VI wręczając wiązkę kwiatów inspektorowi szkolnemu, który w dłuższym przemówieniu podkreślił, że zaprosił wszystkich na tę uroczystość z uwagi na znaczenie encyklopedii w życiu szkoły, a nade wszystko z uwagi na to, że ten cenny nabytek ofiarowuje Grono Nauczycielskie na zawsze miejscowej szkole. Kierownik szkoły zainicjowawszy zbiórkę na prenumeratę tego dzieła, którego cena na rynku księgarskim wynosi 300 zł, dał dowód, że szkoła potrafi zwalczać wszystkie trudności, że nie poprzestaje na biadoleniu o brak zrozumienia dla tego rodzaju wydatków u miejscowych czynników,

ale przez składki ze swoich skromnych poborów dokumentuje pełne wyrobienie obywatelskie, zrozumienie swego posłannictwa i cichą, niereklamowaną ofiarność. Wszystkie tomy encyklopedii, zaopatrzone w imienny spis wszystkich ofiarodawców i wybrane myśli i sentencje, będą trwałą pamiątką szkoły w Skokach, będą służyły wychowaniu rozumnych i czynnych obywateli naszej Ojczyzny. Z kolei kierownik szkoły zobrazował podłoże na którym wyrosła potrzeba zaopatrzenia szkoły w encyklopedię. Obserwacje życia powojennego wykazały, że spoiwość, tężyzna i zawartość narodu wyrosły na zasadzie upowszechnienia kultury, wiedzy i techniki. Wnikliwe badania socjologiczne wykazały dalej, że upowszechnienie kultury i wiedzy musi na siebie przejąć szkoła powszechna. A jeżeli zważyć, że 90% Polscy poprzestaje na wykształceniu szkoły powszechnej, to szkoła ta może przyczynić się do spopularyzowania wiedzy wśród najszerszych warstw społeczeństwa, zasypując przepaść dzielącą elitę umysłową od reszty społeczeństwa. Uświadomiwszy sobie wartość misji, Nauczycielstwo wyrzuca ze szkoły przedwojenną niemiecką mapę i zakupuje w 1933 roku pierwszą polską mapę Europy, nie mogąc pogodzić się z tym, że działwa opuszcza szkołę nie widząc Polski wśród państw europejskich... Następnie uczeń klasy VII podziękował nauczycielstwu za ofiarę a prezes Opieki Rodzicielskiej w imieniu zrzeszonych rodziców podziękował w serdecznych słowach za ten wyczyn wychowawców. Wyrazy podziękowania złożył też przewodniczący Miejskiej Rady Szkolnej, poczem nastąpiły popisy chóru szkolnego i wspólna fotografia, upamiętniająca ten radosny w życiu szkoły moment. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 117 z 23.05.1939 i nr 118 z 24.05.1939 - skrót)

W niedzielę dnia 4 czerwca odbędzie się poświęcenie proporca K.S. „Wełna” Skoki. Po południu odbędą się zawody sportowe a wieczorem zabawa taneczna w sali p. *Glinkiewicza*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 120 z 26.05.1939)

Skoki - nauczycielstwo szkół powszechnych rejonu Skoki wyjeżdża w dniu 7 bm. na wycieczkę naukową na Zaolzie. W programie trzydniowego pobytu przewidziane są: konferencja rejonowa w Cieszynie, zwiedzanie muzeum, wzorowej biblioteki dziecięcej w Trzyńcu i największych: huty i kopalni w Zagłębiu Karwińskim. („*Kurier Poznański*” nr 254 z 6.06.1939)

Skoki - Tegoroczną, piątą z kolei wystawę prac szkoły powszechnej w Skokach, otworzył przybyły z Kuratorium wizytator okręgowy p. *Stanisław Goddecki*. W pierwszej sali znajdują się zeszyty całorocznej pracy wszystkich klas i wszystkich przedmiotów. Obok tego wykresy i ekspozyty całorocznej pracy organizacyj uczniowskich jak: harcerstwa, spółdzielni uczniowskiej „Mrówki”, L.O.P.P., szkolnej kasy oszczędności, koła uczestników T.P.B.P.S.P.P., czytelnictwa wśród młodzieży, gazetki szkolnej „Promyk Skocki” oraz dyplomy szkoły uzyskane w różnych konkursach. Obok prac uczniowskich umieszczone były prace nauczycielstwa: relief Europy w skali 1:350 000 według Romera,

encyklopedia „Świat i Życie” oraz przeszło 200 obrazów oprawionych pracą i częściowo kosztem nauczycieli. W następnej sali rozmieszczone były wszystkie rysunki i zajęcia praktyczne chłopców poszczególnych klas i prace absolwentów szkoły w postaci pięknego metalowego modelu samolotu, ceramiki, rzeźby Chrystusa Króla i pejzaże okolic. W trzeciej sali zagromadzono zajęcia praktyczne dziewcząt wszystkich klas tj. od serwetek, woreczków na śniadanie, chusteczek, poduszek aż do haftowanych w stylu kaszubskim sukienek. Wszystkie sale były ozdobione kwiatami polnymi i estetycznie rozmieszczone, czyniły dobre wrażenie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 143 z 24.06.1939- skrót)

Dnia 19 bm. z inicjatywy prezesa Koła Związku Rezerwistów w Skokach chorążego pilota *Wiktora Daniela* oraz sekretarza plutonowego rezerwy *Jana Stillera*, zorganizowano w Bliźycach Placówkę Z.R. należącą do Koła w Skokach. Po obszernym sprawozdaniu prezesa oraz wygłoszeniu przez niego referatu pt: „Armia rezerwowa” oraz zaznajomieniu członków ze statutem Z.R., przyjęto jednogłośnie założyć placówkę w Bliźycach. Komendantem jej został wybrany podporucznik rezerwy *Stefan Kochański*, kierownik miejscowej szkoły. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 144 z 25.06.1939)

Rościnnu - Onegdaj w godzinach rannych wybuchł pożar w zabudowaniach u wdowy *Kissmanowej*. Pastwą płomieni padł chlew który spalił się doszczętnie. Zdołano uratować prawie cały inwentarz. Pożar powstał prawdopodobnie od iskier wydobywających się z komina pralni, gdzie mieścił się piec do pieczenia chleba. Wiatr przeniósł iskrę na stojący opodal chlew. Na miejsce pożaru przybyły OSP z Rościnna, Skoków i Budziszewa. Straty ocenia się na 4.000 zł. Część pokryje ubezpieczenie. („*Kurier Poznański*” nr 294 z 1.07.1939)

Poświęcenie pomnika św. Jana Bosko w Wojew. Zakładzie Wychowawczym w Antoniewie. - W ubiegłą niedzielę Zakład ten obchodził 25 lat swego istnienia. Rocznicę tę postanowiono uczcić wystawieniem pomnika temu, który jest opiekunem zakładu i według którego zasad wychowuje się w nim młodzież. Po uzyskaniu odpowiednich funduszy ze Starostwa Krajowego w Poznaniu, myśl ta została zrealizowana i wybudowano pomnik św. Jana Bosko przy wejściu do zakładu. Z rozpisanego konkursu w Państwowej Szkole Zdobniczej w Poznaniu wpłynęło 7 projektów, z których wybrano projekt młodego rzeźbiarza p. *Wiśniewskiego* z Wrześni. Wiele pomocy w zrealizowaniu zbożnego dzieła dali księża Salezjanie. Za ich to przyczyną w dniu 30 czerwca ub.r. sprowadzono do kaplicy zakładu relikwie św. Jana Bosko i wartościowy obraz, który został umieszczony w ołtarzu kaplicy. Uroczystości poświęcenia pomnika poprzedziły 5-dniowe rekolekcje prowadzone przez Salezjanina ks. prof. *Władysława Bartona*. Na niedzielną uroczystość przybyli do Antoniewa pielgrzymi ze Skoków i Raczkowa oraz zjechali: przedstawiciel Starostwa Krajowego z Poznania ze Starostą Krajowym p. *Begalem* na czele, dyrektor i inspektor księży Salezjanów ks. *Stodyczek* z Poznania i ks. *Cieślar* z Krakowa.

Po powitaniu przybyłych przez inicjatora budowy pomnika dyrektora *Romana Laurentowskiego*, przemawiał Starosta Krajowy p. *Begale*, który dał krótki zarys historii Zakładu oraz w serdecznych słowach podziękował wszystkim, którzy przyczynili się do ukończenia pięknego dzieła. Poświęcenia pomnika dokonał ks. *dziekan Czybiński* z Łągiewnik Kościelnych, po czym pięknie przemawiał ks. *dyr. Stodyczek*. Jeden z wychowanków wygłosił piękną deklamację o św. Janie Bosko a wychowankowie z towarzyszeniem orkiestry zakładowej pod dyrekcją p. *Urbana* odśpiewali pieśń do św. Jana Bosko pt.: „Drogiemu Ojcu nućmy pieśń”. Piękną uroczystość zakończono wspólnym odśpiewaniem „Boże, coś Polskę”. („*Kurier Poznański*” nr 300 z 5.07.1939, „*Gazeta Wągrowiecka*” nr 153 z 7.07.1939, „*Dziennik Poznański*” nr 151 z 5.07.1939)

Nowe placówki w Kakulinie i Łosińcu Koła Związku Rezerwistów w Skokach powstały dzięki wyteżonej pracy zarządu tego Koła: prezesa chorążego pilota rezerwy *Wiktora Daniela*, sekretarza plutonowego rezerwy *Jana Stillera* oraz instruktora wychowania obywatelskiego ppor. rezerwy *Leona Żołądkiwicza*. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 159 z 14.07.1939)

Skoki - Odbył się tu powiatowy zjazd Ochotniczych Straży Pożarnych. O godz. 10 odbył się raport, po czym wymaszerowano do kościoła parafialnego na uroczyste nabożeństwo, które odprawił ks. *prob. Echaust*. Podczas nabożeństwa przygrywała orkiestra O.S.P. ze Skoków. Następnie odbyła się na rynku defilada, a po południu od godz. 14 do 17-tej na stadionie miejskim zawody strażackie. Szczególnie wyróżniły się zawody strażackie i ratownicze drużyny skockiej, która jako jedyna stanęła do ćwiczeń w trzecim stopniu. W czwartym stopniu uzyskały premie: 1. Sarbia (68 pkt.), 2. Wapno drużyna męska (68 pkt), 3. Wapno drużyna żeńska (65 pkt) 4. Rościnnno (62 pkt.), 5. Łopienno (52 pkt), 6. Kłodzin (50 pkt), 7. Miłosławice (20 pkt). („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 160 z 15.07.1939)

Skoki - W niedzielę w nocy podczas burzy uderzył zimny piorun w zabudowania 35-letniego *Edmunda Sywerta* raniąc go lekko oraz 15-letnią *Kazimierę Sywert*. Prócz uszkodzenia budynku zabita została koza. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 163 z 19.07.1939)

Tej samej nocy w Potrzeznowie uderzył piorun w stodołę wdowy *Spitzerowej*. Wskutek silnego wiatru ogień przerzucił się na dalsze zabudowania gospodarcze. Pastwą żywiołu padły: stodoła, dwa chlewy, szopa, wozownia, wszystkie narzędzia gospodarcze, 25 świń oraz kilkadziesiąt sztuk gęsi, kaczek i kur. Tylko dzięki akcji ratowniczej O.S.P. ze Skoków i Budziszewka zdołano uratować dom mieszkalny który częściowo opróżniono oraz konie i bydło. Straty ocenia się na 25.000 zł, które tylko częściowo pokryje ubezpieczenie. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 163 z 19.07.1939)

Zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych zmienione zostały granice kilku miejscowości powiatu wągrowieckiego, w tym miasta Skoki, wsi Grzybowice i Stawiany. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 172 z 29.07.1939)

W zagrodzie rolnika *Otona Nikla* w Grzybowie powstał pożar którego pastwą padła stodoła z 10 wozami siana. Wskutek wiatru ogień przeniósł się na zabudowania *Stefanii Kobus*, której spłonęła stodoła z tegorocznymi zbiorami. Straty u p. *Nikla* oblicza się na 1.600 zł, u p. *Kobus* na 8.000 zł. Pogorzelcy są ubezpieczeni. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 191 z 22.08.1939)

W ub. niedzielę na jeziorze Włókna koło Skoków zaczął tonąć 17- letni *Zenon Nijakowski*, praktykant zakładu św. Wojciecha w Poznaniu. Tylko dzięki pomocy natychmiastowej pp. *Macieja Świątkowskiego i Stanisława Nowaka*, którzy z narażeniem własnego życia wydobyli tonącego, uratował się on od niechybnej śmierci. („*Gazeta Wągrowiecka*” nr 193 z 24.08.1939)

INDEKS NAZWISK

Abt ks.dr prob. Lechlin	64, 87, 88, 99, 104, 106, 107, 108
Adamczyk Franciszek	115
Adamczyk	116
Adamek ks. prob. Murowana Goślina	46, 88, 107
Adamska Helena, Skoki	32, 111, 113, 117
Adamski Mikołaj, Skoki	64
Adamski, listonosz, Skoki	65
Adamowicz	102
Ajczak, Skoki	89
Aleksandrzak Bolesław, Łosiniec Nowy	123
Andrzejewska, nauczycielka, Skoki,	27
Andrzejewski, Antoniewo,	27
Andrzejewski, nauczyciel, Skoki	50
Antczak, Wągrowiec	106
Antkowiak, Grzybowo	38
Arendt Florian, Skoki	111
Arendt, Skoki	56
Augustyniakowa, Skoki	61, 74, 82
Augustyniakówna Gertruda, Skoki	133
Badurska, Skoki	74
Balcerek Michał, Kakulin	126
Baniczek Bernard, Potrzebanowo	108
Baranowska Helena, Skoki	76
Baranowski Klemens, Skoki	31, 32, 38, 41, 45, 46, 49, 53, 64, 71, 79, 82, 89, 106, 113, 120, 133, 134
Baranowski Roman, Skoki,	38, 51
Baranowski Romuald, Skoki	120
Baranowski Stefan, Skoki	11
Baranowski, Skoki	40, 43, 86
Barełkowski Władysław, Pomarzanki	121
Baron Roch, Rejowiec	34
Bartkowiak Franciszek, Skoki	127
Barton Władysław ks. prof.	136
Bazylla Antoni, Skoki	128
Bażydło (Barzydło) Wacław, Skoki	102, 109, 116
Bąk, Mieścisko	26
Bechiński, Skoki	14
Bednarek Zbigniew, Skoki	120
Bedyński, Jabłkowo	117

Bedziński Józef, Skoki Piaski	11
Bednarek, inspektor	37
Begale, Starosta Krajowy	136, 137
Bejmowicz Stefan, Gniezno	92
Berg, Skoki	113
Bernaczek Gustaw, kpt	25, 26
Beszterdowa, Kicin	88
Białożyński, Ochodza	96
Biłozor Stefan, kierownik szkoły, Skoki	50, 56, 61, 71, 73, 85 87, 95, 110, 122, 130
Biłozorowie J. S., Skoki	133
Birkholz	62
Biskup Alojzy, Łosiniec	121
Bnuerle Wilhelm, Kuszewo	102
Bobiner Berthold, Łosiniec	44
Bocheński, Roszkowo	131
Bochyński, Skoki	42
Bonowski Kazimierz, Wągrowiec	24, 25
Boraś Antoni, Skoki	128
Borkowski Wacław, Brzezno	99, 102
Bożykowa, Pawłowo Skockie	133
Brandenburger Alfred, Skoki	41
Brandt Franciszek, Kuszewo	15
Braś Piotr, Łosiniec	17
Bratka Jan, Skoki	92, 123
Braun, Niedźwiedziny	131
Breitenhahn Brunon, Skoki	134
Brojański Reinhold	112
Broniecki Bolesław, Bliżyce	62
Brożyński Franciszek, Skoki	129
Brychczyński, Lechlin	121
Brząkała, Pawłowo Skockie	69
Brzeziński, Skoki	113
Buchowska Cecylia z d. Reli, Jabłkówko, Pomarzaneki	82, 111
Buczowski Wacław, Skoki	13, 14, 24
Budnik Konstanty, Niedźwiedziny	126
Budnik Michał	108
Budny St., Skoki	56
Burdecki, Potrzebanowo	78
Budzyński, Skoki	110
Burzyńska Maria	34

Burzyński Alojzy	51, 64, 79, 113
Burzyński Czesław	73
Burzyński, Skoki	54
Burzyński Józef, Skoki	34, 49, 82, 89
Busse Albert, Grzybowo	21
Busse Wojciech, Grzybowice	21, 116
Buszyński, Skoki	29
Bystrzycki, Skoki	90, 122
Cegielski Teodor, Skoki	32, 45, 49
Cegielski, Wągrowiec	31
Celichowski Stanisław, mecenas	125
Chęciński, Poznań	20
Chęciński, Skoki	21
Chłapowska, Stawiany	49, 53, 88
Chłapowski Zygmunt, Stawiany	10, 20, 101, 109, 111, 133
Chrzanowski, Wągrowiec	101
Chudzikowa, Rakujady	80
Chwalisz Ludwik, Nowy Gościńiec	17
Ciastowiczówna Apolonia, Skoki	32, 120
Ciastowicz Hieronim, Skoki	40
Ciastowicz Stanisław, Skoki	40, 134
Ciastowicz, Skoki	31, 94, 104
Cichocka Gertruda	108
Cichocki Jan, Gdańsk	70
Cichocki inż., Skoki	106
Cichocki, Wągrowiec	26
Ciemny, Skoki	29, 41
Cieślak ks., Kraków	136
Ciszakówna Teodora, Skoki	33
Ciszakowa, Skoki	115
Ciszak M., Skoki	79
Ciszak Sylwester, Skoki	14
Ciszak Walerian, Skoki	110, 111
Cylkowski A., Skoki	37, 38, 41, 55
Cywiński Zygmunt, malarz, Warszawa	68
Czerep	73
Czerwińska Helena, Sławica	91
Czerwińska M., Skoki	64, 79, 83
Czerwiński Bronisław, Skoki	22, 31, 38, 54, 55, 77, 108, 123
Czerwiński Marian, Skoki	75
Czerwiński, Skoki	28, 36, 73, 86, 104

Czochrowski, mecenas	125
Czosnowski, Kiskowo	101
Czybiński, ks dziekan, Łagiewniki Kościelne	137
Daczkowska Maria, Jabłkowo	30
Daherr, Kakulin	11
Daniel Wiktor, Skoki	42, 87, 90, 127, 132, 136, 137
Danielewski, redaktor	125
Danielski Antoni, Smolarki	12
Dankowski mgr, Wągrowiec	37, 70,
Dankowski Andrzej, nauczyciel, Grzybowice	112
Dembek Franciszek, nauczyciel, Łosiniec	30
Derda, Skoki	55
Derdowa Helena, Skoki	61, 108, 127
Dębowski, Skoki	83
Diduch P., Skoki	129
Diel Edmund, Rejowiec	27
Dobkiewicz	129
Dobrzykowski Ignacy, Stawiany	96
Doesterhoeft, Brzezno	100
Dolacki, Wągrowiec	36
Downarowski	115
Drab, Lechlin	27
Drost dr, Poznań	31
Druszewski L.A.	74
Drzewiecki, Skoki	43
Dudek, Miączynek	73
Dudek Franciszek, Skoki	105
Dudek, Skoki	128
Duja Alfons, Pawłowo Skockie	96
Durss Antoni, Pawłowo Skockie	112
Dymek ks. bp.	46, 64
Dziel Edmund, Rejowiec	31
Dzielowa Irena, Nadmłyn	101
Dziembowski, Przysieka	13
Dziembowska M., Przysieka	11
Dziembowska Urszula, Roszkowo	26
Dziembowski Czesław, Roszkowo	13
Dziembowska, Rakujady	46, 50, 76, 88
Dziembowski Stefan, Rakujady	22, 24, 25, 27, 33, 71, 88, 108, 118, 133
Dziubek Agnieszka	117

Echaust ks. prob., Skoki	112, 113, 114, 117, 118, 120 122, 123, 126, 127, 129, 131, 132, 137
Ehrenberg (Erenberg), Poznań	31, 100
Eliński Andrzej, Kakulin	30, 78
Emke, nauczyciel, Skoki	50
Endler Reinhold, Chociszewo	105
Ey Bronisław, Skoki	27
Fabjanowski Florian, lekarz, Skoki	108, 115, 116, 120, 125, 127 128, 129, 131, 132, 133
Fasiecki sędzia, Wągrowiec	50, 77
Ferster Stanisław, Skoki	93
Fertsch Marian, Skoki	41
Festowa, Skoki	73
Flenc, Skoki	33
Fleus, Skoki	78
Florczyk Edmund, Skoki	80
Foerster Maria z d. Buchowska, Skoki	23, 108
Foerster Marian dr, Skoki	19, 23, 40, 51, 55, 63, 69, 71, 72, 73, 74, 77 81, 84, 86, 87, 90, 91, 93, 99, 100, 102 105, 108, 110, 113, 115, 121, 123, 126, 128, 132
Foersterówna Anna, Skoki	23
Folwarczy Ludwik	66
Franke, Szczodrochowo	66
Frasoński Franciszek, Skoki	90
Frączak	74
Frieder, Brzezno	10
Fugińska, Skoki	80
Fugiński, Skoki	40, 43, 75, 78, 102, 104, 113, 120
Fujakowska Maria, Kakulin	112
Futro A., Skoki	102
Futro Jakub, Potrzeanowo	92, 113
Futro Józef, Skoki	54, 79
Futro Włodzimierz, Skoki	34
Gaca Franciszek, Skoki	31
Gaca Jan, Skoki	94
Gacówna Zofia, Skoki	32
Gadzińska Stanisława, Skoki	127
Galasz, Skoki-wieś	100
Galuba	52
Gasik Jan, Piła k/Skoków	33
Giersig (Gersig, Gierzig) Franciszek, Skoki	38, 51, 79, 86

Giersig Franciszek Ksawery, Skoki	29, 54, 110, 112, 119, 123
Giersig. H., Skoki	128
Giersig Paweł, Skoki	119
Giersig Z., Skoki	79
Giersig, Skoki	55, 67
Giersigowa (Gierzigowa), Skoki	83, 103
Giruk. A., Skoki	129
Gladatsch Robert, Bliżyce	30
Glaczyński Zenon inż., Wągrowiec	108
Glasemann Herman, Skoki	120
Glinkiewicz Fr., Skoki	42, 116
Glinkiewicz Stanisław, Skoki	38, 42, 79, 92, 128, 134
Glinkiewiczówna Zofia, Skoki	32, 45, 53, 67, 76, 78, 83, 87
	90, 93, 97, 98, 103, 113, 117, 120
Gładysz, Bliżyce	89
Głowiński Michał, Storzyniec	30
Głownikowski, Stawiany	34
Głuszek Wojciech, ks. prob. Raczkowo	42
Godecki Stanisław, wizytator	
Godzich Kazimierz, Skoki	35, 64
Godzichówna Zofia	111
Godzichówny, Skoki	95, 111
Goettschling Władysław	40, 94, 120
Goetzendorf-Grabowska Maria z d. Garczyńska, Lechlin	9
Goetzendorf-Grabowski Tadeusz, Lechlin	12, 13, 19, 26, 27
	106, 125, 134
Gołembowski Marian, Skoki	36, 90, 94
Gołuchowski, Lechlin	27
Goncik Jan, Skoki	24, 27
Gorajcki, Skoki	54
Gościński Henryk, Skoki	46
Gościńska Henia, Skoki	114
Gościński Władysław	76, 91
Gotszling(Gottschling) Stanisław, Skoki	94,101
Górecki Leon, Stawiany	53
Górczyński, Skoki	13
Górny, Mieścisko	26
Górny Henryk, Skoki	109, 127
Górny, Skoki	36, 68
Górski Jan, Skoki	11
Górski por., Wągrowiec	50

Graczyk Alojzy, Nadmłyn	34
Graj Jan	108
Grobelny Ignacy, Sława	38
Grodzki, Bydgoszcz	25
Grocholski Antoni, Skoki	105
Grocholski Wojciech, Skoki	105
Gronet Ignacy	108
Gronowicz Franciszek, Nadmłyn	41
Groszak Władysław, Skoki	127
Gruenberg, Skoki	128
Gruszczyński Michał, Skoki	134
Gruszczyński, Skoki	42
Gruszka, Lechlin	27
Grzechowiak, Skoki	19
Grzegorzewski, Skoki	40
Grześkowiak, Skoki	75
Gust Maksymilian, Skoki	60, 86, 123
Guzien, Rejowiec	97
Haczek Marcin, Rejowiec	80
Hagel Fryc, Skoki	23, 93
Halamski Mikołaj, Skoki	128, 132, 134
Handrysiówna Barbara, dentystka, Skoki	38
Harlicki Wincenty, Skoki	51
Harzke Emma, Skoki	10
Haase, ks. dziekan, Kicin	46, 64, 88, 107
Hardy, Wągrowiec	129
Hedt, Rejowiec	60
Hemerlingowie, Potrzeznowo	131
Hensel Witold	117
Hepner Helena, Skoki	119
Hepner Leonard, Skoki	86, 114, 122, 134
Hepner Roman, Skoki	87, 119
Hepner Stanisław, Skoki	92
Herkt Jan, Skoki	15, 33, 50, 71, 74, 76, 90, 97, 118
Hlond kard.	36, 43, 110
Hoch Gustav, Dzwonowo	12
Hoffman Teodor, Skoki	79, 126
Hoffmann S., Skoki	129
Huebner Paweł, Skoki	116
Hudzik, Rakujady	81
Hurtig Władysław, Skoki	90

Huth, Skoki	81
Iwiński	47
Jackiewicz, Skoki	54
Jagnacy, sołtys, Runowo	19
Jakuszowa Leokadia, nauczycielka, Skoki	83, 89, 91
Jaliński Wojciech, Jabłkowo	29
Jamroży Hieronim, Łosiniec	19
Jan V herbu Doliwa	57
Janasz, Skoki	132
Jankowska, Skoki	72
Jankowski Antoni, Skoki	52
Jankowski Wiesław, por.	86
Jankowski, inspektor szkolny	16
Janowiak Konstanty, Skoki	47, 65, 129
Janowicz Maksymilian, Jeżyce	9
Jans, Skoki	78
Januchowski St. Skoki	42, 43
Janusz z Podlesia	57
Jarosz, administrator, Jabłkowo	96
Jaroszyk Franciszek, Kłeczek	17
Jarząbkowa, Rakujady	56
Jarząbkowa, Skoki	29
Jarząbek Stanisław, Rakujady	56
Jarząbkówna, Skoki	127
Jarzębowski (Jarzembowski) Antoni, Skoki	24, 27
Jarzębowski Stanisław, Potrzebanowo	47
Jasiecki, Skoki	40
Jasińska, Skoki	117
Jasiński Stanisław, Skoki	22, 89, 91, 118, 123
Jasiński, Skoki	13, 78, 86, 114
Jaskólski Jan, Skoki	68, 87
Jastrząbek Stanisław, Rakujady	56
Jastrząbkówna, Rakujady	56, 127
Jaśniak Ignacy, leśniczy, Pawłowo Skockie	89
Jaworski-Sas Władysław, Skoki	10
Jaurzanka J.	108
Jesowa, Skoki	44
Jessa Stefan	25
Jeszke Konstanty, nauczyciel, Chojna	123
Jeszke Stanisław, nauczyciel, Skoki	11, 13, 16
Jeszke Wacław, kierownik szkoły, Skoki	89, 123

Jeszke, żona nauczyciela, Skoki	31
Jeszke kpt, Grudziądz	13
Jędrzejczak, Skoki	42
Jęski, ks. kan.	64
Joachimiak, Skoki	84
Józwiak Walenty, Skoki	130
Jung, wójt, Skoki	49
Jurga	121
Juska Jan, Nadmłyn	17, 18, 37
Julski, komendant policji, Wągrowiec	77
Kaczmarek Jan, naczelnik poczty, Skoki	69, 89, 91, 92, 94, 106 126, 129, 133
Kaczmarek L., Skoki	112
Kaczmarek Marian	114
Kaczmarek M., Skoki	68
Kaczmarek, Skoki	31
Kaczmarek Józef, Kobylepole	131
Kaczmarkówna Mirka, Skoki	71
Kaczmarkówna J., Skoki	61, 82, 88
Kaletniewski, Skoki	39
Kalisz Marianna, Wągrowiec	111
Kałek Józef, Zbietka	105
Kamiński J. Skoki	24
Kamiński Jan, Łosiniec	130
Kamiński W. Skoki	82
Kammer Wilhelmina, Lechlin	109
Kapusta Jan	125
Kapusta Józef, Skoki Dominium	55, 62
Kapustowa, Skoki Dominium	55
Karczewski, Skoki	36
Karga, Mieścisko	26
Karolak Jerzy, malarz, Warszawa	68
Karpiński Antoni, Skoki	134
Karwacki Franciszek	96
Kasprzak Józef, Skoki	116
Kasprzak Stefan, Skoki	89
Kasprzak, Skoki	44, 54, 98
Katc (Katz, Kats) Jan, dentysta, Skoki	61, 79, 82, 87, 98
Kauss Herman, Kakulin	109
Kawa Antoni, Kuszewo	102
Kawczak Józef, Skoki	109

Kaźmierczak Benedykt, Skoki	130
Kaźmierczak Ludwik, zawiadowca stacji, Skoki	127, 132
Kaźmierska Janina, Poznań	72, 88
Kąsinowski Władysław, Skoki	9
Kejman Antoni, Wysoka	111
Keng-Ba Józef, ks. prob. Raczkowo	29
Kiełbasiewicz Józef, Skoki	110
Kiełczewski Stanisław, Skoki	123
Kiełczewski Wiktor, Skoki	79
Kiełczyński Wiktor, Skoki	32
Kędziora Czesław, Jabłkowo	93
Kissman, Budziszewice	66
Kissmanowa, Rościnnio	136
Kiszka R., Skoki	129
Klanowski, kierownik szkoły, Skoki	26 , 39, 43, 46
Klanowski, Poznań	20
Klapczyński Michał, Skoki	48, 57
Klapczyński, Skoki	44, 50, 131
Klatt Emil, Kakulin	126
Klatt Gottlieb, Skoki	45
Kledzik, Skoki	47, 132
Kledzikowie, Skoki	47
Klemenhausen Bronisław, Skoki	86, 92, 123
Klorek Władysława, Skoki	37
Klucz, nauczyciel, Rejowiec	106
Kluszka Kazimierz, Rejowiec	33
Kłós inż.	134
Kłosińska Maria, Łosiniec	19
Kłosiński Leon, Łosiniec	19
Kłosiński Kazimierz, Łosiniec	19
Kober Henryk, Bliżyce	28
Kobusówna Stefania	78, 80, 83, 90
Kobus Stefania, Grzybowo	138
Kobus Władysław, Skoki	41
Kobus, Skoki	132
Kochański Stefan, kierownik szkoły, Bliżyce	136
Kochmann Elias, Skoki	11
Koenig Jan, Skoki	57, 89
Kołodziejczak, Skoki	91
Kondrat Stanisław, Skoki	120, 121
Kondyja Bolesław, Gniezno	112

Konieczny Marcin, Skoki	134
Konowałow	73
Kończakówna, Skoki	14
Kopankiewicz Julian, naczelnik poczty, Skoki	100, 108
Koperski, Wągrowiec	127
Kopydłowski Stanisław, Lechlin	109
Korczak Jan, Rościnnó	11, 22
Kordnia Piotr, Nowy Łosiniec	113
Kordoński Józef, Skoki	133
Kordula Stefan, Lechlin	125
Kordura Piotr, Łosiniec	19
Koryciak Stanisław	31
Korysiak, Skoki	43
Kosicki, Wysoka	77
Kosmowski, Brzezno	99
Kostrzewa Józef, Skoki	120
Kostrzewa Kazimierz, Skoki	96
Kośmicka Maria, Bliżyce	109
Kośmicka Pelagia, Bliżyce	130
Kośmicka, Murowana Goślina	84
Kotarski Jan, Skoki	109
Kotecki, Długawieś	121
Kotyński Franciszek	65
Kowalewski Marian, Kakulin	94
Kowalczyk Stanisław, Kakulin	108
Kowalczyk Walerian, nauczyciel, Łosiniec	13, 30
Kowalczykowa, Kakulin	119
Kowalska Cyryla, Skoki	71
Kowalska Janina	108
Kowalski Jan Korab, Karolin	125
Kowalski Władysław, Skoki	22, 30, 32, 42, 55, 77, 85, 87, 99, 113, 121
Kozłowska, Skoki	53, 76
Krawczyk J., Skoki	129
Krawczyński Franciszek, Skoki	111
Krause Fryderyk, Łosiniec	119
Kron, Wągrowiec	34
Krowicka Helena, malarka, Warszawa	68
Król Józef, Skoki	55, 79, 82, 98, 128
Królik Ryszard, Skoki	19
Królik, Skoki	132
Królikowska, Skoki	80

Królówna Stefania, Skoki	32, 79, 83
Krieger Teofil, Skoki	113
Krueger Teofil, nauczyciel	15, 16, 130
Krupa, Rejowiec	22
Krupowie, Lechlinek	29
Kryszkiewicz Michał, Straszewo	128
Krzywoszędzki, Skoki	90
Krzyżanowski Włodzimierz inż.	108
Kwiatek Franciszek, Skoki	134
Kwiatkowski L., Skoki	113
Kubacki, Skoki	13, 40, 42
Kubacki Alojzy, Skoki	45, 79, 97
Kubacki Stefan, Skoki	27, 42, 53
Kubacki Tadeusz, Skoki	52
Kubacki W., Skoki	38
Kubanek Jan, Lechlin	116
Kubiak Stanisław, Łosiniec	19
Kubicki, Skoki	40, 43
Kubiński Andrzej, Raczkowo	44
Kubistalowa Jadwiga	108
Kubisz, Mieścisko	106
Kucharski Franciszek, Skoki	91
Kucharski, Skoki	130
Kuczyński Leon, Skoki	105
Kuczyński Wiktor, Kuszewo	102
Kudak Andrzej, kierownik szkoły, Kakulin	11, 34
Kudła Antoni, malarz, Warszawa	68
Kufel, Lechlin	97
Kuhnen Stanisław mgr, aptekarz, Skoki	35, 49, 69, 70, 72, 82, 87, 88, 89 92, 94, 98, 99, 103, 104, 106, 108, 113, 114, 116, 120, 127, 133
Kujawa Stanisław, Nadmłyn	41
Kujawa	108
Kulińska Maria, Wągrowiec	75, 88, 94, 122
Kuliński dr, Wągrowiec	19
Kuliński, Popowo Kościelne	96
Kuntze A., Chociszewo	133
Kuntze Paweł, Chociszewo	21, 26, 42
Kurczewski, Rejowiec	57
Kurczewski I., Skoki	119
Kurczewski II, Skoki	119
Kurczewski Mieczysław, Bliżyce	129

Kurczewski Piotr, Skoki	133
Kurczewski Stefan, Skoki	50,94,118
Kurdelska Anna, Łosiniec	37
Kurzawa Józef, Łosiniec	83
Kurzewski Stanisław, kominiarz, Skoki	30, 94
Kwiatkowski, Leon, Skoki	94, 113
Kwietniewski Franciszek, Skoki	31, 36, 40, 42, 43, 45, 50 65, 67, 72, 74, 89, 96, 98
Lange, Rościnnio	52
Laskowski Franciszek, Pawłowo Skockie	34
Latalecy	57
Latałski Wojciech	57
Latański Ludwik, Skoki	127
Laurentowska Janina	26, 108
Laurentowski Roman, Antoniewo	108, 129, 132, 133, 137
Lausenstein Fr., Kuszewo	116
Łąg, nauczyciel, Skoki	50
Leichner Antoni, Antoniewo	60, 62
Lemański Kazimierz, Skoki	105, 120
Lemański, Skoki	115
Lenartowski, Wągrowiec	100, 101
Lenc Helmut, Antoniewo	10
Libera, Poznań	122
Likowski dr, Wągrowiec	49
Linkówna, Skoki	71
Lipiński Hubert, Skoki	134
Lisiecka Irena, Skoki	78
Lisiecki Kazimierz, Skoki	61
Lobenstein Fryderyk, Kuszewo	109
Lorencki, Rościnnio	44
Lubawy Wojciech, Sława	99, 100, 102
Lubiejewski	115
Luchkowski, Skoki	127
Ludzkowski, Skoki	40, 43, 76
Lueck, Potrzebanowo	73
Lueckinmeir Henryk, Budziszewko	102
Lutkowski, kościelny, Skoki	117
Łaszewska Kazimiera, Skoki	93
Łaszewska, Skoki	78, 83, 87, 103, 120
Łucki, Skoki	90
Łuczak Franciszek, Włókna	28

Łukasiewiczówna Zofia, Niedźwiedziny	83
Mackiewiczówna Helena, Skoki	78
Mackiewiczówna Klara, Skoki	79
Maćkowiakówna Helena, Skoki	32, 36, 78, 90
Maćkowiak J. Skoki	27, 29, 31, 32, 36, 43, 75, 79, 87, 92
Maćkowiak Edmund, wójt gminy Skoki	96, 108, 125, 129, 132
Maćkowiak Leon, Skoki	27
Maćkowiak, Skoki	29, 31, 40, 97, 104, 110
Magdanc A., Skoki	65
Majchrowicz inż.	120
Majchrzak Jan, Łosiniec	121
Majchrzycki Jan, Skoki	23, 33, 35
Majeranowski Romuald, nauczyciel, Skoki	13, 15, 20, 30
Makowski Maciej	14
Malcowa z d. Cykówna, Sławica	91
Malec Błażej, Piaski pod Skokami	19
Malec Franciszek, Sławica	91
Malejki K., Skoki	129
Malz A., Skoki	21, 24
Mantaj Reinhard, Kuszewo	41
Mantej, Mieścisko	25
Mantey Emil, Blizyce	30
Mańke Paul, Skoki	11
Mańkówna, Skoki	81
Marciniak Józef, Lechlin	104
Marcinkowska, Skoki	133
Marcinkowski Stanisław inż. dipl. Skoki	11
Marjanowski	120
Markiewicz Kazimierz, Skoki	72, 74, 76, 79, 87, 110, 134
Markiewicz, Poznań	31
Markwicki Jan, Sława	82
Marlewski ks., Poznań	88, 89
Matuszak Edmund, Lechlin	104
Matuszak Walenty, Niedźwiedziny	128
Matysiak, Łosiniec	11
Mazalon ks. prob. Popowo Kościelne	95
Mazur Czesław, Poznań	86
Mazur Irena, Skoki	129
Mazur Józef, Rejowiec	120
Mazur Stefan, Rejowiec	120
Mazur, Skok	21

Mazurek Stanisław, Łosiniec	
Meinke Paweł, Skoki	52
Meller Bronisław, Skoki	86, 90
Mellerowie, Skoki	52
Mencel Sylwester, Wągrowiec	23, 40
Mędlewski, Kakulin	56
Michalska St., Skoki	133
Michalska Władysława, Skoki	97
Michalski ks., Budziszewko	88
Michalski, Karolin	125
Michalski Jan, Skoki	45, 79, 82, 99, 108, 113
Michalski Leon, Stawiany	34
Michalski Leon, Grzybowo	30, 34
Michalski Piotr, Stawiany	34
Michalski, Mieścisko	26
Michalski S., Skoki	42
Michalski Teofil, Skoki	27
Michalski, Skoki	27, 92, 104
Mieszyński Stanisław, Skoki	134
Migdał, gajowy, Pawłowo Skockie	85
Mielińska Stanisława, Skoki	85
Mikulski Konstanty, Łosiniec	13
Mikuła Antoni, Skoki	110
Mikuła Mieczysław, Skoki	85
Milibrand, komornik sądowy	11
Milińska, Skoki	78
Miliński, Skoki	51
Minkwic, Skoki	19
Modlibowski Władysław, Skoki	87
Mościcki Ignacy	24, 31, 36
Moszczeńska Melania, Lechlin, Przysieka	11, 22, 27, 87, 88, 91, 96 104, 106, 114
Mueller, Rościnnio	9
Muszyński Stanisław, Skoki	42, 43, 79
Myszkowska, Bolechowo	89
Nagler Czesław, Skoki	65
Nalewski	128
Napierała Jan, Lechlinek	80
Narożny Edmund, Lechlinek	65, 96
Narożny Stanisław, Skoki	85, 133
Nawrocki Kazimierz, Łosiniec	92

Nawrocki M., Poznań	131
Narzyński Robert, komornik sądowy	125
Neumanówna, Skoki	32
Neumann Z., Skoki	86
Niewiada, Poznań	101
Niewiecki H., Poznań	44
Niezychowski, Żelice	41
Nijakowski Zenon, Poznań	138
Nikiel Emil, Lechlin	102
Nikiel Otton, Grzybowo	138
Nita Kazimierz, malarz, Warszawa	68
Nitka Franciszek, Wyszyny	111
Nitka Rozalia, Jabłkowo	12
Nitka Wincenty, Jabłkowo	12
Noak B., Skoki	97
Nochemowa, Wągrowiec	112
Nowacki Józef, Skoki	37
Nowak Jan, Nadmłyn	101
Nowak Jan, Skoki	34
Nowak Stanisław, Włókna	138
Nowak ks., Lechlin	106
Nowak, Wągrowiec	26
Nowakowa, Dzwonowo	85
Nowakowski Franciszek, Rościnnno	30
Nowakowski Piotr, Warszawa	108
Nowicka Łucja, Skoki	83, 87
Nowicki Antoni, Skoki	69
Nowicki Józef, Skoki	99
Nowicki Stefan, Skoki	51, 54, 110
Nowicki Szczepan, Skoki	14, 31, 43, 45, 48, 54, 55, 71, 79, 87, 97 101, 113, 128
Nowicki, Sławica	47
Okoniewski Walenty, Skoki	61
Olszańska, Włókna	118
Olszański, dominium Skoki	18
Omytruk, Przysieka	66
Opolski Konrad, rzeźbiarz, Warszawa	68
Orchowiakówna, Skoki	120
Orchowiak Waclaw, Skoki	49
Orchowiec Waclaw, Skoki	78
Orchowicz Waclaw, Skoki	110, 131

Orchowicz Waclaw, Poznań	132
Orłowski Grzegorz, malarz, Warszawa	68
Orzelscy	14
Ossowska M., Skoki	112
Ossowski Alojzy, Skoki	134
Oziminówna R., Skoki	67, 68
Ozorkiewicz Leon	115
Pacholczyk Waclaw, Skoki	45
Pacholski, Skoki	38
Pajkot Jan, Gać	101
Pajkot Stanisław, Gać	101
Palaczyński M., Skoki	112
Palasiewicz, Popowo Kościelne	96
Paliński Piotr, Wągrowiec	57,68
Paluch Mieczysław	96
Panielski	37
Pantkowski, nauczyciel, Skoki	50
Pawlak Franciszek, Pomarzanki	24
Paterek Józef, Skoki	112
Paterski Tadeusz, nauczyciel, Skoki	97, 111
Patyczak, Skoki	44
Paulus Jan, Inowrocław	85
Pawlak Bronisław, Lechlin	104
Pfeifer, Skoki	103
Piechowiak, Mieścisko	26
Piechowiak, Wągrowiec	25
Piesik, Wągrowiec	111
Pieškiewicz, Wągrowiec	111
Pietras, Nadmłyn	39
Pilaczyńska Irena, Skoki	32, 87, 93, 103
Pilaczyński Maciej	75, 111
Pilaczyński Marian, Skoki	49, 52
Pilaczyński Mieczysław, Skoki	31, 32, 39, 40, 55, 79, 82, 110, 128
Pilaczyński Stefan, Skoki	98
Pilaczyński Wiktor, Skoki	92, 113
Pilarz M., Skoki	43
Pińczyński, Skoki	13
Pinkowski, Lechlin	27
Piotrowiak Franciszek, Wągrowiec	19
Piotrowski ks. Lechlin	15
Piotrowski Tadeusz, Poznań	44

Pisarska Joanna, malarka, Warszawa	68
Piss, Skoki	132
Piszczek Wilhelm, malarz, Warszawa	68
Pleskiewicz	129
Pluczak Marian, Sława	108
Płoszyński, Skoki	129
Płudowski, Wągrowiec	129
Poczta Bolesław, leśnik, Rościnnno	22
Podębniak Jan, Potrzeznowo	105
Podsędek Antoni, Jabłkowo	112
Polcyn, Wągrowiec	27
Poliński Julian, Grzybowice	44
Polówna J., Skoki	74
Popelski Lech, Skoki	47, 97
Popielski Leon, Potrzeznowo	97
Pospieszny Szczepan, Skoki	27, 51
Pospieszny St., Skoki	24
Pospychała Antoni, Skoki	123, 134
Prefzner, Skoki	55
Prellówna, Skoki	61
Priebe Hermann, Sarbia	34
Próchniewski (Pruchniewski) Stanisław, Skoki	19, 49, 54
Pruchniewski Jan, Skoki	38, 78, 92, 120
Prus Katarzyna, Kuszewo	20
Pruss Mieczysław, Skoki	66
Przybecki Kazimierz, Skoki	73
Przyborowski, Popowo Kościelne	36
Przybylski, Skoki	31, 35, 36
Przybyłkowa Anna, Skoki	127
Przybysz Jakub, Bliżyce	130
Przybysz Wojciech, kowal, Kakulin	26
Przykucki Józef, Niedźwiedziny	82, 110
Przykucki Stanisław, Skoki	89, 92, 97, 101, 134
Przykucki Władysław, Skoki	86, 113, 120, 133
Przykucki, Skoki	54, 87, 104
Ptak Adam, nauczyciel, Wągrowiec	16
Pudan, Pawłowo Skockie	89
Pudlik Józef, Niedźwiedziny	130, 131
Pyszkowski, ks. prob. Dąbrówka Kościelna	84
Raczyński, wojewoda	58
Radolińscy	58

Rajewska, Skoki	117
Rajska, Skoki	95
Rakowicz Józef, Skoki	128
Rakowski Stanisław, Grzybowice	112
Ranke Edward, Skoki	134
Ranke Ludwik, Skoki	81
Ratajczak Aleksander, Skoki	24, 32, 42, 63
Ratajczak Franciszek, Skoki	54
Ratajczak Stanisław, Poznań	69
Ratajczak, Skoki	29, 31, 35, 36, 38, 40, 43, 87, 113, 125, 129
Ratajczakówna Eleonora, Skoki	69
Reimann, Rościnnó	9
Rej Andrzej	58
Rej Mikołaj	58
Rej Władysław	58
Rekette, pastor, Skoki	133
Reklajtis	53
Renze Michael, Bliżyce	11
Risto Herta, Szczodrochowo	46
Rochowiak Nikodem, Nadolnik	22
Rochowiak Roman, Skoki	115
Rochowiak Teofil, Skoki	42
Rogoziecki, Skoki	90
Rogoziecki Stanisław, Skoki	
Roman Emma, Skoki	44
Romanówna, pielęgniarka, Skoki	74
Rontc Feliks, Niedźwiady	28
Rost mjr	39
Rościszewski dr, starosta wągrowiecki	30, 46
Rosse, Wągrowiec	18
Rożak, Skoki	40
Rożek Waclaw	125
Rożnowski Stefan	130
Ruchniewski, Skoki	35
Rydzyński ks. sufragan	57
Rybak P., Skoki	64
Rybarczyk	75
Rybicki, Skoki	80
Rydy Jadwiga, Skoki	112
Rykaczewski, Nadmłyn	17
Rynarzewska, Murowana Goślina	88

Rypan Franciszek, Antoniewo	100
Sadowski Franciszek, Skoki	133
Saja	24
Samborska Zofia, malarka, Warszawa	68
Samulscy, Skoki	71
Sanicka Stefania, Skoki	79
Sanicki Kazimierz, Skoki	50, 82, 97, 101
Sanicki Stefan, Skoki	51, 55, 63, 71, 74, 79
	81, 82, 86, 89, 90, 92, 100, 101
Sanicki, Skoki	78, 90, 98
Sawarzyński, Rejowiec	80
Schad Edmund, rzeźbiarz, Warszawa	68
Schleusker Paweł, Rejowiec	34
Schniederówna Stefania, Skoki	118
Schuenke Fryderyk, Skoki	123
Schulert Hieronim, Skoki	24
Schultz Jan, Kakulin	129
Schulz Józef, Kakulin	130
Schulz, Skoki	132
Schwermerówna, Skoki	120
Sierakowski ppor.	55
Sierzchuła, Skoki	40
Siewart Ignacy, Skoki	105
Sikorski Wincenty, Piła k/Skoków	47
Siokało dr, starosta wągrowiecki	19
Siudziński Antoni, Poznań	131, 132
Skalerzyńska, Skoki	120
Skarbińska Janina, Skoki	94, 104, 113
Skarbiński Antoni, Skoki	57, 87, 91, 93, 98, 113, 127, 133
Skawiński Hieronim, Glinno	18
Skąpski, komisarz, Skoki	18, 116
Skocey Wincenty, Jan, Jakub	57
Skoroszewscy	58
Skretny, Czeszewo	26
Skrzypczak Stanisław, Skoki	75, 79
Skwierzyńska, Skoki	82
Skwierzyński, Skoki	119
Sławińska, Glinno	76
Słodczyk ks., Poznań	136, 137
Słoma Józef, Skoki	85, 96, 105
Smaruj, Wapno	36

Smektała Jan, burmistrz, Skoki	13, 17, 20, 35, 36, 39, 40, 42, 46 48, 49, 59, 60, 68, 69, 70, 71, 73, 83, 85, 86 91, 92, 95, 99, 106, 108, 110, 113, 119, 122, 123, 128, 133
Smektałowa Elżbieta	87, 93, 108
Smok Maria	117
Smykowski, Skoki	133
Sobala Jan, Panigródz	102
Sobczakowa, Długawieś	122
Sobierajski Paweł, Łódź	99
Sobkowiak, Skoki	78
Sommerfeld F., Skoki	113
Somerfeld Helmut, Skoki	83
Sonburg, Skoki	80, 108
Sonnburg Eryk, Niedarzyn	108
Spierzak, Piła k/Skoków	81
Spitzerowa, Potrzeznowo	137
Stachowiak	20, 32
Stachowiak, Czeszewo	26
Stajkowski, Pomarzanki	52
Staltzmann, Stawiany	53
Stanisławski Ignacy, Lechlin	92
Staniszewski Pobóg Marcin, Skoki, nauczyciel	11
Staniszewski Bolesław, ks. prob. Skoki	13, 14, 15, 20, 24, 25, 32, 35, 36 37, 42, 43, 46, 48, 53, 54, 55, 56, 61, 63, 64, 68, 70
Stankiewicz, Skoki	73
Starzyński Władysław, Skoki	116
Stasiak, Skoki	48
Stasiński Leonard, Rejowiec	30
Stefaniak Antoni, Skoki	31, 39, 43, 45, 48, 55, 63, 65, 68 72, 74, 75, 76, 77, 79, 81, 82, 85, 86, 88 90, 91, 94, 97, 100, 103, 110, 111, 112, 113, 124, 128
Stefaniak Józef, Skoki	19
Stefaniakowa, Skoki	80
Stefański Aleksander, Dzwonowo	101
Stelmaszewski, Lechlin	111
Stelter Ewald, Szczodrochowo	35
Stibbe Ernest, Szczodrochowo	38, 132
Stibbowa, Szczodrochowo	69
Stidde Juliusz, Lechlin	29
Stiller Jan, Skoki	127, 137
Stoiński Józef, Antoniewo	106

Stoiński, Stawiany	34
Stopowa, Kicin	61, 88, 113
Stróżewski, Żelice	112
Strychalski Andrzej, Kuszewo	109
Strzelecki K., Wągrowiec	104, 128, 133
Strzyżewski Józef, Jabłkowo	117
Strzyżyńska Barbara, Nowy Gościńiec	17
Styga, Glinno	10
Sulek, nauczyciel	50, 56
Sulerski, Lechlin	97
Surdyk Franciszek, Turostowo	85
Surdyk, Rościnnio	9
Suterski J., Przysieka	106
Suterski Ludwik, Przysieka	87, 104
Suterski, Przysieka	91
Synoradzki, Pomarzanki	52
Sywert Edmund, Skoki	137
Sywert Kazimiera, Skoki	137
Swiniarski	58
Swoboda Wincenty, Roszkowo	130
Szafirski, ppor. Wągrowiec	50
Szafran Bernard, Skoki	109
Szafran J., Raczkowo	11
Szafran Jan, Bliżyce	22, 66
Szafran Józef, Bliżyce	34
Szafran Walerian, Bliżyce	102
Szafran Zofia, Bliżyce	123
Szalbierz K., Skoki	19
Szalow Leon, Skoki	24, 28, 29, 31, 41, 44, 55, 70, 77 82, 85, 86, 97, 98, 104, 113, 133, 134
Szałkowski Szarwark, Budziejewo	92
Szawarzyńska Wanda, Rejowiec	44
Szczepaniak Franciszek, Skoki	78
Szczepaniak, Łosiniec	50, 92
Szczepanowska, nauczycielka, Skoki	50, 63
Szczepaniec Marian, rzeźbiarz, Warszawa	68
Szczepański, Skoki	42
Szczepski Piotr	130
Szczerbiński Tadeusz, malarz, Warszawa	68
Szeręgowski, Skoki	86
Szerendowski Stanisław, Skoki	134

Szewczykówna, Skoki	97
Szewczyńska, Skoki	87
Szewczyński Marian, Skoki	107
Szmert Józio, Skoki	114
Szmuderówna, Skoki	76
Szneiderówna Stefania, Skoki	79, 80, 83, 87, 103, 118
Szneider Józef, Skoki	92
Szpiszalski, Poznań	108
Sztumke Piotr, Wysoka	77
Szulc, nauczyciel, Skoki	76
Szumowski Stefan, inspektor szkolny, Wągrowiec	16, 134
Szunert L., Skoki	55, 77
Szurynger Stanisław, Lechlin	92
Szybatka, Gołańcz	25
Szymański, Popowo Kościelne	96
Szymański Mieczysław, Skoki	116
Szyper Józef, Skoki	109
Szwarc, Raczkowo	84
Szwarc, Skoki-wieś	68
Szwedowa Marianna, Skoki	113, 114, 133
Szwede Zygmunt, Skoki	13, 55, 79, 82
Szwemin, Wągrowiec	128
Szwermer Jan, Skoki	79
Szwermer Teofil, Skoki	86
Szwermer, Skoki	119
Szwermerówna (Szwernerówna) Marta, Skoki	48, 78, 92
Śledziński Jan, nauczyciel, Potrzebno	12
Śliwiński Janusz	115
Ślósarczyk (Ślusarczyk) Stefan, Skoki	31, 48, 78, 82, 87, 88, 92, 97, 98 104, 113, 120, 127, 128, 134
Średzka Stanisława, Roszkowo	110, 111
Świątkowski Adam, Skoki	89, 91
Świątkowski Jan, Bliżyce	92, 130
Świątkowski Maciej, Włókna	138
Świątkowski Zbigniew, Skoki	32
Świerczyński Marcin, Skoki	125
Talkowska, Nadmłyn	10
Tarkowska Helena, Skoki	66, 78, 88, 103, 113
Tarkowski Antoni, Skoki	54, 76
Tarnowski Franciszek, Skoki	90
Tarnowski, Pawłowo Skockie	11

Teska, Bydgoszcz	26
Tetzlaff F., Skoki	129
Tetzlaff H., Skoki	129
Thomee, gen.	25
Tomaszewska, Glinno	76
Tomaszewski Antoni, Glinno	108, 129
Tomaszewski Roman, Skoki	119
Trafał, Wągrowiec	19
Trella	45
Trojanowski	45
Tronin Władysław, Lechlinek	112
Twardecki Jan	19
Twardowski Andrzej	58
Ulyeski Stefan, malarz, Warszawa	68
Ungarowa Maria, Skoki	70
Unrug Jerzy Krzysztof	58
Unrug, Miączynek	73
Urban, Antoniewo	137
Urbanek, Skoki	129
Urbaniak, Skoki	129
Urbański Władysław, Łosiniec	34
Urbanówna Magdalena	120
Wachner, wójt, Skoki	56
Wachowiak, burmistrz, Wągrowiec	121
Wajest Emil, Wysoka	116
Walasiak, Wągrowiec	41
Waligórski	45
Waligórzanka, Rakujady	80
Walkowiak Józef, Skoki	34
Walkowiak Zofia, Skoki	125
Walter Andrzej	108
Walter Leon, Skoki	42, 87
Wańtowski, por., Poznań	23, 25
Wasiak Szczepan, Kakulin	126
Wasilewski, Skoki	129
Wąsikowski Jan	108
Wehnerowa H., Skoki	97
Wendland, Kuszewo	20
Werejko, Warszawa	37
Wesołowska Maria	108
Westfalówna Stanisława, Skoki	32, 45

Westfaldówna, Skoki	82
Westfal Andrzej, Lechlin	132
Wetphal Walenty, Skoki	25
Wędzioch Józef, Nadmłyn	109
Węgielski Michał, Skoki	101
Widziński, Skoki	25
Wieczorek Antoni, Potrzeznowo Kolonia	12
Wieczorkówna, Skoki	76, 78
Wieczorek Kazimierz, Grzybowice	65
Wieczorek Ludwik, Skoki	130
Wieczorek, Łosiniec	121
Wieczorek, Rąbczyn	26
Wielicki	52
Wierbiński, ks. prob. Popowo Kościelne	13
Wietrzykowski Leonard	108, 113
Wilde Teofil, Skoki	19, 42
Wildówna Ewa, Skoki	14
Wilga, naczelnik poczty, Skoki	132
Wilczyński Kazimierz, Kakulin	78
Winiecki Walenty, nauczyciel, Bliżyce	30
Winkowska	47
Winkowski, Rościno	66
Wiśniewska, Skoki	120
Wiśniewski Czesław, Poznań	61
Wiśniewski Feliks, Skoki	31
Wiśniewski, Skoki	13
Wiśniewski, rzeźbiarz, Września	136
Witinghof, Włókna	118
Witkowski Franciszek, Skoki	75, 94, 104
Witkowski Stanisław, Skoki	36, 93
Wittlief Eryk, Peda	17
Wittlief Wilhelm, Peda	17
Wocińska Anna, Wysoka	116
Wojciechowski J., Skoki	79
Wojciechowski Marcin, Potrzeznowo	12
Wojnecki Jan, Skoki	90, 92, 106
Wojtaszek Jan, Zbietka	105
Wojtkowiakowa, Rakujady	80
Wojtkowiak Franciszek, Skoki	109
Woldast Emil, Wysoka	50
Woźniakówna, Skoki	78

Woźniakowa Helena, Grzybowo	96
Woźniak Józef, Kuszewo	105
Woźniak Ludwik, Nadmłyn	125
Woźniak, ks. prob. Długa Goślina	46, 88
Woźniak Waclaw, Skoki	134
Woźniak, Poznań	108
Wróblewski, Skoki	19
Wróblewski ks.	88
Wtorowski Stanisław	96, 102
Wrześniewski Szczepan, Potrzeznowo	108
Wrzyszczyński, mecenas	125
Wurst Christian i Katarzyna, Kakulin	12
Wylegalski, Skoki	43
Wyrzykowski, Skoki	116
Wysoccy	130
Wytlich, Peda	47
Zagórski	115
Zalewska, Skoki	45
Zalewski Stanisław, Wysoka	77
Zamysłowski ks. prob. Skoki	70, 71, 72, 73, 75, 76, 78, 80, 82, 83 85, 87, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 99 100, 101, 103, 104, 107, 108, 113, 122, 127, 128
Zaniecka M., Niedarzyn	108
Zantow, Wągrowiec	26
Zarank Jakub, Grzybowo	126
Zauft, Budziszewice	14
Zawada Jan, Kakulin	41
Zawicki, Skoki	68
Zborowski, Skoki	119
Zellmer Edward, Grzybowice	98
Zellmer, Grzybowo	38
Zerski, Skoki	9
Zieliński, Skoki	43
Ziemkowski, Łosiniec	27
Ziętakówna Agnieszka, Brzeźno	9
Zimny Grzegorz	108
Zmudziński, Skoki	119
Zoch Tymoteusz ks., Skoki	59
Zuber Wawrzyniec, Łosiniec	92
Zywert, Skoki	115
Żak Wawrzyn, Łosiniec	129

Żelazny Walenty, Skoki	127, 130
Żmigrodzki J., nauczyciel, Skoki	27, 87
Żołądkiewicz Leon, Skoki	132, 137
Żurowski Hieronim, Skoki	86, 127, 133

WYKAZ BRACTW, KÓŁ, ORGANIZACJI, STOWARZYSZEŃ I TOWARZYSTW

Akacja Katolicka Parafialna w Skokach	105, 114, 118, 128
Bractwo Kurkowe w Skokach	22, 63, 88, 89, 113
Bractwo Pana Jezusa w Skokach	50
Chór Kościelny pw. Św. Cecylii w Skokach	74, 76, 92, 107, 120
Chór Męski w Skokach	41
Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej w Lechlinie	104, 106, 107, 114
Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej i Żeńskiej w Skokach	14, 38, 103, 113, 117, 118, 119
Katolickie Towarzystwo Robotników Polskich w Roszkowie	88
Katolickie Towarzystwo Robotników Polskich w Skokach	36, 54, 56, 74, 88
Klub Sportowy „Wełna” w Skokach	24, 29, 32, 36, 38, 41, 46, 49 54, 64, 79, 100, 110, 111, 112, 114, 139
Koło Śpiewackie w Skokach	33, 71, 78
Kółko Rolnicze w Bliźycach	62
Kółko Rolnicze w Lechlinie	22
Kółko Rolnicze w Łosińcu	11, 95, 121
Kółko Rolnicze w Raczkowie	11, 22
Kółko Rolnicze w Skokach	33, 62
Liga Morska i Kolonialna, Oddział Skoki	129
Liga Obrony Powietrznej Państwa, Koło Skoki	12, 55, 62
Młode Organizacje Wielkiej Polski – Placówka w Skokach	45
Ochotnicza Straż Pożarna w Rościnnie	137
Ochotnicza Straż Pożarna w Skokach	36, 37, 40, 64, 68, 86, 118, 137
Polski Czerwony Krzyż w Skokach	49
Polsko-Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej pw. Św. Kazimierza w Łosińcu	13
Przytułek Dla Ubogich w Skokach	41
Spółka Melioracji Łąk nad Małą Wełną w Skokach	17, 26, 82
Stowarzyszenie Kobiet Katolickich w Budziszewie	88

Stowarzyszenie Kobiet Katolickich w Rakojadach	80, 88
Stowarzyszenie Kobiet Katolickich w Skokach	61, 66, 71, 72, 76 85, 85, 88, 97, 113
Stowarzyszenie Młodych Polek w Roszkowie	39, 64
Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w Lechlinie	18, 87, 93, 96
Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w Przysiece	93, 96
Stowarzyszenie Młodych Polek w Lechlinie	91
Stowarzyszenie Młodych Polek w Raczkowie	93
Stowarzyszenie Młodych Polek w Skokach	32, 33, 45, 50, 67, 76, 78 80, 83, 87, 90, 93
Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w Skokach	18, 20, 26
Stowarzyszenie Pań pw. Św. Wincentego a Paulo w Skokach	28, 39 76, 82, 83, 114
„Strzelec” Oddział w Skokach	20, 50, 57, 62
Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Skokach	15, 29, 31, 32, 35, 36 40, 47, 49, 75, 85, 86, 90, 94, 98 103, 109, 113, 116, 120, 122, 127, 133
Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Popowie Kościelnym	36
Towarzystwo Powstańców i Wojaków – Koło w Skokach	13, 21, 23, 25 27, 29, 36, 37, 40, 43, 50, 53
Towarzystwo Przemysłowców w Skokach	31, 36, 39, 42, 44, 48, 52 54, 57, 60, 63, 68, 69, 72, 74 76, 79, 81, 86, 97, 100, 111, 114, 119, 128
Zjednoczenie Kolejowców – Oddział w Skokach	108
Związek „Halerczyków” w Skokach	31, 39, 42, 48, 49, 63, 65, 75, 90
Związek Inwalidów Wojennych R.P. w Skokach	18
Związek Rezerwistów – Koło w Bliźycach	136
Związek Rezerwistów – Koło w Kakulinie	137
Związek Rezerwistów – Koło w Łosińcu	137
Związek Rezerwistów – Koło w Skokach	90, 136

NOTKI BIOGRAFICZNE

Jan Stanisław Smektała

Urodzony 9.12.1890 r. w Strzelcach Małych pow. Gostyń, jako syn rolnika Stanisława i Marianny z domu Baran. Ukończył szkołę powszechną. Po śmierci rodziców w 1907 roku pracuje na gospodarstwie rodzinnym. Powołany w 1912 r. do służby wojskowej w armii pruskiej, walczy po wybuchu I wojny światowej od października 1914 do lipca 1915 r. na froncie zachodnim we Francji. Ranny przeniesiony zostaje do Westfalii a następnie zwolniony do rezerwy. Jako ochotnik walczy w Powstaniu Wielkopolskim w szeregach 2 kompanii jarocińskiej.

30 lipca 1919 r. zostaje burmistrzem Skoków, pełniąc swoją funkcję do 3 września 1939 r. Aresztowany przez Niemców i trzymany jako zakładnik, w lutym 1941 roku wraz z rodziną zostaje wysiedlony na Lubelszczyznę. W lipcu 1944 roku, już po wyzwoleniu, pracuje jako administrator nieruchomości w referacie budowlanym Starostwa Powiatowego w Kraśniku. Od maja 1945 do lipca 1951 roku pełni funkcję kierownika referatu przedsiębiorstw i urzędzeń komunalnych w Prezydium Rady Narodowej w Legnicy. W wyniku choroby żony, podejmuje decyzję o powrocie do Wielkopolski. Od 1952 do lutego 1953 roku jest referentem administracyjnym w Oddziale Zaopatrzenia Robotniczego w Poznaniu, od kwietnia do grudnia 1953 r. pracuje pełni funkcję magazyniera w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Hurtu Spożywczego w Poznaniu, by 1 stycznia 1954 r. podjąć pracę starszego woźnego w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Poznaniu. Umiera w 1959 r. w Poznaniu i zostaje pochowany na cmentarzu junikowskim. Miał córkę Stefanię i syna Eugeniusza. W dziejach Skoków zapisał się jako organizator polskiej administracji, szef policji w mieście, reorganizator pracy miejskich przedsiębiorstw (rzeźni, gazowni, wodociągów, zakładu oświetlenia, straży pożarnej). Zabiegał o unowocześnienie ulic i placów, należał do najwybitniejszych animatorów wydarzeń społecznych, politycznych, kościelnych i sportowych miasta. (wg. *K. Jachna: Smektała Jan Stanisław (1890-1959)* w „*Powstańcy wielkopolscy, Biogramy uczestników powstania wielkopolskiego 1918/1919*”, T.I., Poznań, 2005 s. 175-176)

Ksiądz Bolesław Stanisław Staniszewski

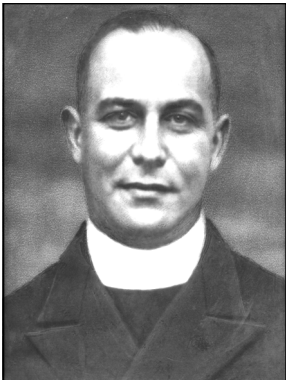
- urodzony 31 października 1880 r. w Opalenicy,
- święcenia kapłańskie uzyskał w dniu 10 lutego 1907 r.,
- od 1.03.1907 -14.05.1911 r. wikariusz w Sierakowie,
- od 1913 do 1919 r. wikariusz w Lubaszcu,
- od 1921 do 1933 r. administrator w Skokach,
- od 1.11.1933 do 24.06.1934 r. proboszcz w Kęblowie,
- od 1933-1941 r. proboszcz w Jankowie Zalesnym,
- aresztowany 6.10.1941 r. i po uwięzieniu w Forcie VII w Poznaniu zesłany do obozu koncentracyjnego w Dachau gdzie zginął w komorze gazowej.

Ksiądz Tadeusz Zamysłowski

- urodzony w 1895 roku powstaniec wielkopolski,
- w 1920 roku wikary w parafii pw. Bożego Ciała i św. Marcina w Poznaniu,
- od 5.12.1928 do 31.10.1933 r. proboszcz konkatedry w Ostrowie,
- od 1.11.1933 do 31.12.1935 r. proboszcz parafii w Skokach,
- zmarł 16.09.1947 r., (w) www.wtg.-gniazdo.org/forum.

Ksiądz Józef Euchast

- urodzony 4.03.1904 r. w Beiwalde, jako syn Kazimierza Walentego i Stanisławy Heleny z d. Pomorskiej,
- święcenia kapłańskie uzyskał w 1928 r.,
- od 1928 do 1933 wikariusz w Rawiczu od 1.01.1936 do 26.08.1940 proboszcz w Skokach,
- w 1940 r. wywieziony do obozu koncentracyjnego w Dachau gdzie zmarł śmiercią męczeńską w dniu 19.06.1942 r.,
- jego siostra Maria Stanisława wyszła w 1943 r. za mąż za Ludwika Ranke, prowadzącego w Skokach

w latach 1945-1949 skład materiałów budowlanych. (w) www.gmina-skoki.pl/news/otherz/73642 - z kart-historii-wspomnienie - o księdzu Józefie Echaust ,www.wtg.gniazdo.org/ksieza/main.php.akcja=821).

KIEROWNICY I NAUCZYCIELE SZKOŁY Powszechnej w Skokach

Kierownicy

Lata 1919-1927 - Wacław Jeszke,
lata 1927-1932 - Wincenty Klanowski,
lata 1932-1939 - Stefan Biłozor

Wacław Jeszke

Stefan Biłozor

Nauczyciele w latach 1919-1932

Decowski, Jaukszowa, Jeszke, Kończakówna, Kupryk, Krueger, Maciejewska, Moskówna, Prellówna, Szewczyk.

Nauczyciele w latach 1932-1939

Andrzejska, Biłozorowa, Hermański, Jaukszowa, Kaźmierczak, Królikowska, Kledzik, Kurczewski, Łąg, Maciejewska, Pantkowski, Paterski, Piasecki, Pikulikowa, Przybyłowska, Różkiewiczówna, Stanikowska, Sulek, Szczepanowska, Szulz, Wegner, Żmigrodzki i Żołądkiewicz.

Praktykanci: Janecko, Piekutowska, Skwarówna, Wawrzyniak. (w) R. Stróżewska, 100 Lat polskiej szkoły w Skokach 1919-2020, Skoki, 2019, s.10.

Absolwenci Szkoły Powszechnej w Skokach – 1934 r.
Nauczyciele (od lewej): pp. Żmigrodzki, Elżbieta Królikowska, Franciszek Szulc,
Leokadia Jaukszowa, Stefan Biłozor (kierownik), Janina Różkiewiczówna,
Kazimierz Kledzik, Janina Szczepanowska, Leon Żołądkiewicz (Kolekcja IM)

BIBLIOGRAFIA

- Migasiewicz I., Skoki dawniej i dziś, Skoki 2007.
Stróżewska R., 100 lat polskiej szkoły w Skokach 1919 - 2019, Skoki 2019.
„Dziennik Poznański” 1919 - 1939.
„Gazeta Wągrowiecka” 1919 - 1939.
„Głos Wągrowiecki” 1928, 1929, 1932, 1933, 1935 - 1939.
„Ilustrowany Kurier Pałucki” 1936,
„Kurier Poznański” 1919 - 1939.

Od dnia 22.10.1923 r. 145.000 marek pruskich = 1 złoty polski („Gazeta Wągrowiecka”, nr 85 z 24.10.1923)

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej w Skokach. Członkinie organizacji z proboszczem parafii pw. Świętego Mikołaja Biskupa - ks. Tadeuszem Zamysłowskim.
W pierwszym rządzie trzecia od prawej siedzi Stefania Sanicka.
Fotografia z ok. 1933-1935. (kolekcja BWŻ)

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej w Skokach w latach 1936-1939.
Pośrodku proboszcz parafii pw. Świętego Mikołaja Biskupa - ks. Józef Echaust.
Pierwsza od prawj strony siedzi Stafania Sanicka.
(kolekcja BWŻ)

Klub Sportowy „Wełna- Skoki” – fotografia wykonana w roku 1935 na wschodniej pierzei skockiego Rynku (dziś: pl. Powstańców Wielkopolskich) z okazji 10. rocznicy powstania Klubu. W pierwszym rzędzie siedzą od lewej: pp. Meller, Orchowicz, Ratajczak, Szulc, Katz, Nowicki (sekretarz), Szunert, Mieczysław Pilaczyński (prezes), Jan Smeктаła (burmistrz), Kruger, Antoni Stefaniak (wiceprezes), Futro, Rakocy. (kolekcja IM)

Stowarzyszenie Młodych Polek w Skokach. Zdjęcie z ok. 1920.
(kolekcja IM)

Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Skokach – 12.02.1936.

Na fotografii uczestnicy uroczystości nadania honorowego członkostwa braciom kurkowym: Janowi Brzezińskiemu, Szczepanowi Nowickiemu i Fryderykowi Bergowi. Od lewej siedzą: pp. Stefan Ślósarczyk, ks. Józef Echaust, Fryderyk Berg, Szczepan Nowicki, Jan Brzeziński, Jan Smektała, Waclaw Kamiński. Od lewej stoją: pp. Jan König, Brunon Breitenbach, Aleksander Ratajczak, Jan Maćkowiak, Stanisław Maćkowiak, Antoni Maćkowiak, Władysław Gościński, Adam Świątkowski, Stanisław Przykucki, Leon Szalow, Stefan Fugiński, Leonard Wietrzykowski, Franciszek Glinkiewicz, Władysław Kowalski, Józef Nowicki, Leopold Boras, Mieczysław Pilaczyński. (kolekcja KJ)

Przedstawicielki wspólnoty luterańskiej w Skokach.

Na fotografii z 1935 r. uwieczniono pożegnanie pani Fest. Uczestniczyli w nim również pastor Arthur Welke (stoi z lewej strony) i diakonisa Emma Romann. (kolekcja IM)

Towarzystwo Wojaków i Powstańców w Skokach – 1929 r.

Od góry z lewej strony: pp. Rajewski, Bromberek, Wiśniewski, Stachowiak, Drzewiecki, Drzewiecki, Kielczewski, Ciupiński, Neumann, Kurczewski, Nowak, Ślusarczyk, Rogoziński, Pruchniewski, MAtelski, Groszak, Płowens, Kielczewski, Jarzębowski, Radziński, Wylegalski, Grześkowiak, Fugiński, Witkowski, Brożyński, Gościński, Zieliński, Żelazny, Kubacki, Michalski, Walter, Kujawa, Maćkowiak, Kubacki, Pruchniewski, Szczepaniak, Lisiecki, Drab, Pilaczyński, Ey (skarbnik), Kamiński (wiceprezes), Dziembowski (prezes), Pospieszny (sekretarz), Buczkowski (były sekretarz), Ratajczak (referent oświatowy), Kaczmarek, Glinkiewicz, Malz (komendant). (kolekcja IM)

Skocki pałac - eklektyczny budynek otoczony parkiem z mieszanym drzewostanem powstał w 1870 r. na zlecenie właściciela Carla Cunova. Znajduje się przy dzisiejszej ulicy Wągrowieckiej na wysokości Zamkowej. W 1933 r. przekazany ówczesnej warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych na dom plenerowy. (kolekcja IM)

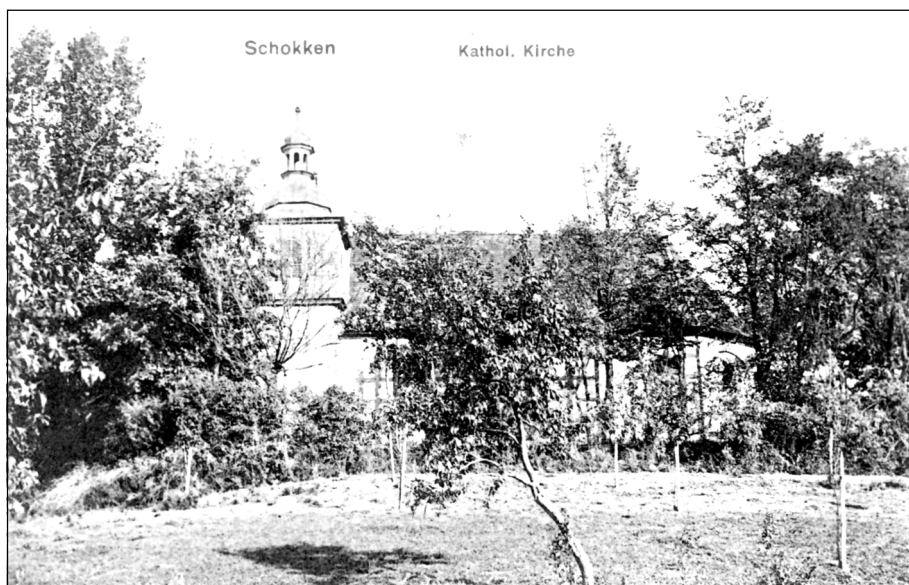
Siedziba władz miejskich (magistrat) i policji usytuowana na zachodniej ścianie Rynku (dziś: pl. Powstańców Wielkopolskich). Widokówka datowana w 1905 r. W okresie międzywojennym na piętrze mieszkał ówczesny burmistrz Jan Smehtała. (kolekcja IM)

Szkoła Powszechna w Skokach pochodzi z przełomu XIX i XX wieku. Usytuowana sąsiedztwie współczesnych ulic Poznańskiej i Rogozińskiej. Na tle budynku widoczna barokowa figura św. Jana Nepomucena. (kolekcja IM)

Wille przy ulicy Wągrowieckiej zbudowane na początku XX wieku. (kolekcja IM)

Skoki, rzymskokatolicki kościół parafialny pw. św. Mikołaja Biskupa.
Widok od strony południowej. (kolekcja IM)

Skoki, Rynek (dziś: pl. Powstańców Wielkopolskich).
Międzywojenny widok południowo-wschodniej strony placu. (kolekcja IM)

Skoki, ul. Dworcowa (dziś: Wągrowiecka) - na pocztówce z 1912 r.
widoczne budynki usytuowane naprzeciwko parku. (kolekcja IM)

Dworzec kolejowy w Skokach oraz wieża ciśnieni i nieistniejąca już maszynownia.
Widokówka z roku 1908. (Kolekcja IM)

Skoki, Rynek (dziś- pl. Powstańców Wielkopolskich).
Na pocztówce z początku XX wieku północno-wschodnia pierzeja. (kolekcja IM)

Neogotycki kościół ewangelicki wybudowany w latach 1855-1856 dla skockiej wspólnoty luterańskiej na wzniesieniu przy dzisiejszej ulicy Parkowej. Od 1945 r. pełni rolę katolickiego kościoła pomocniczego pw. św. Piotra i Pawła. (kolekcja IM)

Na widokówce wysłanej ze Skoków w 1912 r. Jezioro Rościńskie. (kolekcja IM)

Pomnik Najświętszego Serca Jezusowego
ufundowany przez mieszkańców Skoków w 1935 r.,
który został ogłoszony Rokiem Jubileuszu Odkupienia Świata.
Na cokole umieszczono godło państwowe oraz inskrypcję:
„Boskiemu Sercu Jezusa za odzyskanie wolności w 1900 rocznicę odkupienia świata”.
Do 1939 r. stał na wschodniej pierzei skockiego Rynku
(dziś: pl. Powstańców Wielkopolskich). (kolekcja IM)